

7

מדינת ישראל

משרד המנושלה
שר-האש-האש

משרד

43.4. מלכ

אש-האש-האש בל-האש-האש 4-3,81-80

8.11.70-22.1.71

מס' תיק מקורי

שם תיק: לשכת רה"מ גולדה מאיר - משה"ח

4236/9-א

טוזה כיוז

טוזה פריק R0002sy

16/07/2020

תאריך הדפסה

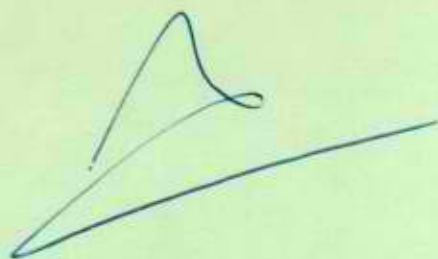
כתובת: 3-312-3-8-2

מחלקה

סודי ביותר

לנמען בלבד

25

משרד החוץ

אל: כורח

השבוע בזירה המדינית

מס' 4141 .

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

ירושלים, כ"ה במבת תשל"א
22 בינואר 1971

המסמך מכיל 72 עמודים

השברע בזירה המדינית (4/71)

22.1.71

16.1.71

שיחות יארינג (עמ' 1)

לאחר שיארינג העביר את מסמכי עקרונות השלום הישראליים לידי מצרים (11.1), ירדן ולבנון (12.1), קיבל ב- 15.1 מסמך תשובה מצרי. מסמך זה היה מרוצה ממנו והשמה אותו אצלו תוך קיום דיונים נוספים עם שגריר מצרים. ב- 18.1 העביר יארינג לישראל את המסמך המצרי בצורה מקוצצת, לאחר שהשמיט ממנו קטעים שנועדו לו, לדבריו. ב- 20.1 ביקשה מצרים מנשיא מועבי"ס להפיץ את מיסמכה השלם. השוואה מלמדת שלשם העברתו לישראל קיצץ יארינג ממנו את הרישא והסיפא הפולמסניות.

יארינג חיבר השוואה בין המסמכים הישראלי והמצרי ומצא 3 בקורות הסכמה. לפני פרסום המסמך המצרי השלם העריך יארינג כי בקורות ההסכמה מהות צעד קרימה, כי מצרים רוצה בהסכם אף שלא השתמשה במונח זה ואף שלא התייחסה ל"חווה שלום" הרי לא שללה זאת ובהגיע המועד יימצא גם שם באות למסמך ההסכם האחד.

יארינג נתן דעתו על התייחסות מצרים ל"שלום באזור" ולא לשלום בין ישראל למצרים, ולסגנון הבוטה של המסמך המצרי. יארינג הסעים את ענין הנסיגה וחירוה דעתו שפתרון בעיית הפליטים יפתור את בעיות פלשתינה.

ערב פרסום המסמך המצרי השלם, כשכבר ידע שיפורסם, לחץ יארינג, כשהוא במצב רוח קודר, על ישראל לתת הצהרה על כוונתה לסגת משטח מצרים. הוא הדגיש את דוחק הזמן וסען כי כבר הוסכם על רוב עיקרי השלום שישראל עומדת עליהם תחילה.

לאחר פרסום המסמך המצרי השלם סען יארינג כי לא היתה לו אפשרות למנוע הפרסום, חזר על כך כי הקטעים שהשמיט נגעו לו בלבד וסען כי העביר לישראל את הקטעים האופרטיביים וחירוה דעתו שהמצרים יהיו מוכנים להמשיך בניהול השיחות להבא ללא פרסומים.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- ב -

מניעי מצרים לפרסום מסמכה: הרצון לאזן את פרסום המסמך הישראלי ב"ז'ן אפריק" (שמצרים יחסה אותו לישראל) ולהוכיח שמצרים אינה וותרנית ואינה מתנהגת לפי קני מידה ישראליים. ליו"ר מועבי"ס ולאמריקנים אמרו המצרים שפרסומם בא כתחליף לכינוס מועבי"ס.

בסרם פרסום המסמך המצרי השלם העריך שה"ח אבן כי אף שבמסמך המצרי (המקוצץ) אין חידוש או התקדמות הריהו ספיד על מגמה להמשך החילופין ולמניעת עימות מדיני או צבאי וכי ישראל תשיב תשובה מנומקת שתשאיר דלת פתוחה להמשך הדו-שיח. לאחר פרסום המסמך המצרי ממשיכה ישראל בגישה עניינית.

ב- 18.1 מסרה ירדן ליארינג מסמך משלה. אף שהמסמך הירדני אינו מתייחס למסמך הישראלי רואה בו יארינג תשובה למסמכו.

מצרים (עמ' 8)

- מוקדי הפעילות: ביקור פודגורני, הדיונים על המהלכים המדיניים-מקסיים והפעילות הבינערבית. מצרים טרם גיבשה סופית החלטה ביחס לזימון מועבי"ס וגורל הפסקת האש.
- הדיון במועבי"ס: מצרים סועבת שלא תבקש דיון עד ה- 5.2, ואף על פי כן ממשיכה להכשיר הקרקע לפניה למועבי"ס.
- הפסקת האש: לא תוארך אם לא תושג התקדמות - מצרים מיצרה חופש תמרונה - מצרים בין אי-הארכה פורמלית לבין הארכה מוגבלת.
- ביקור פודגורני במצרים - שיתוף הפעולה הכלכלי-תעשייתי - המשך התיאום המדיני - באומי פודגורני - ההודעה המשותפת המצרית - סובייטית: בקודות בולטות וביתוח ההודעה - מדינות הגוש הסוציאליסטי משתלבות במאמץ הסובייטי להגברת התמיכה במדינות ערב.
- סאדאת מבהיר עמדת מצרים - גימה שונה במקצת לגבי החלטת מועבי"ס "המכילה מרבית היסודות" לפתרון צודק ועם פלסטין ש"איננו אוסף של מחנות פליטים".
- שה"ח ריאד: חוסר התקדמות בשיחות יארינג בגלל עמדת ישראל.

ארה"ב (עמ' 13)

בפגישה עם שה"ח המצרי (15.1) דיבר נציג ארה"ב בקהיר בחיוב על המסמך הישראלי וזירז את מצרים להשיב באותה רוח חיובית. כן חיווה דעת ארה"ב בגד כינוס מועבי"ס. ב- 21.1.71 העריך סיסקו את המסמך המצרי, כפי שפורסם בשלימותו, כשלילי וכמתנצח בצורה לא קונסטרוקטיבית.

סיסקו מגלגל מחשבות על הערובות (15.1) : הסכם שלום קודם לערובות היכולות להיות רק השלמה ותוספת ולא תחליף. ארה"ב תוכל לבקש עמדה זו אף 50 שנה. ארה"ב מחייבת ערובות ומוכנה להשתתף בכוח או"ם, אם של המעצמות בלבד ואם של מדינות גדולות וקטנות במערב. פורום ה- 4 עשוי לדון בנושא. ארה"ב מקווה שהשתתפות בערובות תניע ישראל לגמישות במה שנוגע לשטחים. ישראל אינה צריכה לתת משמעות

סודי ביותר

סודי ביותר

לנמען בלבד

- ג -

רחבה למושג "תיקונים לא מהותיים" בגבולות. מקורה שישראל עודנה מוכנה להחזיר יו"ש לירדן תמורת הסכם שלום.

תשובת השגריר רבין: מצרים ובריה"מ רואות בערובות תחליף להסכם שלום. ארה"ב רואה בערובות תחליף לגבולות בני הגנה. לדעת ישראל אין תחליף ליכולת ההגנה שלה וגבולות בתיקונים קלים בלבד אינם גבולות בני-הגנה. דיון בפורום ה-4 בערובות יהיה שגיאה וחבלה ביארינג.

הניות שה"ח אבן: יש להימנע מלדון עם ארה"ב על ערבויות בשלב זה תוך ביפוז אשליות בנדון במישור ההסברתי.

בריה"מ (עמ' 18)

הערכה אמריקנית (19.1): בריה"מ מעוניינת באי חידוש הקרבות לא פחות מארה"ב. אף אם תחודש המלחמה לא יפעילו הסובייטים כוחות משלהם מעבר למה שהפעילו עד הפסקת האש. בריה"מ זרתעת מעימות עם ארה"ב וההרתעה האמריקנית היא בבקורת אמינותה הגבוהה ביותר. בצמרת בריה"מ - התרוצצות: ברז'נייב והקומפלס הצבאי התעשייתי - יד אחת. כוחם של הצבא והתעשייה לא כל-יכול. אף הצבא האדום יימנע ממצבים מביכים כב-67. התרוצצות גם בקרב הזרועות הצבאיות. הצי האדום - הגורם הראשון במעלה בכל הנוגע למזה"ת. בראש יעדיו בים התיכון - הקמת מערך בסיסים ימיים ובכך חשיבותה של מצרים.

צרפת (עמ' 20)

שה"ח הצרפתי לחץ (14.1) על השגריר בן-גתן בענין הערובות שביחס אליהן גילה בעמדות מצרים שני חידושים חשובים: הסכמת מצרים לכך שגורמים כוחות האו"ם לא תהיה תלויה ברצון שני הצדדים ונכונותה להגבלת חימוש הודי. לדעתו ביסוס הערבויות הפעם יקל על השגת השלום, אף שאין הערבויות צריכות לבוא במקום הסכם שלום. השר נמנע מנקיטת עמדה לגבי המסמך הישראלי. השלמות לתוכנית השלום המצרית שנפרשה בפני הצרפתים: רצועת עזה לא תוכלל בישראל, כוחות האו"ם יורכבו מיחידות המעצמות הגדולות ומדינות קטנות וילבשו מדי האו"ם כדי למנוע מציאות חיילים סובייטים במדי הצבא האדום בישראל. כוחות או"ם ישבו בשרם א-שיח'.

בכנס "אחוז מערב אירופה" (11-12.1) הביעה צרפת ספק בסיכויי שליחות יארינג ללא הנחיות ה-4 ושבה מתיונות מצרים.

שגריר צרפת באו"ם (18.1): ערובות לא תבואנה במקום הסכם אך רק קודמות לו בזמן. צרפת לא תפריע ליארינג ותנקוט ביישראליות בפורום ה-4 אם ידון במסמכי ישראל ומצרים.

שה"ח אבן (18.1): יחסי צרפת-ישראל במורד. אין לשה"ח הצרפתי שמץ הבנה למהותה וטיבה של ישראל.

הצהרות שומאן ופומפידו. סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- ד -

בריטניה (עמ' 26)

עמדת בריטניה (17.1): עודדה את הערבים להשיב חיובית על המסמך הישראלי, חוששת שיישיבו בהסעמת הנסיגה והערבויות. מצפה שישראל תמשיך בדו-שיח גם אם תהיינה התשובות הערבויות כמצופה. על ישראל לפרט יותר בנושא הסריסוריאלי, אין להתחיל בשיחות בנושא הפליטים. בריטניה אינה רוצה לשמש תחליף ליארינג. בריטניה נגד כינוס מועבי"ס.

שה"ח אבן (15.1): ישראל משתפת את בריטניה יותר מאשר את צרפת במהלכיה בשיחות יארינג.

לבנון: תגובה שגרתיית לפעולת צה"ל בסרפנד (עמ' 28)

לבנון סחתה (15.1) באגרת למועבי"ס על פעולת צה"ל נגד בסיס המחבלים הימי בסרפנד, אולם לא בקשה כינוס המועצה. ארה"ב העירה לישראל על העיתוי הגרוע של הפעולה ומענה שלולא התערבה בביירות היתה לבנון תובעת כינוס. שה"ח הלבנוני נפגש עם שגרירי 4 המעצמות. צרפת: פעולות ישראל בלבנון מזיקות לשיחות יארינג. ארה"ב: הפעולה חמורה אך לא תזיק לשיחות.

בניגוד להכחשת לבנון מודים המחבלים בקיום בסיס צבאי בסרפנד. ישראל השיבה (19.1) למועבי"ס. שמועות בלבנון על מעללי ישראל בשטחה. תגבור המחבלים בדרום לבנון. בחזית הפנימית נצח (10.1) מועמד ג'ונבלט בבחירות לביה"ב במחוז "שוף" ובכך ארזן נצחון מועמד שמעון במחוז "מתן" (23.12.70). רה"מ ניצל התפטרות סגנו תוויני כדי לחזק מעמדו ומזים שמועות על התפטרות.

בזירה הבינערבית (עמ' 30)

התרוצצות בינערבית לעומת סימני רגיעה בירדן. כינוס "פסגה מרובעת" בקהיר ובמקביל יוזמת לוב לפסגה כללית כשמקום אירוחה טרם ברור. מדובר בינתיים על כריות או אלג'יר. בירדן - שב המלך לאחר שנעדר מאז ה- 1.12.70. המשטר מיישם הישגיו והמחבלים - כולל הקיצוניים - מקבלים עליהם הדין בלית ברירה. גם מדינות ערב משלימות עם המצב החדש. ^{הכוח} העיראקי בירדן מפונה, אם כי סביר שחלק ממנו ולו אף סמלי, ישאר בממלכה. המהלך - בשל תחושת בדידותה של עיראק במישור הבינערבי. ארגוני המחבלים והפתרון המדיני בפרסום תמוה ב"אל-אהראם" 20.1 כאילו המחבלים מסכימים לפתרון כזה. הפרסום נועד לשרת מדיניות קהיר כשהמחבלים מכחישים הידיעה. גדמ"ע: תגובות סביב חידוש שיחות יארינג: אין אופטימיות יתירה. מועלה ענין ייצוג הפלסטינים בשיחות אך ההנהגה המסורתית הקשורה למסד הירדני, מתנגדת לכך.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- ה -

רצועת עזה (עמ' 35)

הצלה"א פנה לישראל בקשר לתלונות תושבי רצועת עזה על יד קשה שמגלה השלטון הישראלי כלפיהם.

ישראל השיבה באזכור הידרדרות המצב הבטחוני ברצועה, בהסעמת הצורך בחוק וסדר, בהדגשת מסורת המתינות הישראלית ובעמידה על איסור בוכחות הצלה"א במחנות שבהם בערכות פעולות חקירה.

בקווי הפסקת האש (עמ' 37)

המצרים המשיכו בהתבצרות, התארגנות, אימונים וסיורי קצינים, מטוסים מצריים חדרו וערכו השבוע גיחות צילום מעל מוצבינו בגזרה הצפונית והמרכזית, ישראל הגישה תלונה על הפרה מצרית זאת של הפסקת האש, המחבלים חזרו והפגינו את איזור העיירה בית שאן, במשכת פעילות הטרור המבוקרת משטח סוריה, במשכת פעילות הטרור משטח לבנון.

נספחים

- א, נוסח המסמך הישראלי של עקרונות השלום עם מצרים (9.1.71).
- ב, נוסח המסמך הישראלי של עקרונות השלום עם ירדן (9.1.71).
- ג, נוסח המסמך הישראלי של עקרונות השלום עם לבנון (9.1.71).
- ד, נוסח המסמך המצרי שמסר יארינג לשגריר תקוע ב- 18.1.71.
- ה, נוסח המסמך המצרי שמסר למועבי"ט ב- 20.1.71.
- ו, נוסח המסמך הירדני שמסר יארינג לשגריר תקוע ב- 19.1.71.
- ז, ראיון מזכיר המדינה רוג'רס ברשת סי.בי.אס, (15.1.71).
- ח, נייר ההשוואה בין המסמכים הישראלי והמצרי שחיבר יארינג (18.1.71).

סודי ביותר לנמען בלבד

- 1 -

שיחות יארינג

1. המסמך הישראלי למצרים

בנספח א' - גוסס מסמך עקרונות השלום הישראלי שאותו מסרו רוה"מ מאיר ושה"ח אבן ליארינג בעת ביקורו של האחרון בירושלים (8-10.1.71) כדי שיעבירו למצרים. כזכור מסר יארינג את המסמך לידי שגריר מצרים באו"ם זיאת ב-11.1.71. (הגוסס הסתכן לראשונה לעתונות ב- Jeune Afrique מ-19.1.71).

2. המסמך הישראלי לירדן

בנספח ב' - גוסס מסמך עקרונות השלום שהעבירה ישראל באמצעות יארינג לירדן. כזכור מסרו יארינג לידי שגריר ירדן באו"ם פארא ב-12.1.71.

3. המסמך הישראלי ללבנון

בנספח ג' - מסמך עקרונות השלום שהעבירה ישראל ליארינג למסירה ללבנון. יארינג מסר מסמך זה לידי שגריר לבנון באו"ם גורא ב-12.1.71. הלבנוני לא העיר דבר על המסמך גופו ורק אמר שיעבירו לממשלתו.

4. מסמך התשובה המצרי

- ב-15.1.71 מסר שגריר מצרים באו"ם ליארינג מסמך תשובה מצרי.
- יארינג לא הזדרז להעבירו לשגריר תקוע, ולשאלת האחרון, השיב (15.1.71) כי הוא, יארינג, אמנם קיבל מהמצרי "הצעות ותשובות מסויימות" שנתקבלו באותו יום ישר מקהיר,
- הרגיש כי עליו לדון עם המצרי עוד קצת על החומר שקיבל ממנו לפני שיעבירו לידי השגריר תקוע,
- הציע למצרי, והאחרון הסכים, לחשוב על כך שוב בסוף השבוע ולשוחח בנדרון שבית ב-18.1.71.
- מסקנת השגריר תקוע: יארינג לא היה שבע רצון מהחומר שקיבל מהמצרי והחליט להמשיך בהבהרות לגבי^{עם}המצרי לפני שיבוא בדברים עם ישראל.
- ב-18.1.71 מסר יארינג לשגריר תקוע את המסמך המצרי (ר'נספח ד'). בתשובה לשאלות השגריר תקוע אמר יארינג כי
- המסמך שקיבל מזיאת ב-15.1.71 היה מופנה אליו, אל יארינג.
- יארינג הוציא ממסמך זה את הקטעים שנועדו אליו (ולפיכך המסמך המצרי אותו העביר יארינג לישראל הוא מסמך מקוצץ).

סודי ביותר לנמען בלבד

- 2 -

- המסמך המצרי (המקוצץ) אותו העביר יארינג לישראל הוא "הרצוי ביותר" מבחינת ישראל.
- הנייר המצרי שמסר יארינג לישראל הודפס ע"י המצרים ולא ע"י מזכירות או"ם (היינו יארינג ביקש מהמצרים לשלוח לו גרסה "מתוקנת" לשם מסירה לישראלים).
- ב-20.1.71 העביר שגריר מצרים באו"ם לבשיא מועבי"ס את המסמך המקורי שאותו מסר ליארינג ב-15.1.71 וביקשו להפיצו כמסמך מועבי"ס והעצרת. המסמך הופץ בו ביום. נוסחו השלם - תוך השוואה עם המסמך המצרי המקוצץ שמסר יארינג לשגריר תקוע ב-18.1.71 - ר' בספח ה'.
- ההשוואה מלמדת כי יארינג קיצץ את הרישא והסיפא הפולמסניות שבהן נמתחה ביקורת על ישראל והוטעם הצורך בפעולת מועבי"ס.
- (ב - 21.1.71 הודה יארינג לשגריר תקוע כי המסמך המקוצץ הודפס אצלו).
הערכות יארינג ודעותיו לפני פרסום המסמך המצרי השלם; השוואת יארינג בין המסמכים הישראלי והמצרי.
- ב-18.1.71 מסר יארינג לשגריר תקוע השוואה, שעשה הוא, יארינג, בין המסמכים הישראלי והמצרי. הנוסח בנספח ח'. כן מסר יארינג לשגריר תקוע את הערכותיו למסמך המצרי, ואת דעותיו כדלקמן:
- א. תגובה למסמך הישראלי
- המסמך המצרי מהווה תגובה למסמך הישראלי שאותו הוא, יארינג, העביר למצרים.
- ב. נקודות הסכמה
- יש שלוש נקודות הסכמה בעמדות ישראל ומצרים במסמכיהן. והן:
- (1) סיום תביעות ומצבי הלוחמה,
 - (2) כיבוד והכרה בריבונותה, בשלימותה הטריטוריאלית ובעצמאותה של כל מדינה באזור,
 - (3) כיבוד והכרה בזכותה של כל מדינה לחיות בשלום בגבולות בטוחים ומוכרים כשהיא חופשיה משימוש בכוח ובאיומים.
- זה מהווה צעד קדימה
- הוא, יארינג, יוסיף לחפש נקודות הסכמה תוך שימוש הן במסמכים "המקבילים" של הצדדים והן בתשובותיהם לשאלותיו מ-1969.
- ג. "הסכם", "חוזה שלום"
- להערת השגריר תקוע כי במסמך המצרי בעדר השימוש במונח "הסכם" וההתייחסות ל "חוזה שלום" הבהיר יארינג:
- כל הדיון עם מצרים/על^{הוא} הסכם וברור כי מטרת השיחות היא להגיע לידי הסכם.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 3 -

- המסמך המצרי מסכים לשלום צודק ובר-קיימא
- אשר להיעדר התייחסות מפורשת לחוזה שלום, מצרים אינה שוללת אותו ולכן יש לראות בקודה זו כפתוחה.
- העיקר במסמך המצרי הוא שאף דלת אינה בעולה.
- בהמשך השיחות צריך יהיה להרחיב הדיבור על כל בקודה, לרבות צורת ההסכם.
- הוא, יארינג, משתמש תמיד בביסוי הנייטרלי "מסמך", חוזה שלום הוא "מסמך".
- לכשיוסכם על תוכן ההסכם לא יהיה קושי להסכים גם על שמו של המסמך.

ד. מסמך אחד

- לשאלת השגריר תקוע אם מצרים מסכימה לחתימת שני הצדדים על מסמך אחד השיב יארינג כי לדעתו כן הדבר.
- להערת השגריר תקוע כי אם כך לא מובנת התחמקות מצרים מהשימוש במילה "הסכם" הגיב יארינג כי יסופל בבקודה זו בהמשך השיחות.

ה. שלום באזור או שלום בין ישראל למצרים

- להערת השגריר תקוע כי המסמך המצרי מדבר על "שלום באזור" ולא במפורש/שלום בין מצרים לישראל הגיב יארינג כי גם הוא הפנה את תשומת לב שגריר מצרים באו"ם זייאת לבקודה זו והדגיש בפניו כי מינוח זה טעון הבהרה ופירוט.
- עם זאת מוצא יארינג כי בהשתמשה במיסמכה במונח "שלום באזור" חזרה מצרים על נוסחת החלטת מועבי"ס 242.

ו. סגנון

- להערת השגריר תקוע על הסגנון הפוגע במסמך המצרי (למשל בסעיפים 1 ו-2), שאינו הדרך לניהול רציני של מו"מ השיב יארינג
- גם במסמך הישראלי יש בקודות שאינן מוצאות חן בעיני מצרים (ונענה ע"י השגריר תקוע כי הכוונה לסגנון ולא לתוכן).
- אמנם סגנון המסמך הישראלי מאופק.
- הוא, יארינג, ישים לב לסגנון המצרי ויזכור זאת.

ז. כוונות מצרים

- כוונת מצרים היא להיכנס למו"מ ולהגיע להסדר.

סודי ביותר

1000
1000

סודי ביותר לנמען בלבד

- 4 -

ח. התפשטות ישראל: נסיגה וגבולות

- ההאשמה שהטיחה מצרים בסעיף 2 במסמכה נגד ישראל על כוונות ההתפשטות שלה היא מרכזית במחשבה המצרית.
- לכשיוסכם על הגבולות תיפתר בעייה זו מעצמה.
- המצרים כבר הביעו תמיהה על השימוש במונח positions בסעיף 5 במסמך הישראלי.
- לא יהיה אפוא מנוס מלהרחיב את הדיבור בהקדם גם בשאלות הנסיגה והגבולות.

ט. הפליטים וזכויות עם פלסטיין

- שגריר מצרים באו"ם לא הוסיף בע"פ דבר על הנאמר בנדון בסעיף 3 של המסמך המצרי.
- ליארינג אין ספק שהסכם בשאלת הפליטים יסיר מעל הפרק את הבעיה הפלסטינית.

י. קצב ההתקדמות

- יש צורך להתקדם במהירות.
- ההתחלה שנעשתה טובה אולם אינה מספקת.
- ההתקדמות בשיחות תמנע את הדיון במועבי"ס (שמצרים מנפנפת בו).
- הוא מקווה כי עם התקדמות השיחות יגבר הריסון שהסתמן בימים האחרונים בהצהרות המצרים, אשר בינן לבין השיחות יש להפריד (והראייה שמנהלי השיחות מהצד הערבי נמנעים בעצמם מדיבורים בפומבי).

יא. תפקידי הצדדים ויארינג

- להערת השגריר תקוע כי הצדדים הם שחייבים לנהל את השיחות ולהגיע להסדרים ולא גורמים כגון מועבי"ס (כמוצע בסעיף 6 של המסמך המצרי), כגון פורום ה-4 וכגון יארינג עצמו, אם יחרוג מעבר לעבודה טכנית כחיבור נייר ההשוואה בין המסמכים הישראלי והמצרי, השיב יארינג כי הוא פועל עפ"י המנדט שלו ואינו סוטה ממנו, כשמטרתו לקדם הסכם ולא אי-הבנה.

6. הערכות יארינג ערב פרסום המסמך המצרי השלם: לחץ בעניין נסיגה.

ב-19.1.71, לאחר שנפגש עם השגריר המצרי א-זייאת, (שכנראה מסר לו על הכוונה לפרסם את המסמך השלם), בועד יארינג שוב עם השגריר תקוע. הפעם ניכרו ביארינג סימני עצבנות ועייפות והיה ברור לגמרי ששיחתו עם זייאת השאירה אותו במצב רוח קודר, בעוד שבפגישה הקודמת הדגיש את ההסכמה שהושגה לדעתו ביחס למספר עיקרי שלום והגדירה כהתקדמות חיובית

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 5 -

הרי הפעם הציג את כל ההתקדמות כתלויה בשאלת הנסיגה. להלן עיקרי דבריו:

א. הנסיגה

- סבור היום (לאחר שראה את זייאת) יותר מאשר אי-פעם כי שאלת הנסיגה מתעוררת בכל עוצמתה.
- לא ייתכן להגיע לדבר כלשהו מבלי שישראל תחליט לגבי הנסיגה.
- הוא זוכר היטב את הדברים שהשמיעה באזניו רה"מ ג. מאיר בנדון, אולם, כפי שכבר אמר גם לה, הערבים טוענים שהכל - 4 המעצמות ומדינות אחרות, מועבי"ם והעצרת - תומכים בהם בשאלת הנסיגה.
- מה שדרוש מישראל זו הצהרת כוונה לסגת משטח מצרים.
- הוא מוכרח לקבל מישראל הבהרות בעניין הסריטוריאלי, שבלעדיהן אינו רואה כיצד יוכל להתקדם.
- המצרים אינם חדלים מלתבוע ביסוח קונקרטי בשאלת הנסיגה.
- על ישראל להבין מה פירוש עניין הנסיגה עבור הערבים.

ב. קוצר זמן

- אין בכוונתו לתבוע פירוש בשאלה הסריטוריאליה היום, אולם הזמן דוחק, המועד לכך קרוב מאד ויש לעשות משהו בנדון.

ג. בקורות ההסכמה

- אשר לטענת השגריר תקוע כי תחילה יש להסכים על עיקרי השלום השיב כי רוב עיקרי השלום, כפי שהוצגו במסמך הישראלי, כבר מוסכמים. זה חל לא רק על ג' הבקורות שהזכיר ביום הקודם אלא גם על חופש השייט.
- המצרים כבר קיבלו את עיקרי השלום החשובים ביותר.

7. דברי יארינג לאחר פרסום המסמך המצרי השלם: מניעי מצרים, השמטותיו.

ב- 20.1.71, לאחר פרסום המסמך המצרי, טלפן השגריר תקוע אל יארינג לברר תגובתו.

יארינג אמר:

- לא היתה לו כל אפשרות להשפיע על מצרים למנוע הפרסום.
- מדברי זייאת הבין כי החלטת מצרים לפרסם את מסמכה נבעה מ- הדלפת המסמך הישראלי ב"ז'ן אפריק" (זייאת ייחסה לישראל).
- הצהרות ישראליות שמהן השתמע שמצרים מוותרת לדרישות ישראל (היינו הרצון להוכיח שמצרים אינה מוותרת).
- הידיעות מירושלים מהן השתמע (שהמסמך המצרי מוכיח כי) מצרים למדה כי עליה לדעת להתנהג (היינו הרצון להוכיח כי מצרים אינה מתנהגת לפי אמות המידה של ישראל).

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 6 -

- זייאת לא הסביר ליארינג את פרסום המסמך המצרי כתחליף לדיון במועבי"ס, אליו לא התייחס כלל.
- החלקים מהמסמך המצרי שהוא, יארינג, השמיט כשהעבירו לישראל נגצו לו; החלקים שהעביר לישראל הם אופרטיביים.
- יש להמנע מלהסיק מסקנות חפוזות: לדעתו יהיו המצרים מוכנים להמשיך בניהול השיחות ללא פרסומים להבא.

8. עוד למניעי מצרים לפרסום המסמך: לבטי מצרים לגבי הדיון במועבי"ס

- בנוסף למניעים דלעיל, שאותם הבין יארינג מדברי זייאת, מסר יו"ר מועבי"ס הבריטי קראו וכן האמריקנים כי המצרים אמרו להם כי הפצת מסמכם באה כתחליף לכינוס מועבי"ס. על לבטי מצרים לגבי הדיון במועבי"ס ולגבי הפסקת האש - ר' להלן בפרק על מצרים.

9. הערכת ישראל בטרם פרסום המסמך המצרי השלם

- ב-19.1.71 העריך שה"ח אבן את המסמך המצרי המקוצץ כדלקמן:
- התשובה המצרית חשובה לא מבחינת תכנה (שאין בו חידוש או התקדמות) כי אם מבחינת המגמה הסקטית המסתמנת ממנה.
 - המגמה היא לאפשר המשך החילופים ולמנוע צימות מדיני או צבאי בשלב זה.
- ב-20.1.71 העריך שה"ח אבן:
- אי אפשר לראות את המהלך של "יסודות השלום" כממוצה ע"י התשובות הערביות באשר אין בהן תזוזה.
 - ייתכן כי אין זו המילה האחרונה של מצרים בנושא.
 - יש לומר ליארינג כי אף שמצרים לא השיבה מפורשות בחיוב על אף אחד מסעיפי המסמך הישראלי אין לו, ליארינג, סיבה אובייקטיבית להיות מדוכדך: שליחותו בעיצומה והיא מפעילה השפעה חיובית על המצב הבי"ל, עקב יוזמת ישראל הוא יצא מכלל קפאון ושיתוק. התשובות הערביות מחייבות את ישראל לתשובה מזומקת ומדויקת שתשאיר את הדלת פתוחה להמשך הדו-שיח.

10. הקו של ישראל לאחר פרסום המסמך המצרי השלם

- א. עניינית
- בשקלת תשובה עניינית למסמך המצרי.
 - בשקלת הגשת מסמך עיקרי השלום הישראלי למועבי"ס, כאיזון להגשת המסמך המצרי.

QTT: 1901
CCT: 0001

סודי ביותר לנמען בלבד

- 7 -

ב. הסברות

- תימשך הגישה העניינית, על אף הפולמוסות המצרית.
- יוסבר כי ישראל תמשיך במסגרת יארינג.
- תימנע הודעה או הכרזה וראיון של אישיות רשמית.

11. המסמך הירדני

- ב - 18.1.71 מסר שגריר ירדן באו"ם פארא לידי יארינג מסמך ירדני אותו העביר יארינג ב - 19.1.71 לידי השגריר תקוע. יארינג הוסיף לשגריר תקוע הבהרות כדלקמן:
- שיחת יארינג פארא היתה קצרה.
 - פארא לא הוסיף בע"פ שום דבר בעל משמעות.
 - המסמך הירדני מפרט את עמדת ירדן לגבי ביצוע החלטת מועבי"ט 242 מ - 22.11.67 אך אינו מתייחס למסמך הישראלי.
 - הוא, יארינג, רואה במסמך הירדני תגובה על המסמך הישראלי.
 - בדעת יארינג לערוך סיכום השוואתי בין המסמך הישראלי לבין המסמך הירדני, כפי שעשה בין המסמכים הישראלי והמצרי.
- נוסח המסמך הירדני - בנספח ו'.

12. מסיבת עיתונאים של מזכ"ל האו"ם

- ב - 18.1.71 קיים מזכ"ל האו"ם או-תאנט מסיבת עיתונאים. להלן עיקר דבריו:

א. מצב שליחות יארינג

- תאנט הביע אופטימיות זהירה, שגם יארינג שותף לה, לגבי תוצאות הדיונים, אך נמנע מהצהרה סובסטיבית.

ב. כוח או"ם

- מועבי"ט עצמאית ויכולה לקבוע הרכבו. המזכ"ל עצמו סבור שהשתתפות יחידות של שתי מעצמות העל בכוח זה תיצור יותר בעיות מאשר אלה אותן נועד הכוח לפתור. יחידות בריטיות וצרפתיות, לעומת זאת, יכולות למלא תפקיד חיובי.

ג. תפקיד ארבע המעצמות

- במוקדם או במאוחר יהיה על ה-4 למלא תפקיד חשוב, אך בעוד השגריר יארינג נתון בדיונים עדינים יש אמת מסוימת בהכרזות של מספר ממשלות שלעת עתה לפחות אין ה-4 צריכות להיות יותר מדי פעילות כדי להגיע לתמימות דעים או להסכים על עקרונות וקווים מנחים שמועבי"ט תדון בהם.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 8 -

מצרים

ביקור פודגורבי, הדיונים על המהלכים המדיניים והמקטיים ביחס למצב, והשפעתם על מערך הכוחות הפנימי, הפעילות הבינערבית אליה נגזרת מצרים, היו מוקדי הפעילות במצרים בשבוע החולף.

ברור שמצרים טרם גיבשה סופית את ההחלטה לגבי ההתפתחות הקרובה, ביחוד בענין הארכת הפסקת האש והדיון במועבי"ט.

(אשר ל"תכנית שלום" המצרית שהוצגה במערב ע"י שה"ח ריאד - השלמות ראה להלן בפרק "צרפת")

א. הדיון במועבי"ט

1. מצרים טוענת שלא תבקש דיון עד ה-5.2

בהסברים שמסרו הנציגים המצריים בניו-יורק ובמקומות אחרים, אמרו שבקשתם להפצת האיגרת במועבי"ט באה כתחליף לדיון במועב"ט, וזאת בהיענות לפניות ארה"ב ובריטניה שביקשו מהם להימנע מדיון.

2. אע"פ, ממשיכה מצרים להכשיר הקרקע לדיון במועבי"ט

למרות ההסברים הנ"ל, מוסיפה מצרים להכשיר הקרקע לקראת דיון אפשרי במועבי"ט. שה"ח ריאד ותת שה"ח גוהאר, זימנו אליהם השבוע את כל נציגי הארצות החברות במועבי"ט.

יתר על כן הסבירו אמצעי התקשורת המצריים את פרסום ההצעות המצריות בכך שמצרים ביקשה להעמיד את חברי מועבי"ט וביחוד המעצמות הגדולות בפני אחריותם, וזאת לאור דברי שה"ח ריאד (12.1), על חוסר ההתקדמות בשיחות יארינג.

ב. הפסקת האש

1. מצרים: הפסקת האש לא תוארך אם לא תהיה התקדמות

המצרים מוסיפים לדבר על כך שהפסקת האש לא תוארך בלי התקדמות בשיחות יארינג, או בלי הודעה מטעם הארבע.

לא ברור עדיין מה צריכה להכיל הודעה כזו, התהיה כוללת (תתייחס לשלום, נסיגה וערובות) או מוגבלת יותר.

2. מצרים מצירה חופש תמרון

בתנאים השוררים היום, הוצר חופש התמרון של המשטר במצרים,

סודי ביותר לנמען בלבד

- 9 -

וזאת מהסיבות העיקריות הבאות:

- (א) הצהרת שה"ח ריאד (21.1) שגם אחרי פרסום ההצעות המצריות, לא חלה התקדמות בשיחות;
- (ב) הפסגה המרובעת בקהיר וההכנות לפסגה ערבית כללית;
- (ג) חזרת אמצעי התקשורת המצריים על בימת האיומים שהתרככה בשבוע הקודם, ביחוד על רקע הפסגה המרובעת;

3. מצרים בין אי-הארכה פורמלית, לבין הארכה מוגבלת

אם ההתפתחות תימשך לפי התנאים האלה, גוברים הסיכויים שמצרים תימנע מלהודיע על הארכת הפסקת האש, פורמלית. עם זאת, כפי שמסר סאדאת עצמו, אין פירושו של דבר חידוש האש, אלא הארכה דה-פקטו.

לא מן הנמנע שבכל זאת תמצא מצרים את הדרך להודיע גם פורמלית על הארכת הפסקת-האש, אם כי לתקופה פחותה משלושה חודשים.

ג. ביקור פודגורני במצרים

משלחת סובייטית בראשות הנשיא פודגורני ביקרה במצרים בימים 19.1.71-13, לרגל חנוכת סכר אסוואן. בתום הביקור פדסמה (19.1) הודעה משותפת סובייטית - מצרית (ראה להלן).

1. שתוף הפעולה הכלכלי - תעשייתי

מוקד הביקור התרכז סביב חנוכת סכר אסוואן והמשך הסיורים הבליטו שטחי הפעילות הכלכלית הסובייטית במצרים (מפעל הפלדה בחלואן ומספנות אלכסנדריה). סאדאת גילה לעמו שבריה"מ תמשיך לסייע בפיתוח מצרים, בהרחבת רשת החשמל לכפרים, בניצול האנרגיה האטומית והספקת מאיץ גרעיני. במסר שבריה"מ תעניק למצרים אשראי כולל בסך 275 מליון דולר, ובשלב ראשון, סכום של 69 מליון דולר לרכישת ציוד בסיסי להתחלת העבודות.

תכניות הסיוע הכלכליות הסובייטיות החדשות למצרים תבטיח המשך מעורבות בריה"מ במצרים לתקופה נוספת של עשר שנים לפחות, וגם במקרה של פתרון מדיני, תוסיף זיקתה של מצרים לבריה"מ להיות גדולה.

2. המשך התיאום המדיני

בהרכב המשלחת בלט הדגש על שיתוף הפעולה הכלכלי-תעשייתי, אך לקראת סוף הביקור הצטרף מיכאל ססינקו מנהל מזה"ת במשה"ח הסובייטי לשלב השני של הדיונים המדיניים, ונראה שהביא עמו הנחיות בקשר להצעות ישראל והמשך שליחות יארינג.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 10 -

3. באומי פודגורני: שילוב המאמץ המדיני וחיזוק היכולת ההגנתית

של מצרים

- בהתבטאויות פודגורני במהלך ביקורו, בלסו הנקודות הבאות:
- (א) ציין חזות דעות במאבק המשותף;
 - (ב) הרחבת והעמקת הקשרים הבינ-מפלגתיים (המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ואס"ע);
 - (ג) הקשרים הצבאיים מיועדים להגביר כושר ההגנה של מצרים, ולהרתיע תוקפנות ישראל;
 - (ד) המשך התמיכה במדיניות המשטר החדש במצרים, המבוססת על שילוב המאמץ המדיני, במקביל לחיזוק היכולת ההגנתית.

4. ההודעה המשותפת המצרית סובייטית (19.1)

(א) הסכסוך הערבי - ישראלי

- (1) לא יתכן לכונן שלום צודק ובר-קיימא אלא ע"י בסיגת הכוחות הישראליים מכל השטחים וביצוע מלא של החלטת מועבי"ט מנוב '67, והחלטות האו"ם המדגישות הזכויות החוקיות של העם הערבי הפלסטיני;
- (2) תוקפנות ישראל לא היתה מתממשת לולא סיוע האימפריאליזם, וביחוד ארה"ב;
- (3) הידוק ש"פ ופיתוח הקשרים בין מדינות ערב, גורם ראשי בהצלחת המאבק נגד התפשטות ותוקפנות ישראל;
- (4) בריה"מ תמשיך לתמוך בעם המצרי במאבקו הצודק נגד התוקפנות הישראלית, למען שחרור כל האדמות הערביות הכבושות ולמען הסדר צודק לסכסוך.

(ב) יחסים בילטרליים

- (1) התחייבות רוסית לסיוע בפיתוח מערכת החשמל ומיוב קרקעות;
- (2) הזמנה מצרית למומחים סובייטים להפעלה טכנית שוטפת של מפעל סכר אסוואן, עד להשלמת הדרכת המומחים המצריים על ידם;
- (3) ציון הקשרים הבינ-מפלגתיים, החלפת ביקורי משלחות מפלגתיות בכל הדרגים.

(ג) הגוש המזרחי

- (1) מצרים מייחסת חשיבות גדולה לעמדה המשותפת שנוקטות הארצות הסוציאליסטיות בתמיכתן במאבק עמי ערב;
- (2) מצרים מצביעה על ההודעה שפרסמה הועידה המדינית המייעצת של ברית ורשה (20.12.70) בעניין השכנת שלום בר קיימא ובטחון במזה"ת.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 11 -

5. ביתוח ההודעה המשותפת

(1) עמדת בריה"מ

אין חידוש מהותי בהודעה והתייחסותה לנושאים המדיניים למצב במזה"ת, מצומצמת, בריה"מ חוזרת שוב על עמדתה הידועה;

(2) שליחות יאריבג

בולט העדר התייחסות לשליחות יאריבג, הפסקת האש, הצעות השלום של מצרים וישראל. אין רמזים לצדדים טקטיים מדיניים לעתיד מבחינת מצרים.

(3) הידוק הקשרים על רקע אידאולוגי

מבחינת בריה"מ, בולטת התייחסות להגברת הזיקה וההשפעה הסובייטית לא רק במישור המדעי, הצבאי והכלכלי, אלא גם בהרחבתו והעמקתו למישורים מפלגתיים ואידאולוגיים.

(4) עידוד פעילותה הבינערבית של מצרים

נמשכת המגמה הסובייטית לעודד פעילותה הבינערבית של מצרים, כגון הפדרציה והחזית המזרחית.

(5) הגברת המעורבות הכלכלית

מבחינת מצרים, יודגש המשך הירתמותה לזיקה כלכלית-סובייטית, תוך הודאה באזלת-יד מצרים לתפוצל הסכר בשלב הקרוב. פיתוח קשרי כלכלה והמסחר עליהם הוחלט בעת ביקור עלי צברי במוסקבה (דצמ' 70), יימשך בחודשים הקרובים, עם ביקורי גומלין של משלחות כלכליות-מסחריות, עד לחתימה סופית בקהיר, ביוני 71' על ההסכמים החדשים בשטחים אלה.

(6) קשרים עם הגוש הסוציאליסטי

מצרים מעוניינת להציג תעמולתית ולהרחיב מעשית קשרים עם הגוש הסוציאליסטי בכללותו ולא להצטמצם רק ליחסים בילטרליים עם בריה"מ.

6. מדינות הגוש הסוציאליסטי משתלבות במאמץ הסובייטי להגברת

התמיכה במדינות ערב

בחודש דצמבר 1970 בלט המאמץ של הגוש הסוציאליסטי להידוק קשריו עם מדינות ערב. נראה שמגמת בריה"מ היא לשלב את מדינות הגוש הקומוניסטי באורח פעיל במאמץ להגביר תמיכתן במדינות ערב ובמיוחד מצרים.

ביטוי לכך ניתן בריבוי הביקורים הרשמיים של משלחות מינסטריאלות ממדינות מזא"ר בבירות הערביות. מתוך 33 ביקורים כאלה שנערכו במדינות ערב, למעלה ממחציתם נערכו במצרים.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 12 -

ד. סאדאט מבהיר עמדת מצרים

בנאומו בעת חנוכת סכר אסוואן (15.1) חזר סאדאט על עמדותיו הידועות אך הפעם בנימה שונה במקצת לגבי שתי נקודות: החלטת מועבי"ס ועם פלסטין.

1. מצרים שואפת לשלום המבוסס על צדק. היא כנה בזאת כי בפניה משימות שלום ברחבות בפיתוח ארצה;
2. מצרים מתנגדת להמשך כיבוש אדמותיה;
3. מצרים פנתה לאו"ם לדרוש פתרון על יסוד עקרונותיו והחוק הבינ"ל ומקדמת בברכה את התפקיד שיכולות למלא ארבע המעצמות בתוקף חברותן במועבי"ס;
4. באם לא תשיג מצרים פתרון בדרכי שלום, תיאלץ לשחרר האדמה הכבושה. העם המצרי והצבא יודעים היטב את חובתם הלאומית;
5. מצרים קיבלה החלטת מועבי"ס, מתוך הכרה שהיא מכילה בתוכה מרבית היסודות לפתרון צודק של המשבר;
6. עם פלסטין איבנו אוסף של מחנות פליטים, אלא עם בעל זכויות לאומיות ואין הבעיה בעיה הומניטרית, אלא עניין של קיום פוליטי.

ה. הכרזת ריאד: על חוסר ההתקדמות

שה"ח המצרי ריאד הצהיר (21.1) שעד כה טרם הושגה התקדמות כלשהי בשיחות יארינג, בגלל מדיניות ישראל המעמידה מכשולים בפני ביצוע החלטת מועבי"ס, והמסרבת לסגת מהשטחים הערבים. ריאד שוב האשים את ישראל ברצון להתפשט ולספח אדמות ערביות.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 13 -

א ר ה " ב

=====

1. מגעי נציג ארה"ב בקהיר עם שה"ח המצרי : הערכת המסמך הישראלי

ב - 15.1.71 מסר עוזר שה"ח האמריקני סיסקו לשגריר רבין פרטים על מגעי נציג ארה"ב בקהיר ברגוס עם שה"ח המצרי ריאר - שיחה ואיגרת - בהם ביטא ברגוס את עמדת ארה"ב כדלהלן :

א. - המסמך הישראלי

- מהווה צעד קדימה
- מתייחס למהות הבעיה ואינו מעורר קשיים נוהליים.
- נמנע מלהתייחס לגבול פתוח, ליחסים דיפלומטיים וכו' כדי למנוע קשיים.
- מקביל להצעות ארה"ב מאוקטובר 1969 (תכנית רוג'רס).
- רבות מנקודותיו הן במסגרת מדיניות מצרים, כפי שארה"ב מבינה אותה.
- נותן יסוד להתקדמות.
- ברגוס זירז את המצרים להשיב חיובית באותה רוח ולהציע את הצעותיהם.

ב. - כנוס מועבי"ס

- בלתי רצוי ויהווה מכשול.

2. הערכת ארה"ב למסמך המצרי השלם.

- ב - 21.1.71 אמר סיסקו לשגריר רבין כי
- המסמך המצרי, כפי שפורסם בשלמותו, אינו חיובי וכולל התנצחות לא קונסטרוקטיבית.
- ייתכן שהמצרים נוקטים לשון חריפה כתחליף לדיון במועבי"ס.
- מן הראוי שישראל לא תיגרר בשלב זה להתנצחות פומבית.
- ב - 21.1.71 הביע גם שגריר ארה"ב באו"ם יוסט את התקווה שישראל לא תשיב למסמך המצרי.

3. מחשבות ארה"ב לגבי הערובות והשטחים.

- בשיחתם ב - 15.1.71 אמר סיסקו לשגריר רבין בנושא הערובות והשטחים :

סודי ביותר לנמען בלבד

- 14 -

א. ערובות

- יהיה מועיל לקבל מישראל תגובה על רעיון הערובות לשמירת השלום.
- ארה"ב טרם קיבלה החלטה סופית בגדון ודבריו בגדון הם ארעיים.
- הסכם שלום מחייב עם התחייבויות הדדיות של הצדדים קודם לכל.
- ערובות בי"ל תבואנה רק כהשלמה, תמיכה ותוספת להסכם השלום ולא כתחליף לו. בכך עולות עמדות ארה"ב וישראל בקנה אחד.
- נושא הערובות הוזכר בניירות אוקטובר ודצמבר 1969 (תכנית רוג'רס) והוא עדיין עומד בתוקפו.
- מזכיר המדינה הכריז שארה"ב תהיה מוכנה למלא תפקיד בשמירת השלום במסגרת או"ם ובמסגרת הסכם שלום מחייב.
- ישראל רוצה לסמוך בראש ובראשונה על יכולתה - היא בנושא הבטחון אך השתתפות אמריקנית תהווה גורם נוסף לבטחון ישראל.
- אומנם ישראל חוששת מליגליזציה של הנוכחות הסובייטית, אולם הנוכחות הסובייטית היא עובדה.
- ארה"ב/למלא תפקיד במסגרת כוח לשמירת השלום, אם בהרכב מעורב, כולל כוח ים-תיכוני, כהצעת איטליה, ואם בהרכב המעצמות הגדולות.
- דיונים בגדון עלולים להתקיים בפורום ה - 4 וע"כ רוצה ארה"ב לדעת את עמדת ישראל.
- חשוב שארה"ב וישראל תדונה על בטחונות אמריקניים לטווח ארוך, לתקופות שלאחר ההסדר, צבאיים כמו כספיים ומדיניים, אף אם לא במסגרת ברית שעליה אמר הנשיא ניקסון שאינה בחוצה.
- במשך שלוש שנים לא הסכימה ארה"ב שערובות לשמירת השלום תבואנה במקום הסכם שלום מחייב. אין לראות שינוי במדיניות זו, זו היתה מדיניות יציבה וביחס אליה עמדות ישראל וארה"ב הן ביסודו של דבר אותן העמדות. ארה"ב תוכל להחזיק בקו זה אף 50 שנה אם צריך.

ב. שטחים

- על אף זאת מקווה ארה"ב שהשתתפותה (בערובות לשמירת השלום) תסייע להביא למעט יותר גמישות מצד ישראל במה שנוגע לשטחים.
- ישראל אינה צריכה לתת משמעות רחבה למושג "תיקונים לא מהותיים" בגבולות.
- עזה : בתכנית רוג'רס לא הוזכרה הריבונות עליה ורק נאמר שצריך יהיה להביא בחשבון את האינטרס הירדני.
- ירושלים : גם ביחס אליה לא הגדירה ארה"ב מעולם מה הם "תיקונים לא מהותיים".

סודי ביותר לנמען בלבד

- 15 -

- שארם א-שיח': הושארה פתוחה.
- רמת הגולן: - כנ"ל.
- יהודה ושומרון: ארה"ב מקווה שעומדת בעינה ההודעה שהיא העבירה למלך חוסיין ב - 1968 בשם ישראל, לפיה תסכים ישראל להחזיר את הגדה המערבית, כולה או כמעט כולה, תמורת הסכם שלום עם ירדן.

4.

עוד על מחשבות ארה"ב בנושא הערובות

- ממקורות אמריקניים אחרים נודעו עוד מספר פרטים בנושא מחשבות ארה"ב על הערובות:
- שגריר ארה"ב באו"ם יוסט הוא הלוחץ העיקרי למען גיבוש עמדה בענין הערובות.
 - במחמ"ד בודקים מהי הדרך הטובה ביותר להשתלבות ארה"ב בערובות. הועלו מספר אפשרויות:
 - כוח האו"ם יורכב מיחידות של מדינות קטנות, ללא השתתפות יחידות מ - 4 המעצמות הגדולות, וזה כדי למנוע נוכחות סובייטית. ארה"ב תתן לישראל ערובות בהסכם דו צדדי נוסף ובמקרה של הסתלקות כוח האו"ם ייכנס לתוקפו ההסכם הדו צדדי.
 - בכוח האו"ם ישתתפו גם יחידות מ - 4 המעצמות הגדולות, אולם בהסכם דו צדדי תבטיח ארה"ב לישראל שאפילו אם יתר היחידות יסתלקו היחידה האמריקנית תישאר.

5.

עמדת ישראל לגבי הערובות

א. תשובת השגריר רבין לסיסקו

- לדברי סיסקו בענין הערובות השיב השגריר רבין (15.1.71):
- בריה"מ ומצרים רואות בערובות בי"ל תחליף להסכם שלום חוזי ומחייב.
 - נסיונן להעביר את השיחות מיארינג לפורום ה - 4 ולמועבי"ט נועד להתחמק מעשיית שלום עם ישראל.
 - ארה"ב רואה בערובות תחליף לגבולות בני-הגנה לפי התפישה הישראלית (וישראל אינה רואה גבולות/תיקונים קלים בלבד כגבולות בני-הגנה עם).
 - ביחסי ישראל-ערב אין תחליף ליכולת ההגנה העצמית של ישראל.
 - דיון על ערובות בפורום ה - 4 לפני התקדמות מצרים לקראת השגת הסכם שלום יהיה שגיאה גסה וחבלה בשליחות יארינג, הדבר יעזור למאמצי מצרים להתחמק מהסכם שלום.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 16 -

- אין דוגמה מהעבר לערובות משותפות של 4 המעצמות או 2 המעצמות.
- שותפות של מעצמות יריבות מביאה לניטרולן ההדדי.

ב. הערכות שה"ח אבן (18.1.71) :

- (א) יש לחשוש שטיפול פורום ה - 4 בנושא הערובות יפתח פתח לאו דווקא ל"בדידות" ארה"ב כי אם להסכמה מרובעת לטפל בערובות כתחליף לגבולות בני הגנה או לשלום חוזי או לשניהם. תוצאה זו מוכרחה לנבוע מטיפול בערובות לפני ובהעדר הסכם בין הצדדים. כאן אין שאלה נוהלית כי אם נוהל הקובע תוצאה עניינית. אם ארה"ב מוכנה "במשך 50 שנה" להחזיק מעמד בקו שערובות אינן תחליף להסכם מדוע איננה יכולה להמתין 50 יום או שבועות כדי להעניק זכות קדימה למו"מ על הסכם שלום. הסדר המוצע נתפס ע"י מצרים כתחבולה להתחמק גם מסוגיית הגבולות וגם מסוגיית השלום המוסכם. מכאן שהשלמה אמריקאית עם מהלך זה תשחק בידי תכסיס התחמקות מכורח של הסכם עם ישראל.
- (ב) יש לסרב להגרר לדיון עם ארה"ב על ערבויות בשלב זה וזאת מהטעמים העקרוניים הנ"ל. גם בתחום ההסברתי /לנער כמה פרשנים ומדינאים מאשליותיהם על ידי הזכרת התקלות והסכנות שבהדגשת ערבויות ה - 4. להלן כמה שיקולים שאינם ממצים את הסוגיה:
- (1) יש סתירה עמוקה בין מושג של שלום המאפשר מגע חפשי בין מדינות עצמאיות לבין מושג של צבאות כיבוש שתפקידם להפריד בין הצדדים וליצור מעין חומת ברלין בסיני. במשטר כזה לעולם לא ירקמו בין מצרים לישראל חוטי התקשרות תקינים.
- (2) לא מדובר במעצמות אידאליות חסרות מגמות ופניות כי אם במעצמות כפי שהן, עם אנטרסיס שונים, מנוגדים ומתחרים. הזייה להניח כי יהיו בדעה אחת לגבי הגדרת האחריות להפרת השלום או לגבי הפעולה שיש לנקוט. נכון כי בריה"מ "מצוייה באיזור" אך אין זאת אומרת כי מצווה היא לפתוח לה עמדות חדשות מעבר לקיימות. ארה"ב אינה אומרת כי הואיל ובריה"מ נמצאת במזרח ברלין לא אכפת אם תוזמן לאיטליה או הולנד.
- מתוך בעלי הערובות אחד - בריה"מ - הוא עויין באופן קיצוני וימנע כל הפעלת הערבויות לטובת ישראל, יהיה מאזן האשמה אשר יהיה. קשה גם להעלות על הדעת חיילים צרפתיים מפעילים כפייה בגד ערבים שעה שצרפת מתרפסת

סודי ביותר
לנמען בלבד

- 17 -

בפני אלג'יריה ולוב על מחיר חביות הנפט.
מושג כוחות הארבע נראה כהזייה שאמנם לא תתגשם אך הדיון בה
עכשיו יטשטש מושגים בריאים ותקינים של שלום מוסכם והסדרי
בטחון עצמאיים ומוסכמים בין מדינות האיזור. מדאיגה היא
גלישת ארה"ב לנושא זה כאשר היא דוגלת להלכה בעדיפויות של
הסכמים בין הצדדים.
(ג) נאמר איפוא לאמריקנים כי אין אנו דגים עם ארה"ב על גבולות
וערבויות כי אם רצוננו לדון עם מצרים על עיקרי השלום.
הפיכת סדר הדיון תפגע בתוצאותיו לרעתנו.

6. ראיון הטלוויזיה של מזכיר המדינה רוג'רס (15.1.71)
ר' בספח ז' .

* * * *

סודי ביותר לנמען בלבד

- 18 -

בריה"מ

הערכה אמריקנית

ב-19.1.71 שמע איש שגרירותנו בושינגטון מפי פקיד אמריקני רם מעלה את ההערכה דלהלן על עמדות בריה"מ:

א. הפסקת האש

- בריה"מ מעוניינת באי-חידוש הקרבות בין ישראל למצרים לא פחות מארה"ב.
- שיקולי בריה"מ בנדון הם שניים:
 - הישן: מערכה צבאית בין ישראל חזקה לבין מצרים נחותה עלולה להעמיד את בריה"מ בפני הברירה בין עימות לבין התבזות.
 - החדש: הספק שמא אין סאדאת בשל או מסוגל לעמוד בלחץ מבחן צבאי והחשש להעמיד במבחן חמור כמלחמה את היציבות הנוכחית במצרים, שבריה"מ זוקפת אותה במידה רבה לזכות עצמה.

ב. המעורבות הסובייטית

- אם תחודש המלחמה יופעלו כל הכוח והאמצעים הסובייטיים שהופעלו עד להפסקת האש, כולל טילים ומטוסים.
- אין באלה כדי להכריע את הכף.
- אין כל סימן לכוונות בריה"מ להפעיל יחידות ים וקרע סובייטיות או להגביר רדיקלית את כוח האוויר הסובייטי.
- בריה"מ תחשוש מלהסתכן בהגדשת הסאה כלפי ארה"ב.

ג. הירתעות בריה"מ מארה"ב

- בריה"מ תירתע מהסלמה חדה במעורבותה או מצעדים בלתי מקובלים אחרים.
- שרשרת צעדים ומהלכים דרמטיים, חלקם בלתי-צפויים, מצד ארה"ב, כבקמבודיה, ירדן וקובה ואספקת המטוסים והנשק לישראל, הוכיחה לבריה"מ כי ההרתעה האמריקנית במזה"ת היא בנקודת אמינותה הגבוהה ביותר מזה זמן רב.
- הידיעה שארה"ב, בשל בעיותיה הסבוכות, להוטה יותר מכל גורם אחר להגיע להסדר מהיר כדי להשתחרר מן האיום המתמיד של משבר במזה"ת העלול להעמידה בפני "דילמה מחרידה" מפחיתה מהירתעות בריה"מ מארה"ב.

OFFICE
CHIEF

סודי ביותר לנמען בלבד

- 19 -

התרוצצות בבריה"מ ד.

- בצמרת בריה"מ יש התרוצצות די גדולה ולא הכל מתנהל על מי מנוחות ועפ"י תכנית גרנדיוזית.
- בכירותו של ברז'נייב מושתת על ברית בינו לבין הקומפלקס הצבאי - תעשייתי הסובייטי.
- כוחו של הגורם הצבאי - תעשייתי רב אך לא כל יכול, שכן יש גבול לאותו חלק מהעוגה שהוא יכול לתבוע לעצמו; אפילו הגנרלים הסובייטים ערים היום לצורך לענות על הצרכים הגוברים של האזרח הסובייטי, כשם ששלטונות הבטחון הסובייטים מרשים היום ביודעין קיומן של התבטאויות בלתי מקובלות של חוגים אינטלקטואלים סובייטים, לרבות עתוני מחתרת, כדי לאפשר פליטת עודף הקיטור הקיים היום בחברה הסובייטית.
- משקלם של הכוחות המזוינים הסובייטים בקביעת מדיניותה וזמתי"ת של בריה"מ נכבד.
- עם זאת אין הם מעונינים בהיווצרות מצבים מביכים עבורם במזה"ת כב - 1967.
- גם בין הזרועות הצבאיות הסובייטיות רבה ההתרוצצות ביחס לעדיפויות ומשאבים.
- הצי הסובייטי הוא הגורם הראשון במעלה בקרב הגורמים הצבאיים הסובייטים בכל הנוגע למזה"ת.
- בראש יעדיו של הצי הסובייטי היום הקמת מערך בסיסים ימיים לאורך גדות המים הרגישים שלחופי ארצות המזה"ת, ומבחינה זו חשיבותה של מצרים מרכזית.

* * * * *

סודי ביותר לנמען בלבד

צ ר פ ת
=====

(1) שיחת השגריר בן-נתן עם שה"ח הצרפתי

ב-14.1.71 נתקבל השגריר בן-נתן אצל שה"ח הצפתי שומאן. להלן עיקרי דברי שומאן:

א. תכנית השלום המצרית: הערבויות

- בשיחות שקיים שה"ח המצרי ריאד בפאריס (6-9.1.71) היו שני אלמנטים חדשים, במסגרת הערבויות, אשר להם הוא, שומאן, מייחס חשיבות מכרעת:
 - כוחות האו"ם: הסכמת מצרים לכך שנוכחות כוחות האו"ם שיוצבו באזורים מפורזים לאורך הגבולות למשך 5 שנים (שלאחריהן תדון מועבי"ס שוב על המשך נוכחותם) לא תהיה תלוייה עוד ברצון אחד הצדדים. זהו מפנה חיוני בהשוואה למה שהוא, שומאן, שמע ב-12.11.70 מפי פאוזי, שמצרים לא תסכים בשום אופן לפגיעה בריבונותה על ידי הצבת כוחות או"ם על אדמתה תוך שלילת זכותה לדרוש את סילוקם.
 - הגבלת החימוש: הצעת מצרים להגבלה הדדית של החימוש (מבוקרת על ידי כוחות האו"ם).
- הצעות ריאד מהוות חידוש שלא היה ידוע לממשלת ישראל כאשר עיבדה את המסמך שהגישה ליארינג ב-8-9.1.71 למסירה למצרים, ירדן ולבנון.
- הערבויות, כפי שנוסחו הפעם, הן אמיתיות ותאפשרנה ביתר קלות להגיע להסכם שלום, אם גם נכון כי אין הן צריכות לבוא במקום הסכם שלום.
- שומאן ביקש לדעת מדוע מסתייגת ישראל מערבויות.
- לישראל יצמחו יתרונות רבים מערבויות: אילו לאחר מלחמת 1956 היה מונהג משטר כזה של ערבויות כפי שהוא מוצע כיום הרי לא היתה פורצת מלחמת 1967. זו היתה גם הסיבה מדוע ב-1956 הוא, שומאן, התנגד להסדרים שהוצעו אז, מאחר וראה את בולד. כיום נוסף עוד שינוי: אחת המעצמות קנתה לעצמה אחיזה על ידי נוכחות צבאית במדינות ערב, עובדה שבוודאי צריכה להדאיג את ישראל.
- ממשלת צרפת תומכת בהחלטת מועבי"ס 242 מ-22.11.67. אמנם הסכם שלום הוא חלק בלתי נפרד מהחלטה זו אך יחד עם זאת כלולים בהחלטה עוד אלמנטים אחרים וייתכנו הבדלי השקפות ביחס לסדר העדיפויות בין אלמנטים אלה, צרפת רואה בערבויות ובנסיגת ישראל מהשטחים הכבושים אלמנטים חיוניים.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 21 -

ב. מסמך עקרונות השלום הישראלי

- אשר למסמך עקרונות השלום שישראל העבירה באמצעות יארינג למצרים, ירדן ולבנון הרי שומאן

- לא רצה לבקוט בעמדה כלשהי לגבי ההצעות הכלולות בו.

- הסכים שתור מצרים עתה להשיב על המסמך הישראלי.

ג. הפסקת האש

- יש לשאוף להגיע עד 5.2.71 להסדר עקרוני כדי לאפשר למצרים להמשיך בהפסקת האש.

ד. כינוס מועבי"ס

- צרפת אינה מצדדת בכינוס מועבי"ס (הנשקל על ידי מצרים).

- ייתכן עם זאת שאי-אפשר יהיה להימנע מכינוס מועבי"ס.

ה. השבויים הישראליים במצרים

- הוא, שומאן, העלה נושא זה בשיחתו עם שה"ח המצרי ריאד, בהדגישו את הצד ההומאניטרי שבפנייתו.

- ריאד הבטיח לתת לו תשובה.

- (הערכת השגריר בן-נתן: שומאן לא לחץ על ריאד יתר על המידה בנקודה זו).

(2) שיחת השגריר בן-נתן עם מזכיר המדינה לענייני חוץ הצרפתי

ב-15.1.71 נפגש השגריר בן-נתן עם מזכיר המדינה הצרפתי לענייני חוץ דה ליפקובסקי ושמע ממנו את הדברים דלהלן:

א. השלמות לתכנית השלום המצרית

להלן השלמות לתכנית השלום המצרית, כפי שנפרשה בשיחות שה"ח המצרי ריאד ובני פמלייתו בעת ביקורם בפאריס ב-9.1.71-6:

(1) רצועת עזה

- בעייה זו צריכה להיפתר בתיאום עם ירדן ובהקשר עם פתרון בעיית הפליטים.

- מצרים לא תסכים להכללת רצועת עזה בישראל.

NOTES
ON THE

סודי ביותר לנמען בלבד

- 22 -

(2) כוחות האו"ם

- בוסף על יחידות 4 המעצמות רצוי שישתתפו בכוחות האו"ם גם יחידות ממדינות קטנות.
- כוחות האו"ם ילבשו את מדי האו"ם, כי אין להניח שישראל תסכים שחיילים במדים סובייטיים יימצאו בשטחה.

(3) שרם א-שייח'

- כוחות או"ם יוצבו בשרם א-שייח'.

ב. הכרזת פומפידו מ-4.1.71

- שה"ח המצרי ריאה שקל אם למחות על דברי הנשיא פומפידו ב-4.1.71 (פומפידו חירוה דעתו בעד חרזה שלום כתוב וחתום).
- ריאה החליט להימנע ממחאה והעדיף לפרש את דברי פומפידו בצורה הנוחה לו.

ג. יחסי צרפת-ישראל

- הצרפתים שמעו מפי בני שיחם המצרים כי למצרים עניין ביחסים נורמאליים בין צרפת לישראל, כדי שצרפת תאזן במקצת את השפעת ארה"ב על ישראל.

(3) עמדת צרפת בכנס WEU

- בכנס מועצת שרי החוץ של "האיחוד המערב אירופי" שהתקיים בלוקסמבורג ב-12.1.71-11 ביטא מזכיר המדינה הצרפתי לענייני חוץ דה-ליפקובסקי את עמדת צרפת כדלקמן:

א. שליחות יארינג

- הביע ספק אם שליחות יארינג במתכונתה הנוכחית יכולה לקדם במשהו את הסדר בעיות המזה"ת.
- אך ורק גיבוש הבחיות ברורות ליארינג על ידי ה-4 יוכל להזיז את השיחות לאפיקים קונסטרוקטיביים.

ב. תכנית השלום המצרית

- עמדת מצרים מתונה, שואפת לחיסול הסכסוך ונותנת אמון בפורום ה-4.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 23 -

(4) שיחת השגריר תקוע עם שגריר צרפת באו"מ

ב-18.1.71 קיים השגריר תקוע שיחה עם שגריר צרפת באו"מ קושציושקו-מוריזה.
להלן עמדות צרפת כפי שבטאן השגריר הצרפתי:

א. שיחות יארינג

- ברור לו כרגע כי בשלב הנוכחי יש להתרכז בשיחות יארינג ולעשות הכל כדי לקדמן.

ב. ערובות

- מועבי"ם תצטרך לספל בהגיע המועד בערובות.
- נכון שערובות אינן יכולות לבוא במקום הסכם בין הצדדים.
- יחד עם זאת גיבושן של ערובות במועד ישפיע על נכונות הצדדים להגיע להסכם (היינו ערובות קודמות להסכם).

ג. כינוס מועבי"ם

- צרפת כבר פעלה כדי להביא את מצרים מליזום דיון במועבי"ם, אותו רצתה קהיר לקיים כבר בראשית חודש זה.
- כמובן שעדיף העדר דיון במועבי"ם, אולם אם לא יהיה מנוס ממנו אין לראות בו אסון, בייחוד אם יתוכנן וייגבל מראש.

ד. הפסקת האש

- קיים התאריך 5.2.71 שמצרים חייבת להתגבר עליו איכשהו.
- אמנם ברור לגמרי כי מצרים לא תחדש את הקרבות בתאריך זה, אולם היא מחפשת דרך להסביר לציבור את המשך הפסקת האש (היינו תיתכן הדרך של החלטה של מועבי"ם בנדון, ולכן אין לראות אסון בכינוס מועבי"ם לצורך זה).

(5) ההוראות לשגריר צרפת באו"מ

ב-18.1.71 נודע ממקור צרפתי כי שה"ח הצרפתי שומאן העביר הוראות לשגריר צרפת באו"מ:

- להבטיח ליארינג שצרפת לא תעשה דבר העלול להפריע לו במאמציו.

WYLLIE
JAN 21 1887

סודי ביותר לנמען בלבד

- 24 -

- לנקוט עמדה ביישראלית מוחלטת אם תועליבה הצעות ישראל והצעות מצרים לדיון בפורום ה-4 ולא להתבטא לא לטובה ולא לרעה, לא לגבי אלו ולא לגבי אלו. אמנם ברור ששה"ח הצרפתי מעדיף את הצעות מצרים על הצעות ישראל, ולו רק בגלל העובדה שהצעות מצרים נותנות מקום לפעולה צרפתית בעוד שבהצעות ישראל אין מקום לכך, אולם לפי שעה לא תנקוט צרפת עמדה בין אלו לאלו (כנראה לפי הוראות הנשיא פומפידו).

(6) שה"ח אבן על יחסי ישראל-צרפת ועל עמדת צרפת

ב-18.1.71 העריך שה"ח אבן את יחסי ישראל-צרפת כדלקמן:

אמנם יש תזודות שונות במצב יחסי ישראל-צרפת אך השיחות עם שומאן מפגינות דווקא על מורד ולא על מעלה. הוא מנהל מערכת הסחה בגד מאמצי שלום חשובים של ישראל במישור הבינלאומי המוסמך. הוא מתמוגג מול הצעות מצריות שתכליתן לפתוח את כל האזור לכיבוש סובייטי ולהסגיר את ישראל בחגורת חנק. הוא מנהל מו"מ מיניסטרפאלי עם מצרים ומואיל להודיע לישראל על סיכומים בציבורות הדיפלומאטיים. אמנם ביוזמות הצרפתיות יש גם מגמה אנטי-אמריקנית (סיכול יוזמת השלום של אוגוסט 1970) ואנטי-יארנינג (על ידי העמדת צרפת כמתווך הבינלאומי הפעיל) אך בסופו של חשבון נפגעת ישראל יותר מכל גורם אחר. אין לשומאן שמץ של הבנה לגבי מהותה וטיבה של מדינת ישראל.

(7) שה"ח שומאן על שיחות יארנינג

ב-20.1.71 דיווח שה"ח שומאן לממשלת צרפת על המצב במזה"ת. לפי ה"פיגארו",

בהתייחסו לשיחות יארנינג, אמר שומאן:

- הביע שביעות רצון מהימשכותן ותקווה להצלחתן,
- השמיע חשש שפעולות כגון ההתקפה הישראלית בלבנון (צרפנד) עלולות להזיק למהלכן ולסיכוייהן,
- קבע שמטרתן להקים שיטת ערובות שיבטיחו לכל מדינות המזה"ת בסחון בתוך גבולות בטוחים ומוכרים (!).

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 25 -

הנשיא פומפידו: עמדת צרפת ללא שינוי

.8

ב-21.1.71 קיים הנשיא פומפידו את מסיבת העיתונאים הדו-שנתית שלו, בה אמר בין היתר:

שאלת עתונאי מצרי: בשעה שמתחיל המו"מ בין הערבים והישראלים, האם ניתן לחשוב על פתרון שיתעלם מזכויות העם הפלסטיני?
תשובה: "בהיותי אופטימי אני מנסה שלא לתת עין רעה לשלום. אינני מעז אפוא לומר שיש עדיין תקווה במו"מ. אני רואה שהמו"מ התחיל ושמשויבים. כך ניתן לקוות שצעד אחד נעשה. לקראת מה? מלכתחילה נקטה צרפת עמדה שלא השתנתה. אלה הסבורים שהם מבחינים בשינויים שחלו, עושים זאת או בגלל רגש (passion) או מתוך חוסר תשומת לב או מתוך צרפת רואה באותו המישור את זכות ישראל להתקיים בגבולות בטוחים ומוכרים ואת החובה לסגת מכל השטחים הכבושים. העמדה נשארה אותה עמדה. יהיה זה בבחינת הפניית הגב לשלום אם לא תינתן עדיפות להסכם בין המדינות בהסכמת ישראל, קע"מ וירדן.

אשר לבציה הפלסטינית שכבר עוררתי, היא תוסדר ע"י חוות הדעת החופשית (libre consultation) של האוכלוסיות בבוא העת. אני חושב שאם יכון השלום זה מה שיקרה. המלך חוסיין אמר לי זאת."

* * * * *

סודי ביותר לנמען בלבד

- 26 -

ב ר י ט נ י ה

שיחת יועץ השר לוריא עם הממונה הבריטי: עמדות בריטניה

1.

ב-17.1.71 נתקבל הממונה הבריטי בישראל ע"י יועץ השר לוריא. בשיחה התבטאו עמדות בריטניה כדלקמן:

א. שיחות יארינג

- ממשלת בריטניה מודה לישראל על כך שהיא מחזיקה אותה בתמונת שיחות יארינג ומוסרת לה פרטים עליהן ומברכת על כך שישראל הגיעה לדון בעניינים מהותיים.
- שגרירי בריטניה בפגשו לפיוהוראות ממשלתם ב-14.1.71 עם אנשי משה"ח בקהיר ובצמאן וביקשום לתת תשובות קונסטרוקטיביות ככל האפשר על מסמך עקרונות השלום הישראלי.
- ממשלת בריטניה מניחה שהערבים בתשובתם ישימו דגש יותר על הנסיגה מאשר על איכות השלום ויעלו לבסח את עניין הערבויות.
- ממשלת בריטניה מקווה שישראל תמשיך בדו-שיח גם אסתשובות הערבים יהיו כפי שניתן לצפות.
- ממשלת בריטניה סבורה כי על ישראל לפרט יותר את השקפותיה בעניין הטריטוריאלי ואז יהיה על הערבים לפרט יותר את השקפותיהם על איכות השלום.
- ממשלת בריטניה סבורה, והיא יודעת שיארינג מסכים לכך, שלא כדאי להעלות את עניין הפליטים בהתחלת השיחות בגלל הבציה הפלסטינית.
- ממשלת בריטניה אינה רוצה להיות תחליף ליארינג, הערותיה הן רק ידידותיות והיא מוכנה גם בעתיד להרים תרומה קונסטרוקטיבית להצלחת השיחות.

ב. כינוס מועבי"ס והפסקת האש

- בריטניה אינה מעוניינת בכינוס מועבי"ס(הנשקל ע"י מצרים).
- בריטניה לבסח לא תתן את ידה לשינוי פירוש החלטת מועבי"ס 242 מ-22.11.1967 המהווה בקודת מוצא יעילה לשיחות.
- דיון במועבי"ס עשוי להתנהל באוירה רגועה ולהסתיים בהחלטה שתספק למצרים הצדקה להארכת הפסקת האש אחרי 5.2.71.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 27 -

2. שר החוץ אבן על הבחנת ישראל ביחסה לבריטניה וצרפת בנדון שיחות יארינג.

ב-15.1.71 הבהיר שה"ח אבן:

- בעוד ארה"ב משתפת גם את בריטניה וגם את צרפת במקלכי ישראל ובמסמכיה הרי ישראל גורסת אבחנה ומשתפת את בריטניה יותר מאשר את צרפת.
- הסיבות לכך הן:
 - הבריטים לפחות הדגישו תמיד את העקרון "אין בסיגה בלא שלום".
 - הבריטים דאגו לפנות בארץ ולבקש הבהרה לעמדת ישראל.
 - את צרפת מקיימת ישראל בדיעה כללית של המהלך, כמו יתר חברי מועבי"ט שיש לישראל קשרים צמם, אך ללא מסירת סיכומים בכתב.
 - בוהג זה בחוץ גם כדי לא להכיר במוסד ה-4 כבעל משקל מיוחד.

* * * * *

סודי ביותר לנמען בלבד

- 28 -

ל ב נ ו ל

1. תגובה שגרתית לפעולת צה"ל בסרפנד
בתגובה לפעולת צה"ל (15.1) נגד בסיס המחבלים הימי בסרפנד, דרומית לצידון, נקטה לבנון פעולה שגרתית שלא חרגה מתגובותיה על הפעולות האחרונות של צה"ל נגד מחבלים בשמחה.
2. מחאה חריפה למועבי"ס
לבנון הגישה למועבי"ס אגרת מחאה חריפה בה התלוננה, בין היתר, כי:
 - הכח הישראלי פצע גם שני אזרחים לבנונים, הרס בית ופגע במספר אחרים.
 - כבעבר המציאה ישראל תואנה להתקפתה. הפעם שיגרה ערבי, סוכן ישראלי, ללבנון שמשך אחריו את המחבלים שבעצרו בראש הנקרה בתחילת החודש.
3. לבנון לא בקשה כינוס מועבי"ס בלחץ ארה"ב
האמריקנים העירו לבציגי ישראל כי עיתוי הפעולה בסרפנד לא היה מוצלח בגלל המאמץ האמריקני - ישראלי המשותף למנוע דיון במועבי"ס. הם ציינו כי לבנון שקלה ברצינות כינוס מועבי"ס אך פעולתה הנמרצת של ארה"ב בביירות מנעה זאת. הלבנונים ציינו בהודעותיהם שנמנעו מבקשת כינוס המועצה כדי לא להפריע לשיחות יארינג.
4. פניה למעצמות
שה"ח הלבנוני נפגש עם שגרירי ארבע המעצמות הגדולות בביירות ובדרג נמוך יותר התקיימו פגישות גם נציגי איטליה ובלגיה.
 - בתגובה לבקשת שה"ח שצרפת תתערב בתור חברת מועבי"ס כדי למנוע הישבות הפעולות הישראליות, התעכב (21.1) שה"ח הצרפתי מוריס שומאן בהודעתו בישיבת ממשלת צרפת גם על ההתקפות הישראליות בשטח לבנון ואמר שהן מזיקות להמשך מגעי יארינג. שה"ח הלבנוני הביע שביעות רצונו ממה שהגדיר כגיבוי התוקפנות ע"י צרפת.
 - לבנון בקשה מהשגריר האמריקני הבהרות להצהרת מזכיר המדינה האמריקני כי ארה"ב רואה את פעולת צה"ל כחמורה, אך שהוא לא תפריע לשיחות יארינג.
 - ארה"ב הסבירה (19.1) כי מר רוג'רס צוטט מחוץ לקונסקסט כשייחסו לו שוויון נפש לגבי הפעולה וכי/מגנה כל התקפה מעבר לגבול.
 - השגריר הסובייטי מסר שבריה"ם מגנה בחריפות התוקפנות הישראלית ותומכת בעמדת לבנון בעניין.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 29 -

5.

הודעות סותרות של לבנון והמחבלים לגבי קיום בסיס צבאי בסרפנד
בניגוד להכחשות הלבנוניות הרשמיות כי בסרפנד קיים בסיס צבאי של המחבלים וטענתם כי המצאות נשק במחנות הפליטים היא דבר רגיל, הודיע דובר המחבלים במפורש כי פעולת צה"ל כוונה נגד בסיס אספקה שלהם, שסמוך לו נמצא עוד בסיס צבאי פעיל. כמו"כ מסרו את אבידותיהם: שני מחבלים הרוגים ושבעה פצועים. יש לציין שבמקביל גודע על תגבור המחבלים בדרום לבנון ע"י זרימת אנשים מירדן ללבנון וכי בגזרת גבול לבנון נמצאים עתה הריכוזים הגדולים ביותר של מחבלים מכל גבולות ישראל.

6.

תשובת ישראל למועבי"ס
בתגובה למחאה הלבנונית הגישה (19.1) ישראל אגרת למועבי"ס שהדגישה את המשך הפעולות החמורות מגבול לבנון, את שיטת הפיגוע של המחבלים מכוון הים ואת חובת לבנון למנוע תוקפניות משטחה.

7.

ריבוי שמועות באוכלוסיה
מאז הפעולה בסרפנד פורחות בלבנון שמועות, ביניהן על נסיונות להתקפות נוספות מצד צה"ל, על רשתות ריגול ישראליות וכדומה. בצידון נערכה שביתה שנועדה לבטא רוגז האוכלוסיה שצה"ל הצליח לחדור לעומק המדינה. בעתונים הביירותיים מדווחים על פחד ובהלה בקרב תושבי הדרום וההשלכות הפנימיות שעוללות להיות לכך.

8.

בחזית הפנימית
משטר הנשיא פרנג'ייה ורוה"מ סלאם ממשיך להתבצר וניתן לכך ביטוי בכמה אירועים בימים האחרונים:
א. לאחר בחירות לציר ביה"נ שהתקיימו ב- 23.12.70 במחוז אל-מתן בצפון לבנון בהם נבחר אמין ג'מייל (אחיינו של פייר ג'מייל מנהיג הפלנגות) שנחשב למועמד של כמיל שמעון, נבחר (10.1) במחוז אל-שוף זאהר אל-חטיב שנחשב למועמד של יריבו כמאל ג'ונבלט. רוה"מ תמך במועמד של ג'ונבלט ובכך הבטיח איזון בין שני אישים מרכזיים אלו בחיים הפוליטיים בלבנון, מה גם שהיחסים בין ג'ונבלט סלאם הורעו באחרונה.
ב. צירי ביה"נ ממשיכים ללחוץ להתפטרות הממשלה בטענה שהיא אינה מייצגת הפרלמנט. רוה"מ מכחיש שמועות על התפטרות אפשרית של הממשלה ומעוניין לסיים את השלמת הארגון מחדש של מוסדות השלטון והשירותים של המדינה. התפטרות (20.1) ס/רוה"מ ושר ההסברה ע'אסן תוויני, על רקע קשיים בביצוע תכניות שהכין למשרדיו, גוצלה ע"י רוה"מ להכנסת שרים חדשים לממשלה מבין אנשיו.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמעו בלבד

- 30 -

בזירה הבינערבית

=====

1. התרוצצות בינערבית מול התבצרות המשטר בירדן:
 - א. השבוע ניכרה התרוצצות מרובה בזירה הבינערבית, כשמוקדיה העיקריים :
 - ועידות הפסגה (המרובעת והכללית).
 - יוזמות בפרדות של מדינות שונות המשקפות אינטרסים עצמאיים (משלחת אלג'ירית מסיירת במדינות ערב המהפכניות; סגן רוה"מ סוריה מבקר באלג'יריה לאחר שסגן אחר עשה בדרום ערב; הידוק קשרים בין לוב לאלג'יריה).
 - היחסים בין ארגוני המחבלים ועמדתם כלפי ה"פתרון המדיני".
 - יציאת הכוחות העיראקים מירדן.
 - ב. על רקע התרוצצות זו, בלטו-מאידך-הרגיעה היחסית שהסתמנה בירדן ושליטת המשטר הירדני בממלכה.
2. פסגה מרובעת בקהיר והכנות לפסגה כללית :
 - א. כללי :
 - ראשי מצרים, סודאן, לוב וסוריה התכנסו בקהיר ב - 20.1 ועומדים לנעול (כנמר לפי שעה) את כינוסם ב - 22.1 עם פרסום הודעת סיכום משותפת.
 - ב. סביב הפסגה המרובעת :
 - (1) מבחינת המשתתפים בולטות שתי תופעות חדשות :
 - האחת : לראשונה לאחר תפיסתו את השלטון בדמשק, משתתף חאפז אסד במפגש מעין זה.
 - השניה : בואו של ערפאת לקהיר, אך בניגוד למפגש הקודם של ראשי הפדראציה במחצית נובמבר, אין ערפאת לוקח חלק פעיל בדיוני הכנס הנוכחי.
 - (2) הפסגה המרובעת עמדה להתכנס בקהיר ב - 15.1 אך זימונה נדחה
 - עד ל - 20.1, כשברקע הדחיה מספר סיבות, שעיקריהן :
 - ביקור פודגורני במצרים.
 - ענינה של מצרים להתחמק מדיון עם ראשי מדינות ערב ובפרט נשיא לוב, שעמדתו הקיצונית ידועה, שהרי קהיר טרם הספיקה לגבש עמדתה נוכח המהלך המדיני של ישראל.
 - יוזמתו של נשיא לוב, קדאפי, לזמן פסגה כללית לדיון בתכניתו

סודי ביותר

REV. J. H. HAY
1871

סודי ביותר לנמען בלבד

- 31 -

הקוראת ל"מערכה כלל לאומית" שפירושה גיוס כל המשאבים הערביים במלחמה בגד ישראל. נשיא לוב מתנגד גם לעקרון "הפתרון בדרכי שלום" המגלים בתוכו דו-קיום עם ישראל. (3) השפעתו של קדאפי ביכרה היטב במהלך הדיונים בקהיר. מפרסומים שונים עד כה ומידיעות אמצעי התיקשורת המצריים הסתבר, כי קדאפי אכן הסביע חותמו על מהלך הדיונים שהוסטו, בהשפעתו, מהנושא המרכזי שתוכנן קודם לכן - "דרכי הגשמת תכנית האיחוד הלכה למעשה בין 4 המדינות" לנושא "ההתפתחויות במצב המדיני והצבאי", כשראשוני המדברים בנדון היו סגן רוה"מ נשה"ח המצרי, ריאד ושר המלחמה פאוזי. ברור כי "הועידה המרובעת" אמורה גם לגבש עמדות משותפות לקראת פסגה כללית, באם אכן תכונס.

ג. הפסגה הכללית :

(1) קדאפי, החותר במרץ לכינוס פסגה ערבית כללית לפני ה - 5.2, באחז בתשובה הכוניתית לתביעתו בענין השתתפות בתכניתו בדבר "מערכה כלל לאומית". מדובר על זימון הועידה בכורית

ב - 25.1, אם כי כוונת עצמה אינה בלהבת לכך.

(2) לפי שעה בודע על השתתפותן הצפויה של מדינות אמנת טריפולי, אלג'יריה, כוונת, מרוקו וסעודיה.

(3) מניעי המדינות בהיענותן ליוזמת הפסגה הכללית :

- לוב : מבקשת מנהיגות כלל ערבית.

- מצרים - סוריה - סודאן : מצטרפות לקדאפי, בשל השתתפותן "באמנת טריפולי".

- מצרים : אף כי אין לה כרגע ענין בפסגה כללית מחשש שזו תכביד על חופש התמרון שלה, שהוצר ממילא, ספק הוא אם אכן תוכל להשתלט על מהלך הפסגה (אם תזומן) ויש סיכויים כי המדינות הקיצוניות, לוב ואלג'יריה, תכתבנה כיוון העניינים.

- מרוקו וכוונת : פעלו, ביצתיים, על סעודיה לקחת חלק בכנס. סעודיה, שהסתייגה בתחילה, הביעה בכונות להשתתף בדרג נמוך יותר, אך מרוקו עודנה לוחצת להשתתפות המלך פייצל עצמו.

(4) המדינות האחרות טרם הגדירו עמדתן ביחס לפסגה. סביר להניח כי ירדן לא תיעדר מהכנס באם מרבית מדינות ערב תשתתפנה בו.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 32 -

- (5) עמדות ירדן לקראת פסגה אפשרית, נחלקות לשתיים :
- בנושא ערב-ישראל תתמיד ירדן בדביקותה למצרים.
 - בנושאים בינעריביים שונים תגלה ירדן, לאור הצלחות המשטר עד כה, עמדות תקיפות יותר מבעבר.
- סביר שירדן תלחץ בפסגה, אם לא להגדיל הסיוע הבינעריבי הניתן לה, הרי לפחות להחזיר הסיוע הכספי לרמתו מלפני מאורעות ספטמבר, שבעטיו השעתה לוב סיועה לירדן. כמו כן תשאף ירדן לפעול נגד רעיון המדינה הפלסטינית.
- (6) הסתייגות עיראק נובעת-בעיקר-מתחושת בידדותה בזירה הבינעריבית ואינה מסתירה מורת רוחה ביחוד ממדינות הפדראציה המרובעת.
- (7) תיתכן העברת הפסגה מכווית לאלג'יר :
- מקום זימון הפסגה הכללית טרם ברור. נוכח עמדתה המסוייגת של כווית, בה יערכו ב - 23.1 בחירות כלליות ובהמשכן צפויים שינויים ממשלתיים (התפטרות הממשלה והרכבת חדשה).
- אלג'יריה ומרוקו מציעות לכנסה באלג'יריה, שיש לה ענין רב באירוח הפסגה, לחיזוק מעמדה גם כלפי צופת, ומתוך שאיפותיה למלא תפקיד יותר נכבד בהנהגת העולם הערבי.

./ המשך

סודי ביותר לנמען בלבד

- 33 -

3. ירדן: המשטר מיישם הישגיו:

א. שובו של חוסיין:

1. לאחר שנעדר מהממלכה מאז 1.12.70 לרגל סיור בחו"ל, ושהיתו לאחרונה בלונדון, לצרכי ריפוי (לפי הנמסר בשל חולשה כללית והתקפת לב קלה), שב חוסיין לירדן ב- 21.1.
2. עם שוב המלך לירדן, נראה כי המשטר שולט יפה בממלכה והשיג מטרותיו העיקריות בשלב זה. ההתפתחות מבליטה גם את מצב חוסר הברירה בו נתונים המחבלים, הנאלצים להסכים לתנאים שלמעשה נכפו עליהם מטעם המשטר, כשמדינות ערב משלימות עם המצב החדש.

ב. המחבלים הקיצוניים מקבלים עליהם הדין:

- לאחר ההתנגשויות האחרונות בין הצדדים (אשר ודאי עלולים לפרוץ שוב בעתיד) ולאחר נסיונות הארגונים הקיצוניים להתנגד לאיסוף נשקה של המיליציה בערים ובמחנות הפליטים והעקורים, בלטה דעיכת המתיחות ונמסר כי אפילו ג'ורג' חבש קיבל עליו את ההסכם האחרון בין הצדדים (13.1). אם אכן מסר חבש הודעה כזו, יתכן שעשה זאת מתוך מצב של חוסר ברירה או אפשר שערפאת וארש"פ השפיעו עליו להתרסן, בהצטרפותם גם הם לאיומי המשטר לפעול במרצות נגד החורגים. יתכן שהשפעת ערפאת באה לשמור כלפי חוץ, בעיקר, על דימוי של "אחדות" בקרב המחבלים, תוך הפעלת שכנוע על חבש, כי ראוי להבליג בשלב זה ולהמתין לשעת כושר בעתיד.

ג. המשטר ער להתפתחויות:

- יצוין כי המשטר ער לאפשרויות פעילות המחבלים בעתיד וסביר כי אף הוא לא יהסס מצידו לנצל הזדמנויות להצר עוד יותר את השפעת המחבלים בממלכה.

ד. מדינות ערב משלימות עם המצב:

- עמדת מדינות ערב וכמו כן זו של הועדה הבינערבית מתאפיינת בהשלמה עם המצב החדש בירדן, למרות העובדה כי המשטר לא רק שלא נסוג ממטרותיו אלא אף הגשימן - בשלב זה - הלכה למעשה בשטח. גושפנקא בדיעבד להרגעת המצב בירדן העניקה גם ועדת הפיקוח הצבאית הבינערבית, בהסבטאות ראשה, חלמי, בנדון.

4. פירנוי הכוח העיראקי מירדן:

- א. הכוח העיראקי החונה בירדן החל בפינוי, אם כי קשה לשער שכולו יוחזר לעיראק. בידיעות שונות נמסר כי נשארו כ- 5000 חייל.
- ב. עיראק מבצעת מהלך זה על אף שקהיר מסיחה בבגדאד האשמת הסתלקותה מהמערכה ושבירת החזית המזרחית ופירוקה.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 34 -

- ג. בראה שעיראק פועלת במהלכה זה גם מתוך רוגז בשל בידודה ובמיוחד משום שמצרים וסוריה אסמו ואזניהן נוכח מאמצי בגדאד לשפר יחסיה עמן.
- ד. קשה להניח שעיראק תוציא את כל כוחותיה מירדן, גם אם תוסיף לדללם. היא בודאי תרצה להשאיר כוח כלשהו, ולו רק סמלי, כקלף לעבר העתיד.
5. ארגוני המחבלים והפתרון המדיני:
- א. ב"אל-אהראם" 20.1 פורסם כאילו הביעו ארגוני המחבלים, כולל הקיצוניים (חבש), הסכמתם "לפתרון מדיני" בסכסוך.
- ב. פרסום זה בראה תמוה: אולם יש להניח ברקעו את העובדה שמצרים, בהתבטאויותיה על "זכויות הפליטים", הרחיבה - לאחרונה - את היריעה בהתיחסה לבדון כ"זכות עם פלסטיין", כדברי סאדאת שאמר: "... עם פלסטיין איבנו אוסף של מחנות פליטים... זהו ענין של קיום פוליטי עם כל ההשלכות הנובעות מכך". מצרים ביקשה, איפוא, להקדים בפרסום ידיעה כ"ל, ולו רק כדי לבסות וליצור רושם שהארגונים תומכים במדיניותה ויקבלו על עצמם את ההסדר.
- ג. יודגש, עם זאת, כי הארגונים וביחוד הקיצוניים שבהם, הכחישו הפרסום המצרי. גם דובר ארש"פ (20.1) הכחיש / נאמר / שאינם בגד חזרה ל-4.6.67 או בלי לקפח זכותם לשחרור מלא של פלסטיין. מכל מקום אינם צד לענין.
6. גדמ"ע: דעות טביב חידוש שיחות יארינג:
- א. כפי שאפשר היה לצפות, הנושא העסיק ומעסיק את הציבור בגדמ"ע, אם כי בהיקף פחות מהתעוררות והפעלתנות המדינית שהסתמנה בשמח בקיץ האחרון, עם תחילת יוזמת רוג'רס ועם פרוץ הקרבות בירדן.
- ב. הדעה בקרב משכילים ועסקנים שונים היא, בכללותה, שאין לצפות לתוצאות מהותיות מהשיחות, במיוחד בשל עמדתה של ישראל ומפאת הניגוד המהותי בעמדותיה, לעומת עמדות מדינות ערב.
- ג. עם זאת, קיימת בציבור אופטימיות מסויגת, המסתמכת על הדעה, כי עצם השיבה לשיחות הינו מפנה ביחסי ערב-ישראל.
- ד. הנושא עצמו מועלה בהרחבה במאמרים שונים בעתון המזרח ירושלמי "אל קודס", כשבין הדעות העיקריות הצעה להקים נציגות פלסטינית לשיחות העתידות.
- ה. במקביל, מסתמנת התנגדותה של שכבת העסקנים המסורתית, הנמנית על הממסד הירדני, לתכנית ייצוג הפלסטינים שבגדמ"ע, בשיחות.
- ו. יודגש, כי לאחרונה היו דיבורים שונים לפיהם כאילו שוקלת ממשלת ירדן אפשרות לצרף נציגות כזו לשיחות. הרהור פומבי בבדון השמיע לא מכבר המלך חוסיין בראיון לשבועון הרפ"ג "דר שפיגל" (30.11.70), אולם הסתייג מאד בדבריו בבדון באמרו, כי-"אנו חייבים לדון בתשומת לב ביתרונות הדבר ובמגרעותיו". מאז אין התייחסות ירדנית רשמית בנושא זה.

* * * * *

סודי ביותר

WIFE & CHILD
COURT CASE

סודי ביותר לנמען בלבד

- 35 -

רצועת עזה

=====

פניית הצלה"א לישראל

1.

בעקבות האמצעים שנקטו שלטונות הבטחון ברצועת עזה, היו פניות רשמיות מצד הצלה"א בארץ ובג'נבה. אחד האישים הנכירים במרכז הצלה"א בג'נבה מר MAUNOIR, שנמקרה היה בביקור בארץ, שוחח (19.1.71) עם המשנה למנכ"ל מר לוריא. נשיא הצלה"א מר NAVILLE הזמין אליו את שגרירנו בג'נבה ונציג הצלה"א בארץ בפגש עם ראש הממשל ואף הגיש לו אגרת בנושא. הצלה"א טוען שנציגותו בעזה מוצפת בתלונות מתושבים על יד קשה כביכול של השלטונות. דברו על אלימות, הריסת בתים, גירושים, פתיחה באש במקומות ציבוריים וכו'. כן הביעו נציגי הצלה"א דאגה מהעובדה שמספר המשפחות העוזבות את מחנות הפליטים ושאינן מורשות לחזור לבתיהן הולך וגדל ורבים הם מחוסרי הגג. אנשי הצלה"א טענו כי היות ואין מרשים להם לבקר במחנות הפליטים, (הנמצאים תחת הסגר) אין הם יכולים לאמת או להכחיש השמועות המגיעות אליהם. נציגי הצלה"א בדעה כי המתרחש בעזה יכה גלים בעולם ואם אין הם יכולים לעשות מאומה יהיה הדבר בעוכריהם. כמו כן עמדו אנשי הצלה"א על כך שלמתרחש בעזה יהיו השלכות שליליות על מאמציהם לשחרור שבויינו הפצועים קשה במצרים ואולי בכלל לגבי מלוי האמנה השלישית.

תשובות ישראל לצלה"א

2.

תשובותינו לצלה"א היו :

1. אין כל קשר בין המתרחש בעזה לבין האמנה השלישית המסדירה עיניי שבויי מלחמה ושהתחייבות הצדדים כלפיה ברורות ואינן מוטלות בספק.
2. גם לפני הפעולות האחרונות בעזה לא הצטיינו המצרים בהיענות לצלה"א ובמלוי סעיפי האמנה השלישית.
3. המצב הבטחוני בעזה הורע במידה ניכרת בחודשים האחרונים וזאת כתוצאה ממסע מחושב של ארגוני הטרור לחבל בחוק ובסדר, להשתיק החיים התקינים ולדכא האוכלוסיה המקומית ע"י טרור ורצח.
4. ממשלת ישראל חייבת להחזיר החוק והסדר כדי להבטיח חיים תקינים לתושבים ולמבקרים ברצועה.

סודי ביותר
לנמען בלבד

- 36 -

5. ברוטליות זרה לרוחנו ולמסורתנו ואנו גאים באופי המתון והאנושי של שלטוננו בשטחים.
6. לא נוכל להרשות לצלחא לבקר במחנות בהם מתנהלות פעולות חקירה כי נוכחות הצלה"א תקשה על החקירה מאחר ותעודד את התושבים בסירובם לשתף פעולה בחקירה.

* * * *

סודי ביותר לנמען בלבד

- 37 -

בקורי הפסקת האש

כללי

1. מטוסים מצריים חדרו וססו השבוע מעל מוצבי צה"ל בקו בגזרות הצפונית והמרכזית של התעלה תוך הפרתה של הפסקת האש. ישראל חזרה והגישה תלונה חריפה על הפרה מצרית זאת של הפסקת האש למנגנון התצפית על הפסקת האש. בקו עצמו המשיכו המצרים בהתנצרות, התארגנות, אימונים וסיורי קצינים, לרבות טובייטים, למטרות תצפית וצילום.
2. בשבוע שבין ה- 1.71.17-10 בוצעו בכל הזירות 21 פעולות טרור, לעומת 32 בשבוע הקודם. 4 מפעולות טרור אלה בוצעו בגבול לבנון, 3 בגבול סוריה, 2 ביהודה ושומרון ו- 12 ברצועת עזה. 3 מפעולות טרור אלה נשאו אופי של חבלה, 14 מקרי ירי בשטחנו, 1 מקרה ירי מעבר לגבול ו- 3 הפגזות מעבר לגבול. כוחותינו השיבו באש לעבר מקורות ירי טרור וירו מידי פעם למטרות מנע וחליץ. בולט המשיך פעילות הטרור המבוקרת באורח שוטף מגבול סוריה במסגרת מדיניות הגבול החדשה של אסד.

ההתרחשויות בזירות השונות

א. מצרים

המצב בקו

הפעילות המצרית בקו

1. המצרים המשיכו בעבודות ביצורים, התארגנות, אימונים וסיורי קצינים, כולל קצינים טובייטים, למטרות תצפית וצילומים. בתחילת השבוע הנסקר הורגשה ירידה בעבודות הציד ההנדסי הכבד בגזרות המרכזית והצפונית. בגזרה הדרומית נמשכה עבודת הציד ההנדסי הכבד ללא שינוי. כן הורגשה ירידה קלה בעבודות ידיים.

ירי

2. ב- 15.1.71 בשעה 19.25 בורה צרור נק"ל מהצד המצרי לעבר עמדת תצפית של אחד ממוצבינו. לא הושבה אש.

חדירות אוירות מצריות

3. ב- 18.1.71 בין 12.40-12.45 הופרה הפסקת האש ע"י מטוסים מצריים מדגם סוחוי - 7 שחדרו ב- 2 זוגות לאורך התעלה למסרת צילום. זוג אחד צלם מפורט-סעיד לקנטרה. זוג שני מקנטרה עד איסמעיליה. לפי דיווחי המעוזים עברו המטוסים בגובה נמוך מעליהם, כלומר בשטחנו. 2 ממטוסינו הוזנקו לעבר המטוסים המצריים אך לא נוצר מגע. עקב הזנקת מטוסינו נראה כי גיחות הצילום המצריות לא בוצעו במלואן ונפסקו באיזור הפירואן.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 38 -

תלונה ישראלית על הפרה מצרית של הפסקת האש

4. ב- 18.1.71 הוגשה לגנרל סילאסור התלונה הישראלית החריפה הבאה על הפרת הפסקת האש ע"י המצרים ב- 18.1.71: ב- 12.42 ססר זוג מסוסי סוחוי - 7 מצריים מעל עמדות ישראליות בגזרת תעלת סואץ בין הק"מ ה-10 והק"מ ה-26. אותו זמן ססר זוג מסוסי סוחוי - 7 מצריים נוספים מעל עמדות ישראליות בגזרת תעלת סואץ בין קנטרה ונקודה מזרחית לאיסמעיליה.

ב. ירדן

פעולות סרור משטח ירדן

1. בשבוע שבין ה- 10-17.1.71 לא בוצעה כל פעולת סרור בקו המים הירדני בגלל ההתנגשויות החריפות בין צבא ירדן והמחבלים. מאוחר יותר בליל ה- 19-20.1.71 חזרו המחבלים והפגינו את העיירה בית-שאן: ב- 19.1.71 בשעה 22.35 נפלו 2 פגזים באיזור בית שאן כשמקור הירי בואדי אל-חמה. לא הושבה אש. ב- 20.1.71 ב- 0020 נפלו עוד 2 פגזים באיזור בית שאן ממקור ירי צפובית-מזרחית לכפר רופין. כוחותינו השיבו באש בק"ל. לא היו נפגעים.

פעילות כוחותינו בגבול ירדן

2. כוחותינו ירו עיתים למטרות מנע וחיץ והשיבו, כאמור, באש על ירי סרור.
3. ב- 18.1.71 נתגלה באיזור נחל חמדה, כ- 6 ק"מ דרומית לבאר-מנוחה, חיתוך בגדר המזרחית ועקבות אנשים וגמלים. נערך מרדף בסיוע מסוקים ובמהלכו נהרגו 3 גמלים כ- 18 ק"מ מדרום למצפה-רמון. ליד הגמלים נמצא ציוד אושי ומחסנית. ב- 19.1.71 בבוקר התחדש המרדף וב- 0830 נתפס מחבל פצוע ברגלו. מחבל שני נתפס ב- 14.50. השניים נתפסו כ- 50 ק"מ מערבית לבאר מנוחה. נתפס רובה.

ג. סוריה

פעילות סרור מבוקרת משטח סוריה

1. בשבוע שבין ה- 10-17.1.71 בוצעו 3 פעולות סרור משטח סוריה, לעומת 4 בשבוע הקודם. פרוש הדבר, כי אסד ממשיך בהפעלתה מחדש ובאורח שוטף של פעילות הסרור המבוקרת משטח סוריה. מהכרזותיו של אסד נראה, כי הוא שומר לעצמו אופציה להפעיל את הצבא הסורי הסדיר אם תחודש הלוחמה בזירה המצרית ב- 5.2.71, אך זאת מבלי להתחייב. בינתיים, כאמור, הוא מסתפק בהפעלה שוטפת של סרור מבוקר. יש, עם זאת, לציין, כי לאחרונה אותרה פעילות בלתי שגרתית של הצבא הסורי בקו.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 39 -

פעילות כוחותינו בגבול סוריה

2. כוחותינו פתחו באש לעבר מקורות ירי סרור ולמטרות מנע וחיץ. ב-18.1.71, למשל, ב- 11,00 ירו כוחותינו 4 פצצות מרגמה 81 מ"מ לעבר עדר ונגמ"ש סורי למטרת חיץ. לאחר הירי ברח העדר והנגמ"ש הסתלק לאחר זמן מה.

ד. לבנון

פעילות סרור משטח לבנון

1. בשבוע שבין ה- 17.1.71-10 בוצעו 4 פעולות סרור משטח לבנון, לעומת 7 בשבוע הקודם ו- 9 שבועיים קודם לכן. הירידה היחסית בפעולות הסרור משטח לבנון בתקופה האמורה נבעה מקשיי מזג האוויר. בלש השבוע רצח לאור היום של אזרח ישראלי באיזור רמתא (כ- 4 ק"מ דרומית מערבית לג'בל רוס): הנרצח הוא חוסיין בן שריף חאמד בן 27 מדליית אל-כרמל. המקרה ארע ב- 15.1.71 בשעה 0900 לערך, בעת שחולית מחבלים שחדרה מלבנון ירתה מן המארב אל הסרקטור האזרחי עליו עבד הנרצח באיזור ג'בל-רוס.

פעילות כוחותינו בגבול לבנון

2. כוחותינו הגיבו באש על ירי סרור ופתחו באש לעבר יעדים בשטח לבנון למטרות מנע וחיץ. כן קיימו כוחותינו תצפית יום בשטח לבנון, בקרבת הגבול, מערבית ליראון.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

נספח א'

נוסח המסמך הישראלי של עקרונות השלום עם מצרים (9.1.71)

ESSENTIALS OF PEACE (ISRAEL AND THE UAR)

The central purpose of the discussions between the UAR and Israel is the establishment of peace between them. All the provisions of the Security Council * Resolution 242 are within the context of the establishment of the just and durable, peace which is the paramount aim of this resolution.

Israel regards peace with the UAR as a concept embracing good neighbourly relations and cooperation in accordance with the Charter of the United Nations. But whether or not peace receives its full expression in the immediate future, there are certain indispensable essentials without which a situation cannot be regarded as a situation of peace. Peace involves amongst other things:

1. The declared and explicit decision to regard the conflict as finally terminated.
2. Respect and acknowledgement by the parties in explicit terms of each other's sovereignty, territorial integrity and political independence.
3. Establishment of secure, recognized and agreed boundaries.
4. Other additional arrangements for ensuring security.
5. Withdrawal of military forces from territories lying beyond positions agreed in the peace treaty.
6. Termination of all states of war and acts of hostility or belligerency.
7. The responsibility for ensuring that no war-like act, or violence, by any

סודי ביותר
לנמען בלבד

נא' 2

organization, group or individual originates from or is committed in its territory against the population, citizens or property of the other party.

8. Termination of all maritime blockade, discriminations or interferences, economic warfare in all its manifestations, including boycott. This obligation is not dependent on anything except the conclusion of the state of war.
9. Provisions laying down the obligations accepted by the parties towards the settlement of the refugee problem, after which neither party shall be under claims from the other inconsistent with its sovereignty.
10. Non-participation in hostile alliances and the prohibition of stationing of troops of other parties which maintain a state of belligerency against the other.
11. Non-interference in domestic affairs and non-interference in the normal foreign relations of the other party.
12. Peace must be expressed in a binding treaty in accordance with normal law and precedent.

סודי ביותר
לנמען בלבד

נספח ב'

נוסח המסמך הישראלי של עקרונות השלום ^עירדן (9.1.71)

Essentials of Peace (Israel and the Hashemite Kingdom of Jordan)

The central purpose of the discussions between the Hashemite Kingdom of Jordan and Israel is the establishment of peace between them. All the provisions of the Security Council Resolution 242 are within the context of the establishment of the just and durable peace which is the paramount aim of this resolution.

Israel regards peace with the Hashemite Kingdom of Jordan as a concept embracing good neighbourly relations and cooperation in accordance with the Charter of the United Nations. But whether or not peace receives its full expression in the immediate future, there are certain indispensable essentials without which a situation cannot be regarded as a situation of peace. Peace involves amongst other things:

1. The declared and explicit decision to regard the conflict as finally terminated.
2. Respect and acknowledgement by the parties in explicit terms of each other's sovereignty, territorial integrity and political independence.
3. Establishment of secure, recognized and agreed boundaries.
4. Other additional arrangements for ensuring security.
5. Withdrawal of military forces from territories lying beyond positions agreed in the peace treaty.
6. Termination of all states of war and acts of hostility or belligerency.

סודי ביותר
לנמען בלבד

2 .ג.ג

7. The responsibility for ensuring that no war-like act, or violence, by any organization, group or individual originates from or is committed in its territory against the population, citizens or property of the other party.
8. Termination of economic warfare in all its manifestations including boycott. Support for the principle of the freedom of navigation and termination of discriminations or interferences. This obligation is not dependent on any thing except the conclusion of the state of war.
9. Formulation with high priority of provisions laying down the obligations accepted by the parties towards the settlement of the refugee problem, after which neither party shall be under claims from the other inconsistent with its sovereignty.
10. Arrangements concerning places of religious and historic significance.
11. Arrangements for Free Port and transit facilities.
12. Non-participation in hostile alliances and the prohibition of stationing of troops of other parties which maintain a state of belligerency against the other.
13. Non-interference in domestic affairs and non-interference in the normal foreign relations of the other party.
14. Peace must be expressed in a binding treaty in accordance with normal law and precedent.

סודי ביותר
לנמען בלבד

נספח ג'

נוסח המסמך הישראלי של עקרונות השלום עם לבנון (9.1.71)

ESSENTIALS OF PEACE (ISRAEL AND THE LEBANON)

The central purpose of the discussions between the Lebanon and Israel is the establishment of peace between them. All the provisions of the Security Council Resolution 242 are within the context of the establishment of the just and durable peace which is the paramount aim of this resolution.

Israel regards peace with the Lebanon as a concept embracing good neighbourly relations and cooperation in accordance with the Charter of the United Nations. But whether or not peace receives its full expression in the immediate future, there are certain indispensable essentials without which a situation cannot be regarded as a situation of peace. Peace involves amongst other things:

1. The declared and explicit decision to regard the conflict as finally terminated.
2. Respect and acknowledgement by the parties in explicit terms of each other's sovereignty, territorial integrity and political independence.
3. Recognition of the international boundary as the secure, agreed and recognized boundary.
4. The termination of all states of war and acts of hostility or belligerency.
5. The responsibility for ensuring that no war-like act, or violence, by any organization, group or individual originates from or is committed in its territory against the population, citizens or property of the other party.

DATE: 1971
PAGE: 10

1501

סודי ביותר
לנמען בלבד

2 .ג.ו

- 6/ Termination of all discriminations or interferences^{and/} economic warfare in all its manifestations including boycott. This obligation is not dependent on anything except the conclusion of the state of war.
7. Provisions laying down the obligations accepted by the parties towards the settlement of the refugee problem, after which neither party shall be under claims from the other inconsistent with its sovereignty.
8. Non-participation in hostile alliances and the prohibition of stationing of troops of other parties which maintain a state of belligerency against the other.
9. Non-interference in domestic affairs and non-interference in the normal foreign relations of the other party.
10. Peace must be expressed in a binding treaty in accordance with normal law and precedent.

סודי ביותר

לנמען בלבד

נספח ד'

נוסח המסמך המצרי שמסר יארינג לשגריר תקוע ב- 18.1.71

It is the belief of the United Arab Republic that any settlement, aimed at the realization of peace in the area should contain the necessary element to make it lasting. This cannot be achieved unless it is founded on the purposes and the principles of the United Nations Charter and the scrupulous implementation of Security Council Resolution 242 and all other relevant United Nations resolutions.

In order to reach such a settlement in accordance with the provisions of the Security Council Resolution, it is necessary that:

1. The Israeli aggression be terminated and the Israeli armed forces be withdrawn beyond the 5 June 1967 lines, as provided for in Security Council Resolution 242 which reaffirms the inadmissibility of the acquisition of territory by war, and the need to work for a just and lasting peace in which every State in the area can live in security.
2. Israel declare its repudiation of the policy of territorial expansion which it has pursued at the expense of the neighbouring Arab states. This policy is repeatedly expressed in the statements made by Israeli leaders.
3. A just settlement for the Palestine refugees must be achieved in accordance with the resolutions repeatedly adopted by the Security Council and the General Assembly since 12 December 1948. This can only be realized through Israel's

סודי ביותר
לנמען בלבד

נד' 2

respect for the rights of the Palestinian people in accordance with the United Nations resolutions.

4. The termination of all claims or states of belligerency and guaranteeing freedom of navigation in waterways should be provided for.

5. There should be respect and acknowledgement of the sovereignty, territorial integrity and political independence of every State in the area and their right to live in peace within secure and recognized boundaries free from threats or acts of force.

6. ^{Peace and/} the territorial inviolability and political independence of every State in the area should be guaranteed. The Security Council may decide upon the necessary arrangements which would provide security to all states in the area. These arrangements may, inter alia, include:

- A. The establishment of a United Nations peace-keeping force in which the four permanent members of the Security Council would participate.
- B. The establishment of demilitarized zones astride the borders.

The United Arab Republic has previously stated its readiness to implement its obligations in accordance with Security Council Resolution 242. This was clearly manifested in the United Arab Republic answers submitted on 5 March 1969. It may be recalled that during the contacts over the last three years with the

סודי ביותר
לנמען בלבד

נד' 3

Special Representative of the Secretary-General, the United Arab Republic has given frequent assurances of this intention. Moreover, the United Arab Republic has declared in the Security Council and in the General Assembly, that to achieve a peaceful settlement, it is indispensable that all the obligations provided for in the Security Council resolution be fully carried out and that this is the essential pre-requisite for the achievement of a just and lasting peace in the area.

The United Arab Republic reiterates anew its full readiness to carry out all its obligations as contained in Security Council Resolution 242. It is essential that Israel, on its part, fully carries out all its obligations under this same resolution.

סודי ביותר
לנמען בלבד

נספח ה'

נוסח המסמך המצרי שנמסר למועבי"ס ב- 20.1.71

א. איגרת הלוראי

Upon instructions from my Government I have the honour to enclose herewith the text of the aide mémoire which I handed to Ambassador Gunnar Jarring, the Special Representative of the Secretary-General of the Middle East, on 15 January 1971.

I am sure, Your Excellency, that the members of the Security Council and the whole membership of the United Nations are by now aware of the position of the United Arab Republic in accepting Security Council Resolution 242 and in expressing its willingness to carry out this resolution in all its parts. In carrying out his mandate as established by this same Security Council resolution Ambassador Jarring was and is assured of our fullest cooperation. In order, however, to fully inform Your Excellency, and all the members of the Security Council of our official position I am instructed by my Government to request that this letter and the attached aide mémoire be circulated as official documents of the Security Council and the General Assembly.

ב. נוסח המסמך המצרי

15 January 1971

It was quite clear that when Your Excellency started your mission in accordance with Security Council Resolution 242, its essential aim was to

סודי ביותר
לנמען בלבד

2 'נה

establish the necessary contacts with the parties concerned with a view to implementing this resolution in all its parts in order to reach a just settlement in the Middle East.

The United Arab Republic has accepted this resolution from the outset and informed you in explicit terms at the time that it accepted the resolution and declared its willingness to implement it. At the same time Israel refused to implement the resolution. In the course of discharging your mission, it became clear to you that it would be preferable, in order to achieve the implementation of the resolution, that you direct specific questions to the parties based on the provisions of the resolution. This emanated from your belief that the response of the parties would eventually lead to the full implementation of the Security Council resolution. The United Arab Republic has answered in full your questions on 5 March 1969 as appears in the report submitted by the Secretary General to the Security Council (Document S/10070) dated 4 January 1971.

Confirming its readiness to implement all the provisions the Security Council's resolution requires that it carry out, the United Arab Republic adopted a positive attitude in responding to all the questions. As for Israel's attitude it was noted that it deliberately refrained from submitting answers to certain questions especially to those regarding its withdrawal from the occupied territories.

Israel further declined to declare its willingness to implement the United Nations resolutions on the Palestine refugees.

סודי ביותר
לנמען בלבד

בה' 3

It is evidently clear that the memorandum which Israel handed to you on 10 January 1971 added no new element to Israel's previous answers to your questions. In point of fact it continued to ignore the most essential elements required for the attainment of a lasting and just peace namely:

- Withdrawal from the Arab territories it occupied by its armed forces since 5 June 1967.
- Achieving a just settlement for the Palestine refugees in accordance with the resolutions repeatedly adopted by the Security Council and the General Assembly since 12 December 1948.

המשך זהה עם המסמך המצרי כפי שמסר יארינג, לשגריר חקוע
ב-18.1.71 בשינויים קלים כדלהלן:

סודי ביותר
לנמען בלבד

נה' 4

בגירסת מועבי"ס

בסעיף 3 הושמטו המלים

must be achieved (reached) in accordance with the resolution adopted by the Security Council and the General Assembly since 21 December 1948.

בסעיף 4 הושמטו המלים בסוף

should be provided for

בסעיף 5 הושמטו בהתחלה המלים

There should be

בסעיף 6 ובסעיף שלאחריו - שינויי סגנון קלים בלבד.
הסיפא דלהלן נוספת:

After the lapse of more than three years since the beginning of your mission it should be evident that Israel refuses to implement the Security Council Resolution. It continues to procrastinate in an attempt to escape the carrying out of its obligations contained in the resolution. Israel seeks to dictate its conditions by relying on force and on the status quo. It submits notes containing nothing but more repetition of its previous positions.

This attitude on the part of Israel does not only impede the achievement of the peaceful settlement. It continues to escalate the explosive situation in the Middle East. This constitutes a serious threat to international peace and security. The situation in the area therefore cannot be permitted to deteriorate any further.. Consequently it is deemed necessary that the Security Council should exercise its responsibilities in the maintenance of international peace and security.

סודי ביותר
לנמען בלבד

בה' 5

Motivated by its ardent desire to ensure the continuation of your mission, essential to the implementation of Resolution 242 - adopted unanimously by the Security Council on 22 November 1967, the United Arab Republic is of the opinion that the Security Council adopt all adequate measures in order to assist Your Excellency to carry on the mission entrusted to you by the Secretary-General in accordance with the resolution.

סודי ביותר
לנמען בלבד

נספח ר'

נוסח המסמך הידוני שמסר יארינג לשגריר תקופ ב-19.1.71

Implementation of Security Council Resolution 242 of 22 November 1967

for the establishment of a just and lasting peace in the Middle East

The Government of Jordan welcomes the resumption of the mission entrusted to Ambassador Gunnar Jarring to assist efforts to achieve a just and durable peace in the area in accordance with the provisions of Security Council Resolution 242.

Jordan's acceptance of that resolution is based on its desire to achieve a just and speedy peaceful solution.

It is further based on the provisions and principles of the Charter under which the Security Council has moved in its Resolution 242 towards the establishment of a just peace.

The Government of Jordan has always cooperated closely with Ambassador Jarring in the fulfillment of his mission and will continue to do so. As evident from Ambassador Jarring's report (Doc. S/10070, dated 4 January 1971) the Government of Jordan has acted in a constructive and positive manner and has made its position very clear. In doing so it was prompted by a sincere desire to implement Resolution 242 in all its parts as well as all other relevant United Nations resolutions aimed at the solution of the Middle East crisis in all its aspects.

סודי ביותר
לנמען בלבד

2 1 1

The Government of Jordan hereby reiterates its position concerning the implementation of the Security Council Resolution:

1. Withdrawal of the Israeli armed forces from all occupied territories without exception in conformity with Resolution 242 which emphasized the "inadmissibility of the acquisition of territories by war". Israel must accept and put into effect this concept which governs relations amongst nations.
2. Peace is indivisible. Every State in the area is entitled to live in peace within secure and recognized boundaries free from threats or acts of force. Israel should unequivocally repudiate its policy of territorial expansion.
3. The Government of Jordan recognizes the religious and cultural importance of the Arab city of Jerusalem to all faiths. It will, therefore, guarantee free access to all religious and historical places to all concerned as well as freedom of worship. Jordan stands ready to make all necessary arrangements to this effect.
4. A just settlement of the Palestine refugees must be reached. This can only be realized through Israel's respect for the rights of the Palestinian people in accordance with the United Nations resolutions.
5. The termination of all claims or states of belligerency and guaranteeing freedom of navigation in international waterways.
6. Guaranteeing the territorial inviolability and political independence of every State in the area.

סודי ביותר
לנמען בלבד

3 1 3

The four permanent members may, through the Security Council, obtain adequate arrangements to provide security to all States in the area. Such arrangements may include a United Nations observation force in which the permanent members may participate.

Arrangements for ensuring security of the States in the area might also include the establishment of demilitarized zones on a reciprocal basis.

7. With the implementation of the above steps the elements of conflict and dissension will disappear and a just and durable peace will ensue.

There will be respect for and acknowledgement of the sovereignty, territorial integrity and political independence of every State in the area and their right to live in peace within secure and recognized boundaries free from threats or acts of force as envisaged in Resolution 242.

סודי ביותר
לנמען בלבד

נספח ז'

ראיון מזכיר המדינה רוג'רס ברשת סי.בי.אס (15.1)

תגובה פושרת לפעולת צה"ל בלבנון.

Mr. Secretary, there is a report this morning from Israel, of Israeli commandos striking into Lebanon, about 25 miles or so. Do you think this will affect Egypt's willingness to join in the Middle East peace talks.

Rogers: No, Mr. Kalb. I don't think that has any particular significance. There have been these attacks by guerillas against Israel from time to time and Israel actually retaliates but it does not affect the overall situation in any way, as I see it. The fact is that Egypt and Jordan and Israel have had a cease-fire now in effect for five months and there has been no fighting among those three nations for five months.

תגובה סכר אסואן.

Kalb: Mr. Secretary, before we go on with the Middle East, there is a particular development today, the Aswan high dam has been dedicated and the Russians were there today. The Americans might have been there had not the predecessor of yours, John Foster Dulles, turned down Egyptian appeals for American aid to build that dam. To take a retrospective look, Mr. Secretary, was that decision by Mr. Dulles a mistake?

one of/
Rogers: Mr. Kalb, ~~on~~ the things that I have determined not to do is to criticize anyone who has been Secretary of State or make any judgments on those decisions of previous Secretaries of State. It is an extremely difficult job, as you know. I do not think anyone can answer that question. As far as the United States is concerned

סודי ביותר
לנמען בלבד

נז' 2

we, of course hope that the dam is successful, we hope that the people in Egypt will benefit as a results of the construction of this dam.

ארה"ב ובריה"מ במזה"ת : הסדר יצריך ערבויות.

Kalb: Mr. Secretary the Soviet Union deceived the United States during the first round of the stand still cease-fire by introducing missiles. The President has said that there can be no peace unless the Soviet Union plays a conciliatory peace role in the Middle East. Why should you trust the Russians now and what makes you think the Russians will play a conciliatory role.

Rogers: Well, I think that it is misleading to talk about trust as such. There are situations in the world, and this may be one, where it is to everyone's advantage to have peaceful settlement. Now, any peaceful settlement has to be based on the premise that there may be violations, there have to be provisions to be sure that the dream is carried out, that there are guarantees etc. So I don't think that we in the United States deal in these matters on the basis of trust, we deal on the basis that it is in everyone's interest to work out a peaceful settlement. Now, obviously, if there is a settlement ~~there~~ will have to be guarantees, there will have to be peace keeping arrangements made and the parties have to reasonably satisfied that the agreement will be kept.

שיחות יארינג.

Kalb. ... On current problems, mainly the Jarring mission, how would you rate the chances of its success.

סודי ביותר
לנמען בלבד

נד' 3

Rogers: It seems very difficult to rate it in terms of a mathematical equation. The fact is that for the first time now, since 1967, there is some prospect that an agreement can be worked out. Granted the prospect may be slight. But the fact there remains, that there has been a cease-fire for five months, for the first time the parties are talking on substantive matters, there seems to be a willingness certainly in private discussions to talk seriously about the problems that have involved this area for so long, so I think there is some prospect for success. As you know, Ambassador Jarring himself I think has indicated some encouragement as a result of his talks with the parties.

Kalb: He has expressed encouragement, as I understand it, after talking with the Israelis last weekend. Since that time, President Sadat of Egypt has made a number of statements which have depressed at least the reporters reading them. I was wondering whether they have depressed United States officials as well.

Rogers : Well, we are certainly not encouraged by them. We would hope that the parties would not make statements of this kind. The fact is that you have to understand that when negotiations are being conducted that the public statements ... They have an interest, the parties have an interest in taking a strong position which may help them in a negotiation. They don't make concessions to begin with. So they take a very firm position to begin with. Secondly they have political reasons at home sometimes, for taking a strong public stand because they have to get support for their efforts. So I am not too discouraged by it. If you back over the last year and

סודי ביותר
לנמען בלבד

נז' 4

see some of the things that have been said by the parties and then see what - where we stand today, you will see that a good many adjustments and concessions have been made.

על בכונות ארה"ב להשתתף בכוח שלום.

Kalb : Mr. Secretary, is the United States prepared to send military forces into the Middle East to help insure and guarantee any peace formula that is arrived at.

Rogers : Well, I don't like to put it that way, because it conjures up all kinds of analogies. The fact is, that the United States is prepared to play a role, a responsible role in peace keeping in the area. And the United Kingdom, France and Russia have also indicated a willingness to do that. Now, if it could be done, if peace keeping forces could be established which would be acceptable to the parties, not as a substitute for an agreement, but as a supplement, then it would be a very major step forward in the United Nations and a major step forward as far as peace in the world is concerned. Because when you look back at the United Nations this was one of the concepts that was ... It was felt ... Provided great promise for the future, so we are willing to play a responsible role in the Middle East.

Benton : Mr. Secretary, earlier I think you said that the United States Government has reached no conclusion on the advisability of perhaps participating in some sort of Four Power peace force. Is what you are saying now, Sir, reflecting perhaps a closer movement toward this kind of thing on the part of this country.

סודי ביותר
לנמען בלבד

נד' 5

Rogers : I am not sure that I ever said quite that. I have said from the beginning that we were willing to play a responsible role of course, we are not going to make a decision on that role till we know what we are talking about, but we have indicated a willingness to play that kind of part in peace keeping in the area and we do not think this is a time to talk about it. We think it is very important that negotiations get started in Ambassador Jarring's auspices and we do not want to do anything now that would disrupt that in any way, but we think that at the appropriate time that we should talk about that in the Four Power context and as I said not in any way to take the place of negotiations because the negotiations have to be conducted between the parties under Jarring's auspices. I think this is an important concept and we are willing to play our role in that concept.

על תפקיד ארבע המעצמות.

Kalb : Mr. Secretary : Do you feel on the basis of what you know now that the Egyptians are accepting the Israeli proposals or principals that were put forth last weekend to Ambassador Jarring and are prepared to discuss them.

Rogers : Well, I do not want to make any comment about that. I think answers to questions like that should be made by Ambassador Jarring, I think that it is very important for the major powers particularly in the United States to let him take the lead. This negotiation would be done quietly and he should be the presiding officer. So, I do not want to make any comment about that.

סודי ביותר
לנמען בלבד

בז' 6

Kalb : Everybody seems to be talking. President Sadat was talking, Prime Minister Meir was talking, everyone is talking in the area but the Big Powers are not talking. They seem to have more at stake.

Rogers : We are doing a great deal of talking. I spend a large part of my day talking on this subject but we are not doing it publicly.

Kalb : Do you feel at this point that the Russians are prepared to be as responsible as you feel you are in this situation.

Rogers : Oh, I do not have any way of judging that. They have indicated some willingness to take part in guarantees and we have to find out what they mean by that.

Kalb : Will they press the Egyptians at this point, as I assume the United States is using some of its leverage on Israel to be conciliatory.

Rogers : Well, we can't tell for sure, there are indications that Egypt is serious about it just as Israel is serious about it and we think that it may well be to every one's interest to have peace in the area. People talk about the Russians wanting to fish in troubled waters, but if the waters are too troubled you can't fish in them. You have a typhoon you can't fish and if there is a major blow up in the area it doesn't benefit anyone. I think the Russians may know that. But I want to say that the objective of the Government of the United States and the objective of President Nixon is to bring about peace in this generation and the Middle East is one of the

סודי ביותר
לנמען בלבד

נז' 7

most dangerous area in the world. And as a result of the initiative that President Nixon and this administration has taken, for the first time there are some prospects of peace and we are going to do everything we can to bring it about. It may not succeed, we recognize that it may explode. We hope not. We have reason to think it may not.

סודי ביותר
לנמען בלבד

נספח ח'

השוואת המסמכים הישראלי והמצרי, כפי שנעשתה ע"י יארינג ב-18.1.71

COMPARISON OF THE PAPERS OF ISRAEL AND THE UNITED ARAB REPUBLIC

Reference in parentheses to the points in the papers of the parties. The items are listed in the order in which they are referred in Security Council Resolution 242 (1967).

1. Establishment of just and lasting peace

Israel speaks of a just and durable peace as the paramount aim of the Security Council resolution and seeks a declared and explicit decision to regard the conflict as finally terminated (1). The United Arab Republic also speaks of the necessity of establishing a just and lasting peace.

2. Withdrawal of Israeli armed forces from territories occupied by it during the conflict

Israel lists as an essential the withdrawal of military forces from territories lying beyond positions agreed to in the peace treaty (5). The United Arab Republic regards as essential that the Israeli aggression should be terminated and that the Israel armed forces should be withdrawn beyond the 5 June 1967 lines (1). It regards the withdrawal of Israeli forces as one of the main prerequisites for a just and lasting peace. It further feels that Israel should repudiate its policy of territorial expansion (2).

סודי ביותר
לנמען בלבד

נח' 2

3. Termination of all claims and states of belligerency

Israel presents this principle in the form "termination of all states of war and acts of hostility or belligerency" (6). Israel regards the termination of belligerency as requiring each State to ensure that no warlike act or violence originates from or is committed in its territory against the other (7), that acts of blockade, whether maritime or economic, be terminated (8), that there should be no participation in hostile alliances directed against the other State (10), and that there should be non-interference in the domestic affairs or foreign relations of the other State (11).

The United Arab Republic accepts this principle as stated in the resolution, namely, "termination of all claims and states of belligerency" (4).

The United Arab Republic has not commented, apart from the question of passage through waterways, on the specific topic raised by Israel in this connexion.

4. Respect for and acknowledgement of the sovereignty, territorial integrity and political independence of every State in the area

Israel considers that this principle should be acknowledged by the parties in explicit terms (2).

The United Arab Republic accepts the principle as stated in the resolution (5).

5. Respect for and acknowledgement of the right of every State in the area to

סודי ביותר
לנמען בלבד

נח' 3

live in peace within secure and recognized boundaries free from threats
or acts of force

Israel approaches this question as being one of the establishment of secure, recognized and agreed boundaries (3).

The United Arab Republic accepts the principle as stated in the resolution (5).

6. Just settlement of the refugee problem

Israel calls for provision laying down the obligations accepted by the parties towards the settlement of the refugee problem (9).

The United Arab Republic calls for a just settlement for the Palestinian refugees, that requires for the rights of the Palestinian people in accordance with United Nations resolutions (3).

7. Freedom of navigation through international waterways in the area

Israel calls for the termination of all maritime blockade, discriminations or interferences (8).

The United Arab Republic is prepared to guarantee freedom of navigation in waterways (4).

8. Guaranteeing the territorial inviolability and political independence of every
State in the area, through measures including the establishment of demilitarized
zones

סודי ביותר
לנמען בלבד

נח' 4

Israel refers to "other arrangements for ensuring security". The United Arab Republic suggests that the Security Council might decide upon the necessary security arrangements which might include the establishment of a United Nations peace-keeping force in which the four permanent members of the Security Council would also participate and the establishment of demilitarized zones astride the borders.

9. Peace document

Israel believes that peace must be expressed in a binding treaty (21).

The United Arab Republic does not comment on this point. Previously it expressed the view that all instruments of peace should be signed by the parties and addressed to the Security Council. The endorsement by the Security Council of those documents would constitute the final multilateral document (S/10070, Annex 1, page 17, answer to question 11).

סודי ביותר

לנמען בלבד

משרד החוץ

אל: רורה

השבוע בזירה המדינית

מס' 31.4.3.

סודי ביותר

20

21

סודי ביותר לנמען בלבד

ירושלים, י"ח בטבת תשל"א
15 בינואר 1971

המסמך מכיל 40 עמודים

השבוע בזירה המדינית (3/71)

9.1.71 15.1.71

שליחת יארינג (עמ' 1)

יארינג הגיע ארצה ב- 8.1 ויצא ב- 10.1. בעת שהותו בירושלים קיים שיחות ממושכות עם רה"מ ושה"ח. יארינג עצמו הגדיר השיחות כמעגליות, מועילות וחשובות. בשיחות במסרה ליארינג תפישתה המפורטת של ישראל את קווי היסוד לחוזי השלום. כן ניתנו לו 3 מסמכים למסירה למצרים, ירדן ולבנון. במסמכים פורטו יסודות המינימום לשלום כשכל מסמך מותאם למדינה שאליה הוא מיועד. אם תסכמה מצרים ירדן ולבנון לעקרונות הכלולים במסמכים יפתח מו"מ על פרטי ההסדרים כדי להגיע להסכמים חוזיים. הודגש ליארינג שיש להשתחרר מהסיוט של התאריך 5.2.71 - הן במה שבוגע לחידוש האש והן במה שבוגע לכינוס מועבי"ס - כיוון שהשיחות לא תוכלנה להתקדם בצל מסע איומים. פרטים על השיחות והעתקי המסמכים נמסרו לארה"ב (8.1) ולבריטניה (13.1). פרטים על השיחות בלבד נמסרו גם לצרפת, בלגיה, איטליה ורפ"ג.

ב- 11.1 מסר יארינג ^{את} המסמך שבועד למצרים לשגרירה באו"ם זייאת אשר לא הגיב שלילית בפני יארינג ולא הגיב כלל בפני העתונאים. בפני שגריר ארה"ב באו"ם הגיב זייאת במסמך הישראלי ^{במסמך הישראלי} (12.1) בשלילה: אין חידוש / לגבי באום שה"ח אבן באו"ם ב- 1968, כן היו לו סענות בנקודות הנסיגה, הגבולות והפליטים. "מקור רשמי" מצרי בקהיר הגיב בשלילה גם בפומבי (13.1).

ב- 12.1 מסר יארינג את המסמך שבועד לירדן לשגרירה באו"ם פארא אשר הגיב בשלילה בפני יארינג ^{באומרו} ~~שהמסמך~~ אינו מחזק, שנחוצה נסיגה טוטאלית ושאין להתעלם מהפלשתינאים. גם פארא נמנע מתגובה בפני עתונאים. נמסר כי שה"ח הירדני הגיב תגובה הרבה יותר חיובית.

ארה"ב הגיבה חיובית על המהלך הישראלי. שגריר ארה"ב באו"ם יוסט הגדירו בפני זייאת כהתחלה חיובית ורבת משמעות, כך אמר גם סיקסו לבציג בריה"מ. רושינגטון הורתה לבציגה בקהיר לעודד את המצרים לתגובה עניינית חיובית על המסמך הישראלי. גם בריטניה הגיבה חיובית על המהלך הישראלי.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- ב -

בביקורו בלונדון, פריס ורומא מסר שה"ח המצרי את פרטי התפישה המצרית (ולא הכלל-ערבית) להסדר שאותה ביקש ^{מצרפת} להעביר לישראל: מצרים מעוניינת בשלום של ממש על יסוד החלטת מועבי"ס 242, על שיחות יארינג להיסוב על נסיגה, שלום וערבויות, מצרים מעדיפה להתחיל לדון בערבויות. הנסיגה - טוטאלית עם תיקוני גבול קלים, השלום-יכול להכריז בריבונות ישראל ובגבולותיה, אך לא יחסים דיפלומטיים, כלכליים ותרבותיים. הערבויות - באמצעות כוח או"ם מורכב מיחידות 4 המעצמות (ואולי עוד אחרות) שיוצב משני עברי הגבול ויוכל להיות מסולק רק ע"י הצדדים ומועבי"ס כשתפקידו לא להשקיף אלא למנוע תוקפנות. החימוש יוגבל ויבוקר ע"י כוח האו"ם. בעיית הפליטים תיפתר עפ"י החלטת האו"ם מ- 1948 היינו יוכלו לבחור בין חזרה לפיצויים.

תגובת ישראל לתוכנית המצרית: לא מחדשת, עליה להימסר באמצעות יארינג, הנסיגה מותנית בחוזה שלום ובקביעת גבולות השלום. שום ערובה חיצונית לא תחליף הסכם שלום וגבולות בטוחים ובני הגנה. צרפת הביעה תמיכה בתוכנית מצרים, וביחוד בנושא הערבויות, בריטניה ביקשה לבחנה וכן גם איטליה.

מצרים (עמ' 12)

1. העברת הדגש למישור המדיני - משתקפת תכנית פעולה מצרית המתבססת על שני מהלכים עיקריים: הפניה לארבע המעצמות וזימון מועבי"ס;
2. המשטר מתלבט בשלוש בעיות מרכזיות: הצעות ישראל - זימון מועבי"ס - גורל הפסקת האש ב- 5.2;
3. אפשרות דיון מועבי"ס ביוזמת מצרים - עמדת מצרים והטיעונים כפי שהוצגו בעת ביקורי שה"ח ריאד במערב אירופה - עמדות ארה"ב, בריטניה, צרפת ואיטליה לרעיון המצרי.
4. גורל הפסקת האש ב- 5.2 - עמדת מצרים - הערכת המעצמות על ההחלטה המצרית לגבי הפסקת האש;
5. המשך המסע ההסברתי הפנימי - שתי האפשרויות הניצבות בפני המשטר, כדברי סאדאת - אין בכוונת המשטר לפתוח באש אוטומטית ב- 5.2: הבהרות סאדאת;
6. ההתרוצצות הפנימית ועמדת הצבא - לבטי המשטר משפיע על עמדת הצבא;
7. השיקולים שישפיעו על החלטות ממשלת מצרים - הצעות ישראל - תוצאות המסע הדיפלומטי המצרי ותגובות המערב - עמדת בריה"מ - מדינות הפדרציה המרוכעת;
8. ביקור משלחת פודגורני במצרים - מהות הרכב המשלחת - הדגש על שיתוף הפעולה הכלכלי - תעשייתי - נאום הבכורה של פודגורני במצרים;

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- ג -

בריה"מ (עמ' 19)

בריה"מ מגלה כלפי המערב עמדה מתונה יחסית: סגן שה"ח הסובייטי לשגריר אוסטריה במוסקבה (5.1): בחוץ פתרון מדיני שיושג במו"מ. פקיד בכיר סובייטי לשגריר צרפת במוסקבה: בריה"מ בעד המשך שיחות יארינג, בהן ניתן לדון, נוסף על בסיסה, בעוד בעיות השנויות במחלוקת. הערכות אמריקניות: בריה"מ מעוניינת בקיום הפסקת האש ומאיימת בחידוש המלחמה רק כדי להשיג לחץ אמריקני על ישראל. יחס מצרים אל בריה"מ - דו-ערכי: אסירת תודה מחד גיסא ומודאגת מחדירתה מאידך גיסא.

ירדן - נמשך תהליך דחיקת המחבלים (עמ' 21)

מאורעות השבוע האחרון בין המשטר למחבלים נפלו בהיקפם מאלה של ספטמבר. המשטר ביצל ההתנגשויות לביצור נוסף של עמדותיו בעוד המחבלים גילו אזלת יד כמעט מוחלטת ונתגלו מגבלות הלחצים הבינערכיים על ירדן. חוסיין והמשטר הפגיבו בסחון עצמי וחוסר התחשבות בלחצים בינערכיים ומצריים. מסתמנת הרגעת מה במצב, לאחר חתימת שני הסכמים נוספים בין הצדדים.

התפתחויות בזירה הערבית (עמ' 24)

- המוקדים העיקריים - מצרים וירדן.
- היחסים הבינערכיים בסימן של בלבול ומבוכה.
- שליטי לוב, סודאן וסוריה לא יבואו לחגיגות אסואן וכל אחד מהם עסוק בעניינים שאינם קשורים בהסכם הפדרציה המרובעת, אף שהם אמורים להתכנס במצרים ב-21.1. כשהמצרים עסוקים בראש ובראשונה בישראל ובפודגורני פועל קדאפי לקידום תכניתו נגד ישראל, נומיירי מחפש כספים בנסיכויות המפרץ ואסד עוסק בביצור מעמדו.
- הלחצים הבינערכיים על ירדן לא היו מתואמים ולא מרחיקים לכת.
- יזמה אלג'ירית בפרדת במישור הבינערכי.
- אין סימנים להתקדמות בחזית המזרחית וביחסי מצרים - עיראק.

בקור הפסקת האש (עמ' 26)

שני זוגות מטוסים מצריים טסו מעל מעוזינו. הוגשה תלונה למנגנון התצפית על הפסקת האש. בקו עצמו המשיכו המצרים בהתבצרות, התארגנות, סיורי קצינים ואימונים, לרבות אימוני צליחה ונחיתה. נמשכת פעילות הטרור משטח ירדן. נמשכת פעילות הטרור המבוקרת משטח סוריה, הנובעת ממדיניות הגבול החדשה של אסד. נמשכת פעילות הטרור משטח לבנון, בעיקר נגד ישובים אזרחיים. כוח של צה"ל פשט בדרך הים והאוויר על

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

- ד -

בסיס פתח' לחוף הים התיכון בשטח לבנון כ- 20 ק"מ מצפון לציר. (ליל 14/15.1.71).

נספחים

- א. ראיון סאדאת בטלביזיה האמריקאית (8,9,10.1.71).
- ב. (1) סיכום פעולות הסרור ב- 1970 לפי גזרות.
(2) סיכום פעולות הסרור ב- 1970 לפי סוג הפעולות.
- ג. סיכום אבידות ישראל ב- 1970.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 1 -

שיחות יארינג

=====

1. ביקור יארינג בישראל

יארינג, שנענה להזמנת שה"ח אבן לבוא לביקור בישראל, הגיע ארצה ב - 8.1.71 ויצא חזרה לביו יורק ב - 10.1.71 ונועד בעת שהותו בירושלים עם רוה"מ ושה"ח אבן לשיחות ענייניות שנמשכו שעות מספר.

בצאתו מהארץ אמר יארינג לעיתונאים :

"אני חייב לציין שבאתי לישראל בשמחה והיו לנו שיחות מועילות. אני סבור כי שיחות אלה יהיו מועילות גם לעתיד. במיוחד אוכל לציין בשמחה שהיו לי שיחות ארוכות עם רוה"מ ושה"ח. אני מקווה ששיחות אלה יביאו בהמשך לתוצאות ויתרמו לשלום".

ב - 11.1.71 אמר דובר האו"ם לעיתונאים בביו יורק :

Jarring has authorized me to say that you could characterize his talks (in Israel) as - interesting and useful and he hopes that the talks could lead to constructive results. The talks included discussions on substantive matters.

ב - 13.1.71 אמר יארינג לשגריר תקוע כי השיחות בארץ היו כה מענינות וחשובות שירצה מדי פעם בפעם לעיין בסטנוגרמה כדי לרענן את זכרונו.

2. תוכן השיחות בירושלים : ההסדר לפי התפישה הישראלית

- פרטי הדברים שהוחלפו בשיחות חסויים.
- להלן כמה פרטים כפי שהעביר שה"ח אבן למספר שגרירויות של ישראל ולמספר שגרירים זרים בארץ (ר' להלן) :
- לא בדונו ענייני נוהל אלא הבעיות היסודיות הנוגעות לכינון השלום.
- נמסרה ליארינג תפישתה המפורטת של ישראל על קווי היסוד לחוזי שלום.
- ניתנו ליארינג מסמכים נפרדים למסירה למצרים, ירדן ולבנון (!).
- במסמכים פורטו היסודות ההכרחיים לכינון שלום (כדי להקל על הצד השני לא הורחבה היריעה ולא נכללו דברים שהם רצויים אך לא הכרחיים, כיחסים דיפלומטיים, ש"פ טכני, יחסים כלכליים וכו').
- בין העקרונות הכלולים במסמכים :
- (א) הצהרה ברורה שהסכסוך הסתיים.
- (ב) הצהרה ברורה וספציפית על הכרה בריבונותה ועצמאותה של ישראל.
- (ג) קביעת גבולות בטוחים, מוכרים וקבועים.
- (ד) קביעת הקרון של נסיגת כוחות מעמדות הנמצאות מעבר לגבולות עליהם יוסכם בחוזה השלום.
- (ה) אחריות המדינות לחסל פעילותן של קבוצות טרוריסטיות הנמצאות על אדמתן.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 2 -

- (ו) חיסול כל ההסגרים הימיים וחרם כלכלי מאורגן.
(ז) התחייבות לא להרשות חנית כוחות של מדינות המכריזות כי הן במצאות במצב מלחמה עם הצד השני (למשל כוחות עיראקיים בירדן).
(ח) קביעת חלקו של כל צד בפתרון בעית הפליטים. אחרי קביעה זו אי אפשר יהיה להגיש שום תביעה חדשה בנושא זה שאינה תואמת הריבונות. בין היתר יש להגיע לפתרון מוסכם של שאלת העם הפלסטינאי במסגרת הדיון על הפליטים לפני חתימת החוזה.

- במסמך לירדן

- הודגשה בעית הפליטים.
- נישנתה ההצעה לשירותי נמל חופשי בחוף הים התיכון.
- דובר על הצורך בהסדר ביחס למוקמות הקדושים וההסטוריים.
- במסמך ללבנון
- הוצעה הכרה בקו הגבול הנוכחי.
- הודגשה בעית המחבלים.
- הוטעם עניין חיסול מנגנוני הלוחמה הנלתי צבאית המרוכזים דוקא בבירות.
- אם תסכמנה מצרים, ירדן ולבנון לעקרונות הנ"ל יהיה צורך במו"מ קונקרטי על פרטי ההסדרים ע"מ להגיע להסכמים בעלי כוח חוזי ומשפטי מירבי המבוסס על תפיסה אינטגרלית של השלום.
- הוסבר ליארינג כי יש להשתחרר מהסיוס האולטימטיבי של התאריך 5.2.71. אבסורדי לצפות שתוך שלושה שבועות ימצא פתרון לבעיות. מו"מ לא יוכל להתקדם בהצלחה כשהוא מלווה במסע איומים של חידוש הקרבות או דיון במועבי"ט. אם הערבים יפתחו באש אין להעלות על הדעת ששיחות יארינג תוכלנה להתקיים (יארינג אמר שהתרשם ממגעיו עם המצרים שהם החליטו לא לחדש את הקרבות ב - 5.2.71. לדעתו ימשיכו בהפסקת האש ללא קבלת התחייבויות נוספות לגבי הארכתה). אף פנייה למועבי"ט תוכיח שהערבים אינם רצינים ומעוניינים רק בדיון תעמולתי מעל במה פומבית. קיימת גם הסכנה שיבסו לשנות את המנדט של יארינג, אשר הווה מלאכת איזון בהסכמת כל הצדדים ואשר אין לדעת אם תושג שוב.

3. הכנסת גורמים זרים בסוד השיחות

א. ארה"ב

עוד ב - 8.1.71 מסרה ישראל לארה"ב פרטים על השיחות והעתקים מהמסמכים, בהיות ארה"ב בעלת יוזמת השלום שלפיה חודשו שיחות יארינג.

1871-1872
1872-1873

סודי ביותר לנמען בלבד

- 3 -

ב. מערב אירופה

מאוחר יותר נועד שה"ח אבן עם שגרירי מדינות אחרות בארץ ומסר להם פרטים על השיחות : היו אלה שגרירי בריטניה (קיבל הניירות במלואם), צרפת ובלגיה (13.1.71), איטליה ורפ"ג (14.1.71).

ג. בריה"מ

אשר לבריה"מ, על אף ההנחה שמצרים מעבירה לידה ללא השהייה את מה שנמסר לה ע"י יארינג ביחס לעמדת ישראל, הציע פקיד מחמ"ד בכיר (11.1.71) שארה"ב מצידה אף היא תדווח לה. הרעיון נפסל ע"י בן-שיחו הישראלי של המציע.

ד. הבחיות שה"ח אבן

בוכח נטיית כמה נציגים מערביים להתווכח עם ישראל על עצם ניסוחיה או על משמעותם הבהיר שה"ח אבן כי אין לישראל כל ענין להיגרר למו"מ על סעיפי הצעותיה עם ארה"ב, בריטניה או אחרים. הסעיפים מדברים בעד עצמם ויש ליצור אוירה חיובית סביבם ולפעול למען תגובה ערבית עניינית וחיובית.

4. תגובות מצרים למהלך הישראלי

א. זייאת ליארינג

ב - 11.1.71 מסר יארינג את מסמך עקרונות השלום לשגריר מצרים באו"ם זייאת. תגובות זייאת, לפי מה שמסר יארינג לשגריר תקוע, היו :

- קרא את המסמך והבטיח להעבירו לקהיר ולהביא תגובה.
- לא הגיב שלילית.
-) בצאתו מהפגישה במבוע זייאת מלמסור תגובה כלשהי לעתונות).

ב. זייאת לאמריקנים

ב - 12.1.71 הגיב זייאת על המהלך הישראלי בפני שגריר ארה"ב באו"ם יוסט כדלהלן :

- הוא "ישב" על המסמך הישראלי עד שעה שלוש בלילה ועבר על כל נקודה ונקודה בו.
- המסמך חוזר על עמדת ישראל הידועה מכבר : נקודותיו קרובות לבאום שה"ח אבן מאוקטובר 1968.
- לא חל אפוא שנוי בעמדת ישראל, בעוד שהערבים התקדמו בעמדותיהם.
- אשר לנסיגה - הנקודות המתיחסות אליה בלתי מספקות במיוחד : ישראל משתמשת רק במילה נסיגה, בעוד שמצרים כבר נקטה עמדה

THE FINE
ARTS

סודי ביותר לנמען בלבד

- 4 -

- מתקדמת מאד ביחס לשלום ולהכרה בישראל.
- אשר לגבולות : התנגד למונח establishment בן השתמשה ישראל ביחס אליהם וטען שהגבולות כבר נקבעו.
 - כן הביע דאגה ביחס לכוונה היכולה להשתמע מהמסמך הישראלי שאפילו אחרי הנסיגה יישארו כוחות ישראליים במקומות מסוימים מעבר לגבולות המוכרים.
 - אשר לפליטים - הניסוח הישראלי מעורפל.

"מקור רשמי" בקהיר

ג.

- ב-13.1.71 הגיב "מקור רשמי" בקהיר :
- יארינג לא יוזמן לקהיר - די במגעי זיאת : אין אמת בידיעות הסוכנויות שמצרים מתכוונת להזמין את יארינג לביקור בקהיר. לנציג המצרי הקבוע באו"ם יפוי כח מלא לבטא ההשקפה המצרית במגעיו עם יארינג.
 - אין חידוש בעמדת ישראל המוסיפה להתעלם מהנסיגה ומזכויות העם הפלסטיני. ורואה בהחלטת מועבי"ט סדר יום בלבד : מהאיגרת שהגישה ישראל ליארינג מתברר שאין כל חידוש בעמדתה. אגרתה מפרטת השקפתה הידועה עליה היא חוזרת למן ראשית 1968. לפי ההשקפה הישראלית אין החלטת מועבי"ט 242 פתרון שלום שיש לבצעו אלא סדר יום בלבד. מכאן שישראל דוחה באגרתה את בצוע הסעיף שבראש החלטת מועבי"ט בדבר נסיגה מהשטחים הערבים הכבושים אשר בלעדיה לא ניתן לכוון שלום. כן היא מתעלמת לחלוטין מזכויות העם הפלסטיני שאושרו בהחלטות האו"ם.
 - "המקור הרשמי" המצרי סיים באמרו שהאגרת מדגישה את דבקות ישראל במדיניות ההתפשטות וסירובה לבצע את החלטת מועבי"ט.

מקורות מערביים בקהיר

ד.

- ב-14.1.71 ציטטו כתבים מערביים בקהיר הכחשות ממקורות מצריים ללא פירוש. כאילו דחתה מצרים את הצעות השלום שהגישה ישראל ליארינג. עם זאת הבהירו המקורות כי התכנית הישראלית מעוררת התנגדות בכמה נקודות וכי נציג מצרים באו"ם נצטווה להעביר לידי יארינג הצעות נגדיות.
- המקורות המצריים חזרו בהם מהצהרתו של "המקור הרשמי" (13.1.71) כי בהצעות ישראל אין חידוש משום שהן מתעלמות מן הצורך בנסיגה מלאה ומזכויות העם הפלסטיני. לדברי המקורות אין לפרש דברים

CLYDE

סודי ביותר לנמען בלבד

- 5 -

אלה כדחיה מוחלטת של ההצעה. המקורות אמרו שמצרים בוחנת את הצעות ישראל ברוח קונסטרוקטיבית וכי הצעות אלה עמדו במרכז הדיונים

עם פודגורני והמשלחת הסובייטית.

המקורות בקהיר מסרו עוד ביוזמתם פרטים שונים על תוכן המסמך הישראלי : שהוא מכיל 12 נקודות ומהווה "הצהרת כוונות" ולא טיוטה מפורטת להסדר.

הנקודות העיקריות להן מתנגדת מצרים הן:

- המסמך הישראלי מדבר על "גבולות בטוחים ומוכרים" אך לא על בסיגה מלאה.

- המסמך מציע עיבוד פתרון לבעית הפליטים, אך מתעלם מהחלטת או"ם בדבר שיבה או פיצויים.

- ישראל מציעה שחוזת השלום יגובש למסמך אחד, שייחתם ע"י שני הצדדים; מצרים מעדיפה הפניית המסמכים למועבי"ס שהסכמתה תתן את הגושפנקה הסופית.

ה. משלחת מצרים באו"ם דוחה ברגע האחרון פרסום תגובה להצעות ישראל

ב - 14.1.71 שינתה משלחת מצרים באו"ם ברגע האחרון את דעתה והחליטה שלא לפרסם הודעה פומבית בענין לעיתונות. המצרים התכוונו בפרסומם לדחות את הצעות השלום של ישראל.

5. תגובות ירדן למהלך הישראלי

א. שגריר ירדן באו"ם ליארינג

ב - 12.1.71 מסר יארינג את מסמך עקרונות השלום לשגריר ירדן

באו"ם פארא. תגובות פארא, לפי מה שמסר יארינג לשגריר תקוע, היו :

- הגיב תגובה שלילית אישית תוך הבטחה להעביר המסמך לממשלתו.

- טען כי המסמך אינו מחדש דבר : הוא זהה עם באום שה"ח אבן בעצרת באוקטובר 1968.

- אמר שיש הכרח בנסיגה טוטאלית מכל השטחים.

- ציין שמשלושת הצדדים - ישראל, ירדן והפלשתינאים - אין במסמך

דבר על הפלשתינאים ; זה חל על עזה (שאינה מצרית ואינה ישראלית אלא פלשתינאית).

(- גם פארא נמנע, בצאתו מהפגישה, מלמסור תגובה כלשהי לעתונות).

ב. שה"ח הירדני

ממקור בריטי נמסר לאנשינו בניו יורק כי תגובת שה"ח הירדני על המסמך הישראלי היתה הרבה יותר חיובית מתגובת שגריר ירדן באו"ם.

LETTERS
TO THE

סודי ביותר לנמען בלבד

- 6 -

6.

תגובות ארה"ב למהלך הישראלי.

ארה"ב הגיבה בחיוב על המהלך הישראלי :

א. השגריר בישראל ברבור

ב - 8.1.71 הגיב השגריר ברבור בשביעות רצון על מהלך שיחות רוח"מ ושה"ח עם יארינג ועל הצעד הישראלי,

ב. השגריר באו"ם יוסט

ב - 12.1.71 אמר שגריר ארה"ב באו"ם יוסט לשגריר מצרים באו"ם א-זיאת (לפי מה שסיפר האמריקני לשגריר תקוע) :

- המסמך הישראלי מהווה התחלה חיובית ורבת משמעות.

- מצרים לא יכלה לצפות לתזוזה גדולה מן ההתחלה, רבים חששו

שישראל לא תהיה מוכנה להיכנס מיד לדיון ענייני ותתעכב על

בעיות בזהירות.

- לפחות חלקים מסוימים מהמסמך הישראלי תואמים את מסגרת המדיניות

המוצהרת של מצרים. אם חלקים אחרים אינם מספקים או אינם

מושלמים אזי הדרך להתקדם היא להגיב חיובית ככל האפשר ויחד

עם זאת להציג שאלות ולהציע הצעות ביחס לנקודות מסוימות.

ג. עוזר שה"ח סיסקו

ב - 12.1.71 הבטיח סיסקו לשגריר רבין

- להציג את המהלך הישראלי ואת המסמך הישראלי ברוח חיובית

בשיחותיו עם בציגי מצרים, בריטניה וצרפת ולבקש מהראשון

תשובה חיובית לצעד הישראלי ומהאחרונים תמיכה בו.

- להימנע מעידוד אמריקני (כפי שעשה יוסט) להצעות נגד והשגות

מצריות על המסמך הישראלי.

ב - 13.1.71 מסר מקור אמריקני לאנשינו בווינגסטון כי סיסקו

התקשר עם בציג בריה"מ ומסר לו כי לדעת ארה"ב יכול המסמך הישראלי

לשמש כהתחלה רצינית למו"מ.

ד. הנחיות לנציג בקהיר

ממקור אמריקני במסר עוד (12.1.71) שווינגסטון שלחה הנחיות

לנציגה בקהיר ברגום לעודד את המצרים לתגובה עניינית חיובית על

המסמך הישראלי.

ה. פקידי מחמ"ד

- פקידי מחמ"ד שעומהם שוחחו אנשי שגרירותנו בווינגסטון הגיבו

אף הם בחיוב. על המסמך הישראלי.

NEW YORK
JAN 18 1887

סודי ביותר

לנמען בלבד

- 7 -

מי יותר (בהתלהבות ניכרת) ומי פחות (בתנאי שיארינג ידע כיצד להציגו).

מהם שמצאו שהצעד הישראלי הצדיק את המלצתם ליארינג לנסוע לירושלים ואת ציבונם את התנגדות הערבים לנסיעה זו, מהם שראו את החיוב בצעד הישראלי בכך שהוא עשוי ליצור חילוקי דעות בין בריה"מ למצרים ומהם שראו במסמך הישראלי מבחן ממשי של כוונות המצרים.

7. תגובות בריטניה למהלך הישראלי

א. עוזר מנהל מח' מז"ת בפוריון אופיס

ב - 13.1.71 אמר עוזר מנהל מח' מז"ת במשה"ח הבריטי אבנס לשגריר קומיי :

- הם מעריכים את העובדה שקיבלו מישראל תדרוך מלא במידי על שיחות רוה"מ ושה"ח עם יארינג.
- כרגע הם עסוקים ביותר בחטיפת השגריר הבריטי במונטנדיאו ואינם יכולים להתפנות ללימוד הענין. ברגע שיתפנו - ילמדוהו.
- מביעים תקוותם ואיחוליהם שאפשר יהיה להגיע לשיחה פורה עם הערבים.

ב. הוראות לונדון לבירות

בינתיים מסר מקור בריטי לאנשינו בניו יורק כי לונדון הורתה לנציגיה בקהיר, עמאן ומוסקבה להמליץ על תגובה חיובית על המסמך הישראלי.

ג. השגריר באו"ם קראו

ב - 13.1.71 מסר שגריר בריטניה באו"ם קראו לשגריר תקוע כי הוא המליץ לשגריר המצרי זיאת להשיב על המסמך הישראלי תשובה עניינית.

8. ההסדר לפי התפישה המצרית

מבדין החלה עושה צפונות. לתכנית משלה - מחוץ למסגרת שיחות יארינג :

בעת ביקורו בפריז (1.4.71 - 9 - 6) מסר שה"ח המצרי ריאד לבני שיחו הצרפתים פרטים על התפישה המצרית של ההסדר הסופי. (אותם הדברים מסר כנראה פחות או יותר גם לבריטנים ולאיסלקים). לדברי הצרפתים התנהלו השיחות באווירה טובה תוך גילוי לב ורצון לספל בנושאים בצורה קונקרטית ומדוייקת וריאד הסעים שדבריו משקפים את עמדת מצרים/ערב בכלל, שבשמן אין מצרים רוצה לדבר. יתר על כן, לשאלת הצרפתים אם יוכלו להעביר לישראל את דבריו השיב ריאד ב - אדרבא, הוא מבקש שדבריו יועברו לישראל מבלי שיוסתר מהם דבר. להלן אפוא עיקרי התפישה המצרית :

א. חיסול הסכסוך

- מצרים רוצה בשלום של ממש, לא בחצי שלום ולא ב"הסדר", אלא בחיסול הסכסוך אחת ולתמיד.
- מצרים רוצה להפנות את משאביה לפיתוח, ולא למלחמה.

1811
1812

סודי ביותר לנמען בלבד

- 8 -

- ב. החלטת מועבי"ט 242
- מצרים מבקשת להגיע להסדר עפ"י החלטת מועבי"ט 242 מ - 22.11.67
- ג. שיחות יארינג
- על שיחות יארינג לכלול שלושה אלמנטים בעיקר :
- בסיגה
 - שלום
 - ערבויות
- אין השיחות צריכות להתנהל על פי סדר האלמנטים דלעיל כי שלושת האלמנטים מהווים מיקשה אחת.
- מצרים היתה מעדיפה להתחיל בדיון על הערבויות.
- ד. בסיגה
- הבסיגה צריכה להיות טוטאלית, מכל השטחים שנכבשו ממצרים, כולל שרם א - ש'יח ועזה.
- ייתכנו תיקוני גבול קטנים.
- ה. שלום
- מצרים מוכנה לכלול במושג שלום כל הסדר שייראה לצדדים.
- זה יכול הכרה בריבונות ישראל וגבןלותיה.
- זה לא יכול יחסים דיפלומטיים, כלכליים ותרבותיים מיידיים.
- יחסים אלה יוקמו במרוצת הזמן, אך לא כעת, מיד לאחר 22 שנות מלחמה.
- ו. ערבויות
- מצרים מוכנה לכלול במושג זה כל הסדר שייראה לצדדים.
- מצרים מצדדת בהצבת כוחות של ארבע המעצמות, ואולי של מדינות נוספות, משני עברי הגבול, לא סימטרית, בהתחשב בהבדלי הגודל בין שטח ישראל לשטח מצרים.
- כוחות אלה ייחשבו ככוחות או"ם וההחלטה על סילוקם תוכל להתקבל רק ע"י הצדדים ומועבי"ט, תוך אפשרות שימוש בזכות הווסו.
- משך הזמן של שהות הכוחות לא פורש ע"י ריאד.
- תפקיד הכוחות יהיה לא להשקיף אלא למנוע תוקפנות מכל צד, לרבות מצד כוחות בלתי סדירים (הפלשתינאים) ולהעניק הרגשת בטחון.

WILLIAM
CUMMINGS

סודי ביותר לנמען בלבד

- 9 -

- ז. הגבלת החימוש
- יוסכם בין שני הצדדים על הגבלת החימוש בכל שטחי מדינותיהן.
 - ההגבלה תבוקר ע"י כוחות ה - 4 או באמצעים אחרים, לפי כל נוסחה שתראה לצדדים.
- ח. חופש השייט
- חופש השייט בתעלה קשור בהסכם על הפתרון ולא בבצוע פתרון בעית הפליטים.
- ט. פליטים
- פתרון בעית הפליטים צריך להתבסס על החלטת עצרת האו"ם מ - 1948 דהיינו מתן זכות הבחירה לפליטים בין חזרה לבין פיצויים, ריאד העריך שרק מעטים יעדיפו לחזור.
 - חזרת הפליטים הרוצים בכך תימשך תקופה מוסכמת, ארוכה יחסית (אך לא נקב במספר השנים).
- י. לוח זמנים
- הכוונה אינה ללוח זמנים לנסיגה בלבד אלא ללוח זמנים כולל - לנסיגה ולביצוע יתר סעיפי הסדר השלום כמכלול אחד.
- יא. ירושלים
- מצרים מקבלת בינאום אך יודעת הקשיים הכרוכים בו.
 - אין מצרים יכולה לדבר בשם ירדן.
- יב. שוונות
- המו"מ צריך להיות פתוח לכל הצעה.
- יג. אמון
- למצרים אי-אמון בכנות רצונה של ישראל בהסדר שלום, מצרים חוששת שישראל מבקשת להתפשט ורצונה בשלום מותנה בהשגת שטחים.
- יד. קצב
- אף שהשיחות מתנהלות באמצעות יארינג הכרחי שהן תהיינה קונקרטיות ומהירות ולא תסתובבנה סביב בעיות נוהליות.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 10 -

9. תגובות ישראל לתוכנית המצרית

שה"ח אבן הגיב על התוכנית המצרית, כפי שבמסרה ע"י ריאד לצרפתים, כדלקמן:

- אין בה שום חידוש.
- אם יש למצרים רעיונות על השלום עליה לדבר באמצעות יארינג.
- נסיגת צה"ל משועבדת, לדעתה הנחושה של ישראל, לשני תנאים מוצקים:
 - א. חוזה שלום.
 - ב. הסכם שיושג בסוף מ"מ עם כל מדינה ערבית על מיקומם של גבולות השלום.
- שום ערובה חיצונית אינה יכולה לבוא כתחליף להסכם שלום ולקביעת גבולות בטוחים ובני הגנה.

10. תגובת צרפת לתוכנית המצרית

א. גירסת שה"ח המצרי

ב- 10.1.71, בשיחתו עם שה"ח האיטלקי מורו, אמר שה"ח המצרי ריאד כי תמיכת צרפת בתוכנית המצרית הובטחה לו.

ב. הודעת דובר ממשלת צרפת

ב- 14.1.71 הכריז דובר ממשלת צרפת השר ליאו המון:

מר מוריס שומאן הקדיש את עיקר דבריו (בישיבת ממשלת צרפת) לדיווח על השיחות הצרפתיות - מצריות שהתקיימו בפרס ב- 9-6 בינואר, שיחות אלו נסבו בעיקר על אפשרויות ההסדר של הסכסוך הישראלי-ערבי. הוצעה תוכנית קונקרטית של מ"מ, המתייחסת הן לכוהל והן לגופן של הבעיות.

לדעת ממשלת צרפת אפשרי וצריך להתגבר על המכשולים העיקריים על דרך השלום, שניראו עד כה כבלתי עבירים. צרפת תמשיך, יחד עם כל הבירות המעוניינות, בעיבוד הסדר אשר האלמנט הראשי בו צריך להיות מכלול הערבויות הנחוצות כדי לתת הרגשת בטחון אמיתית ובת-קיימא לכל מדינות המזה"ת.

ג. הערכת השגריר בן-נתן

ע"ס שיחתו ב- 14.1.71 עם שה"ח הצרפתי שומאן (פירוס עיקריה יובא בשבוע הבא) סיכם השגריר בן-נתן את עמדת צרפת לגבי התוכנית המצרית כדלקמן:

- שה"ח שומאן רואה בה כמה חידושים מכריעים.
- הרציף הסכים ברצון לתיזות של ריאד.
- דעות צרפת ומצרים עולות בקנה אחד (לפחות) בנקודות הבאות:
 - נסיגה.
 - לוח זמנים.
 - הצבת כוחות או"ם המורכבים בעיקר מיחידות 4 המעצמות.
 - הכרת הערבים בקיום מדינת ישראל.

סודי ביותר

1915
1916

סודי ביותר לנמען בלבד

- 11 -

- ייתכן ויש הבדלים בין דעות שה"ח שומאן הדוגמאסי לבין הנשיא פומפידו היותר נוח (אם לשפוט לפי הצהרתו מ- 4.1 על הבחירות בחוזה שלום כתוב וחתום).

11. תגובת בריטניה לתפישה המצרית
לפי מה שאמר ריאד לשה"ח האיטלקי מורו ברומא (10.1.71) לא שללו הבריטים את הרעיון אולם שמרו לעצמם את הזכות לבחון אותו.
12. תגובת איטליה לתפישה המצרית
שה"ח האיטלקי, שבפניו הביא ריאד את רעיונותיו, ביחוד בענין הערבויות, (10.1.71) לא הגיב לגוף ההצעות והסתפק באומרו שזהו רעיון הצריך עיון.
13. הסקטיקה המצרית לטווח הקרוב : הפסקת האש וכינוס מועבי"ס
ר' להלן הפרק על מצרים.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 12 -

מ צ ר י ם

1. העברת הדגש למישור המדיני
גם השבוע המשיך השלטון במצרים את מסע ההסברה בבית ובחו"ל. אך אם היינו עדים לפני שבוע לאיום מצרים להמחיש את סכנת התחדשות האש אחרי ה-5.2, הורגש השבוע שהדגש מועבר לאספקט הפוליטי ומתחילה להשתקף תכנית פעולה מצרית המתבססת על שני מהלכים עיקריים, במקביל ומעבר לשליחות יארינג:
 - הפניה לארבע המעצמות ליטול על עצמן האחריות כולל מתן ערבויות להסדר;
 - זימון מועבי"ס לקבלת החלטות לגבי"השלב הבא";
2. המשטר מתלבט בשלוש בעיות מרכזיות
השלטון במצרים ניצב בפני בעיות המקשות על הערכת המצב וגיבוש עמדה וקבלת החלטות. שלושת הבעיות המרכזיות הן:
 - הצעות ישראל והתגובה העניינית להן (ר' לעיל בפרק שיחות יארינג).
 - אפשרות זימון מועבי"ס ביוזמת מצרים.
 - גורל הפסקת האש ב-5.2.
3. אפשרות דיון מועבי"ס ביוזמת מצרים
א. עמדת מצרים
בתכנון המצרי - אפשרות זימון מועבי"ס לפני תום הפסקת האש השניה ב-5.2, אך עד כה טרם הגישה מצרים בקשה רשמית לכך. שה"ח ריאד הסביר לצרפתים שאם לא תהיה התקדמות חיובית ומהירה בשיחות יארינג, עלולים לקרות שני דברים:
 - העניין יובא לדיון במועבי"ס;
 - הפסקת האש לא תוארך.מסרת הפניה המצרית למועבי"ס, כפי שהטעים ריאד, בפני הצרפתים, היא לדאוג ליישום החלטת מועבי"ס 242. מצרים ערה לסכנות שבדיון בפני מועבי"ס, כגון הקפאת שיחות יארינג, שימוש בזכות הווטו, שינוי מהות החלטת מועבי"ס 242 וכדומה, בכוונתה בעיקר שמועבי"ס תלחץ על ישראל להכנס ברצינות ומיד לעובי הקורה, כי לדעתם קיימת סכנה שתוחמץ ההזדמנות והצדדים יאחרו את המועד המאפשר השגת שלום. בשיחתו עם שה"ח האיטלקי מורו, מסר ריאד שמצרים החליטה לבקש כינוס מועבי"ס לפני ה-5.2 בכל מקרה - בין אם תושג התקדמות בשיחות יארינג ובין אם לאו - על מנת שזו תרשום לפניה את הדבר. במקרה של אי-התקדמות יהיה על מועבי"ס לבדוק צעדים נוספים שיבטיחו התקדמות כזו. ריאד ביקש תמיכת איטליה בדיון מועבי"ס.

סודי ביותר

017-2147
017-2147

סודי ביותר לנמען בלבד

- 13 -

ב. עמדת ארה"ב

האמריקאים מתנגדים נמרצות לכינוס מועבי"ס, מסרו דעתם למצרים שיוזמה כזו מצד מצרים תיראה כצעד שלילי העלול לחבל בסיכויי שליחות יארינג, במחמ"ד מעריכים שאילו האמינו המצרים שבכוחם להעביר החלטה לרוחם במועבי"ס ברוב גזול, תוך בידודה של ארה"ב, לא היו מהססים ומכאן ההסבר ללבטי מצרים במישור זה.

ג. עמדת בריטניה

נציג בריטניה באו"ם אינו מגלה התנגדות חד-משמעית לעריכת דיון במועבי"ס ויש להניח שהוא פועל במסגרת הנחיות.

ד. עמדת צרפת

בעוד שגריר צרפת בישראל הורה אמר לשה"ח אבן, (13.1.71) כי ממשלת צרפת עושה הכל כדי להביא את מצרים מרעיון כינוס מועבי"ס הרי מקור מוסמך באו"ם מסר כי הצרפתים אינם שוללים את הרעיון המצרי.

ה. עמדת איטליה

לבקשת שה"ח המצרי ריאד הגיב שה"ח האיטלקי שלילית בסענה שיש לאפשר לד"ר יארינג לקיים המו"ם בלי לחץ של גורמים נוספים.

4. גורל הפסקת האש ב- 5.2

א. עמדת מצרים

בשיחותיו בפריס, הסביר ריאד שבאם לא תחול התקדמות מהירה בשליחות יארינג, לא תוארך הפסקת האש. הוא הסעים שהצבא המצרי כיום אינו מורכב עוד מאיכרים והוא גוף חושב, שקיבל את הפסקת האש ע"פ תכנית רוג'רס, אבל אם לא תהיה התקדמות עד ה- 5.2 לא יסכים הצבא להארכה נוספת. שה"ח ריאד לא אמר שיפתחו באש בסיום התקופה הנוכחית, אך גם לא אמר שלא יתחילו לירות. כבוד הצבא נפגע והוא דורש פעולה, אם לא ייראה סיכוי לפתרון מדיני.

ריאד ניסה לשכנע את שה"ח האיטלקי מורו שגם אם יש סיכוי להתקדמות בשיחות יארינג, על מועבי"ס להיות במצב שתוכל לרשום בפניה עובדה זו כדי להצדיק את הארכת הפסקת האש ואת המשך השיחות. הנשיא סאדאת הדגיש בפני הממונה האמריקאי בקהיר, ברגוס, כי הוא אינו רוצה במלחמה ודיבר בהתרגשות רבה על הנזקים שהמלחמה הביאה למצרים.

ב. עמדת בריה"מ

ר' להלן בפרק בריה"מ.

ג. הערכה בריטית

הערכת הפו'-אופ' שלמצרים יהיה קשה להאריך פורמלית הפסקת האש, אך למעשה ישמרו עליה גם לאחר ה- 5.2.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 14 -

5. המשך המסע ההסברתי הפנימי

- בשורת נאומים בקהיר ובמצרים העלית, הציג סאדאת בפני העם את שתי האפשרויות הניצבות, לדעתו, בפני המשטר:
- להסכים להארכת הפסקת האש לתקופה נוספת של שלושה, ששה ואפילו תשעה חדשים, ולאפשר ע"י כך לישראל להצליח בתכסיס ההתחמקות המדיניים שלה, ואז, בשלב מסויים, תיאלץ מצרים להפסיק את הפסקת האש;
 - לא להסכים להאריך את הפסקת האש, אלא אם כן תהיה התקדמות ממשית מצד ארבע המעצמות ומועבי"ס.
- ראוי לציין שאם עד כה התנה סאדאת את ענין "התוצאות החיוביות" בשיחות יארינג בהתנהגות ישראלית גרידא, מעביר כעת סאדאת את כובד המשקל של "התקדמות" כלשהי, לכיוון ארבע המעצמות והתפקיד שהן תוכלנה למלא, בעיקר לגבי הנחיות ו/או ערבויות, וכן מועבי"ס. בראה שע"י כך הוא פותח בפני משטרו אפשרויות להמשך הפסקת האש, בעקבות צעדים העשויים להינקט מצד הגורמים הב"ל.
- ניתוח נאומיו והצהרותיו של סאדאת בשבוע האחרון מצביע:
- המשטר סרס גיבש עמדתו.
 - אין בכורונת המשטר לפתיחת אש אוטומטית מיד לאחר ה- 5.2, וזאת הבהיר במיוחד סאדאת בנאומו באיסיוס 2 - 10.1: "לא אמרתי שאכריז על מלחמה ב- 5.2, ולא אחדש את הפסקת האש, דבר זה שונה בתכלית מהכרזת מלחמה שהעיתונות המערבית הפרו-ישראלית עושה לו פרסום".

6. ההתרוצצות הפנימית ועמדת הצבא

כתוצאה מלבטי המשטר להמשך המדיניות בסכסוך הערבי-ישראלי, ובמיוחד לגבי הצעדים שיש לנקוט לקראת ה- 5.2, עלול הצבא להתחיל להשמיע קולו כלפי ההנהגה המדינית ובעיקר כלפי סאדאת עצמו.

יש סימנים המצביעים על אי-נוחות מסויימת בחוגים שונים בצבא ממנהיגותו של סאדאת.

הערכה אמריקנית מוסרת שהמדינאים במצרים נמצאים בלחץ הצבא, ואף על פי שהדרגים הגבוהים והבינוניים בצבא אינם מעוניינים בחידוש הלוחמה, לוחצים הדרגים הנמוכים, ובעיקר קצינים שנכנסו לצבא אחרי 1967, לפעולה נגד ישראל. בשלב זה, מעריכים שהדרגים הנמוכים אינם קובעים עדיין, למרות שהם עלולים לגרום לתסיסה.

הערכות אחרות בדעה שההתרוצצות הפנימית בשלטון, שנמשכת מאז מות גאצר, עלולה לנצל את לבטי המשטר או החלטותיו לסווח קצר, לחיזוק מעמדם ולשינויים בהנהגת מצרים. מדובר בקבוצה הכוללת השר לענייני נשיאות, סאמי שארף, שר המלחמה וסגן רה"מ ושר הפנים שעראוי ג'ומעה.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 15 -

השיקולים שישפיעו על החלטת ממשלת מצרים .7

- כפי שהגדיר סאדאת בנאומיו, השלטון שוקד עדיין לגבי הצעדים הבאים, מכל מקום נראה שמספר גורמים עשויים להשפיע על החלטות מצרים, וביניהם:
- הצעות ישראל כפי שהועברו לידי השגריר יארינג והערכת המשטר לאור עמדות בריה"מ וארה"ב לגבי ההצעות הנ"ל, וכן אפשרויות כח השכנוע של יארינג ושל גורמים בינלאומיים התומכים בשליחותו - לקבל ההצעות הנ"ל כבסיס למו"מ והתקדמות;
 - תוצאות המסע הדיפלומטי המצרי, בעיקר לרגל מסעו של שה"ח ריאד בבריסביה, צרפת ואיטליה, ועמדות מדינות אלו לתכנית הפעולה המצרית;
 - עמדת בריה"מ כפי שהתבטאה במהלך שיחות משלחת עלי צברי במוסקבה, וכפי שעשויה להתבטא בעת השיחות עם הנשיא פודגורני ומשלחתו במצרים;
 - ההתרוצצות הפנימית, והלכי רוחות החוגים השונים בצבא;
 - כנס ראשי מדינות הפדרציה המרובעת, שנדחה ל- 21.1 ביוזמת מצרים, כדי לאפשר לה להציג עמדה מגובשת בפני שותפיה.

מצרים - בריה"מ: ביקור משלחת בראשות פודגורני במצרים .8

משלחת סובייטית בראשות הנשיא פודגורני הגיעה לקהיר ב- 13.1 להשתתף בחגיגות חנוכת סכר אסואן. המצרים הודיעו שביקור המשלחת הסובייטית לרגל האירוע החשוב ישמש הזדמנות נוספת לשיחות סובייטיות-מצריות, לדון בבעיות הנוגעות לשתי המדינות.

נוסף לשורה של שרים סובייטים האחראים על אנרגיה, חשמל, יחסי חוץ כלכליים, כוללת המשלחת את סגן שר ההגנה סוטולוב, ואת סגן שר החוץ רודיובוב. קשה להגדיר משלחת זו כמשלחת עבודה בנושאים מדיניים-צבאיים ומורגש שהפעם הושם הדגש על הצדדים הכלכליים והתעשייתיים של שיתוף הפעולה הסובייטי-מצרי.

כדאי לזכור שבתום ביקור משלחת עלי צברי במוסקבה (26.12) במסר על החלטה לחתום שורה חדשה של הסכמים בשטח המסחר והתעשייה ושממשלת סובייטית עתידה לבקר במצרים למימוש ההסכמים הנ"ל.

ביום הראשון של שהותו במצרים (13.1) נשא פודגורני את נאומו הראשון, לרגל קבלת פנים שנערכה לכבודו ע"י סאדאת. בלשו בקורות כדלהלן:

- בריה"מ תומכת במדיניות מצרים הכורכת את הפעילות המדינית לחיפוש אחר פתרון של שלום, עם חיזוק היכולת ההגנתית של מצרים;
- הקשרים הצבאיים בין בריה"מ למצרים נועדו להגביר את כושר ההגנה של מצרים וכוח ההרתעה שלה נגד התוקפנות הישראלית;
- שיתוף הפעולה בין המפלגה הקומוניסטית הסובייטית לבין אס"ע, גורם חדש וחשוב;

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 16 -

- שיתוף פעולה מדיני בין שתי הארצות הנושא אופי סדיר, מתמיד והדדי. קיים זהות ותאום בין שתי המדינות במאבק האנטי-אימפריאליסטי. דבריו של פודגורני שבשמעים תקיפים, אינם מחדשים דבר מבחינה מהותית ומשתלבים במסע הרתעתי שהוחל בעת ביקור משלחת עלי צברי במוסקבה. מעניין לציין כי פודגורני לא הזכיר כלל את שאלת הפסקת האש והזכיר בצורה כללית ביותר את חידוש שליחות יארינג. כדי לא להבליט תיאום מדיני סקטי בין בריה"מ למצרים, ולהמשיך לחזק את התדמית שיצרה לה מצרים בתור מדינה המנהלת מדיניות עצמאית, הדגיש פודגורני שהוא מסתמך על דווחים עתונאיים כדי לחשוף את סירובה של ישראל להסכים לבסיסה מלאה, כפי שמשקף לדעתו מההצעות הישראליות שהוגשו לד"ר יארינג. סביר ביותר להניח ששאלות חידוש שליחות יארינג, הצעות ישראל והארכת הפסקת האש יהיו נושאים מרכזיים לדיונים המדיניים שיתקיימו בין המשלחת הסובייטית למנהיגות מצרים. (על עמדת בריה"מ בסוגיות הנ"ל, ראה פרק "בריה"מ").

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 17 -

המשך המסע הדיפלומטי-הסברתי

9.

מצרים ממשיכה במסע הדיפלומטי הסברתי שלה ומבליטה את החשיבות שהיא מייחסת לו ובעיקר לביקור שנערך בצרפת.

יש לציין שבמסגרת המסע יבקר משלחות מצרים בכל בירות חברות מועבי"ס פרט לשלוש, בריסל, סוקיו וורשה. שלוש ארצות אלה אינן נמצאות בתכנית הסיורים שפורסמה עד כה, אולם ניתן לשער שבסיורו השני של ריאד תכלול אולי גם בלגיה, ובסיורו השני של לביב שוקיר תכלול יפן. חשיבותה של פולין לגבי מצרים פחותה אך כדאי לציין כי משלחת ד'יא אל-דין דאוד סירה בהונגריה, גרמניה מזרחית וצ'כיה, ופסחה על פולין.

א. הבקורים המתבצעים

שה"ח המצרי מחמוד ריאד נפגש עם שה"ח שומאן והנשיא פומפידו. שיחותיהם נסבו על סיכויי שלוחות יארינג, הדוק היחסים ושיתוף הפעולה בין מצרים לצרפת. מקורות דיפלומטים בפריז מסרו כי צרפת בסוחה במקרה של כשלון שליחות יארינג יוכלו ה-4 למנוע חידוש ההתנגשויות בתעלה. ריאד הכריז לאחר פגישתו עם פומפידו כי חש בדבקותו של נשיא צרפת בצורך לבצע את החלטת מועבי"ס.

במסיבת העתונאים אמר ריאד בין היתר:

- שמציע הצבת כוחות ה-4 בגבולות כערובה לאחר הנסיגה.
- שמתנגד ליחסים דיפלומטיים עם ישראל כשם שמתנגדת ארה"ב ליחסים עם פקין.

- שתומך לחלוטין בארגוני החבלה ובתוכניתם לביטול המדינה היהודית, התנועה הציונית, והקמת מדינה חילונית למוסלמים, נוצרים ויהודים. נשיא אינדונזיה סוהרטו מסר ללביב שוקיר את תמיכת ארצו בבעיה הערבית. במסיבת עתונאים בניו דלהי הצהיר שוקיר, כי אם תסרב ישראל לבצע החלטת מועבי"ס תשתמש מצרים בזכותה הטבעית להתנגד לתוקפנות, ואם תביע ישראל נכונותה לבצע החלטת מועבי"ס הרי שמצרים מוכנה לכונן שלום במזה"ת. בנפאל הדגיש שוקיר את אחריותן של ה-4 לשמירת השלום הבינלאומי. יועצו של נשיא מצרים ד'ו אלפאקר צברי בסיורו במכסיקו, הסביר עמדת מצרים לשה"ח שהביע שביעות רצונו מההסברים המפורטים. נשיא גוטמאלה הדגיש בפניו את דאגתה העמוקה של ארצו לצורך להשכין שלום המושתת על צדק במזה"ת.

סודי ביותר

17-1-1973
1973-1-17

DATE	TIME	TEMP	WIND	SEA	WAVE
17-1	0800	10	10	10	10
17-1	1200	15	15	15	15
17-1	1600	20	20	20	20
17-1	2000	25	25	25	25
17-1	2400	30	30	30	30

DATE	TIME	TEMP	WIND	SEA	WAVE
17-1	0800	10	10	10	10
17-1	1200	15	15	15	15
17-1	1600	20	20	20	20
17-1	2000	25	25	25	25
17-1	2400	30	30	30	30

17-1-1973

17-1-1973

17-1-1973

17-1-1973

סודי ביותר לנמען בלבד

- 18 -

- במסיבת עתונאים אמר דו' אלפאקר צברי בין היתר :
- שגם עם קיום השלום לא יקשרו קשרים דיפלומטים.
 - שמצרים לא מאמינה בשיחות שלום ומשימת יארינג היא רק יישום 242 שאותה דוחה ישראל.
 - שמדינת ישראל היא עובדה קיימת ומעולם לא אמרו שיזרקו יהודים לים. שר החינוך חאפז ג'אנס הגיע לסאבזניה ובמסגרת סיורו המשיך לקניה. בדאר-אס סאלם הצהיר, כי העם המצרי מסוגל לשאת במלחמה ללא גבול. סמי שארף, השר לענייני בטיחות הדגיש בסוריה, כי עמדת ארצו איתנה בענין נסיגת ישראל, ואת תמיכתה בזכויות העם הפלשתינאי.
- ב. ביקורים שהסתיימו
- המשלחת המצרית בראשות רמזי אסתינו חזרה לקהיר לאחר ביקורה בקפריסין, יון ובולגריה.
- ג. הביקורים המתוכננים
- בנוסף למשלחת אגודי הפועלים שיצאה ב- 8.1 למדינות אמל"ס תצא ב- 16.1 משלחת שניה לסיור בנורבגיה, דנמרק ושבדיה.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 19 -

בריה"מ

עמדת בריה"מ .1

בעוד בריה"מ מציגה דבקות בעמדה המצרית באמצעי התקשורת שלה הרי גורמים מערביים מבחינים בגילויי "מתינות" בעמדה הסובייטית.

הסובייטים לאוסטרים .א.

ב-5.1.71 אמר סגן שה"ח הסובייטי קוזנייצוב לשגריר אוסטריה במוסקבה כי פתרון פוליטי במזה"ת הוא מחוייב המציאות; אין ברירה ואין דרך אחרת: מוכרחים לנהל מו"מ, זהו נוהל מסובך אולם יום ^{אחד}/ג'יעו לכלל הסכם. השגריר האוסטרי חש במתינות רבה בכל גישתו של בן-שיחו הסובייטי.

הסובייטים לצרפתים .ב.

- פקיד בכיר מאד במשה"ח הסובייטי אמר לשגריר צרפת במוסקבה בסוף השבוע שנסתיים ב-10.1.71:
- מצרים וירדן הביעו במפורש רצון בהסדר פוליטי והוכיחו רצון הטוב אלא שנתקלו בנוקשות ישראל.
 - צברי נשאל במוסקבה לפשר ההכרזות המצריות וענה שהמשטר ממשיך בקו נאצר. הסובייטי הגדיר זאת כסימן טוב.
 - בריה"מ בעד המשך שיחות יארינג, כשנמצאים במצב מסובך כזה יש לחתור למוצא.
 - השאלות שניתן לדון בשיחות יארינג:
 - הנסיגה: זוהי הבעיה העיקרית אך לא הבלעדית.
 - כינון שלום
 - התנועה הפלסטינית
 - מפורזים
 - ערביות
 - מיצרי טיראן
 - חופש המעבר בתעלה
 - ירושלים.
 - הסובייטי, שלא הגדיר את סדר העדיפויות בדיון בשאלות אלו, אמר שיש להתקדם בשיחות ה-4 במקרה של קשיים בשיחות יארינג, או שתהיה התקדמות מקבילה בשני הפורומים.
 - הצרפתים שמו לב שהסובייטי לא איים בחידוש האש ב-5.2 והתרשמו שהסובייטים אינם רוצים לגופף בזה.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 20 -

ג. הערכה אמריקנית

- ב-11.1.71 אמר פקיד בכיר במחמ"ד לאיש שגרירותנו בווינגסטון:
- בריה"מ מעוניינת בקיום הפסקת האש.
 - כל עוד שיחות יארינג מתקיימות מובטחת לבריה"מ ההצלחה לבלום לחצים מצריים לקבלת תמיכה סובייטית לפחות בחידוש מלחמת ההתשה.
 - לפיכך יש להניח שבריה"מ תלחץ על מצרים שלא לדחות את המסמך הישראלי אלא להתחיל לנהל מו"מ בהסתמך עליו.
 - נראה כי בריה"מ בכלל אינה מעוניינת בחידוש הקרבות, אם גם אין לדעת אם זו תהיה עמדתה גם אחרי ועידת המפלגה הקומוניסטית הסובייטית.
 - בריה"מ מעוניינת להשיג לחץ אמריקני על ישראל ולכן היא יוצרת רושם שאם לא יחול שינוי ממשי במצב בכיוון של נסיגה ישראלית המלחמה עלולה להתחדש.
- ב-13.1.71 אמר פקיד בכיר במחמ"ד לאיש שגרירותנו בווינגסטון:
- יש עדויות מספר על התנגדות בריה"מ לחידוש הקרבות
- ב-5.2.71.

2. עמדת מצרים כלפי בריה"מ

- בשיחותיו בפאריס (6-9.1.71) אמר שה"ח המצרי ריאד לצרפתים:
- יחס מצרים אל בריה"מ הוא אמביוואלנטי:
 - מחד גיסא מצרים אסירת תודה לבריה"מ על עזרתה ועל ערבותה לבסחונה.
 - מאידך גיסא מודאגת מצרים מאחיזת בריה"מ בארצה.
 - אין מצרים שותפה לאי-אמון ארה"ב לגבי נכונות בריה"מ להגיע לשלום. בריה"מ הסכימה מפורשות לשלום לפי תנאי מצרים.
 - עם זאת תוסיף בריה"מ למלא תפקיד באזור גם לאחר השלום, כשם שהיא שאפה לנכוח בים-התיכון עוד לפני 1967.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 21 -

ירדן: נמשך תהליך דחיקת המחבלים:

- השבוע חלה החרפה ביחסי המשטר עם המחבלים, כשההתנגשויות - אשר נפלו בהיקפן מאלה של ספטמבר אשתקד - התפשטו גם לבירה, עמאן.
- המשטר ניצל האירועים להתמיד במגמתו הבסיסית לחיזוק עמדותיו תוך נישול מירבי של המחבלים מעמדותיהם וממאחזיהם, בעוד שהמחבלים גילו כמעט חוסר אונים מוחלט והזעיקו מדינות ערב להצילם.
- חוסיין והמשטר מפגינים בטחון עצמי וחוסר התחשבות בלחצים הבינערביים ובתוכם הלחץ המצרי, כשבלטו מגבלות הפעילות הבינערבית.
- המשטר, לאחר השגת יעדיו העיקריים במאורעות האחרונים, הפגין זכויותו להותיר פתח להזברויות עם המחבלים, כשמאז 13.1 מסתמנת הרגעת-מה במצב, עם חתימת שני הסכמים בוספים בין הצדדים (12-13.1).

1. ההתנגשויות האחרונות - חוליה בתהליך:

ההתנגשויות האחרונות בירדן שפרצו החל מ-8.1, מהוות שלב בוסף בפעילות המשטר ובפרט מאז כיבון ממשלת וצפי תל (28.10.70) לדחיקת המחבלים מהערים, נישולם ממאחזיהם והצרת רגליהם בממלכה.

2. כוונות הממשלה בשלב זה:

יוזמת פעילות המשטר בשלב זה, באה - כנראה - על רקע החלטת ממשלת תל להביא, בשעה זו, למעין מבחן כוחות מוקדם, במישורים השונים:

- (א) במישור הפנימי: לסכל מסע לחישות והאשמות נגד הממשלה כאילו ואינה פועלת להבטחת הסדר הציבורי בממלכה.
- (ב) במישור המחבלים: למנוע אפשרויותיהם להתאוששות, על ידי דחיקתם החוזרת ונשנית תוך מטרה ברורה לסכסך בין הארגונים השונים, לפלגם, להתישם ולהציגם כחסרי אונים.
- (ג) במישור הבינערבי: לבחון מעשית מידת יעילותם ומגבלותיהם של לחצים בינערביים על ירדן ובפרט כושרה של ההנהגה החדשה בקהיר לערער עמדתה המתחזקת של ירדן.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 22 -

3. הערכת הישגי המשטר הירדני, בשלב זה:

בשלב זה בראה, כי המשטר אכן הצליח לעבור את המבחן, שביזום על ידו, תוך הצלחה והישגים לזכותו, כשמאידך התערער מחנה המחבלים בירדן ערעור גוסף ואילו סכנת הלחצים הבינעורביים ובפרט המצריים על ירדן, הוכחו כחסרי משמעות.

הישגיו העיקריים של המשטר:

- (א) המשטר בתחושת בטחון ועוצמה.
- (ב) דחיקה גוספת של המחבלים.
- (ג) סיוע בינעורבי מעשי למחבלים אינו יעיל דיו.
- (ד) ירדן עומדת בבטחון בגד לחצים בינעורביים ומנצלת הישגיה בתחום זה גם לביצור עמדת המשטר מבפנים.

4. המצב בשטח:

מסתמנת הרגעה ברבת עמון, אם כי הצבא עדיין ערוך בעיר ובמבואותיה, למקרי חרום. בצפון הצליח הצבא לערער מאחזי המחבלים בצירי תנועה שונים: צוילח-ג'רש; בתחום שממערב לסלט; באזור הכפרים לאורך הגבול הסורי; כן העביר הצבא כ-500 מחבלים, בתיבים סוריים ועיראקיים, מירדן לסוריה וערך סיהורים חלקיים במחנות פליטים מערבית לעמאן.

5. הסכמים נוספים בין הצדדים:

עם השגת עיקרי מטרותיו במאורעות האחרונים, גילה המשטר, במקביל, נכונות להדברות עם המחבלים, תוך מאמץ להשיג הרגעה מהירה במצב, שתאפשר לו לבצר הישגיו וכמו - כן תמנע אפשרויות הגברת לחצים בינעורביים על ירדן. במסגרת זו, גילו הן המשטר והן הוועדה המרכזית של ארש"פ מאמצים למנוע החרפת התקריות והגיעו ביניהם לשני הסכמים חדשים (12-13.1), שעיקריהם:

- הפסקת אש מיידית.
- הצבא יפקח על חזרת המחבלים לבסיסים באזור סלט-צוילח ויאבטח חופש תנועתם.
- יתר בסיסי המחבלים יקבעו באמצעות ועדה משותפת.
- איסור ירי על בסיסי מחבלים ומחנות צבא.
- משרדי המחבלים ובסיסיהם יפתחו (כמוסכם בהסכם עמאן 13.10)
- תוך חודש ימים.
- שחרור העצורים על ידי השלטונות.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 23 -

- לוח זמנים מפורט, עד 22.1.71, לאיסוף נשקה של המיליציה בעמאן, בארביד, בסלט ובג'רש, למקומות ריכוז שבפיקוח הועדה המרכזית.
- היתר למשטרת ירדן לבדוק ביצוע איסוף הנשק.
- יציאת המחבלים מעמאן.

6. ערעור נוסף במחנה המחבלים בירדן

רוב מחנה המחבלים בירדן ופתח' בתוכו, מקבל על עצמו, בלית ברירה, את העובדות החדשות המוכתבות על ידי ממשלת ירדן. למחבלים התחורר העדר גיבוי בינערכי מעשי לצדס ונראה כי יעדיפו עתה לשמור על הנותר להם בירדן עם תקווה להתאוששות עתידה ונסיונות לשיפור עמדותיהם. עם זאת, קיימת אפשרות כי אותם ארגונים, הקיצוניים בעמדותיהם כלפי המשטר הירדני, עשויים לגרוף מחנה המחבלים לתקריות מחודשות עם המשטר ובכך לספק לו עילות חדשות לדחיקתם הנוספת.

7. התעמולה האנטי ירדנית:

א. התעמולה הערבית תקפה בשלב הראשון את ההנהגה הפועלת כרגע בירדן (יורש העצר חסן, רוה"מ וצפי תל) אך עם צעדיו של חוסיין (השוהה עדיין בלונדון לצרכי ריפוי ואמור לשוב לירדן בימים אלה), בהם הביע תמיכה מלאה בממשלה ודחה בתוקף כל אפוטרופסות בינערבית על ירדן, כוונה התעמולה הערבית גם נגדו אישית.

ב. התעמולה הסובייטית הסתפקה עד 9.1 במסירה עובדתית על המתרחש בירדן; אולם ב-10.1 פורסם ב"פראבדה" מאמר פרשנות שעיקריו:

- האויב בלבד מפיך תועלת מההתנגשויות בירדן, שכן אלה מחלישות את החזית הערבית המשותפת ומסיחות הדעת מהמאבק הערבי.
- עיתוי ההתנגשויות, עם פתיחת שיחות יארינג, מעיד על מזימה ישראלית-אמריקאית משותפת לחיסול התבועה הפלסטינית ולהחלשת אגפן המזרחי של מדינות ערב.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 24 -

התפתחויות בזירה הערבית

המוקדים העיקריים: מצרים וירדן

1. בנוסף למעקב המתוח של העולם הערבי אחר הצפוי בחזית המצרית - ישראלית הן במישור המדיני והן במישור הצבאי, היו ההתפתחויות העיקריות בשבוע הנסקר:
 - א. התחדשות המשבר בירדן ונסיון לבלמו
 - ב. המשך המסע של סאדאת בתוך מצרים וחגיגות השלמת סכר אסוואן, כשאורח הכבוד הראשי בהן הוא נשיא הסובייט העליון - פודגורבי.

היחסים הבינערביים בקימן של מבוכה ובלבול

2. בולסת אי השתתפותם של שליטי לוב, סודאן וסוריה בחגיגות אסוואן, לאחר שהיו אמורים להתכנס שם ב-15.1.71 במסגרת הסכם אמנת טריפולי המרובעת. מפגש זה בדחה ל-21.1 ועדיין לא ידוע תוכן חילופי הדברים בין סאדאת לשותפיו באמנת טריפולי באמצעות סאמי שרף, השר לענייני נשיאות במצרים.
3. יצויין כי כל אחת מחברות אמנת טריפולי עוסקת - במקום ראשון - בנושאים שמחוץ למסגרת האמנה.
4. מצרים - עסוקה במערכה נגד ישראל ובביקור פודגורבי.
5. קדאפי - חדש מאמציו למען תכניתו לגיוס המשאבים של כל מדינות ערב נגד ישראל ולשם כך יצא שליחו המיוחד, שה"ח לשעבר נג'ם, לקהיר ולכווית - בנסיון לזמן פסגה ערבית בכווית, וזאת לאחר שסאדאת הביע לפני כמה ימים את הדעה, שאין השעה כשרה לכנס פסגה ערבית דחופה. סגנו של קדאפי, ג'אלוד, יצא לאלג'יריה לשיחות נפט, על רקע משבר הנפט בין אלג'יריה לצרפת.
6. בומיירי ביקר בכווית, במאמץ לגייס שתוף פעולה כלכלי ואחד מעוזריו המשיך לאבו-ט'בי.
7. חאפז אלאסד עסוק במסע בצפון סוריה, בנסיון לבצר את מעמדו. מתברר שאין לאסד בסיס מוצק ובטוח לשלטונו ושהוא נאלץ לתמרן בין גורמים

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 25 -

שובים: הצבא, הבעת, העלווים, הפרו-מצרים, כאשר תמיכת אף אחד מגורמים אלה אינה מובטחת לו החלטית. בצבא עלול הרמטכ"ל סלאס, שהוא היום שותפו אך יש לו מוקדי כח צבאיים משלו, להפוך ליריבו. בימים אלה יזמה סוריה פיוס בין רד"ת לתימן ולשם כך ביקר שם שה"ח סוריה ח'דאס.

8. התחדשות המשבר בירדן פתחה פתח ללחצים בינערביים בהם בלטו: מצרים - בצורה מאופקת יחסית, וסוריה ואלג'יריה - בצורה קיצונית-דמגוגית. למצרים לא היה ענין שהמשבר בירדן יסיח הדעת מהנושאים החיוניים להם.
9. משלחת אלג'ירית בחסות איש הצמרת שריף בלקאסס מסיירת בארצות ערב במזרח כדי להציג את גרסת בומדיין בנושאים הבינערבי והערבי - ישראלי. יזמה זו אף היא תורמת לבלבול.
10. בינתיים לא נודע על התקדמות כלשהי במישור שיקום החזית המזרחית ולא על תוצאות ביקור המשלחת המצרית בעיראק.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 26 -

סודי ביותר

בקורי הפסקת האש

כללי

1. השבוע חוזר מטוסים מצריים וטסו מעל מוצבי צה"ל בגדה המזרחית של תעלת סואץ. ישראל חזרה והגישה ב-13.1.71 תלונה למנגנון התצפית על הפסקת האש על הפרות אלה של הפסקת האש על ידי המצרים. בקו עצמו המשיכו המצרים בהתבצרות, התארגנות, אימונים (לרבות אימוני צליחה ובחיתה) וסיורי קצינים למטרות תצפית וצילום. התנהגות החיילים המצריים היתה בד"כ שגרתית. בצפון סיני חוסלה בשבועות האחרונים רשת מודיעין מצרית ו-69 מאנשיה נעצרו.
2. בשבוע שבין ה-10.1.71-3 בוצעו 31 פעולות טרור בכל הזירות, לעומת 32 בשבוע הקודם. מרבית הפעולות בוצעו בזירות הגבול. 6 מפעולות טרור אלה בוצעו מגבול לבנון, 4 מגבול סוריה, 5 מגבול ירדן, 2 ביהודה ושומרון, 11 ברצועת עזה, 2 במרחב סיני ו-1 בפנים ישראל. בולט המשך פעילות הטרור מגבול סוריה, המצביע על מדיניות גבול חדשה של אסד, המבקשת לחזור ולהפעיל טרור מבוקר בזירה הסורית. בעקבות נסיון חדירה ימית מלבנון של חולית פתח, שסוכל ליד חוף אכזיב ב-2.1.71, פשט כוח של צה"ל על מחנה פתח בסרפנד שבלבנון (כ-20 ק"מ מצפון לצור) בליל ה-15.1.71 - 14.

ההתרחשויות בזירות השונות

א. מצרים

המצב בקו

פעילות מצרית שוטפת

1. המצרים המשיכו השבוע בעבודות ביצורים בקו בעזרת ציוד הנדסי כבד ועבודות ידיים. בתחילת השבוע הנזכר, אותרו גם עבודות עפר באזור תחנת פירדאן על גדות התעלה, שנועדו להקמת משטחים (אותרו 3) להורדת ציוד צליחה או גישור לתעלה.
2. התנהגות החיילים המצרים היתה בדרך כלל שגרתית.
3. נמשכו אימוני יחידות מצריות בקו, יכולל אימוני צליחה ובחיתה, לרבות בעזרת ציוד אמפיבי, בעיקר באזור האי בלח. כן אותרה תנועת רכב נושא חלקי גישור.
4. נמשכו ביקורי קצינים, לרבות סובייטים, בקו למטרות תצפית וצילום.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 27 -

חדירות

5. בתחילת השבוע הנזכר אותרו עקבות יציאה ולא עקבות כניסה. ב-10.1.71
ב-19.30 זיהה מארב כוחותינו בין שני מעוזים דמויות בעות לכיוון צפונית-
מערבית במרחק כ-500 מטר מהמארב. הדמויות נעלמו.

ירי

6. ב-7.1.71 ב-23.30 פלט חייל באחד ממעוזינו 4 כדורי מקלע לכיוון מערב
כתוצאה מתקלה.

חיסול רשת מודיעין מצרית בסיבי

7. בשבועות האחרונים חשפו זרועות הבטחון רשת ענפה נוספת של המודיעין הצבאי
המצרי באזור צפון סיני. מספר החשודים בהשתייכות לפעילות רשת זאת, שנעצרו
בשבועות האחרונים, מגיע ל-69 איש. העצורים הם בדואים מתושבי צפון סיני.
בעת מעצרם של החשודים נתפסו מסמכים רבים הקשורים בפעילותם המודיעינית.
במהלך החקירה הוברר כי חלקם קיבלו משכורות קבועות מאת גורמי המודיעין
הצבאי המצרי וכי אחד המרכזים להפעלת הרשת במצא בפורט סעיד.

חדירות אויריות מצריות

8. ב-13.1.71 ב-13.05 חדר זוג מטוסי מיג 21 מצריים, שטסו מעל מעוזינו בין
כברית ופורט תאופיק. אותה שעה חדר זוג מטוסי סוחוי 7 מצריים שטסו מעל
מעוזינו בין קנטרה ונקודה הנמצאת 6 ק"מ צפונית לקנטרה. בראה, כי המטוסים
המצריים ביצעו גיחות צילום.

תלונה ישראלית על ההפרות המצריות של הפסקת האש

9. ב-13.1.71 הוגשה לגנרל סלאסור תלונה ישראלית חריפה על ההפרות המצריות
של הפסקת האש. התלונה מפרטת את החדירות האויריות המצריות המתוארות לעיל
(סעיף 8) להמהוות הפרה של הפסקת האש.

ב. ירדן

פעילות טרור משטח ירדן

1. במשכה פעילות הטרור משטח ירדן. בשבוע שבין ה-10.1.71-3 בוצעו 5 פעולות

סודי ביותר לנמען בלבד

- 28 -

טרור משטח ירדן - 3 בעמק בית שאן, 1 בדרום רמת הגולן ו-1 מבקעת הירדן - לעומת 3 בשבוע הקודם. מאוחר יותר, ב-14.1.71, נפצע חייל צה"ל מהתפוצצות מטען חומר נפץ מזרחית למבוא חמה שבדרום רמת הגולן. המקרה אירע סמוך לשעה 08.30 בעת שהרכב בו נסע הפעיל מטען חומר נפץ שהוטמן בשולי הדרך על ידי מחבלים, שחדרו מתחום ירדן.

פעילות כוחותינו

2. כוחותינו פתחו באש לעבר מקורות ירי טרור ולסיכול פעילות טרור.

גורש סייענים לירדן

3. ב-10.1.71 וב-11.54. גורשו לירדן 10 כלואים מתושבי השטחים, שסייעו לפעילות טרור. הגירוש בוצע באזור צאפי שבערבה.

ג. סוריה

פעילות טרור משטח סוריה

1. במשכת פעילות הטרור המבוקרת משטח סוריה. בשבוע שבין ה-10.1.71-3 בוצעו 4 פעולות טרור - רובן חדירות - משטח סוריה, לעומת 10 בשבוע הקודם. המשך פעילות הטרור משטח סוריה נובע אשינוי במדיניות הגבול הסורית. למדיניות גבול סורית זאת המניעים האפשריים הבאים:

- רצונו של אסד להמשיך ולהפגין כי אינו מתכנל לארגוני הטרור בארצו.
- לחצים פנימיים על אסד. לאחרונה חוזרת התעמולה הסורית ומדברת על "מלחמת שחרור עממית".
- לחצים בין-ערביים בעיקר מצד לוב.
- הבנה עקרונית בין מצרים וסוריה על השתלבות סוריה בלוחמה המצרית בישראל, אם זו תתחדש בפברואר ש.ז. סביר שבמקרה זה תהווה פעילות הטרור המבוקרת את אחד ממרכיביה העיקריים של השתלבות סורית זאת, שלניצניה הראשונים אנו עדים עתה.

2. השבוע בלטו שתי תקריות בזירה הסורית:

- ב-8.1.71 וב-20.50 נפתחה אש נק"ל ובאזוקות לעבר מוצבצה"ל כ-10 ק"מ דרומית לקובייטרה משני מקורות אש. במקביל זיהה המוצב ארבע אנשים צפונית למוצב. המוצב ירה בנק"ל לעבר החוליה וזו ברחה. כמו כן השבנו אש מרגמות וארטילריה לעבר מקורות האש. בסריקה נתגלו עקבות

סודי ביותר לנמען בלבד

- 29 -

כניסה ויציאה של 3 איש, 1 ק"מ צפונית-מזרחית למוצב. במהלך התקרית פגעו מספר כדורים בתצפית או"מ מס' 2 הנמצאת בקרבת המוצב. למטה המשקיפים נאמר, כי יפנה לסוריה להפסקת חדירות הסרור משטח סוריה שכן המחבלים מנצלים את המחסה של תצפיות האו"מ לתקיפת עמדותינו או תצפיות או"מ ובמהלך תקריות אלה נפגעות עתים התצפיות. אגב, אותו יום ב-2350 בפלו שני פגזים ליד תצפית או"מ מס' 5 (דרומית-מזרחית לקובייסרה). כוחותינו לא השיבו באש.

- ב-10.1.71 ב-23.03 נורו 3 פצצות באזוקה ואש נק"ל לעבר תצפית או"מ נוספת. מוצבצה"ל בקרבת התצפית הרים תאורה והשיב באש מרגמות לעבר מקור הירי.

פעילות כוחותינו

3. כוחותינו פתחו באש לעבר מקורות ירי סרור ולמטרות מנע וחיץ.

ד. לבנון

פעילות סרור משטח לבנון

1. בשבוע שבין ה-10.1.71-3 חלה ירידה קלה בפעילות הסרור משטח לבנון - 6 פעולות לעומת 9 בשבוע הקודם. עם זאת, במשכת חומרתה של פעילות זאת, המכוונת בחלקה הגדול נגד ישובים אזרחיים.

2. להלן תאור פעולות הסרור הבולטות בימים האחרונים שבוצעו משטח לבנון ותגובת כוחותינו:

- נורו מספר פצצות מרגמה לעבר צה"ל באיזור מג'ד'יה.
- פוצצו 2 פרצות בגדר ליד מרגליות. בתגלו עקבות 5 איש.
- התגלו באזוקות מאולתרות ליד יפתח.
- 3 פגזים נפלו בכניסה למשגב עם (10.1.71). כוחותינו השיבו באש מרגמות וארטילריה.
- 5 פגזים נפלו באזור הלולים של מנרה (10.1.71). נגרם נזק. כוחותינו השיבו באש ארטילריה 105 מ"מ על מגדל א-סלאם בשטח לבנון ועל מסרה ארטילרית.

THE END
OF THE
WORLD

סודי ביותר לנמען בלבד

- 30 -

- 3 פגזים נפלד במושב מרגליות (10.1.71). כן אותרו באזקות מאולתרות. כוחותינו השיבו באש ארטילרית.
- פגז נפל ליד הכניסה למשגב עם (11.1.71). כוחותינו השיבו באש מרגמות וארטילריה.

פעילות כוחותינו בגבול לבנון פשיטה על בסיס פתח' בסרפנד שבלבנון

3. בעקבות סיכול חדירה ימית של חולית פתח' מלבנון באזור אכזיב ב-2.1.71, חדר כוח של צה"ל, בחלקו מהים ובחלקו דרך האויר בליל ה-15.1.71 - 14 לבסיס פתח' בסרפנד שבלבנון (כ-1 ק"מ מחוף הים התיכון, כ-20 ק"מ מצפון לצור וכ-13 ק"מ מדרום לצידון). הכוח פוצץ 4-6 בתים, הרס מספר מערות ששימשו למחסני נשק והרג כ-10 מאנשי הפתח'. כוחותינו חזרו לפנות בוקר. 6 מחיילינו נפצעו קל. כזכור, בלכדה החוליה לאחר שחדרה לשטח ישראל בדרך הים לשם חטיפת אזרח ישראלי. אנשיה נתפסו בהיתקלות כשהם לבושים בגדי צוללנים וברשותם סירת גומי עם מנוע, באזקות ופצצות, מקלע "דוקטוריוב" עם תחמושת, 3 רובי קלצ'ניקוב עם מחסניות, 7 רימונים, אקדח רוסי, משקפת, שמיכות, מזון וציוד אחר. מחבל ששי הצליח להימלט, חוליה זו יצאה לפעולתה מאחד הבסיסים שהותקפו על ידי כוחותינו בליל ה-15.1.71 - 14.

הפעולה נעשתה בשיתוף פעולה עם כוחות הביטחון הישראליים ובעזרת כוחות הביטחון הלבנוניים.

ירי

4. כוחותינו השיבו באש למקורות ירי סרור ופתחו מדי פעם באש על יעדים בשטח לבנון למטרות מנוע וחיץ.

תצפיות יום

5. בוצעה תצפית יום בשטח לבנון בקרבת הגבול, מערבית ליראון.

החזרת בער מלבנון

6. ב-7.1.71 ב-11.20 הוחזר לישראל בער שעבר את הגבול ללבנון.

סודי ביותר לנמען בלבד

1 נ.א.

נספח 'א

ראיון סדאת בתכנית הטלוויזיה האמריקנית (8.9.10-1.71) "Face the Nation"

The Egyptian position as analyzed through the interview

1. Possibility of war, both local and international. Even after a solution is reached now with Israel, another war would erupt in 5 years time
 - Part of Egypt is occupied. Egypt wants to liberate it by peaceful solution, if not, it has the right and duty to liberate it.
 - Egypt does not want to be involved in global strategy. It has no interest to be involved at all.
 - In Egypt's relation with the Soviet Union, Egypt is not doing anything to start a confrontation between the two super powers. It would be insane to start it.
 - As to coordinated military operations against Israel, the Arabs will decide for themselves, Egypt decides for herself.
 - Even if the problem now is settled with Israel, we shall have a war after five years, because Israel wants expansion from the Nile to the Euphrates, like Herzl said.
2. Cease-Fire
 - Timetable for withdrawel, as a basis for negotiations. Egypt needs this opportunity to convince her people as to the continuation for the Cease-Fire.
 - If it will be necessary to end the Cease-Fire on 5.2. , Sadat will discuss with the military as to the kind of hostilities to decide upon. It has already been discussed partly, but will be discussed in detail.
 - If there is no practical solution by Jarring, we shall not prolong the Cease-Fire at all, and this will be our Fate.
3. Concessions
 - What concessions can Egypt give?
Egypt's land is occupied, Sinai is occupied. Israel can give concessions, but no Arab country can agree to surrender one piece of land.
One fifth of Egypt is occupied.

סודי ביותר לנמען בלבד

2 א1

4. Guarantees

- Egypt accepts a Four-Power Force to guarantee the frontiers of Israel and Egypt. Egypt needs these guarantees more than Israel.
- Egypt agrees both to observer teams and actual military forces.
- Egypt is discussing this question with England and France.
- The Soviet Union agreed to this during Vice President Ali Sabri's visit to Moscow.
- It is not yet known whether the U.S. agrees to this.
- Israel will not accept the Four-Power Force because it wants expansion.

5. Peace with Israel

- Normalization of relationship - many years now that the U.S. refuses to recognize China.
- Practical steps would be the 4 Power giving guidance to Jarring, and recognize the withdrawal in such guidances.
- If there is a practical solution started by Jarring up till the 5.2. we are quite ready for peace.

6. The Soviet Union

- The Soviets were in the Mediterranean before 1967. The Soviets stood by the Egyptians during the black hours, and the only difference now is that Egypt gives them facilities and will continue to do so.
- Egypt is not depending on the guarantee of the Soviet Union against further defeat, but on the Egyptian people, on the dignity, honour and history of the people.
- As to such a guarantee from the Soviet Union (no direct answer) - the relations are like two friends, not like those between the U.S. and Israel.
- Egypt's policy is made in Cairo, and not by any other power.
- Soviet pilots flying air squadrons. Not over the Suez Canal.
- Russian advisors are training Egyptian pilots all over Egypt. Egypt intends to build a force of 5000 pilots.
- Egypt will fight her battle with her soldiers and officers and not by Soviet advisors.
- Egypt is not asking the USSR to bring her forces to fight alongside Egypt. It would be humiliating to do so.

סודי ביותר
לנמען בלבד

3 נא

- Some Soviet troops are manning missiles as advisors, but not on the front lines.

7. The United States

- Egypt does not know what the U.S. wants.
- Egypt is at loss why the U.S. backs Israel's occupation of Egypt's land.
- The Egyptians are emotional. If Nixon would have come to Nasser's funeral, it would have done a great impression on the people.
- Israel receives anything it wants from the U.S. - economic and military aid, so why should they agree to withdrawal.

8. Missiles

- Can't confirm and can't deny about ground to ground missiles in the Egyptian army.

9. Refugees

- As to proposals for settlement, this problem must be discussed on the level of all Arab leaders and the Palestinian themselves.
- The U.N. resolution is a guide to it.

10. Palestinian Guerillas

- They have the right not to agree to any settlement because the land is their land.
- The return to the 4 June 1967 borders will not satisfy them - it is a fact.
- The question " Would you reach an agreement even if they did not agree, then, that would become their problem to work out on their own ", Sadat answers: " It is my problem also, it would be my problem also, but first we want to remove all the consequences of the 1967 aggression."

סודי ביותר
לנמען בלבד

נספח ב': 1. סיכום פעולות השרור בשנת 1970 לפי גזרות:

סה"כ פעולות שרור בשנת 1970	מספר פעולות השרור בחודשי 1970												הגזרה
	דצמ'	נוב'	אוקט'	ספט'	אוג'	יולי'	יוני'	מאי'	אפר'	מארס'	פבר'	ינו'	
458	26	20	21	21	102	71	37	50	47	35	22	6	לבנון
503	12	5	8	25	52	57	48	42	64	62	59	69	סוריה
2079	9	9	2	28	239	265	200	285	251	325	180	286	ירדן
72	6	2	3	2	6	6	3	10	9	9	11	5	יהודה-שומרון
526	45	44	34	42	45	46	53	42	43	61	33	38	רצועת עזה
21	3	1	3	-	-	3	-	2	1	3	4	1	מרחב סיני
47	4	6	1	4	4	4	7	5	5	3	1	3	פנים ישראל
3706	105	87	72	122	448	452	348	436	420	498	310	408	סה"כ

סודי ביותר

נספח ב': 2. סיכום פעולות הטרור בשנת 1970 לפי סוג הפעולות:

סוג הפעולה	מספר פעולות הטרור בחדשי 1970												סה"כ פעולות טרור בשנת 1970
	ינו'	פבר'	מארס	אפר'	מאי	יוני	יולי	אוג'	ספט'	אוק'	נוב'	דצמ'	
מיקוש	10	20	23	36	36	36	20	33	17	19	8	5	263
חבלה	18	30	30	39	31	35	39	28	21	8	13	21	313
ירי בשטחנו	54	40	66	81	70	68	68	72	29	29	37	45	659
ירי מעבר לגבול	223	151	304	170	149	83	136	146	25	3	8	17	1415
הפגזות מעבר לגבול	81	51	59	82	124	113	169	152	20	7	12	7	877
התקלויות, מארבים ומרדפים	13	8	9	10	13	6	14	15	6	5	3	4	106
שובות	9	10	7	2	13	7	6	2	4	1	6	6	73
סה"כ	408	310	498	420	436	348	452	448	122	72	87	105	3706

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

סודי ביותר
לנמען בלבד

שמור

נספח ג*

אבידות ישראל בקווי הפסקת האש והשטחים ב- 1970

הגזרה	מס' תקריות	חיילים		אזרחים		סה"כ	
		הרוגים	פצועים	הרוגים	פצועים	הרוגים	פצועים
לבנון	410	13	98	18	47	31	145
סוריה	454	26	77	7	7	33	84
ירדן	1887	16	74	7	33	23	107
מצרים	4829	119	318	5	12	124	330
יהודה ושומרון	56	1	4	2	10	3	14
סיני	3	-	2	3	11	3	13
רצועת עזה	453	6	62	6	36	12	98
סה"כ	8092	181	635	48	156	229	791

25

סודי ביותר

לנמען בלבד

משרד החוץ

אל: רמט ג.א.א.

השבוע בזירה המדינית

מס' 87

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

ירושלים, י"ד בחשוון תשל"א
13 בנובמבר 1970

המסמך מכיל 50 עמודים

השבוע בזירה המדינית (81)

7.11.70 13.11.70

בריסניה: שיחת רוה"מ עם רוה"מ ושה"ח הבריטיים (עמ' 1)

רוה"מ בועדה ב- 4.11 עם הית' ויום בלוגדון. על ההצבעות בדיון המז"תי באו"ם הצדיקו הבריטיים את הימנעותם לגבי כל ההצעות בטענה שבריסניה נגד הדיון כולו, באשר לדעתה לא תוכל העצרת לפסוק בנושא שבו פסקה מועבי"ס ולדידה החלטת מועבי"ס 242 היא שתוסיף לשמש בסיס יחיד לשיחות יארינג. כן הפצירו שישראל לא תשנה גישתה להחלטת מועבי"ס גם אם תתקבל ההחלטה הפרו-ערבית בעצרת. על שיחות יארינג שאלו כיצד ניתן לחדשן, עם שהסכימו לעובדות ולניתוחן כפי שהוצגו ע"י רוה"מ.

ביחס לבאום יום מ- 30.10 שאת בקודותיו השליליות ניתחה רוה"מ ותקפתן, טענו שלא חל שינוי בעמדת בריסניה, שהיא בעד הסדר על בסיס הסכם בין הצדדים, בעד אי-הרעת מצבה הבטחונית של ישראל לאחר ההסדר, בעד ערבויות בי"ל ופירוזים ונגד תיקוני גבול מפליגים, בעד התחשבות בגורם הפלשתינאי ונגד נסיגה לפני השגת הסכם ובטחונית.

ארה"ב (עמ' 4)

ב- 7.11 התקיימה שיחת שה"ח אבן עם רוג'רס. שה"ח אבן העריך את הדיון המז"תי בעצרת וסיכם שהתברר שוב שהעצרת אינה מקום לדיונים על המזה"ת. כן סיכם את הבעיות העומדות על הפרק: א - המכשולים לחידוש שיחות יארינג (הפרות ההקפאה והחלטת העצרת), ב - הבטחת אספקת הציוור האמריקני בעתיד, ג - הצורך בתיאום מדיני בין ארה"ב לישראל, קרי העדר לחץ אמריקני על ישראל בשיחות. אשר להפרות ההקפאה שאל רוג'רס אם אין לראות באספקת הנשק האמריקני לישראל ובהתבצרות צה"ל בסיני משום החזרת המאזן הצבאי. כן העלה רעיון שהצדדים יתחייבו להימנע במשך השיחות מהקמת מוצבים באזור של 10-15 ק"מ משני צידי התעלה ושיחליפו שבויים כאות לרצון טוב ולהחזרת האמון.

אשר להחלטת העצרת הסכים רוג'רס שאם יארינג יתייחס אליה ישראל לא תוכל להתקדם כיוון שהיא דחתה אותה (בינתיים זנח יארינג את רעיון שיגור מכתבי

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- ב -

ההזמנה לצודים כך שירדה מעל הפרק התייחסותו להחלטה). רוג'רס המליץ על חידוש שיחות יארינג אם גם לא מייד הרי די בקרוב.
אשר לתיאום המדיני רוג'רס הבטיח שארה"ב רוצה שישראל תשיג בשיחות את המכסימום, שארה"ב תכבד את שיפוטתה של ישראל ושזו תחליט כאשר תרצה מבלי שארה"ב תצווה עליה כיצד לשאת ולתת. כן קבע רוג'רס שארה"ב אינה לוחצת על ישראל שתגדיר מייד את תביעותיה הסריטוראליות אך הביע החשש שהדחייה בדיון תקשה. רוג'רס מסר על בכונות ארה"ב להשתתף בכוח או"ם והטעים שבשיחות יש להסכים על מספר הפליטים שיוחזרו לישראל.

רוג'רס סיפר ששה"ח המצרי לא גילה בפניו בכונות לתיקון הפרות ההקפאה אך הפגין רצון עז להתחיל בשיחות, הביע בכונות לקבל כוח או"ם וסען שאין זה מציאותי לבסות ליצור אמון בין ישראל למצרים.
כן סיפר רוג'רס שמחמוד פאוזי חיווה דעתו בפניו שלא יותר מ- 10% מהפליטים ירצו לחזור לישראל.

משיחות עם אנשי מחמ"ד מסתבר שבקרוב האמריקנים יש אסכולה שנואשה מתיקון ההפרות ויש אסכולה העומדת על מציאת נוסחה שלא תתפרש כנצחון סובייטי-מצרי. מכל מקום ארה"ב לא תנקוט בשום יוזמה ללא תיאום תחילה עם ישראל ווידוא שרצונה להגיע לשיחות כנה.

האמריקנים אינם מחשבים על חידוש דיוני ה- 2 על המזה"ת לנזכח התרמית הסובייטית הגדולה בנושא הסילים. הם מחכים לצעד סובייטי ממשי להחזרת האסון תחילה.

האמריקנים מסיקים מרמז שקיימת התרוצצות בבריה"מ בנושא הסילים.

האמריקנים ביקרו את צרפת על התנהגותה בדיון המז"תי בעצרת.

צרפת (עמ' 10)

ב- 6.11 הגיש השגריר בן-נחן את כתב האמנתו לנשיא צרפת. בנאום רמז השגריר רק בעדינות לחילוקי הדעות בין צרפת לישראל באמרו כי "נראה שהשקפותינו לא עלו לעתים בקנה אחד כשכל צד חשב על שיטות שונות לטיפול בבעיות שניצבו" ובהזכירו את פריס וירושלים (!) בנשימה אחת.
בנאום תשובתו הזכיר פומפידו את חלקה של צרפת בהגנה על המקומות הקדושים במשך 400 שנה ואת קשריה ואחריותה לאחדים מהם עד היום. כן דיבר על האהדה לישראל הנובעת מהשואה הנאצית. אשר לחילוקי הדעות, הוא חזר ואישר זכותה של כל מדינה לחיות בשלום בגבולות בטוחים ומוכרים כשהיא חופשיה מאיומים וממעשי אלימות אך טען שמכאן גובעת המסקנה שיש לוותר על רכישת שטחים בכוח הנשק. כן הטעים שיש למצוא פתרון לבעיית האוכלוסיה הפלשתיאית.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- ג -

בשיחה שלאחר הסקס אמר פומפידו על יחסי צרפת ישראל כי הוא מאמין שהם יכולים להיות הוגנים, הביע התקווה להשתפרותם והסעים שישראל אינה צריכה בשום אופן לראות בצרפת אויב. כן הזכיר את האהדה הרבה הקיימת בצרפת לישראל, המליץ על סקס ביחסים ההדדיים והבטיח לנהוג כך בעצמו.

על יחסי ישראל-ערב אמר פומפידו כי הגדרת גבולות בטוחים יכולה להיות שנויה במחלוקת, כי על ישראל לעשות ויתור ומחווה כדי להשיג שלום, כי אין ישראל יכולה לסמוך לאורך ימים על כוחה הצבאי, כי הערבים מתרבים בקצב מהיר ומבחינה זו הזמן פועל נגד ישראל, כי על ישראל לנצל את ההזדמנות הנוכחית לשלום פן יהיה מאוחר מדי, כי לשלום בחוצות ערבויות בי"ל וכי אין לכפות פתרון על ישראל.

ב- 5.11 חזר שה"ח הצרפתי שומאן באסיפה הלאומית על דבקות צרפת בדיוני ה-4 בהמליצו על זירוז ההסכם ביניהן שבהתפרסמו תהיה לו השפעה של שכנוע מוחלט. בשיחת שה"ח שומאן עם השגריר בן-נתן (11.11) נגעו בנושאים: אבל דה-גול, זכרונות 1967, היהודים, מדיניות צרפת לגבי ישראל, ספינות שרבורג, הדיון המז"תי בעצרת, הנסיגה, דיוני ה-4 ומצרים והשלום.
דיוני ה-4 (עמ' 17)

בישיבתם ב- 9.11 תבע הסובייטי לזרז הפעילות ולפרסם הודעה שתקבע כי על שיחות יארינג להתחדש עד 15.11, כי הסגנים יחדשו דיוניהם וכי ישיבת הנציגים הבאה תתקיים ב- 18.11. הבריטי והצרפתי לא התלהבו מההצעה הסובייטית והאמריקני שללה לחלוטין. סוכס לבסוף ששיבתם הבאה של הנציגים תתקיים ב- 23.11.

לאחר החלטת העצרת (עמ' 19)

מצרים - אופן הצגת ההחלטה במצרים: חיזוק האופציה להמשך המאמצים המדיניים בלי להזניח המאמצים הצבאיים, גושפנקא לקידום הטילים, הבלטת תפקיד העולם השלישי מול ביקורת על המדינות הערביות המסתייגות, הקרע בעולם הערבי אינו מובלט, תפקיד בריה"מ מוצנע על רקע הבלטת כשלון ישראל וארה"ב. צפויים מאמצים מצריים להחזיר ישראל לשיחות יארינג, לחץ מוגבר על ארה"ב והידוק הקשרים באפריקה באסיה ובאמל"ס - סיפול מיוחד באירופה תוך שבחים לצרפת וספרד.

ניתוח הצבעת המערבים והאפריקנים בעצרת. קיסר אתיופיה מסביר השיקולים להצבעה האתיופית בעד ההחלטה הפרו-ערבית.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- ד -

מצרים - נאומי המקיף הראשון של סאדאת (עמ' 23)

סאדאת בשא (12.11) בפני הכנס הלאומי של אס"ע את נאומי המדיני המקיף הראשון - בלס המאסף לחקות את נאצר והשמירה על עיקרי קווי המדיניות של נאצר - יותר משקל משתמע לגבי הידידות עם בריה"מ - הפסקת האש תוארך אם תהיה התקדמות מדינית - הדגשת הרצון בשלום - בפנים, במשך שלב המעבר אחרי מות נאצר - ביקורת על מדינות ערב שהסתייגו ממצרים - בטחון סאדאת העצמי הגובר - בסיכום: זהירות יותר מנאצר והימנעות מלהתחייב לגבי מערכה צבאית בטווח הקרוב והשארית האופציות פתוחה להמשך המאמצים המדיניים (עיקרי דבריו של סאדאת, בנספח ב').

המשולש מצרים-לוב-סודאן: לקראת איחוד פדרטיבי? (עמ' 24)

הסכם עקרוני ללא קביעת מועדים לביצוע. הודעת זהירות. המניעים העיקריים להסכם: הרגשת החולשה עקב מות נאצר, הרצון לקשור את קדאפי ולבצר מעמד מצרים נוכח יריביה בעולם הערבי, מיעוט התגובות הערביות הרשמיות מעיד על הסתייגות. ההסכם יערער עוד יותר האינטרסים המערביים בלוב ועלול לסייע לאינטרסים הרוסיים. החידוש שבהסכם במישור המדיני הפורמלי יותר מאשר במישור המעשי. לקחי העבר מעוררים ספקות לגבי סיכויי מימושו ואין כל סיבה שסאדאת יצליח במקום שנאצר נכשל.

לוב-בריתניה: המשך השיחות (עמ' 28)

הלובים ממשיכים ללחוץ על הבריטים ומאיימים לפגוע באינטרסים הבריטיים, בעיקר בנפט. סלע המחלוקת הם הצ'פטנים שלגביהם טרם נפלה הכרעה. במשה"ח הבריטי יש הצוטנים להסכים לקיום העיסקה, בעוד אחרים טוענים שאין כוונה למסור הטנקים ללוב. קדאפי הצהיר שבריתניה הסכימה לתביעות לוב ושסכסוך ערב-ישראל לא יפתר בדרכי שלום. בריטניה וצרפת נוטות להפחית בחשיבות האיחוד המשולש. בריטניה אינה רואה בו גורם חדש לגבי המו"מ. ועידת אאפסו בערכה לראשונה בלוב.

לאחר כניסת ההסכם עם המחבלים לתוקף (עמ' 30)

ב- 12.11 נכנסו לתוקפם ההסכמים שבין הצדדים והקובעים הסדרת היחסים ביניהם ובתוך כך גם מיקום בסיסי הפעולה והאימון של המחבלים. הועדה הבינערבית ממשיכה בפעולתה. החשדנות בין הצדדים ותקריות שונות ביניהם נמשכים. חולשתם הזמנית של המחבלים - גורם להרגעה יחסית אף כי בטווח שני עשויות התבקשויות מחודשות לפרוץ שוב.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- ה -

המפרק הפרטי (עמ' 32)

בריסניה מתחבסת במימון בוכחותה - התקרבות בין איראן לבריסניה - תביעותיה של איראן מסכנת הפדרציה - ארה"ב עוקבת אחר הפעילות הסובייטית.

דעות בנאט"ו על המזה"ת (עמ' 33)

ברנס מוכחי מז"ת של מדינות נאט"ו (בריסל, סוף אוקס. - ראשית נוב.) רווחו הדעות דלהלן:

המשך סכסוך ישראל-ערב אפשר את העמקת החזירה הסובייטית שגרמה להרעת המצב האסטרטגי של נאט"ו. השלום בין ישראל וערבים לא יושג ב- 10-15 השנים הבאות. מדינות אפריקה ואסיה שתתחזקנה תדרושנה החזרת ישראל לגבולותיה. גם מדינות נאט"ו לא תשבינה יחסן לשני הצדדים בשל שיקולים של צדק ויושר או בשל מידע שלילי על הערבים. דיווי לוסאקה והעצרת הנוכחית מבשרים מה צפוי לישראל בעתיד. לישראל כיום קלפים חזקים: שטחים, כוח צבאי, עם ממושט, תמיכת היהדות ויחסים טובים עם ארה"ב, אך זה לא ימשך תמיד. הציבור האמריקני אינו אחיד בתמיכתו בישראל ולארה"ב אינטרסים במדינות ערב. הכנס המליץ למדינות נאט"ו לשמור על אפשרויות דו-שיח עם מדינות ערב ולהימנע מזעזועים לאספקת הנפט הערבי, אשר על אף האסרת מחירי, העברתו במיכליות ענק לא הביאה להוזלתו) עודנו זול כדי המחצית מהנפט של ונצואלה.

בקורי הפסקת האש (עמ' 34)

גזירה המצרית במשך שקט. המצרים עוסקים בביצורים. התארגנות סיורי ותצפיות מפקדים. עובה במידה מסוימת מערך השריון והארטילריה המצרי במרחב התעלה. החיילים המצריים בהגו לרוב בחופשיות, הסתובבו במקרים רבים בלי נשק ומספר מהם חדשו הרחצה והדיג במי התעלה. משטח ירדן בוצעה פעולת טרור אחת. 32 סייענים גורשו השבוע לירדן. לא בוצעה כל פעולת טרור משטח סוריה במשך השבוע הנסקר. 4 פעולות טרור משטח לבנון. כוחותינו קיימו מארבים ותצפיות בשטח לבנון בקרבת הגבול. נעצרו מספר לבנונים ששוחררו לאחר חקירה. הוחזרו 2 שבויים ללבנון. פעולת טרור חמורה - 2 פיצוצים - בתחנה המרכזית בת"א גרמה להרג אזרחי ישראלי ופציעת 34.

סודי ביותר לנמען בלבד

בריסניה : "יחוח רוה"מ עם רוה"מ ושה"ח הבריטנים
=====

1. כללי

ב-4.11.70 בועדה רוה"מ ג. מאיר בלונדון עם רוה"מ בריסניה הית' ועם שה"ח הבריטי יום לשיחה שארכה שעה ו-45 דקות. להלן עיקרי השיחה :

2. ההצבעה בדיון המז"תי בעצרת

- רוה"מ : - יזמה את העלאת הנושא.
- מענה שאם תימנע בריסניה מלהצביע תסייע בכך לקבלת ההצעה הפרו-ערבית של 16 המדינות האפרו-אסיאניות.
- הבהירה שאם תתקבל ההצעה הפרו-ערבית היא תפגום קשה בהחלטת מועבי"ס מ-22.11.67 וישראל לא תראה את עצמה עוד חייבת להוסיף ולפעול במסגרתה.
- הית' ויום : - מעבר שההוראה למשלחת הבריטית בעצרת להימנע לגבי שלוש ההצעות - האפרו-אסיאנית, האמל"סית והאמריקנית - נובעת מגישתה של בריסניה נגד הדיון כולו : בריסניה אינה גורסת שהעצרת יכולה להחליט בנושא שבו פסקה מועבי"ס ולא תתחשב בכל החלטה שתתקבל בעצרת כמשנה או כמפרשת את החלטת מועבי"ס. זו האחרונה היא שתוסיף לשמש בעיני ממשלת בריסניה כבסיס היחיד לשיחות יארינג.
- הפצירו וחזרו שישראל לא תשנה את גישתה להחלטת מועבי"ס גם אם תקבל העצרת את ההחלטה הפרו-ערבית.

3. שיחות יארינג

- רוה"מ : - הסבירה בפרוטרוט - מדינית וצבאית - את מניעי ישראל להפסקת השיחות ולא-חידושן.

- הית' ויום : - אמרו שאינם חולקים לא על העובדות ולא על ניתוחן.
- שאלו בכ"ז כיצד רואה ישראל מוצא מן המצב הנוכחי והאם נסתם הגולל לחלוטין על אפשרות חידוש השיחות.

4. באום שה"ח הבריטי יום מ-31.10.70

- רוה"מ : - ביתחה את הבקודות השליליות מבחינת ישראל בבאום יום מ-31.10.70 :
- ציור מפת גבולות, בעוד שהוא עצמו קבע שאין לכפות פתרון מבחוץ.

סודי ביותר לנמען בלבד

- הצעתו לחזרה לגבולות 4.6.67 ב"תקונים קלים" - דבר שישראל לא תוכל להסתפק בו כגבולות בסחון. לדוגמה : רמת הגולן ושרם א-שייח'. לא ברורה "קדושתם" של גבולות 1967, שלא הוכרו ע"י הערבים עצמם כסופיים וגרמו לתוקפניות אין ספור בגד ישראל, לרבות שתי מלחמות.
- הצעתו לישראל לקבל ערבויות בי"ל ופירוזים : - ישראל לא תוכל להסתפק בכך על סמך בסיונה בעבר (כוח האו"ם, המפורזים בגבול סוריה). הסדרים אלה יוכלו לבוא כתוספת לגבולות בטוחים ומוכרים ולא במקומם.
- הסעמתו לעקרון אי רכישת שטחים בכוח, עקרון שלא יושם על ירדן כשהשתלטה על ירושלים והגדה. יש גם להבחין בין מלחמת תוקפנות לבין הדיפת תוקפן והעברת המלחמה לשטחו.
- התייחסויותיו לפלשתינאים : מטרתם האמיתית של ארגוני הטרור היא חיסול ישראל. בין הים התיכון לגבול עיראק יש מקום רק לשתי מדינות : יהודית וערבית.
- התעלמותו מהפרות מצרית ובריה"מ להקפאה שלפי הסכם הפסקת האש והתייחסותו אליהן כאל "האשמות והאשמות בגד".
- יום : לא ביסה להגן על באומו לפרסיו.
- טען שקריאת הנאום במלואו תוכיח שלא חל שינוי בעמדה הבריטית הקודמת.
- הסכם בין הצדדים חייב להיות ביסוד כל מה שהציע בבאומו.
- מצבה הבסחובי של ישראל אינו צריך להיות נחות לאחר הסדר שלום מזה שבו היא נמצאת בגבולותיה הנוכחיים.
- ערבויות ופירוזים - ישראל תוכל להשיג בסחון באמצעותם ואל לה להשליך יתבה על תיקוני גבול מפליגים. בכון שנסיון העבר בערבויות ובהסדרים בי"ל אכזב אך צריך לבסות למצוא דרכים וצורות חדשות.
- הגורם הפלשתינאי : השפעתו גוברת.
- רמת הגולן : דבריו לא הובנו כראוי ויבהירם בהזדמנות קרובה.
- בסיגה : יבהיר כמו כן שכל הסדר חייב להתבסס על הסכם וכי עד שיושגו הבסחובות המתאימים אין לדרוש מישראל לסגת מגבולות הפסקת האש הנוכחיים.

סודי ביותר

1875-1876
1876-1877

1877-1878

1878-1879

1879-1880

1880-1881

1881-1882

1882-1883

1883-1884

1884-1885

1885-1886

1886-1887

1887-1888

1888-1889

1889-1890

1890-1891

1891-1892

1892-1893

1893-1894

1894-1895

1895-1896

1896-1897

1897-1898

1898-1899

1899-1900

1900-1901

1901-1902

1902-1903

1903-1904

1904-1905

1905-1906

1906-1907

1907-1908

1908-1909

1909-1910

1910-1911

1911-1912

1912-1913

1913-1914

1914-1915

סודי ביותר לנמען בלבד

- 3 -

הית' ויום :- הבהירו חזור והבהר שהם מבינים בהחלט את גישתה של ישראל.

- טענו שהם נוהגים גם כן לפי העקרון שעל מדינה לנהוג לפי אינטרסיה=היא ולא לסמוך על גורמים זרים.

הית' : - סיכם השיחה באומרו שהיתה מועילה מאד להבנת עמדות הצדדים.
- הבטיח שדברי רוה"מ ישמשו חומר לשיקול מעמיק מצד בריטניה.
- חזר על כך שקריאת באום יום שנית תוכיח שיש בו כל הקטחונות נגד פגיעה בבטחון ישראל ובאינטרסיה החיוניים.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 4 -

א ר ה " ב
=====

1. שיחת שה"ח אבן עם מזכיר המדינה רוג'רס.

ב- 7.11.70 קיימו שה"ח אבן ומזכיר המדינה האמריקני רוג'רס שיחה
בניו-יורק. להלן עיקריה:

א. הערכת הדיון המזה"תי בעצרת

שה"ח אבן:

- ישראל מעריכה את שה"פ עם ארה"ב במערכה.
- יוזמת ארה"ב היתה חשובה וחיונית.
- העלאת ההצעה האמל"טית המסתייגת מהערבים היתה חשובה ג"כ.
- התמונה המדויקת של הדעה הכללית הב"ל נתקבלה בהצבעה על ההצעה האמל"טית.
- אילמלי צרפת אפשר היה להכשיל את ההחלטה הפרו-ערבית * כיוון שצרפת הכניסה להצעת החלטה זו סעיף על הפסקת האש וכמה התייחסויות מדויקות להחלטת מועבי"ט מ- 22.11.67 נרתעו משלחות מלהצביע בגדה.
- ניכרה נטיה כללית בקרב המשלחות המסתייגות מן הקו הערבי לעמוד מן הצד כשכל אחת סומכת על רעותה שתתנגד לאפרו-אסיאנים.
- ניכר היה שבעיני רבים ההשתייכות לגוש הבלתי-מזדהות פירושה אי-הזדהות עם ארה"ב.
- בלס העדר סולידריות מערבית.
- שוב התברר שאין העצרת מקום לדיונים על המזה"ת.
- ספקנותה של ישראל לגבי האו"ם בכלל ולגבי העצרת בפרט התחזקה.
- העובדה שלערבים מובטחים מראש 45 קולות פוסלת כל הצבעה וסיכום באו"ם.
- דומה כי במידה והמוסד גדול יותר הוא נוח פחות לעבודה רצינית: העצרת פחות נוחה ממועבי"ט, מסגרת ה-4 מתאימה פחות ממסגרת ה-2 ומסגרת ה-2 טובה פחות מספול ע"י מעצמה אחת.

* נוסחה הסופי של ההחלטה הפרו-ערבית שנתקבלה ב-4.11.70 - ר' בנספח (הנוסח שפורסם בחוברת האחרונה היה גירסה לא סופית).

סודי ביותר לנמען בלבד

- 5 -

ב. הבעיות לעתיד.

שה"ח אבן

- קיימים שני מכשולים על דרך ההתקדמות לחידוש שיחות יארינג:
- המכשול שיצרו ההפרות המצריות - סובייסיות של הקפאת המצב הצבאי שלפי הסכם הפסקת האש.
- המכשול שיצרה עצרת האו"ם בקבלה את החלטתה מ-4.11.70, שאותה ישראל דחתה ואף הודיעה כבר ליארינג שכל התיחסות מצדו להחלטה זו תוסיף סיבוך למצב.
- לגבי העתיד ניצבת ישראל בפני שלוש בעיות:
- שני המכשולים על דרך שיחות יארינג.
- שאלת המאזן הצבאי לסיוח ארוך, היינו הספקת הציוד האמריקני בעתיד.
- הצורך בתאום מדיני בין ישראל לארה"ב במהלך שיחות יארינג.
- במילים אחרות: החשש שישראל לא תהיה חופשית לגמרי במו"מ, שנוסף על הלחץ מצד בריה"מ, צרפת ואף בריסניה תפעיל עליה גם ארה"ב לחץ משלה.

ג. תיקון ההפרות באזור ההקפאה.

רוב'רס

- הוא לא האמין אף פעם שמצרים תוכל להוציא את כל הטילים. לפיכך חתר תמיד לפתרון סימלי שיתקבל על דעת ישראל, אך עד כה לא הצליח אפילו בכך.
- אחד השיקולים שיש לקחת בחשבון הוא כי בעיני דעת הקהל התיקון כבר התרחש: - הכתבות שהתפרסמו לאחרונה מתל אביב על התבצרות צה"ל בסיני ומושיגטון על הנשק האמריקני שסופק לישראל מחזקות דעה זו.
- שאל אם אמנם אין לראות באספקת הנשק האמריקני לישראל ובהתבצרות צה"ל בסיני משום החזרת המאזן הצבאי (ונענה שאפילו אם נכון הדבר צבאית הרי מדינית לא נעשה דבר - היינו האמון במצרים לא הוחזר).
- הבעיה איננה למעשה אמון במצרים אלא בתהליך המו"מ.
- מעמד הפסקת האש עתה הוא Constructive ambiguity
- יתכן שאפשר לחשוב על הסדר לפיו הצדדים ימנעו במשך השיחות מהקמת מוצבים במרחק 10-15 ק"מ משני צידי התעלה. לפי הסדר כזה יסכימו אולי המצרים לסלק מספר טילים מהאזור הקרוב

THE
END

סודי ביותר לנמען בלבד

- 6 -

ביותר לתעלה.

- רעיון שני שעשוי לסייע לחידוש השיחות הנו הסדר לחילופי שבויים שיחשב לסימן לרצון טוב ויקדם אימון.

ד. חידוש שיחות יארינג

רוב'רס:

- ברור שאם יארינג יתייחס להחלטת העצרת מ - 4.11.70 ישראל לאתוכל להתקדם כיון שהצביעה בגד החלטה זו. (שגריר ארה"ב באו"ם יוסט, שבכח בשיחה, העיר כאן שכבר דיבר על כך עם יארינג. מן הסתם בקשר עם זאת הודיע יארינג לשגריר תקופע יומיים אח"כ, ב - 9.11.70, כי החליט להניח לעת עתה בכלל לרעיון שיגור מכתב לצדדים בדבר חידוש השיחות).
- רוחת דעה כללית כי יש לחדש את השיחות די בקרוב, אם גם לא בהכרח מיד.
- עדיין מוקדם מדי להתחיל בשיחות, אך מוטב שלא לאחר מדי. - תקופת הפסקת האש אשר הוארכה ל- 90 יום מהווה הזדמנות באותה להתקדם לקראת הסדר. אם תסתיים תקופה זו מבלי שהשיחות תתחדשנה יועלה המצב בפני מועבי"ט והיא תדון בו תחת לחץ בינלאומי הולך וגדל. לכן חיוני להתחיל בשיחות בתקופה זו.
- השיחות כשלעצמן הינן צעד ראשון והן בודאי תמשכנה זמן רב.
- יש להמשיך בחיפוש דרך לחידוש השיחות, אף שאינן יודע בדיוק כיצד אפשר יהיה להסדיר זאת. (ור' לעיל דבריו על תיקון המצב באזור ההקפאה).
- בעיות המזה"ת ותנאי ההסדר הינן כיום נחלת הכלל. מבחינת ישראל היה יותר נוח לדון בהן בשיחות יארינג מאשר בפומבי.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 7 -

ה. התיאום המדיני בין ארה"ב לישראל.

רוג'רס

- ארה"ב רוצה שישראל תשיג בשיחות את התנאים הטובים ביותר מבחינתה (כפי שביקש שה"ח אבן).
- ארה"ב תכבד את שיפוטתה של ישראל.
- במהלך השיחות ההחלטות תהיינה של ישראל.
- הוא אינו רוצה שישראל תיכנס לשיחות תוך הרגשה שארה"ב עומדת על גבה ומצווה עליה כיצד לשאת ולתת.
- ארה"ב מצדה מוכנה למלא תפקיד בכבד בהסדר, צבאית וכספית.
- ארה"ב אינה לוחצת על ישראל בשלב זה שתקבע את תביעותיה הסריטוריאליות, בהבינה שהדבר קשה על ישראל מבחינה פנימית.
- עם זאת יש לחשוש שמאוחר יותר עלול העניין הסריטוריאלי להיות עוד יותר קשה, הן מבחינת ישראל והן מבחינת ארה"ב.
- ארה"ב מוכנה להשתתף בכח או"ם אשר יהווה ערובה בגד הקמת בסיסים צבאיים מצריים בסיני, במידה והדבר ייכלל בהסכם שלום שמצרים תרצה להפירו.
- שאל אם ישראל לא היתה מסתפקת בהצבת חיילים אמריקנים בשרם-א-שיח' להבטחת חפש השמים (ובענה שחיילים ישראלים אינם פחות יעילים מחיילים אמריקנים).
- הסעים שמספר הפליטים שיוחזרו לישראל היא אחת הנקודות החשובות שיש להגיע לכלל הסכם לגביהן בשיחות יארינג (תגובת שה"ח לישראל כמדינה ריבונית יש הזכות להחליט מי ייכנס ומי לא ייכנס לתחומה).

שה"ח אבן

- הגדיר (לבקשת רוג'רס) "גבול בסוח" כגבול שאפשר להגן עליו מבלי לנקוט בפעולה מקדימה.
- דוגמאות:
- שרם א-שיח': נוכחות חיילים ישראלים בה תבטיח את חפש השמים; היעדרם - יסכנור.
- הרמה: נוכחות חיילים ישראלים בה תבטיח את הגבול הצפוני; היעדרם - יסכנור.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 8 -

- הגדה: . נוכחות צבא ירדני עד לצהר הירדן בלבד תאפשר גבול בטוח; נוכחותו מעבר מזה - תסכנו.

1. עמדת מצרים

רוג'רס

- מסר על שיחתו מהיום הקודם עם שה"ח המצרי ריאד בה האחרון לא גילה גמישות ביחס לתיקון הפרות ההקפאה ויצירת תנאי אמון (עם זאת אין רוג'רס מוציא מכלל אפשרות מציאת נוסחת תיקון).
- הפגין רצון עז לשוב לשיחות יארינג.
- הדגיש שמצרים תהיה מוכנה לקבל כוח או"ם שיהיה כה מוצק שיוכל למנוע הפרות כלשהן, לרבות פעולות פידאיון.
- כח זה יהווה את הערובה הטובה ביותר של ההסדר. סמכויותיו תיקבענה ע"י 4 המעצמות או מועבי"ט. גם ירדן תסכים לו לו ולדעתו אף עיראק וסוריה לא תעוררנה בעיות.
- טען שאין זה מציאותי לבסות ליצור אמון בין ישראל לבין מצרים. אמון כזה אינו קיים משני הצדדים. אחרי חתימת הסכם רק הזמן וערובות ב"ל יהיו מסוגלים לכונן אמון כזה.
- חיווה דעתו שמצרים (ובריה"מ) מקבלות את ישראל כמדינה ריבונית.
- סיפר שרומ"מ מצרים מחמוד פאוּלִי אמר לו לפני כשנה כי ברור שישראל לא תוכל להחזיר פליטים.
- עם זאת חייבת מצרים מסעמים עקרוניים לעמוד על זכות בחירתם החופשית של הפליטים לחזור או לקבל פיצויים.
- לא יותר מ-10% של הפליטים יבחרו לחזור לישראל (על כך ענה לו רוג'רס, לדבריו, שיש להגיע מראש להסכם שיקבע את מספר הפליטים שיוחזר).

2. שיחות עם אנשי מחמ"ד

- משיחות עם אנשי מחלקת המדינה ניתן לסכם: בקרב האמריקנים קיימות שתי אסכולות:
- האחת (עליה בימנה סיסקו ובמידה פחותה גם רוג'רס) סברה שתוך תקופת 90 הימים של הפסקת האש הראשונה וכל עוד במשך הדיון המז"תי בעצרת היה צריך לעמוד על תיקון הפרות ההקפאה, אולם כיום היא אינה סבורה עוד שביתן להשיג תיקון כזה.
- השנייה (עליה בימנה הנשיא) סבורה כי צריך למצוא נוסחה שלא תתפרש

סודי ביותר לנמען בלבד

- 9 -

כנצחון סובייטי-מצרי במובן האזורי ובמובן הגלובאלי. מה צריכה להיות הנוסחה הם עצמם אינם יודעים. בתקופה מסוימת חשבו לצייר משהו שמצרים וישראל היו צריכות לבצע בשטח אך בינתיים ניטש רעיון זה.

- ארה"ב לא תיבקש בשום צעד יוזמתי מבלי לבוא בדברים תחילה עם ישראל ולוודא שרצונה להגיע לשיחות כנה.

חידוש שיחות יארינג.

- הערכת האמריקנים היא שיהיה קשה למצרים להאריך את הפסקת האש לתקופה נוספת מבלי שיתקיימו שיחות.

- ישראל תוכל להסביר את הסכמתה לחידוש השיחות באיזון הצבאי שהושג ע"י אספקת הציוד האמריקני ובשינוי שחל במצב הפנימי במצרים.

בריה"מ

- האמריקנים אינם חושבים על חידוש השיחות עם בריה"מ על המזה"ת. לדעתם התרמית הסובייטית בנושא הטילים היתה גדולה מכדי שארה"ב תעבור עליה לסד"הי במסכת יחסי השתיים. יתר על כן: מסתבר שהסובייטים ציהלו בבירות אירופה מסע אנטי-אמריקני והאשימו את ארה"ב בהוצאת דיבה על בריה"מ סביב פרשת הטילים. האמריקנים ראו צורך להשיב ע"י הצגת העובדות והצילומים, והדבר נעשה במידה רבה של יעילות גם במגעים דיפלומטיים וגם במסגרת נאט"ו. יהיה צורך איפוא שבריה"מ תעשה מצידה צעד ממשי להחזרת האמון בטרם תסכים ארה"ב לחזור לדו-שיח על המזה"ת.

- האמריקנים סבורים שקיימת התרוצצות בבריה"מ בסוגיית הטילים באזור ההקפאה. סברה זו בנויה על רמז ששמעו מפי פקיד סובייטי בכיר באו"ם, אשר טען כי טילי ה-סאם 3 מאוישים ע"י צוותות מצריים שעברו אמן מזורז ועל ידם יועצים סובייטים "השייכים למיניסטריון שאין לנו שליטה עליו".

צרפת.

- האמריקנים החליטו שלא לעבור לסדה"י על התנהגות צרפת בדיון המזה"ת בעצרת.

- לקראת פגישתו עם שה"ח הצרפתי שומאן קיבל שגריר ארה"ב בפאריס הנחיה חריפה למדי להבהיר לשומאן כי אם צרפת חושבת שמה שקרה בעצרת יעזור לדיוני ה-4 הרי היא טועה.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 10 -

צ ר פ ת
=====

1. הגשת כתב ההאמנה של השגריר בן-נתן

ב-6.11.70 הגיש שגריר ישראל בצרפת בן-נתן את כתב האמנתו לנשיא פומפידו.

א. מנאום השגריר בן-נתן

בנאום שנשא בטקס אמר השגריר בן-נתן, בין היתר :

"... זהו תפקיד שאני מאושר וגאה לקבלו על עצמי. אני מודע לגמרי לאחריות שהוא מטיל עלי ולדרכים שהוא פותח למאמץ קובסטרקטיבי בשדה היחסים בין שתי מדינותינו.

הקרבתה של צרפת ושליחותה האוניברסלית עוררו מחדש בכל מקום בעולם את תקוותם של העמים המשתוקקים לשוויון, לצדק ולחופש. הגשמת שאיפתה בת-האלפיים של ישראל לתחייה ולעצמאות היתה הד בן-זמננו לכך ונתקבלה באהדה ע"י ממשלתך ועמך. מאז, לאחר שביססנו את מדינתנו על יסודות דמוקרטיים מודרניים, שאבנו מהנסיון ומהקידמה שהושגו ע"י צרפת בשטחי המדע, התעשייה והאמנויות. הצלחנו להעמיד שפע זה של קשרים מגוונים על בסיס פורה הדדית.

יחסים אלה היו סבירים במיוחד לבוכה העובדה שצרפת וישראל שוכנות לחופו של אותו ים-תיכון, אשר מאז ומתמיד נתן את הדוגמה המשכנעת ביותר לדמיונו היוצר של האדם. על שתי מדינותינו ביטל לעשות את דרכן בתוך סבלות המאה העשרים תוך ראייה מפוכחת ודמיון והן תמכו בפתרון הסכסוכים במשפחת העמים ברוח רחבה של ש"פ בי"ל. אף כי גראה שהשקפותינו לא עלו לעתים בקנה אחד וכל צד חשב על שיטות שונות לטיפול בבעיות שניצבו, משרתנו הינה, היום כמו אתמול, השכנתם מחדש במזה"ת של שלום צודק ובר קיימא ושל סדר המבוסס על כיבוד זכותה של כל מדינה באזור לחיות בתוך גבולות בטוחים ומוכרים, חופשייה מאיומים וממעשי אלימות. אנו פועלים למען מטרה זו.

אני מעמיד את עצמי לשירות עניינה של ההבנה בין פריס וירושלים.

ב. מנאום פומפידו

בנאום תשובתו אמר הנשיא פומפידו, בין היתר :

"... מאז ומתמיד היו לצרפת יחסים מיוחדים עם המדינות והאוכלוסיות שישבו, אלה אחרי אלה, על חופו המזרחי של הים התיכון, במשך קרוב

סודי ביותר לנמען בלבד

- 11 -

לארבע מאות שנה היו לה הכבוד והזכות הכבידה להבטיח שם את הגנת המקומות הקדושים, שאליהם היא עודבה קשורה במיוחד ושלגבי אחדים מהם היא מוסיפה לשאת באחריות מיוחדת. זאת ועוד, מאז הקמת מדינת ישראל העברנו אל עמה את האהדה שעוררה ומוסיפה לעורר בכל מצפון השואה שבגרמה ליהודים האירופיים ע"י הברבריות הנאצית. כך קשרו ארצי ומדינת ישראל יחסים הדוקים על בסיס האינטרס ההדדי וההבנה.

בכון, ואתה הדגשת זאת, שדעותינו אינן עולות תמיד בקנה אחד. איך אפשר לכחד שצרפת חוזה פתרון לבעיות הניצבות במזה"ת בשיטות אחרות מאלו שלכם? אנו חוזרים ומאשרים את זכותה של כל מדינה באזור לחיות בשלום בתוך גבולות בטוחים ומוכרים, חופשייה מאיומים וממעשי אלימות. אולם אנו סבורים כי מעקרון זה גובעת המסקנה שיש לרותר על כל רכישה של שמחים בנשק, בהתאם למגילת האו"ם. לא יוכל להיות שלום בר-קיימא ללא יישום עקרונות אלה, שאין להפריד ביניהם. כמו כן יש למצוא פתרון לבעיית האוכלוסיה הפלשתינאית.

בחזרה זו לשלם, שתהיה טובה לכל מדינות האזור, ובמיוחד למדינת ישראל, תולה צרפת את תקוותיה, כשם שהיא תקדישה לה את מאמציה, כשדאגתה היחידה היא הצדק והבטחון לכולם. אני מביע את המשאלה שנוכל להתקדם בחיפוש דרכים שיובילו לכך.

ג. מסיחת פומפידו עם השגריר

בשיחה שלאחר חילופי הנאומים (שארכה כ-20 דקות) אמר הנשיא פומפידו:

- על יחסי צרפת-ישראל:

- ידועה עמדת ממשלת צרפת ב-1967, כשחשבה שישראל שגתה בכך שפתחה במלחמה.
- הוא מאמין שיכולים להיות יחסים מדיניים הוגנים בין ישראל לצרפת.
- בשום אופן אין ישראל צריכה לראות בצרפת אויב.
- למרות חילוקי הדעות הקיימים היום יש קשרים רבים המקשרים את שתי המדינות, הן מבחינת השקפות בנושאים רבים והן מבחינה אינסלקטואלית, ואף קיימים אינטרסים משותפים - וכל זאת אין לשכוח.
- קיימת אהדה רבה לישראל בצרפת המתבטאת בצורות שונות, כפי שהשגריר בן-נתן בוודאי יודע.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 12 -

- יש צורך להשתמש כלפי חוץ במידה רבה של סקט ביחסים בין שתי המדינות. הוא מצדו ישתדל תמיד שלא לפגוע ולהתייחס בטקט (כלפי ישראל) ומצפה לכך גם מצד ישראל.
- גם כאשר לא הסכים עם מדיניות ישראל הוא תמיד הבין את המניעים של מנהיגי ישראל.
- הוא מקווה שעל אף הכל ילכו היחסים בין שתי המדינות וישתפרו.

- על יחסי ישראל-ערב :

- שאיפתה של צרפת היא לראות מצב של שלום במזה"ת.
- נכון שרק גבולות בטוחים ומוכרים יכולים להיות הבסיס לשלום במזה"ת (כפי שאמר השגריר בן-נתן בנאום), אולם יכולות להיות דעות שונות על הגדרתם של גבולות בטוחים.
- על ישראל לעשות מצידה את הכל על מנת לאפשר להגיע לשלום עם ארצות ערב, שלום שניתן להשיגו רק ע"י וויתורים מצד ישראל; על ישראל לעשות מחווה כדי לאפשר הסדר עם הערבים.
- אומנם ישראל חזקה היום מבחינה צבאית, אבל אין זה פתרון לסוּח ארוך. אין ישראל יכולה לסמוך על עדיפותה הצבאית; לא לעולם ועד תוכל ישראל לסמוך על כוחה הצבאי בלבד.
- אין לשכוח שהערבים מתרבים בכל שנה בקצב גדול יותר מאוכלוסיית ישראל. מבחינה זו הזמן בוודאי פועל בגד ישראל.
- יש היום אפשרות להגיע להידברות וישראל צריכה לנצל הזדמנות זו, כי אחר-כך יהיה אולי מאוחר מדי.
- במצב שנוצר היום במזה"ת ניתן להבטיח את השלום רק ע"י ערבויות בינלאומיות.
- גם אם תגיע ישראל היום להסכם עם הערבים אין בכך עדיין כדי להבטיח את השלום, כשם שההסכמים בין צרפת לגרמניה לא מנעו בעבר מן הגרמנים לתקוף את צרפת מפעם לפעם.
- הוא אינו חושב שצריך לכפות פתרון על ישראל, לא במסגרת ה-2 ולא במסגרת ה-4. זו רק אחת מהדרכים שיכולה להביא להסדר במזה"ת.

2. נאום שה"ח שומאן

ב-5.11.70 דיבר שה"ח הצרפתי שומאן באסיפה הלאומית. על המזה"ת אמר :

סודי ביותר לנמען בלבד

- 13 -

"הברירה ברורה :

- או שביעשה שותפים להשהיות המסעירות את הרוחות, דבר אשר יביא את העניין מחדש בפני מועבי"ם מבלי להרחיק את סכנתה של התלקחות מלחמתית חדשה (כפי שהוכיחו דיוני עצרת או"ם),
- או שנזרז את ההסכם בין ה-4 אשר, משיפורסם ברבים, תהיה לו השפעה של שכנוע מוחלט.

למה נותר על האפשרות השנייה ? והלא ההצהרה שמסר או-תאבס ב-23 באוקטובר, לאחר התייעצות ארוכה עם ה"ה רוג'רס, גרומיקו, סיר אלק דוגלאס-יום ואתי עצמי, הוכיחה שהדבר בהישג ידיג'ר למה תזנח צרפת את מדיניותה, ותסתכן בסעייה, כאשר העובדות מצדיקות אותה ? למה תאכזב (צרפת) את צפיות העמים הסומכים על התמדתה שתביא את כל שותפיה לעשות, בסופו של דבר, את הצעד הגדול לקראת יעד משאלתם המשותפת : השלום ?"

שיחת שה"ח שומאן עם השגריר בן-נתן .3

ב- 11.11.70 נתקבל השגריר בן-נתן אצל שה"ח הצרפתי שומאן (על אף מותו של דה-גול יום קודם לכן) לשיחה שארכה כשעה וחצי.להלן עיקריה:
א. על אבל דה-גול

שומאן:

- ממסלת צרפת ועמה מוקירים את השתתפות ישראל באבלס.
- בואם של הנשיא שזר ושל בן-גוריון יעשה רושם רב על הציבור הצרפתי.
- התרשמו מהעמדה ומהאובייקטיביות החיובית בה התבטאה העתונות הישראלית.

ב. בקודה אישית

שומאן:

- הוא הופתע לטובה מעמדת העיתונות בישראל לגבי מות דה-גול מאחר שגם הוא עצמו שימש לאחרונה מסרה להתקפות חריפות בישראל. הזכיר במיוחד שידור בתוכנית הצרפתית של "קול ישראל" מאת ויקטור מלכה.

ג. זכרונות 1967

שומאן:

- סיפר על ישיבת ממשלת צרפת בסוף חודש מאי 1967 אותה עזב דה-גול באמצע כדי לקבל לשיחה את שה"ח אבן. בשובו לישיבה אמר דה-גול לשריו שהתרשם מהשיחה עם שה"ח אבן כי ישראל הולכת למלחמה. דה-גול ביבא שלוש מסקנות:

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 14 -

- התדרדרות המשטרים הערבים המתונים.
 - התחזקות הנוכחות הסובייטית במזה"ת.
 - הפיכת בעיית הפלשתינאים לבעיית מדיניות.
- שרים אחדים התווכחו עם דה-גול. אחד מהם ביחוד הביע דעה שובה והצדיק את מדיניות ישראל.

ד. יהודים

שומאן: (כזכור הוא עצמו יהודי מומר)

- הזדהות יהודי צרפת עם ישראל במלחמת ששת הימים ולאחריה עוררה רוגז בקרב השלטון.

בן-נחן

- רוגז השלטון בצרפת על יהודי צרפת עורר תגובה חריפה בישראל.
 - בישראל נתקבל הרושם ששתי המדינות היחידות בהן התעוררה בעיית הנאמנות הכפולה היו בריה"מ וצרפת, בהבדל זה שבריה"מ מכירה בקיום לאום יהודי בארצה, כמצויין בתעודות הזהות של יהודיה (תגובת שומאן : אין זה דמוקרטי ביותר).
 - אפילו כשנלחם היישוב היהודי בא"י בבריטניה בסוף שנות ה-40 ויהודי בריטניה לא הסתירו את אהדתם לעניין הציוני לא בתעוררה שם בעיית הנאמנות הכפולה בצורה כה חריפה כבצרפת ב-1967.
 - (תגובת שומאן: אולי ההבדל נובע מכך שבצרפת היו היהודים מעורים בחיים הפוליטיים יותר מאשר בבריטניה).
 - (בתגובה על תגובת שומאן דלעיל): לא היה אף יהודי שהשפעתו על מדיניות ארצו היתה כה גדולה כהשפעת דישראלי על בריטניה. דישראלי היה יהודי והוא עמד על כך בגאווה בדבריו בפני הפרלמנט האנגלי, על אף היותו מומר (!).
 - הגדרת מהות העם היהודי, האנטישמיות והבעיות הנובעות מכך.
- ה. מדיניות צרפת לגבי ישראל

בן-נחן

- המאפיין כיום את יחסי צרפת-ישראל הוא חוסר הבנה הדדית.
- אפשר שלא להסכים לדעות ולעמדות של הצד השני אבל חסור ביותר כשאין מבינים עוד את המניעים.
- בישראל, הן בדעת הקהל והן בקרב אישים, קיימת לא רק אכזבה מממשלת צרפת אלא גם אי-יכולת להבינה.
- גם צרפת אינה מבינה את מניעיה של ישראל, אחרת קשה להניח שהיתה נוהגת לעתים כפי שהיא נוהגת.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 15 -

שומאן:

- מטרת שיחה זו היא לנסות להסביר את עמדות שתי המדינות.
- הוא ינסה להסביר את יסודות מדיניות צרפת.
- מדיניות צרפת נובעת מעקרון הזה-קולוניזציה. אחת המסקנות שנתבקשו ממנה היתה שיפור היחסים עם ארצות ערב.
- לאחרונה חלו שינויים לטובה בעמדת צרפת, כגון תמיכתה בישראל בקהיליה האירופית.

ספינות שרבורג . 1.

שומאן:

- צרפת עמדה לחזור לאמברגו סלקטיבי אלא שפרשת ספינות שרבורג הפכה את הקערה על פיה.
- אילו חיכתה ישראל היתה מקבלת את הספינות כעבור חודשים מספר.
- הנשיא פומפידו בפגע אישית מפרשת הספינות יותר ממה שישראל יכולה לשער.

בן-נתן

- יש למתוח קו מתחת לפרשה זו.
- לא היתה שום כוונה מצד ישראל לפגוע בנשיא צרפת או בממשלתה וחשוב שפומפידו ידע זאת.
- על היפגעותו של הנשיא פומפידו הצטערה ישראל לא פחות מצרפת.

הדיון המז"תי בעצרת . 2.

שומאן:

- צרפת סירבה להצטרף ליוזמה האפרו-אסיאנית, לכן הציעה תיקונים הכוללים הכרה בזכות ישראל לגבולות בסוחים וסוכרים וכו' ואז יכלה להצביע בעד הצעת-החלטה מתוקנת זו. (תגובת בן-נתן: גם לאחר התיקונים הצרפתיים היה בהחלטה סילוף החלטת מועבי"ט מ-22.11.67).
- המשלחת המצרית בעצרת לא היתה מאושרת מהתיקונים הצרפתיים אך הסכימה להם בסופו של דבר בעוד ששבע מדינות ערביות קיצוניות לא השתתפו בהצבעה.
- בתשובה לשאלת בן-נתן למה הצביעה צרפת נגד ההצעה האמל"טית, שלא היה בה דבר שסתר את החלטת מועבי"ט, השיב שומאן בגמגום ולבסוף טען שכך הבין נציג צרפת את הנחיותיו.

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

- 16 -

ח. בסיגה

שומאן:

- ישראל צריכה לסגת כתנאי להשגת שלום.

ט. דיוני ה-4

שומאן:

- דיוני ה-4 עדיפים על עיסקות ה-2.

י. מצרים והשלום

שומאן:

- משיחותיו עם שה"ח המצרי ריאד התרשם שהמצרים שואפים לשלום עם ישראל.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 17 -

דיוני ה- 4 =====

ב- 9.11.70 התכנסו שגרירי 4 המעצמות באו"ם לישיבה נוספת, הראשונה לאחר הדיון המז"תי בעצרת, בה ישב ראש הבריטי. להלן עיקריה :

- הבריטי : - ציין שפותחים דף חדש אחרי הדיון בעצרת.
- הממשלות עורן בוחנות את התוצאות וההשלכות של החלטת העצרת מ-4.11.70 ולפיכך אין ה-4 מסוגלים לעשות הרבה בשלב זה.
- לדיון בעצרת היו שתי תוצאות חשובות :
 - הארכת הפסקת האש.
 - בקשת דו"ח מיארינג בתום חודשיים.
- האמריקני : - חזר על דעת ארה"ב שיש צורך לפעול כדי ליצור את התנאים המתאימים שיאפשרו את חידוש שיחות יארינג בהקדם.
- קרא למעצמות האחרות לגלות תושייה בחתירה למסרה זו ולהימנע מפעולה המצודת באחד הצדדים כזו שגילו בריה"מ וצרפת בדיון בעצרת, דיון שהרבה מכשולים.
- הצרפתי : - התקומם נגד תיאור עמדת צרפת בעצרת כחד-צדדית.
- הסובייטי : - דרש זירוז הפעולות ותבע שהישיבה הנוכחית תסוכס בהודעה שתתבע :
 - חידוש שיחות יארינג עד ה-15.11.
 - חידוש פעילות סגני נציגי ה-4.
 - קביעת הישיבה הבאה של הנציגים ב-18.11.
- הבריטי והצרפתי : - לא התלהבו מההצעה הסובייטית בעניין ההודעה והסגנים.
- האמריקני : - שלל את ההצעה הסובייטית כולה.
- הסביר שאין כל טעם בחידוש פעילות הסגנים אלא אם כן מוכנים ה-4 שהסגנים יתארו את כל חילוקי הדעות הענייניים ביניהם שאף שרי החוץ לא התגברו עליהם.
- סוכס : - ששיבת הנציגים הבאה תתקיים ב-23.11.

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

- 18 -

הערכה אמריקנית :

- אף אחד מה-4 לא ניסה לרמוז שהחלטת העצרת מ-4.11.70 צריכה להשפיע על תוכן דיוכי ה-4.
- עמדת ארה"ב הוצגה ע"י נציגה כבישיבה הקודמת, ללא כל תזוזה ושינוי.
- עמדת בריטניה - אינה דוגלת במדיניות חדשה אלא מחזיקה באותה עמדה הידועה מזה חדשים רבים, בהבדל שעתה היא מנוסאת בפומבי ביתר כנות מאשר בעבר. למעשה אומרים הבריטים מה שנאמר בחוכנית רוג'רס מאשתקד.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 19 -

לאחר החלטת העצרת

1. מצרים

א. אופן הצגת ההחלטה במצרים

החלטת העצרת מוצגת ע"י המשטר החדש במצרים בנצחון דיפלומט גדול ואמצעי התקשורת מנצלים זאת כדי להבליט:

חיזוק האופציה להמשך המאמצים המדיניים בלי להזניח המאמצים הצבאיים

החלטת העצרת נתנה למשטר החדש את ההצדקה להאריך את הפסקת האש, להמשיך במאמצים המדיניים למען פתרון פוליטי. עם זאת מודגש שהמאמץ המלחמתי לא יוזנח. המצב שנוצר מאפשר ליורשי נאצר לדחות כל לחצים פנימיים, אם בכלל קיימים, ובינעריביים.

גושפנקא לקידום הטילים

החלטה העניקה למצרים את האפשרות להשתחרר משאלת הפרות הסכם הפסקת האש וההקפאה מה-7.8, גם כשהיא ממשיכה לסעון שההאשמות שהוטחו נגדה הן האשמות שוא. החלטת העצרת נותנת מעין גושפנקא לחיזה המצרית שהיא הייתה רשאית לנקוט בצעדים הנראים לה כחיוניים להשלמת מערך הגנתה, מה עוד שגם הגדה המזרחית של התעלה היא טריטוריה מצרית.

הבלטת תפקיד העולם השלישי מול ביקורת על המדינות הערביות המסתייגות

מצרים מדגישה שזכחה בהישג הודות למאמציה הממושכים בקרב מדינות אפריקה והמדינות הבלתי-מזדהות. ההחלטות של פסגות אדיס ולוסאקה הכשירו את הקרקע לנצחון באו"ם. מול השבחים למדינות העולם השלישי מושמעת ביקורת על אותן מדינות ערב שהתנגדו למדיניות המצרית או הסתייגו ממנה והן נחבעות להציג אלטרנטיבה מעשית אחרת.

הקרע בעולם הערבי אינו מובלט

עם זאת ברור הרצון לא להבליט הקרע בעולם הערבי.

הצנעת תפקיד ברה"מ בעצרת

יצויין שתפקידה של ברה"מ בעצרת אינו מוזכר, למרות המשך הדיבורים על הידידות הסובייטית. הדבר נובע בין היתר מהרצון להראות אי-תלות של מצרים בברה"מ במישור הבינלאומי ונצחונותיה בזכות הדפלומטיה שלה בלבד.

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

סודי ביותר לנמען בלבד

- 20 -

כשלוך ישראל וארה"ב

הנצחון המצרי מובלט על רקע כשלוך ישראל וארה"ב.

ב. המאמצים הצפויים של מצרים

מצרים תרכז את מאמציה עתה בכיוונים הבאים:

חידוש שיחות יארינג

מצרים תנסה להבטיח חזרת ישראל לשיחות יארינג דבר שתוכל להסבירו כהתחלת ביצוע

החלטת מועבי"ט 242.

לחץ מוגבר על ארה"ב

ימשך הלחץ המוגבר על ארה"ב המוצגת באמצעי החקשורת כאחראית למצב. עם זאת במגעים

הבילאטראליים לא יוצאים המצרים בחרועות נצחון כלפי ארה"ב אלא מדגישים באזני

האמריקנים הצורך להתקדם לשיחות שלום ואף נוקטים נימה אפולוגטית על המפלה שנחלה

ארה"ב.

מאמץ מוגבר לעבר אפריקה והעולם השלישי

צפוי מאמץ מוגבר לניצול ההישגים בקרב מדינות אפריקה, אסיה ואמל"ט, בייחוד בקרב

אלה הנחשבות לידידותיה של ישראל ואשר הצבעתן הפעם נהייתה יותר חיובית למצרים.

המאמץ כלפי מדינות אירופה

"ההחנפה" לצרפת ולספרד הימשך ויגבר החיזור אחרי מדינות אירופה האחרות אשר

נמנעו בהצבעה, כדי לחזקן בעמדתן וגם לנסות לקרבן עוד יותר לחיזה המצרית.

אי-העמקת הקרע בעולם הערבי

המשטר החדש ישתדל לא להעמיק הקרע בעולם הערבי אך ישים הדגש על האיחוד המשולש,

מצרים-לוב-סודאן.

ג. מגמות אלו השתקפו בחלקן הגדול בנאום שנשא הנשיא סאדאת (ר' פרק להלן)

2. ניתוח הצבעת המערביים

א. רתיעה מעימות עם העולם השלישי.

ב. הסתייגות מסוימת מארה"ב ורצון מסויים להפגינה.

ג. בקורת על מדיניות ישראל הנראית להם כנוקשה ומערימה קשיים על דרך השלום

ועל מאמצי יארינג.

ד. במידה והתגבשה נכונות להתנגד להצעה הפרו-ערבית היא התערערה ביממה האחרונה עם הסכסכים הצרפתי. המהירות של ההיענות הערבית לקבל את תיקוני צרפת והתנגדות שושביני הערבים להשהות את ההצבעה חיבלו בהתארגנות חומכי ישראל. ידידים עמדו מול ניסוח שכמה מהם לא ראוהו כחמור.

ה. משנתברר שרק חלק מהלטינים יצביעו נגד ההצעה הפרו-ערבית וכי כמה פרנקופונים נסוגים חישבו המערבים כי קולותיהם ממילא לא יספיקו לשליש החסימה.

ו. המערביים אמרו כי האמריקנים לא הטילו משקל מספיק.

ז. התקבל רושם שהפעם השכילו המצרים וריאד במיוחד להופיע כמתונים וכי המצרים והמשטר החדש ראויים לאשראי מסויים.

3. ניתוח התנהגות האפריקנים

- אין ספק כי השפיעו
- האוירה השללית
- הפעילות הצרפתית
- הסולידריות האפריקנית
- העניין הפלשתינאי
- המשך כיבוש השטחים.
- בלש ניגוד מוחלט בין הדיווח משגרירותינו בבירות האפריקניות על העמדות לבין ההצבעות.
- הנסיה בקרב האפריקנים היא שלא להתבדל מסולידריות עם העולם השלישי ולהתנגד להצעות רק אם יש בהן פגיעה ברורה בזכות ריבונות ישראל.
- מעניינת במיוחד עמדת אתיופיה - כדלקמן.

4. עמדת אתיופיה

קיסר אתיופיה הסביר לשגריר ארה"ב באדיס-אבבה (6.10) את השיקולים שהביאו להחלטת אתיופיה להצביע בעד הצעת ההחלטה האפרו-אסיאנית:-

- ההחלטה נתקבלה על ידי הקיסר, אישית;

- הקיסר יצא מעקרון בסיסי שיש לעשות כל מאמץ להחזיר את ישראל לשיחות יארינג, גם במחיר ויתור למצרים ולרוסים על ההפרות באיזור התעלה;

סודי ביותר לנמען בלבד

- 22 -

- אין סיכוי שהמצרים יסכימו להחזרת הסילים, בגלל סיבות פנימיות, ולאור העובדה

שסאדאת טרם התבסס;

- על ארה"ב לפצות את ישראל בציוד שיענה על הסכנות הנובעות מקידום הסילים;

- יש למנוע בכל מחיר סכנת עימות בין ארה"ב לבריה"מ במזה"ת והמחיר שיש לשלם

הוא ההסתגלות למצב החדש שנוצר בתעלה;

- החדירה הרוסית לים-סוף מהווה סכנה ישירה לאחיופיה; ואת בלימת ההתפשטות

וההשפעה הסובייטית ניתן להשיג אך ורק ע"י השגת שלום באיזור;

- במצב של שלום, יוכלו המצרים לוותר על המעורבות הסובייטית ומשוכנע שהמצרים

אינם מאושרים מהנוכחות הרוסית הנכפית עליהם כתוצאה מאזלת ידם נוכח העוצמה

הישראלית;

- אחיופיה לא מצאה סיבה מספקת שחצדיק היפרדותם מהגוש האפריקני, צעד שהיה נותן

נשק לאויביהם, מבחינת פנים.

* * * * *

סודי ביותר לנמעו בלבד²³⁻

מצרים - נאומי המקיף הראשון של סאדאת

1. נשיא מצרים, אנואר-אל-סאדאת, נשא נאום מדיני מקיף ראשון מאז הושבע לנשיאה של מצרים, כאשר הופיע (12.11) בכנס הלאומי של אס"ע. (ראה נספח ב' - עיקרי דבריו).
מאמץ לחקת נאצר
2. בנאומו המקיף הראשון, בלט רצונו של סאדאת לחקות את נאצר הן בצורת הדיבור והן באופן הצגת הבעיה חוץ כדי ערבוביה של גילוי עובדות או חלק מהן, והפרחת סיסמאות. אלה שהאזינו לנאומו התרשמו שחסר בו כוח המשיכה של נאצר והמגע הבלתי אמצעי עם הקהל.
שמירה על עיקרי מדיניות נאצר
3. מבחינת התוכן, שמר סאדאת בקפדנות על הקו של ההמשכיות בעיקרי מדיניות נאצר. הוא הקדיש חלק נכבד מנאומו לארה"ב ומדיניותה בסכסוך, והטיל מלוא האחריות עליה והטיח נגדו האשמות אך כפי שרלט הדבר בשבועות האחרונים שלפני מות נאצר, נעדרה הנגימה האולטימטיבית.
יותר משקל משחמע לגבי הידידות עם בריה"מ
4. לגבי בריה"מ, השמיע השבחים הרגילים, אם כי אצל סאדאת משחמע משקל יתר לקשר המיוחד והידידות לבריה"מ וההסתמכות ההולכת והגוברת עליה.
הפסקת האש תוארך אם תהיה התקדמות מדינית - הדגשת הרצון בשלום
5. בנושא הסכסוך והפסקת-האש, חזר אמנם על ההודעות המצריות שלא יסכימו להארכה נוספת אוטומטית, אך הוסיף שמצרים תעשה כן באם תהיה התקדמות שתצדיק זאת. הדגיש שגם מצרים, ולא רק ישראל, ניצלה הפסקת-האש ודבר זה יוכח בבוא העת. סאדאת הבליט שלמרות מה שהיה עד כה, מוסיפה מצרים להיות מעוניינת בשלום מבוסס על צדק, ולא בכניעה.
בפנים נמשך שלב המעבר
6. לגבי המצב הפנימי, למרות חלוקת התפקידים והסמכויות, נמצאת עדיין מצרים בשלב מעבר לאחר מות נאצר.
ביקורת על מדינות ערב שהסתייגו ממצרים
7. בין-ערבי. מבלי לנקוט בשמות, פתח ביקורת על מדינות ערב שתקפו את מצרים על קבלת היוזמה האמריקאית, ובמשחמע על אופן הצבעתן באו"ם. הדגש מיוחד הושם על האיחוד המשולש.
בסיכום: זהירות יותר מנאצר - בטחון סאדאת העצמי גובר
8. ככלית, למרות החזרה על סיסמאות נאצר, כמו מה שנלקח בכוח יוחזר רק בכוח, בלט במיוחד חוסר הרצון להתחייב לגבי מערכה צבאית קרובה, והשאיר האופציות פתוחות, להמשך המאמצים המדיניים, גם לאחר חום תקופת הפסקת-האש השניה. בהופעותיו מקבל סאדאת מימד נוסף וגובר בטחונו העצמי.

המשולש מצרים-לוב-סודאן: לקראת אחוז פרטיבי ?
=====

1. הסכם עקרוני ללא קביעת מועדים לביצוע.
המושב הרביעי של שליטי אמנח טריפולי בקהיר (4-8.11) ניגדל כשחי הודעות זהירות וכלליות על הסכם להקים אחוז פרטיבי בין שלוש המשתתפות, מבלי לקבוע מועד לניסוח הסכם או פרטיבי מפורט ולהפעלתו הלכה למעשה. שר סודאני הצהיר (11.11), כי הדרך לאחדות ארוכה ומיבעת ויש לעברה בשלבים. נימת הזהירות נשמעה גם בדברי סאדאת (12.11).
2. נקודות עקריות משתי ההודעות
א. שלושת השליטים החליטו לעבד חכניה פעולה במסגרת הסכם מפורט שיחווה את הצדדים והשלבים לכינון פדרציה בין השלוש.
ב. מטרת ההסכם: חיזוק ופיתוח השילוב וההתקשרות בין שלוש המדינות וכן "הקמת ישות וגרעין למען אחדות החקווה, העשיה, והעתיד הערבי".
ג. גופי ההסכם יהיו:
 1. הנהגה משולשת מאוחדת שתכלול את שלושת השליטים.
 2. ועדת חכנון עליונה.
 3. מועצה לבטחון לאומי.
 4. ועדת מעקב.
 5. ועדות משנה הקשורות במגזרי הפעולה השונים. לכך הוסיף "אל אהראם" (9.11) שהנהגה תחכנס אחת לחודשיים (המועד הבא - 15.1.71) ואילו ועדות משנה - אחת לחודש. ועדת המשנה המדינית תתאם מדיניות חוץ וכן מדיניות פנים - בקשר לארגונים העממיים.
3. המניעים להסכם
יש להודות שבהחלטה להתקדם לאיחוד פרטיבי היה משום הפתעה לאור העובדה שנימנעו מכך כאשר הקימו בטריפולי (27.12.69) את המסגרת המשולשת, וזאת לאור הנסיונות הכאובים של העבר בתחום האיחודים הערביים. ניתן לאמר שהמניעים להכריז בכל זאת על הסכם לכינון פדרציה היו:
א. הרגשת החולשה אחרי מות נאצר והחשש שהמיסגרת המשולשת תתפרק וביחוד שקדאפי ינהל מדיניות עצמאית, ומה גם שמות נאצר הגביר הסיכויים שבפני קדאפי (ומהם - ידו המושטת של בומדיין). אפילו לגבי מצרים קיים חשש מפני מגמות להתבדלות מיחה ארצות ערב.
ב. המשטר המצרי החדש היה מעוניין בהישג בזירה הבינערבית - נוכח כשלונן בהצבעה בעצרת או"ם, כאשר שבע מדינות ערביות סרבו ללכת עמו בנושא כה מלכד כמו המאבק נגד ישראל.
ג. שלושת השליטים בקשו, כלשונם (בהודעה), לפעול למען האחדות הערבית באופן "פוזיטיבי ועל-פי עקרונות יוצרים".

ד. עניינם של נומיירי וקדאפי בחמיכה המצרית נוכח בעיות הפנים שלהם ובייחוד - מפני נסיונות חתירה והפיכה ומצד שני ענינה של מצרים בנפט הלובי ובעורף האסטרטגי של לוב וסודאן.
ה. אשר לקדאפי יחכן שפיתוהו בפנותם לחזונו הנפולאוני להנהיג את העולם הערבי (כפי שנאצר היה אומר לו: אתה מזכיר לי את עצמי כאשר הייתי בגילך).

4. לקחי העבר והשוואה להסכמים אחדניים קודמים
כל הנסיונות להקים אחדים ערביים בהשתתפות מצרים של נאצר נכשלו, כשם שנכשלו הנסיונות בלי מצרים. נסיונות מצריים היו:
א. אחד הקע"ם בין מצרים לסוריה (1958-1961).
ב. קונפדרציה בין הקע"ם לחימן המלוכנית (1958-1961).
ג. הסכם לפדרציה משולשת עם סוריה ועיראק (אפריל 1963).
ד. הסכמים לקראת איחוד עם עיראק ועם חימן (1964).
כשלוך אחד קע"ם, שהיה מיזוג מלא בו השתלטו המצרים השתלטות מוחלטת על הסורים, לימד שהפדרציה עדיפה על איחוד מלא, אך כאמור נכשלו גם הנסיונות להקים פדרציה (ההסכם המשולש מאפריל 63 התפוצץ כבר ביולי אותה שנה).
וקונפדרציה.

5. מה מחדש ההסכם לעומת המצב הקיים
החידוש הוא, בטווח הקרוב, בתחום המדיני והפורמלי הרבה יותר מאשר בתחום המעשי, שכן הרי כבר הייתה קיימת לפני ההסכם הנדון הנהגה עליונה שהייתה אמורה להתכנס 4 פעמים בשנה, היו ועדות בתחומים הכלכליים ואחרים והיו הסכמים לשילוב כלכלי, עתה הצהירו מפורשות שהמטרה היא כינון פדרציה שנמנעו ממנו בחיי נאצר, כאשר הדגש היה על הצדדים הכלכליים. יצוין, עם זאת, כי מאז אמנת טריפולי המשולשת מדצמבר 1969 לא הגיע שיחוף-הפעולה בתחומים של כלכלה, חקלאות, חקשורת והסברה מעבר למישור הדיונים והתכניות. לא הוקמו, כפי שהסכימו, איחוד של חברות החקופה או סוכנות ידיעות משותפת.

6. האתגר לעולם הערבי
האתגר העיקרי בהסכם החדש הוא כלפי אלג'יריה, סוריה ועיראק. סוריה גילתה ענין להצטרף למשולש המצרי-לובי-סודאני ואף הוסכם על כך משהו בטריפולי בעת חגיגות הפינוי ביוני האחרון, אך העניין לא התקדם. עתה אחוז המשטר הסורי בלבטיו הפנימיים (ועידת הבעת' לא הצליחה לגבש הודעה משמעותית עם נעילתה). לא נראה שאלג'יריה או עיראק יבקשו להצטרף להסכם המשולש וסביר שינסו לחבל בו ובייחוד - לחזר אחרי קדאפי.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 26 -

עד כה כמעט ולא הגיעו משליטי ערב (להבדיל מהעתונות, השידורים וגופים בינעריים שבהשפעת קהיר) חגובות על ההסכם, ושחיקה זו משמעותה - הסתייגות. רק מרוה"מ לבנון, משה"ת כוויית ומערפאת הגיעו עד כה ברכות. מעיראק באה (12.11) רק חגובה מסוייגת מאוד של אל-עיסמי, סגן מזכ"ל ההנהגה הבינארצית של הבעת'. הוא פירט באלו חנאים יכול איחוד להצליח. רוה"מ מצרים פאוזי כינס (9.11) למחרת ההסכם את שגרירי מדינות ערב והסביר להם שההסכם אינו מהווה כל התלכדות גושית בין מדינות ערב וציר נגד מישהו. הוא אמר שזהו צעד ראשון שכולם יכולים להצטרף אליו. סאדאת (12.11) חזר שאין זה ציר ולא התלכדות לגוש אלא "גרעין איתן ואמיתי להקמת איחוד". כן הטיח סאדאת נגד משטרים מסויימים בעולם הערבי שניהלו מסע נגד נאצר והעוסקים בהפרחת סיסמאות ובהתנצחות.

המשמעות כלפי המעצמות

.7

אין ספק שמימוש ההסכם יכביד על חדירת מעצמות מערביות (המדובר בעיקר על צרפת ובריטניה) ללוב, שכן חדירה כזאת תהיה יותר מסובכת ומושפעת יותר ע"י מצרים והמוסדות המשותפים של הפדרציה. במערב נשמעים פה ושם קולות של חשש שהנפט הלובי ישלל מאירופה ושחגבר ההשפעה הסובייטית בלוב, על הסכנה שבכך לאינטרסים המערביים בים התיכון. מכריה"מ הגיעו ברכות ותשבחות במישור הרדיו והעתונות. אמנם, למעשה מעדיפים הסובייטים לחדור לארצות ערביות על בסיס בילאטראלי, אך אין לשלול האפשרות שההסכם המשולש יקדם האינטרסים הסובייטים, כפי שבשנה האחרונה סייעה מצרים לחדירה הסובייטית ללוב.

המשמעות כלפי ישראל

.8

כאן השאלה בעיקר צבאית, שהרי בתחום המדיני פועלות השלוש כגוש נגד ישראל, כפי שמעידה גם ההצבעה באו"ם וזאת חרף השוני בנימה בין קדאפי (המדגיש את הקו המלחמתי) לעומת נומיירי, החומך בטקטיקה המדינית המצרית. במישור הצבאי ההתייחסות המעשית היחידה בהודעות ההסכם היא: בדבר הקמת מועצה לבטחון לאומי. לא מדובר על איחוד הצבאות ועל פיקוד משותף. להלכה כבר קיימת חזית מערבית הכוללת את השלוש ולמעשה קיימת חדירה צבאית מצרית ניכרת ללוב וחדירה מסויימת גם לסודאן. הצהרות קדאפי מביעות שותפות עם המאמץ המלחמתי המצרי. בפרשנות המצרית בעקבות הסכם הפדרציה מופיעה הנימה שזה יחרום לפוטנציאל המלחמתי הערבי נגד ישראל. השאלות לגבי חנאי אספקה מטוסים וטנקים מצרפת ובריטניה ללוב - בפרק אחר.

סודי ביותר

9. סיכויי הביצוע

סתמיות ההודעות על ההסכם מעידה על גישות שונות ועל ויכוחים. אם כי נאמר שהפיסגה המשולשת דנה בהפסקת-אש, ביחסים עם ארה"ב, בחזית המזרחית, בירדן ובמחבלים הרי לא כללו ההודעות שום התייחסות לנושאים אלה. על אף ההישג הראשוני שבהסכם המשולש לעומת הלבטים והמאבקים הפנימיים בסוריה, עיראק וירדן יש מקום לצפות בין שלושת השותפים התרוצצות ואף ניגודים, ביחוד בין מצרים לקדאפי. וספק גדול אם גורל ההסכם החדש יהיה טוב מגורל קודמיו. אין כל סיבה שסאדאת יצליח במקום שנאצר נכשל.

10. הערכה אמריקנית

בשיחה עם איש מחמ"ר נמסר לאיש שגרירות ישראל שבמחמ"ר מבטלים ערכו ומשקלו של האיחוד. מעריכים שנועד לצרכי פנים של שלושת המנהיגים ולגבי סאדאת שימש מכשיר לאיזון ההתנגדות לקו המצרי שנחלתה בעצרת מצד שבע מדינות ערביות - מתנגדות וקיצוניות כאחד.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 28 -

לוב = בריטניה : המשך השיחות

1. איומים לוביים

במהלך דיוני המשלחת הלובית המדינית צבאית בלונדון ממשיכים הלובים ללחוץ על הבריטים להענות לתביעותיהם, תוך שמוש באיומים המושמעים מפי ראשי המדינה בסריפולי ותוך כדי השיחות בלונדון כי עתיד מכלול היחסים בין שתי הארצות תלוי בקבלת התביעות הלוביות. בעיקר רומזים הלובים כי יפגעו בקשרי הנפט בין בריטניה ולוב.

2. טרם נפלה הכרעה בענין הצ'פטינים

הבריטים הסכימו כנראה להסב את הסכום של 32 מיליון ליש"ט שלוב הפקידה על חשבון מערכת ההגנה האווירית, לרכישת ציוד צבאי אחר. כמו כן מוכנים להחזיר את 9 מיליון הליש"ט שהופקדו על חשבון הסנקים מסוג צ'פטיין שבריטניה התחילה למכור למשטר המלוכני. אולם הלובים מסרבים לקבל את הכסף, ועומדים על כך שבריטניה תספק את הצ'פטינים, אינם מוכנים לקבל סנטוריונים במקומם ואינם מוכנים לתת ערבויות שלא ישתמשו בנשק למסרה אחרת חוץ מהגנת לוב. אי לכך טרם נפלה הכרעה בבריטניה אך יש חוגים במשה"ח הבריטי הסבורים שיש להענות לתביעה הלובית מחשש שסרוב ידחוף את לוב לפנות לבריה"מ. לעומת זאת יש חוגים אחרים הסועעים כי אין כל כוונה למסור את הצ'פטינים ללוב.

3. קדאפי : בריטניה הסכימה לתביעות לוב, סכסוך ערב ישראל לא ייפתר

בדרכי שלום

בראיון לעתון המצרי "אלאחבר" הטעים קדאפי (9.11), יו"ר מועצת ההפיכה הלובית כי בשיחות הושג הסכם לסובת לוב ושהסכמת בריטניה נבעה מהחשש שלוב תפגע באינטרסים שנותרו לבריטים בלוב. דברי קדאפי נאמרו בקהיר שם שהה לרגל יום הזכרון לנאצר והכרזת האחד המשו לש בין לוב מצרים וסודאן. בהתייחסו לנושאים אלו אמר כי "לוב ומצרים רואות עצמן כמדינה אחת". ישראל אינה מאמינה אלא בכח, ועל כן, עלינו להחזיר זכויותינו בכח. סכסוך ערב ישראל, לא יפתר בדרכי שלום, ולא באו"ם. קדאפי הדגיש כי לוב תסייע בחומר וברוח למצרים נגד ישראל וכן תתמוך בפעילות המחבלים.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 29 -

4. השלכות הקמת האחד המשולש על מכירת נשק ללוב

בתגובה על הודעת שלש המדינות לוב מצרים וסודאן, על שאיפתן להקים אחד מניהן עלתה בעיקר בעתונות, שאלת ההשלכות שיהיו לאחד על מדיניות מכירת הנשק ללוב, ביחוד מצד צרפת ובדיטניה. בראה כי המגמה הרשמית היא להפחית בערך המעשי של האיחוד. דובר משה"ח הבריטי הודיע כי החלטת קהיר על האחד אינה משנה דבר לגבי המו"מ הנוכחי בין בריטניה ללוב. כתב "פיננשייל טיימס" המביא (10.11) הידיעה טוען כי הדעה הרווחת במשה"ח היא שהאחד אינו מכניס שום יסוד חדש אלא נועד לתת יותר פורמליות להסכם מדצמבר 1969, על תאום עמדות הארצות האלו בתחום המדיני, הכלכלי והצבאי.

5. ועידת אאפסו בערכה בלוב

בלוב בערכה (9-11.11) הועידה ה-9 של ארגון הסולידריות האפרו אסיאנית. זו הפעם הראשונה שהמשטר החדש מארח ועידה בין לאומית והוא רוצה להבליט בארוח ארגון הדוגל בסיסמאות "מהפכניות" את אופיו המתקדם והשתתפותו בקרב המחנה "המהפכני" במישור הבינלאומי ולא רק הערבי.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 30 -

י ר ד ן
=====

לאחר כניסת ההסכם עם המחבלים לתוקף

א. מהות ההסכמים

1. ב - 12 בנובמבר נכנסו לתקפם ההסכמים השונים שבין ממשלת ירדן והמחבלים והפרוטוקול שנחתם בניהם, הקובע הסדרת היחסים בין הצדדים.
2. הנקודות העיקריות המוסדרות בפרוטוקול זה הינן : קביעת מיקומם של בסיסי המחבלים ותחומי הקמת בסיסי האימונים שלהם מחוץ למקומות ישוב, התרת הקמת מספר משרדי ארש"פ ברמת עמון, בארבוד ובזרקא, המשרדים יוקמו ע"י הועדה המרכזית ולארגונים אחרים לא תותר הקמתם. נקבע מספר חיילי ארש"פ שיוצבו ליד המשרדים וכן מספר המחבלים שנוכחותם בעמאן קשורה בהשתתפות בסיוורים המשותפים עם הירדנים, כן נקבע מספר המחבלים החמושים שנוכחותם תותר בערים אחרות. בפרוטוקול גם קביעה ביחס לסמלי מכוניות המחבלים, וכן כללי שיתוף הפעולה בין המחבלים לצע"י בנושאי פעילות בקו ובגד ישראל. בהסדר נקבעו סמכויות משטרת ירדן וסמכויות "הועדה המרכזית" של הארגונים, כמו כן נקבעו כללים להתנהגות כוחות המליציה של הארגונים בעמאן וקביעה כי נשקם ישמר בבתייהם.

ב. תגובות המחבלים

1. אף כי בתחילה היו המחבלים מאופקים יחסית בתעמולתם בענין מיבוי וצפי תל לרוה"מ ירדן, הרי נראה עתה כי עראפת נסחף קצת יותר אחרי יסודות קיצוניים בהתבטאויות נגד רוה"מ ירדן. בהרגישו עצמו יותר בטוח הרחק מהזירה בירדן, תקף עראפת קשות את וצפי תל בראיון בעתון המצרי "אל אחנאר" (6.11) וגם בביקורו הנוכחי בטרופולי האשים ממשלת ירדן בכונות לחיסול המחבלים.
2. נושא חימוש המליציה והתפרקות יתר המחבלים מנשקם בערים בירדן, עשוי לשמש גורם נוסף להחמרת החשדנות בין הצדדים ולערעור בסיונות ההרגעה בניהם. כך למשל טען עיתון פת"ח ב - 10.11 כי הפרוטוקול של 22.10 אינו דן בענין נשיאת הנשק בערים וכן אינו אוסר על אנשי המליציה לשאת נשק אישי בערים.

סודי ביותר
=====

סודי ביותר לנמען בלבד

- 31 -

הועדה הבין ערבית

הועדה הבין ערבית וועדות המשנה שלה ממשיכה בפעולתה, כשתקוותיה לסיים עבודתה עד סוף השנה.

המצב בשטח :

1. ערב כניסת ההסכמים לתוקפם בין הצדדים הסתבר כי המחבלים ממשיכים תהליך פינוי הערים, הן עמאן והן בצפון, תוך כוונות לפנות גם ערים אחרות בצפון כסלט וג'רש. גם הצבא מבצע ההתחייבויות עליהם הוא חתום לפי ההסכמים.
2. על אף נסיונות ההרגעה היו גם בימים האחרונים מספר התנגשויות בין הצדדים, בעמאן ובארבד. יש להניח כי גם בעתיד עשויות לפרוץ התנגשויות נוספות בין הצדדים, אם כי מאותיות.

לסיכום

1. על אף ההסכמים בין הצדדים, במשכת החשדנות ההדדית בניהם.
2. רק הנסיון המעשי בשטח יוכל להוכיח באיזה מידה אכן ימלאו הצדדים את התחייבויותיהם על פי הסכמיהם.
3. נראה כי בעתיד הקרוב, הרי למרות המתיחות הקיימת בין הצדדים לא צפויים דווקא מאורעות כדוגמת משבר ספטמבר בניהם, בפרט בשל חולשת המחבלים, אך אין להוציא אשפרות חידוש ההתנגשויות בטוח שני, מכלל חשבון.
4. המחבלים מתיחסים גם בחשדנות לוצפי תל, אשר ממשיך מבחינתו לעשות מאמצים לשמירת היחסים עם מצרים.

סודי ביותר
=====

1911

סודי ביותר לנמען בלבד

- 32 -

המפרץ הפרסי

בעקבות סיורו של סיר וויליאם לוס במפרץ הפרסי מתגבשת במחם"ד ההסכמה הבאה:

1. הבריטים רוצים להסתייע בארה"ב

הבריטים מוכנים להשאיר חלק מכוחותיהם במפרץ. רמזו לאמריקאים שהגורם המעכב הינו קשי תקציבי. המדובר בסכום של 20 מיליון דולר להחזקת מתקנים צבאים, משכורות קצינים ומערכת מודיעין. האמריקנים טרם קיבלו החלטה.

2. יתר הבנה בין איראן לבריטניה

הושגה מידה גדולה יותר של הבנה בין איראן ובריטניה אך לא במימדים שהאיראנים מציגים. בריטניה לא רואה כיצד ניתן ליישב את תביעתה של איראן על איי טנג ואבו מוסה בפתח המפרץ מבלי לחבל בסיכווי הקמת הפדרציה. החשש הוא שאם ייכשלו מאמצי האיראנים לשכנע שליטי הנסיכויות הם עלולים להשתלט בכוח על האיים.

3. התערבות אמריקאית מנימלית

האמריקאים עצמם נמנעים מלהתערב בבעיות הפנימיות של הנסיכויות. דאגתם היא להבטיח נוכחות מינימלית שתעקוב אחרי הפעילות הסובייטית. בממשל האמריקאי חלוקות הדעות בשאלת הגדלת הנוכחות הימית.

4. סוקוטרה

ניכרת פעילות סובייטית באי. טרם עמדו על סיבה.

סודי ביותר

הערות

המאמר המובא להלן הוא תרגום של הערך "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955.

המאמר "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955

המאמר המובא להלן הוא תרגום של הערך "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955. המאמר מביא לדעתו של המחבר, כי המאמר "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955, הוא תרגום של הערך "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955.

המאמר "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955

המאמר המובא להלן הוא תרגום של הערך "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955. המאמר מביא לדעתו של המחבר, כי המאמר "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955, הוא תרגום של הערך "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955.

המאמר "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955

המאמר המובא להלן הוא תרגום של הערך "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955. המאמר מביא לדעתו של המחבר, כי המאמר "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955, הוא תרגום של הערך "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955.

המאמר "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955

המאמר המובא להלן הוא תרגום של הערך "המאמר" בעיתון "הארץ" מ-1955.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 33 -

דעות בנאט"ו על המזה"ת

- ב-3.11.70 - 26.10 קיימו האחראים למזה"ת במשרדי החוץ של נאט"ו כנס בכריסל (בהעדרות נציגי איסלנד, פרוסוגל וקנדה). להלן עיקרי הדעות שהושמעו בכנס, כפי שמסר אחד המשתתפים בו:
- המשך הסכסוך הישראלי-ערבי אפשר את העמקת החדירה הסובייטית שגרמה להרעת המצב האסטרטגי של נאט"ו.
 - מחירי הדלק באירופה המערבית האמירו כתוצאה מצמצום האספקה ע"י לוב ומהפסקת ההזרמה בטפליין. נכזבה כליל התקווה שהשימוש במיכליות גדולות יגרום להוזלת מחירי הדלק.
 - פחרון של שלום בין ישראל לערבים לא יושג ב-15-10 השנים הקרובות.
 - בחקופה זו יגדל כוחן ומשקלן של מדינות אפריקה ואסיה, אשר מחוך אינטרסים משלהן תעמודנה על כך שהמעצמות תעשינה להחזרת ישראל לגבולותיה.
 - גם מדינות נאט"ו לא תשנינה בהרבה את יחסן לישראל ולערבים בגלל שיקולים של צדק ויושר או בגלל מידע כגון על עברם הפרו-נאצי של אנור סאדאת ומרעיו או כגון על שריצת סוכנים סובייטים במצרים.
 - דיוני ועידת לוסאקה והדיון המזה"ת בעצרת האו"ם הנוכחית מבשרים ברורות מה מצפה לישראל בעתיד.
 - לישראל קלפים חזקים עתה: שליטה בשטחים, צבא מצוין, עם ממושע, תמיכה כספית יהודית עצומה ויחסים תקינים עם ארה"ב המאפשרים לה לקבל ציוד מודרני אמריקני. אך מצב זה לא ימשך לתמיד: החמיכה בישראל אינה כה אחידה בציבור האמריקני ולארה"ב אינטרסים ברורים בצד השני.
 - הכנס המליץ למדינות נאט"ו לשמור על אפשרויות פתוחות לדו-שיח עם מדינות ערב ולמנוע פעולות שתגרומנה זעזועים נוספים לאספקת הנפט לאירופה, שהוא גם כיום זול כדי מחצית מהנפט של ונצואלה.

סודי ביותר

The first part of the report is devoted to a description of the general character of the country, and to a statement of the principal occupations of the people. The second part contains a detailed account of the various industries and manufactures, and of the progress of agriculture. The third part is a summary of the statistics of the population, and of the commerce and trade of the country. The fourth part is a list of the principal towns and cities, and of the principal roads and canals. The fifth part is a list of the principal rivers and lakes, and of the principal mountains and hills. The sixth part is a list of the principal minerals and fossils, and of the principal plants and animals. The seventh part is a list of the principal books and papers, and of the principal libraries and museums. The eighth part is a list of the principal public buildings, and of the principal public works. The ninth part is a list of the principal public institutions, and of the principal public officers. The tenth part is a list of the principal public charities, and of the principal public services. The eleventh part is a list of the principal public works, and of the principal public services. The twelfth part is a list of the principal public institutions, and of the principal public officers. The thirteenth part is a list of the principal public charities, and of the principal public services. The fourteenth part is a list of the principal public works, and of the principal public services. The fifteenth part is a list of the principal public institutions, and of the principal public officers. The sixteenth part is a list of the principal public charities, and of the principal public services. The seventeenth part is a list of the principal public works, and of the principal public services. The eighteenth part is a list of the principal public institutions, and of the principal public officers. The nineteenth part is a list of the principal public charities, and of the principal public services. The twentieth part is a list of the principal public works, and of the principal public services.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 34 -

בקווי הפסקת האש

כללי.

1. בזירה המצרית במשך השקט, המצרים המשיכו בעבודות ביצורים, התארגנות, וקצינים מצריים המשיכו לקיים כרגיל סיורים ותצפיות בקו. כן עיבו המצרים במידה מסויימת את מערך השריון והארטילריה שלהם במרחב התעלה. התנהגות החיילים המצריים היתה השבוע, חפשיה בעיקרה ובמקרים רבים נראו חיילים מסתובבים בלי חגור ונשק או קסדות ומספר מהם חדשו את הרחצה והדיג במימי התעלה.

2. השבוע חלה עליה בהיקף פעילות הטרור. בין ה-1.11.70 - 8.11.70 בוצעו בכל הזירות 23 פעולות טרור, לעומת 15 בשבוע הקודם. 18 מבין פעולות אלה בוצעו בשטחים המוחזקים ובתוך ישראל כשעיקר העליה הורגשה ברצועת עזה והיתה קשורה, כנראה, ביום ה-40 למות באצר (2.11.70). 4 מפעולות הטרור בוצעו בגבול לבנון. 1 בגבול ירדן, 1 ביהודה ושומרון, 13 ברצועת עזה (לעומת 5 בשבוע הקודם), 1 במרחב סיני ו-3 בתחום ישראל. מבין פעולות הטרור השבוע חסורות ביותר היו הפיצוצים בתחנה המרכזית בתל-אביב: ב-6.11.70 ב-13.02 התפוצץ מסען חומר בפץ ליד קו 4 בתחנה המרכזית בת"א. לא היו נפגעים. מאוחר יותר ב-13.28 התפוצץ מסען נוסף ליד קולנוע "מרכז". כתוצאה מהתפוצצות זאת נהרג אזרח ישראלי ו-34 נפצעו. המסענים היו, כנראה, מורכבים מליכוני יד עם עפרונות שהייה. מספר חשודים נעצרו לחקירה. הפתח' נטל על עצמו את האחריות לפיצוצים.

ההתרחשויות בזירות השונות.

א. מצרים

המערך המצרי במרחב התעלה

1. להלן טבלה המציגה את עוצמתו של המערך המצרי במרחב התעלה מעודכן ל-3.11.70:

סודי ביותר

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

סודי ביותר
לנמעו בלבד

- 35 -

סוג הנשק	סג"כ
טילי קרקע-אוויר	13 בסיסים מבצעים של טילי ס.א. 3. 24 בסיסים מבצעים של טילי ס.א. 2. סה"כ 37 בסיסים מבצעים של טילי ק/א
שריון	כ- 385 טנקים
ארטילריה	כ - 17 סוללות ארטילריה בינונית כ - 88 סוללות תותחי שדה ונ"ט/שדה. כ - 14 סוללות מרגמות כבדות 160 מ"מ. כ - 8 סוללות מרגמות כבדות 120 מ"מ. סה"כ 127 סוללות ארטילריות.

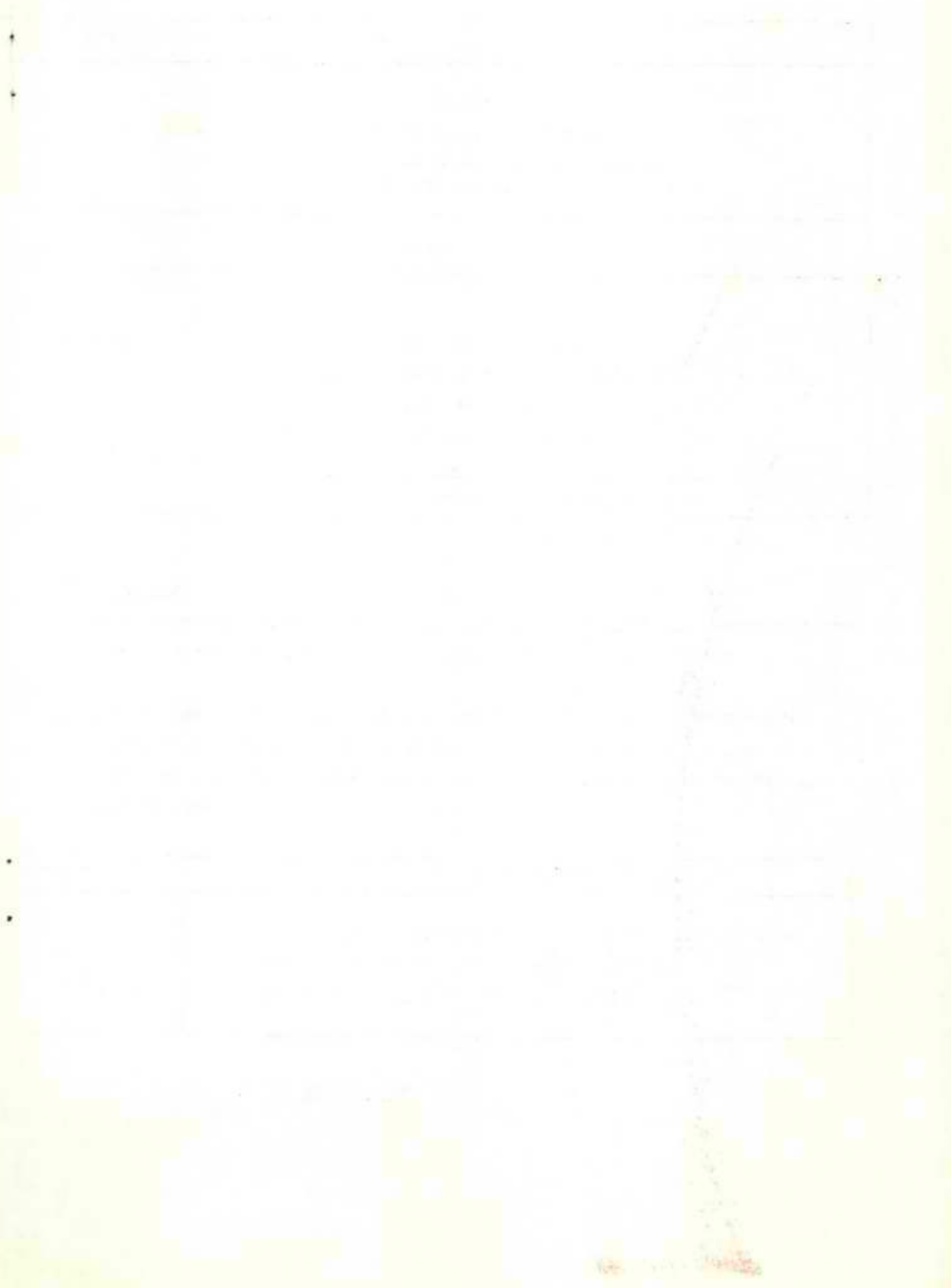
המצב בקו

2. המצרים המשיכו בעבודות ביצורים בקו בעזרת ציוד הנדסי כבד ועבודות ידיים. עבודות הביצורים נעשו בכל הגזרות במשך היום ועיתים גם בלילה.
3. חיילים מצריים צראו השבוע כשהם מסתובבים בשטח ללא נשק וקסדות ומבלי שיגלו סימני כוונות מיוחדים. עם זאת עסקו רק חיילים מצריים מועטים בדיג או רחצה בתעלה. היו שינויים כלשהם בהתנהגות החיילים המצריים כפי שמעידה הטבלה הבאה:

היממה	התנהגות החיילים המצריים בקו
5-6.11.70	בגזרה המרכזית והדרומית פעילות רגילה אך חיילים לא התהלכו שלא לצורך. בגזרה הצפונית התהלכו חיילים מצריים בחפשויות בד"כ ללא חגור או נשק.

סודי ביותר

1917-1918
1919-1920

סודי ביותר לנמען בלבד

- 36 -

6-8.11.70	ב - 6.11 חיילים מצריים מועטים בלבד. מתהלכים על הסוללות. נראו יותר חיילים לבושי קסדות עם נשק ביד וחיילים מצריים מציצים מחולות ובוקרים. ב- 7.11 גילו החיילים המצריים יותר חפשיות ורבים נראו ללא נשק וקסדות.
8-9.11.70	בגזרה הצפונית אותרו 6 מקרי דייג ורחצה. באיזור איסמעיליה נראו חיילים רבים מתהלכים על הסוללה בחפשיות. בשאר הגזרות נראו חיילים בודדים מתהלכים בחפשיות על הסוללה.
9-10.11.70	נראו חיילים מועטים מסתובבים על הסוללה בגזרה הצפונית ללא נשק וקסדות.
10-11.11.70	בקנטרה וגשר פירדאן נראו מספר חיילים מצריים מתרחצים בתעלה. ב-2 מקומות אחרים נראו חיילים בודדים מבסיס לדוג במי התעלה.
11-12.11.70	לאורך כל הקו נראו חיילים מצריים מתהלכים באופן חפשי על הסוללה ללא חגור, נשק או קסדות. במספר מקרים ירדו חיילים מצריים למים.

4. בקו אותרו ביקורי קצינים כרגיל למטרות בקורת, סיורים ותצפיות.

5. אותרו תנועות רכב מצריות. בליל ה-8-9.11.70, למשל, נשמעה תנועת רכב מאיזור ראס אל עיש ועד קנטרה. נראה כי בוצעה החלפת יחידות בקו.

6. ב- 9.11.70 בין השעות 1030 - 1120 תמרנו 4 סירות של המצרים לאורך החוף המערבי באגם המר. הסירות הועלו לחוף והוסתרו בסבך.

7. ב- 9.11.70 ב-2025 פלס חייל שלנו כדור באיזור כנרת. למחרת נשמעה יריה מהצד המצרי בק"מ ה-10 צפונית מערבית לאחד ממעוזינו. לא זוהה כיוון היריה.

8. עשן נראה עולה מארובת בתי הזיקוק בסואץ.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

37 -

ב. י ר ד נ.

פעילות סרור משטח ירדן.

1. בשבוע שבין ה- 1.11.70 - 8.11.70 בוצעה פעולת סרור אחת משטח ירדן, בהשוואה ל-2 בשבוע הקודם: ב- 9.11.70 ב- 1958 נורו 6-7 פגזי מרגמה לעבר כוחותינו דרומית ממוצב הברך. חיילינו השיבו בירי 20 פצצות מרגמה 81 מ"מ לעבר מקור הירי המשוער. פעולות סרור בודדות אלה, לאחר המשבר בירדן, מבטאות את תחילת חידושן ההדרגתי של הפעולות מקו גבול זה.

פעולות כוחותינו.

2. ב- 9.11.70 התפתח מרדף, כאשר נתגלו ב-1300 עקבות אדם אחד ו-2 גמלים 7 ק"מ צפונית-מערבית ליוטבתה. במרדף השתתף גם מסוק. העקבות הובילו דרומה למצוקי יוטבתה וסמועיה. בסריקות נתגלה תרמיל ובו 50 כדורי קלצ'ניקוב. ב-1830 הופסק המרדף עקב החשיכה. עם בקר ה-10.11 התחדש המרדף בעזרת מסוק והסתיים ב-1710 לאחר שנעצרו 2 חשודים לחקירה.
3. ב- 9.11.70 בין השעות 1540 - 1800 בוצעה סריקה בגדמ"ז של הירדן בשפך ואדי מליח דרומית לאום צוץ לאיתור סירה, שביראתה שם ב-8.11.70. נתגלו גלגל גומי ו-2 חגורות הצלה.
4. כוחותינו ירו מדי פעם למטרות חיץ.

העברת סייענים לירדן

5. ב- 5.11.70 ב-1330 גורשו לירדן 16 כלואים תושבי השטחים, שסייעו לפעולות סרור. ההעברה בוצעה באיזור צאפי שבערבה.
6. ב- 9.11.70 ב-1330 גורשו לירדן 16 כלואים נוספים מתושבי השטחים שסייעו לפעילות הסרור. הגרוש נעשה באיזור ערבדל שבערבה.

ג. ס ר י ה

1. בשבוע שבין ה- 1.11.70 - 8.11.70 לא בוצעה כל פעולת סרור משטח סוריה. לעומת 3 בשבוע הקודם. בכך נמשך השפל בפעילות הסרור בזירה זאת.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 38 -

2. ב-8.11.70 ב-1405 חדר עדר לשטח ההפקר מול איזור הנמצא 2 ק"מ דרומית מזרחית לקובייטרה. חיילינו במקום ירו בנשק קל לעבר העדר.

ד. ל ב ב ו ן

פעילות טרור משטח לבנון

1. בשבוע שבין 1.11.70 - 8.11.70 בוצעו 4 פעולות טרור משטח לבנון, : כמספרן בשבוע הקודם. 2 מהפעולות בוצעו בגזרה המערבית (הנחת בזוקות מאולתרות מכוונות לעבר אדמית וחדירה ליד שלומי) ו-2 מהפעולות בגזרה המרכזית (הפגזת מרגמות על אביבים ומציאת ציוד חבלה באזור הר בוסר).
2. ישנן עדויות, כי המחבלים החלו חוזרים מירדן לבתיסיהם המבצעיים בדרום לבנון. לאחר שבסיסים מבצעיים אלה יתפסו במלואם יש לצפות לעליה הדרגתית בפעילות בזירה זאת כשתוך כדי הגברת פעילותם ההדרגתית ינסו המחבלים לבחון את תגובות ישראל ותגובות שלטונות לבנון לאור הבעיות שיש לארגוני הטרור עם שלטונות לבנון והתנגדות התושבים למחבלים.

פעילות כוחותינו בגבול לבנון

3. כוחותינו המשיכו בקיום מארבים ותצפיות יום בשטח לבנון בקרבת הגבול. תצפיות היום קויימו במקומות הבאים: צפופית להר אביבים, מערבית לרמיש, דרומית - מערבית לרמיש, מערבית ליראון וצפופית מערבית לג'בל רוס.
4. כוחותינו ירו מדי פעם למטרות חיץ ומנע. ב-9.11.70 ב-1440, למשל, ירתה תצפית בשטחנו מזרחית לחניתה מספר צרורות נק"ל לעבר מספר דמויות, שנראו צופות לשטחנו. הדמויות נעלמו.
5. ב-5.11.70 ב-0850 תפסה תצפית כוחותינו מערבית לרמיש רועה מקומי, שנחקר ושוחרר לאחר מכן. אותו יום ב-1545 תפסה אותה התצפית 4 אנשים (2 גברים, ילד ואשה) שנחקרו ושוחררו, אף הם, לאחר מכן.
6. ב-11.11.70 ב-1120 חדר רועה לשטחנו צפופית לבסועה. העדר גורש. הרועה נעצר לחקירה.

המחלקה לביטחון

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

- 39 -

החזרת שבויים ללבנון

7. ב-9.11.70 הוחזר ללבנון בראש הנקרה שבוי, שנלקח בפשיטה על
עיסא אל שעב ב-17.9.70.
8. ב-11.11.70 ב-1130 הוחזר ללבנון בראש הנקרה דייג לבנוני, שנתפס
ביוני השנה.

* * * * *

סודי ביותר

דף יומי

ירושלים, יז' חשוון תשל"א
16 נובמבר 1970

מס' 20
נ/ה

דף 1 מתוך 3 דפים
עותק 9 מתוך 43 עותקים

[Handwritten signature]

י ר ד נ

1. המשבר האחרון בירדן - הערכת השיגי הצדדים.

- להלן הערכה מערבית מתחילת נובמבר:
- הפטרולים המשותפים - הישג לממשלה. אמנם הפטרולים המשותפים משמעותם המשך נוכחות מחבלים מזויינים בעמאן; מאידך פירושו שרק המשטרה הוכרה כגורם האחראי לסדר-דבר היכול להיחשב כהישג לממשלה.
 - המשבר הפגין נאמנות הצבא למלך. טענות המחבלים בדבר עריקות רבות מהצע"י בעת הקרבות הן בלתי מבוססות. הצע"י הוכיח נאמנותו למלך. הסיוע הצבאי האמריקני מפצה במהירות את הצע"י על מחסור קריטי בתחמושת.
 - המצב במחנה המחבלים. הטענות בדבר מורל נמוך במחנה המחבלים בכונות, כמובן, אך מופרזות. הנקודה המרכזית היא באיזו מידה יוכלו המחבלים "המתונים" לכפות דעתם על הקיצוניים. ספק אם ערפאת יוכל להחזיק הפיקוח על הקיצוניים.
 - תחזית. לו היה ערפאת מסוגל לפקח על הקיצוניים היתה אז אפשרות למודרס ויונדי. אך אם יצליחו הקיצוניים - ואפשרות זו סבירה יותר - להביא למתיחויות בין תנועת המחבלים ככלל לבין המלך, אזי יש אפשרות לסיבוב שני ההכרזות בכך. ההערכה היא שלאור הצלחת המלך מבחינה צבאית בסיבוב הראשון, אין להניח שהמחבלים יזמו סיבוב שני, מכל מקום לא תוך חדשים-שלושה. (05714/ז)

2. תפניות במדיניות ירדן בעקבות המשבר האחרון

להלן הערכה מערבית (תחילת נובמבר):

- ישראל אינה נחשבת יותר לאויבה העיקרי בעקבות עמדת סוריה בירדן בעת המשבר אין ישראל נחשבת עוד לאויב העיקרי. מסקנה זו גרמה לשינוי רדיקלי במדיניות חוסיין.
- המסקנות מבחינת המערך הצבאי במושגים צבאיים, משמעות השינוי הוא שהמערך הקודם של הצע"י נגד

החומר בחלקו ממקורות סודיים
סוד לא לעיטוט או ליוס
נא להחזיר לחקר עד 23 נוב' 1970

דף 2 מתוך 3 דפים
עותק מתוך 43 עותקים

ישראל הוזבח והצע"י ממוקם מחדש לענות על האיום הסורי והעיראקי.
המשמעות לגבי המחבלים.

ג.

יתכן שיבוי בכיוון הגברת התוכן הסרוריסטי שבפעולות המחבלים, אך לסווח רחוק אין האלמנטים ה"מתונים" שבקרוב המחבלים מסוגלים לבצע פעולות יעילות בגדמ"ע. הפתח עשוי לאבד התוכן של שיחרור לאומי ולמצוא מפלט באלימות פנימית. הצלחת הפעולות בגד המחבלים בירדן עלולה להביא להעתקת פעולות המחבלים ללבנון ואף, במשך הזמן, לאזור עקבה ולאזור הירדן. ירדן תנקוט יזמה לקדם איום זה.

המסקנות מבחינת הביטחון הפנימי

ד.

גם מבחינת הביטחון הפנימי הביא מצב המחבלים לשיבוי במערך. הכוחות המיוחדים יופנו למשימות בג ד פעילות המחבלים.

המשמעות מבחינת ארגון הצבא.

ה.

השיבוי מורגש גם במערך ח"א - הגורם ההגנתי של גילוי מטוסים ישראלים ירד בחשיבותו ועלה ערכו של ח"א כמסייע טקטית לכוחות קרקע ובסיוורים. עזרה תידרש בפיתוח תצ"א לגבי פעולות המחבלים, ש"פ קרקע/אוויר, שימוש בהליקופטרים וטכניקות אחרות לפעולות אנטי-גרילה. בסיס מפרק הפך ל"קו חזית" בעוד שעקבה נמצאת ב"עורף". יש לקחת בחשבון שעקבה תהפך לבסיס בטוח ובקודת מוצא לפעולות בג ד מחבלים.

המשמעות מבחינת כלכלית

ו.

התפיסה של תכנון כלכלי המבוסס על המצב מלפני 1967, כאשר הגדמ"ע משחקת תפקיד מרכזי בכלכלה, נדחתה הצידה. כל פיתוח לעתיד יצטרך להיות מאוזן יותר ולכלול גם אפשרויות התיישבות לפלסטינאים.

משמעות לגבי הסדר עם ישראל

ז.

גוסף על כוונתו של חוסיין להמשיך בחתירה להסדר עם ישראל עפ"י מה שסיכם עם נאצר, יש מקום לשיתוף פעולה של ירדן עם ישראל בפתרון בעיית הפליטים. ירדן מסוגלת עתה לספק מודיעין יעיל בפעולות בגד המחבלים. חוסיין מתכוון להחזיק היזמה בידיו לאחר שזו נשמטה עתה מידי המחבלים. (צ/ר 05668)

סודי

The first part of the paper is devoted to a discussion of the
 various methods which have been proposed for the determination of
 the rate of reaction between a radical and a molecule. The most
 common of these is the method of initial rates, in which the
 initial concentration of the radical is varied and the initial
 rate of reaction is measured. This method is simple and direct,
 but it is subject to a number of errors, particularly those
 arising from the determination of the initial concentration of
 the radical. A more accurate method is the method of
 continuous variation, in which the concentration of the radical
 is varied and the rate of reaction is measured at a constant
 concentration of the molecule. This method is more complicated,
 but it is more accurate than the method of initial rates.
 The second part of the paper is devoted to a discussion of the
 various factors which influence the rate of reaction between a
 radical and a molecule. These factors include the nature of the
 radical, the nature of the molecule, the temperature, and the
 concentration of the reactants. The rate of reaction is
 generally found to increase with increasing temperature and
 increasing concentration of the reactants. The nature of the
 radical and the nature of the molecule also influence the rate
 of reaction, but the effect is more complicated and is not
 easily explained.

דף 3 מתוך 3 דפים
עותק מתוך 43 עותקים

3. על כוונות חוסיין לגבי קיום הסכמים עם המחבלים.

שה"ח הירדני סיפר כי אין בכוונת חוסיין לקיים הסכמים שחתם עם המחבלים וכי אין בכוונתו להמשיך להרשות פעילותם בירדן ולא יהסס להילחם בהם שוב. (א/ק 05734)

הצרת חקר: אפילו יוטל ספק בייחוס הדברים לשה"ח ירדן, הרי בראה כי מגמת הספקנות של חוסיין כלפי המחבלים וכוונותיהם, משמשת אותו בהערכותיו לגבי עתיד היחסים עמם. יצויין כי גם המחבלים מצידם, מגלים חשדנות מרובה כלפי ירדן וכופרים בכוונותה להשלמה עימם.

4. חוסיין מגלה עיבין בשידורי ישראל

נמסר כי חוסיין מאזין בקביעות לחדשות בערבית מקול ישראל. כן עוקב בעירנות אחר הסרטים בטלוויזיה הישראלית. הדבר נכון גם לגבי האנשים שמסביבו. (צ/05259)

סודי

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

משרד החוץ-מחלקת החקר

ירושלים, י' חשוון תשל"א

11 בדצמבר 1970

דף מיוחד מס 65

עותק 9 מתוך 27 עותקים

דף 1 מתוך 2 דפים

נוהל

1. התפתחות בעמדת צרפת לגבי הבעיה הפלסטינאית
- דיווחים מסוף ספטמבר הצביעו על התפתחות בעמדה הצרפתית לגבי הבעיה הפלסטינאית בעת המשבר בירדן ובעיקבותיו:-
- א. פעילות דיפלומטית צרפתית בעת המשבר בירדן, עם פרוץ המשבר הירדני נישלחו הוראות לשגרירויות הצרפתיות במדינות הקשורות למשבר לפעול אצל מדינות כהונתן למתינות כדי למנוע הרחבת הסכסוך והתערבות מבחוץ. במיוחד הושם דגש על דמשק ובגדאד. כנראה ששגריר צרפת בקהיר התערב אצל נאצר ע"מ לעודדו במאמצי הפיוס. במשך היממות הראשונות של ההתנגשויות היו הדיפלומטים הצרפתיים בווינגטון, מוסקווה ולונדון וכן באו"ם פעילים במיוחד והשתדלו להשיג פרסום הודעה משותפת של ה-4 על ירדן. הצרפתים זוקפים לזכות מאמצייהם אלה הרגעה מסויימת של המצב.
- ב. הערכת פקיד בכיר צרפתי על מיעוט ההשפעה הצרפתית. לעומת זאת טען פקיד בכיר במטה"ח הצרפתי שהשפעת צרפת בעת המשבר היתה למרות פעילותה, אם לא אפסית הרי לכל היותר חסרת ערך. לדעתו אין צרפת יכולה לשחק תפקיד כלשהו במז"ת כל עוד אינה מחדשת אספקת נשק לישראל וממתנת עויינותה השיטתית לעמדה הישראלית.
- ג. התפתחות בעמדה הצרפתית לגבי הבעיה הפלסטינאית. ערב הסכסוך היתה עמדת צרפת ברורה: תמיכה בחוסיין. על כך הכריז שומאן בווינגטון לאחר שיחתו עם רוג'רס. לעומת זאת הכריזת ממשלת צרפת ב-23.9 כבר מדגישה חשיבות הבעיה הפלסטינאית. פקיד בכיר במטה"ח הצרפתי הביע דעתו, אם כי באורך אישי, בעקבות המשבר בירדן, שהרצון הלאומי הפלסטינאי חייב להתגשם בצורה כל שהיא. הוא מכיר בכך שישראל תתנגד לזאת, אלא שלאורך ימים יועיל הפתרון לישראל עצמה. הוא סבור שהפתרון הטוב ביותר היחה נפילתו של חוסיין. במצב הנוכחי אפשר לדבר על הקמת מדינה פלסטינאית בצפון ירדן, ובעתיד-גם בגדמ"ע. פקיד לשכת העתונות של אליזה הביע י-24.9 את הדעה שחוסיין איבד המערכה, אם לא מייד, הרי לעתיד. ומעל לכל - פומפידו בעת ביקורו בבריה"מ הדגיש החשיבות שיש לייחס להופעת הרגש הלאומי הפלסטינאי ועל החשיבות במציאת פתרון לאומי לבעיה הפלסטינית. גם נציגים ערביים מחרשמים שחל שינוי בעמדת צרפת לגבי הבעיה

(04366/ז; 04370/ז)

החומר רגיש ביותר לא ליחוס
להפצה או להזכרה בכל צורה שהיא
נא להחזיר לחקר עד 20.11.1970

סודי ביותר
לנמען בלבד

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

עותק מתוך 27 עותקים
דף 2 מתוך 2 דפים

2. עמדת בריה"מ בעת הסכסוך בירדן.
בסעודה שערך מאליק, נציג בריה"מ באו"מ, לנציגי הערבים באו"מ בעת ההתנגשויות בירדן, הבהיר שברי"ה"מ אינה יכולה להתערב בעיניניה של ירדן, אם כי אין ברצונה להמעיט בערך הזכויות של תנועת השחרור הפלסטינאית. הוסיף שכל שברי"ה"מ רוצה הוא שהערבים לא ילחמו איש ברעהו וע"י כך יעודדו האויב לרמוס זכויותיהם (04693/צ)
3. ברי"ה"מ טוענת שישראל התכוננה להתערב במשבר בירדן ונבלמה ע"י ארה"ב
דיפלומטים סובייטים באו"מ טענו בפני עמיתים ערבים בעת המשבר הירדני שבידיהם ידיעות שלפיהן הציעה גב' מאיר לניקסון התערבות ישראלית בירדן וכי ניקסון לא הסכים להצעה ואמר שארה"ב תטפל בזאת בעצמה. (04787/צ)

העתק: מנהל אירופה 1
מנהל אירופה 3

סודי ביותר
לנמען בלבד

סודי ביותר

משרד החוץ - מחלקת החקר

ירושלים, י' בחשון תשל"א

11 בנובמבר 1970

דף מיוחד מס 66

עו"ת 3 מתוך 27 עותקים
דף 1 מתוך 2 דפים

כ"ה

1. שה"ח התוניסאי בעד הגברת הנוכחות האירופית

בים התיכון

להלן דעת שה"ח התוניסאי, מסמודי (מחצית אוקטובר):

א. נוכחות בריה"מ בלתי נמנעת בגלל סכסוך ישראל - ערב, וארה"ב מכירה בכך. לסיבים השפעה על עמדות ארגוני החבלה.

ב. מצב זה הופך הים התיכון לאחת מנקודות העימות בין המעצמות ומביא להתעלמות בעת קבלת החלטות, מהאינטרסים של המדינות החופיות.

ג. האיזון באיזור מופר בגלל היעדרן המוחלט של מדינות אירופה, אדישותן למאורעות וחוסר מדיניות ים - תיכונית מצדן (חוץ מצרפת שלא הבהירה מטרותיה).

ד. תביעת אלג'יריה שהים התיכון יהיה ביטירלי אינה ריאלית. כיוון שאין להעלות על הדעת שהמעצמות יעזבו הים התיכון מרצונן, חיונית נוכחות אירופית. זו לא תתבטא בברית פורמלית או ציי מלחמה, אלא בתכנית כלכלית וסידע לפתוח. על מדינות אירופה להפוך מדינות הים התיכון לחלון ראווה ליכולתם של ההון והמומחים האירופאים. הוא מקוה שמדינות נוספות לצרפת, כאיטליה וכספרד, יאמצו השקפה זו.

ה. רק סיוע מוגבר מצד השוק האירופי המשותף יכול להביא תוניסיה להתפתחות בגלל העדר הסיכונים הפוליטיים הכרוכים בסיוע מארה"ב או בריה"מ.
(ש/05204)

2. נשיא לבנון לשעבר על סיכויי השלום במז"ת

נשיא לבנון לשעבר חילו הביע הדעות הבאות (מחצית אוגוסט):

1. הליאות מהמלחמה - פתח אפשרי לשלום. מורגשת ליאות מהמלחמה באוכלוסיית

מצרים, וגם באוכלוסיית הגדמ"ע. באם ליאות זו תורגש גם בישראל, יעלה אולי בידי דעת הקהל במדינות אלו להשפיע על התנהגות ממשלותיהן.

2. דרושה תקופת הפוגה כדי להתרגל לחיות בצוותא. מסקנתו היא שיתקבל על

הדעת רק Une paix de résignation ע"מ ששלום זה לא יהיה הפוגה בלבד דרושה תקופה ארוכה בה ילמדו הצדדים לא לירות זה על זה, ואז יתרגלו לחיות בצוותא. כדי להשיג תוצאה זו, דרוש חיץ בולם של כוחות או"ם.
(ש/03382)

החומר רגיש ביותר לא ליחוס
להפצה או להזכרה בכל צורה שהיא
נא להחזיר לחקר עד 22 נוב' 1970

סודי ביותר
לנמען בלבד

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

עותק מתוך 27 עותקים
דף 2 מתוך 2 דפים

- 2 -

3. לבנון מבטלת תכניתה למכירת המיראג'ים כתוצאה מלקחי המערכה

הסורית - ירדנית.

ידיעה בודדת מוסרת שהצלחת ח"א הירדני בהשמדת סנקים סוריים בעת הפלישה לירדן שיכנעה את ח"א הלבנוני לבטל תכניתו למכירת 11 המיראג'ים שברשותו. הערכת לבנון היא שבמקרה התקפה סורית עליה תוכל להפעיל המיראג'ים, כאשר ח"א הסורי משותק מפחד הגנה אווירית של שמי לבנון ע"י ח"א הישראלי כפי שקרה בירדן. (04751/ז)

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

סודי ביותר

משרד החוץ - מחלקת החקר

דף מיוחד מס 68 ירושלים, י"ז בחשוון תש"ל
16 בנובמבר 1970

העתק 9 מתוך 27 עותקים
דף 1 מתוך 2 דפים

כ"ה

המשבר בסוריה

1. על כוונות אסד

א. מדיפלומטים סוריים (מחצית אוקטובר):

(1) מזה זמן בכוונתו של אסד למנות כנשיא את הרמטכ"ל מוצטפא

סלאס :

(א) משום שהוא סובי וביחסים טובים עם אסד;

(ב) כדי להיפטר ממנו בצבא;

(ג) כדי להשתחרר מהקומפלס האזרחי במפלגה הכובל ידי

אסד ע"י אתאסי;

(2) במקרה כזה תהא זו ממשלה צבאית שאינה מתחשבת במפלגה או

באידיאולוגיה. (05241/צ).

ב. מדיפלומט מערבי : (סוף אוקטובר):

אסד עושה מאמץ להגיע לפשרה. אין הוא מתלהב לאפשרות של הקמת
דיקטטורה צבאית, עדיין לא גיבש דעתו אם לפזר המפלגה. פרט
לסילוק מספר קצינים מתפקידיהם, כמו ג'דיד העשוי לצאת בגדו,
אין בכוונתו להפעיל לחץ גלוי על ההנהגה האזרחית. (05838/צ).

2. בריה"מ והמשבר בסוריה

א. ממסקיפים זרים בדמשק :

הערכת משקיפים זרים בדמשק (מחצית שניה של אוקטובר) היא שיש
להניח שמוסקבה לא תחמיץ הזדמנות כדי להפעיל השפעתה למניעת
החרפת המשבר בסוריה. במאמציה אלה תוכל להישען על ג'דיד
ובמיוחד על זועין ומאח'וס.

המשקיפים מוסיפים שהשגרירות הסובייטית מגלה לאחרונה פעילות
גדולה ומרבה את מגעיה עם שני הפלגים. (05210/ש).

החומר רגיש ביותר לא ליחוס
להפצה או להזכרה בכל צורה שהיא
נא להחזיר לחקר עד 23 יולי 1970

סודי ביותר
לנמען בלבד

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

העתק מתוך 27 עותקים
דף 1 מתוך 2 דפים

- ב. מפי דיפלומט סובייטי (סוף אוקטובר) :
- (1) למרות היחסים הטובים של בריה"מ עם מנהיגי סוריה, מעולם לא הבינה בריה"מ מה בעצם רוצים אלה.
- (2) בכון שאסד תמיד היה עקבי בידידותו עם בריה"מ, אך אין בריה"מ יכולה להיות בסוּחָה שמדיניותו בכל מקרה תתאים למה שנראה לה כנכונה.
- (3) בריה"מ אינה שוכחת שהיה זה אתאסי שתיקן את הנזק שבגרם ע"י הצבא ביחסים עם בריה"מ. התפטרות אתאסי מדאיגה אותם לגבי השאלה מי יישאר בסוריה שיוכל לתווך במקרה דומה. (ז/05840).
3. היחס לתכנית רוג'רס - אחד האלמנטים בחילוקי הדעות בצמרת הסורית?
- א. מקורות מערביים טענו (סוף אוקטובר) שלא מן הנמנע שאחת הסיבות לחילוקי הדעות בין ההנהגה בסוריה היא היחס לתכנית רוג'רס ושליחות יארינג. הם קושרים זאת גם בבטייה לאחרונה של כמה מנהיגים סוריים להזדהות עם מצרים. (ז/05219).
- ב. מקור מערבי מוסר (סוף אוקטובר) שמתקבלת על הדעת הידיעה שסוריה נתנה להבין, באורח סודי, שהיא מקבלת את תכנית רוג'רס (ז/05588).
- הערכה : הערכה זו נראית מוגזמת ואין ספק שהנקודה הנדונה אינה מרכזית בריב הפנימי בסוריה.

סודי ביותר
לנמען בלבד

סודי ביותר

משרד החוץ - מחלקת החקר

דף מיוחד מס 67 ירושלים, י"ז בחשוון תש"ל
16 בנובמבר 1970

העתק 9 מתוך 27 עותקים
דף 1 מתוך 2 דפים

7/17

ס-ר-י-ה-

1. עוד על ההתערבות הסורית בירדן והמשבר בסוריה
מחוגים דיפלומטיים מערביים (מחצית אוקטובר):
א. הצבא הסורי לא שש להילחם נגד הירדנים

חלק מהיחידות הסוריות שנשלחו לירדן להילחם נגד אחיהם הערבים
לחסו נגד רצונם. בסיכום פנימי של הצבא הסורי מופיע בראש
הסיבות לכישלון המוראל הנמוך של החיילים הסורים. רבו המקרים
של עריקה ומפקדים וזחלם"ים נאלצו להפסיק להילחם בגלל חוסר
תחמושת ודלק ונעזבו כשהם שלמים לידי הצבא הירדני. רבים
סבורים שיותר מאשר מחדלים יש לדבר על חבלה. חקירות מתנהלות
כיום נגד מפקדי גדודים ומפקדים נמוכים יותר של הצבא הסדיר
וכן נגד מפקדי צאעקה.

ב. השלכות ההתערבות הירדנית במישור הפנים. ההתערבות בירדן עוררה
סערה גדולה בקרב המנהיגים הסוריים. מענות קשות הופנו הן כלפי
אתאסי והן כלפי אסד על שהסכימו להתערבות שנדרשה ע"י זועיין,
ג'ייד וקיצוניים. אחרים של המפלגה.

ג. מחלוקת בשאלה האם להתקרב לעיראק או למצרים. כמח מחברי ההנהלה
איחוד, עם, עיראק, כדי לגדול, מצרים, שלאחר באצב את מעמדה
האזורית של הבעת' העלו הרעיון של התקרבות, ואפילו כמנהיגת העולם
הערבי. אתאסי, שהוא חסיד שיתוף פעולה הדוק ביותר עם מצרים,
התנגד מיד ובחריפות לתכנית זו. כאשר נוכח אתאסי שאסד נוסה
להתקרב למתנגדיו, הסתגר בביתו והפסיק למלא תפקידיו.

ד. שינויים אפשריים. להערכת הדיפלומט בחזתה אז אפשרות שאחד משלושת
האישים שהציעו האיחוד עם עיראק יזכה בנשיאות המדינה; סלאס -
מחסידי אלאסד יתמנה לרוה"מ ואילו הקבינט החדש ימנה באופן
טבעי אישים הדוגלים באוריינטציה החדשה של מדיניות החוץ הסורית.
לפי אותה הערכה ממחצית אוקטובר קשה להניח שבנסיבות אלה יצליחו
לשכנע את אתאסי שוב להישאר בתפקידיו. אבל אפילו אם יקרה הדבר,
הלקח יהיה שכוחות חשובים בבעת' הסורי סבורים שהגיע הזמן לאחד
מאמציהם עם אלה של הבעת' העיראקי במגמה לתפוס המנהיגות בעולם
הערבי כולו. (ש/05211).

החומר רגיש ביותר לא ליחוס
להפצה או להזכרה בכל צורה שהיא
נא להחזיר לחקר עד 23/11/1970

סודי ביותר
לנמען בלבד

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

העתק מתוך 27 עותקים
דף 2 מתוך 2 דפים

2. לקחי המסכ"ל הסורי לאחר הכשלון בירדן

בראשית אוקטובר נערך במסכ"ל הסורי דיון בהשתתפות שר ההגנה הסורי, קציני צבא בכירים וכמה מאנשי הפלג האזרחי של הבעת'. מסקנות הדיון היו:

- א. לא חל כל שינוי בכושר הלחימה של הצבא הסורי מאז קלחמת ששת הימים למרות חימושו הטוב והחדש.
- ב. הסוראל בצבא ירוד לגמרי. המעורבות הפוליטית בצבא, המתבטאת בעיקר במתן יתרונות לנאמני המשטר, קידום מזורז של קצינים זוטרים וכיו"ב, שוברת כל המסגרות המקובלות בצבא מסודר.
- ג. יש לארגן הצבא מחדש ע"י הפרדה מוחלטת בין הצבא לבין החיים הפוליטיים.
- ד. אם ראשי המשטר רוצים שהצבא יהיה אחראי גם על נושאי פנים ובטחון, יש להקים במסגרת הצבא יחידות מיוחדות לכך, מבלי לערב היחידות האחרות. (04767/צ).

הערכה : אם כי אין לקבל הידיעה כלשונה, הרי היא מעידה על הלכי-רוח בקצונה הסורית.

3. מצרים לחצה על סוריה בעת המשבר בירדן להפסיק ההתערבות

לדברי תת שר סורי (סוף ספטמבר) :

בעת ביקור אתאסי אצל נאצר בזמן ועידת החרום בקאהיר לרגלי המשבר בירדן שיכנע נאצר את אתאסי לפעול לנסיגת הכוחות הסוריים מירדן. אתאסי לחץ על הממשלה הסורית בכיוון זה והצליח. תת השר הסורי מוסיף שהאמריקנים עמדו בקשר לכך בקשר עם נאצר וממנו שמעו על תוצאות שיחתו עם אתאסי - דבר שהפיס דעתם. (05070/צ).

סודי ביותר
לנמען בלבד

סודי ביותר

דף יומי

מס' 18 ירושלים, י' בחשוון תשל"א

11 בנובמבר 1970

העתק 9 מתוך 43 עותקים

נ/ה

דף 1 מתוך 2 דפים

1. ציוד צבאי לעיראק באמצעות הבולגרים דרך תורכיה
מקור מערבי אימת בספטמבר - שציוד צבאי הועבר לעיראק דרך תורכיה באמצעות
הבולגרים. לדברי המקור הועברו בעיקר תחמושת ומדפוס. התורכים התערבו
בענין והפסיקו המעבר (א/ר 04018).

הערת חקר : בנושא ^{הטרנזיט} צידון מחדש באוקטובר באנקרה בין
השלטונות התורכיים ומשלחת רוסית. כידוע
נסתיים המו"מ בחתימת הסכם טרנזיט, המשאיר
פרצות לרוסים לנצלו להעברת ציוד צבאי
לארצות ערב דרך תורכיה.

2. חדירת הבעת' העיראקי לכווית

מפלגת הבעת' העיראקית הצליחה עד כה לחדור לרוב מנגנוני הממשלה בכווית.
רוב הפעילות מרוכזת במשרד החינוך והתרבות משום שמורי בתה"ס העממים
מחדירים דעות בעתיססיות. עד כה לא עשתה ממשלת כווית דבר למנוע פעילות
זאת, משום שהיא חוששת מתגובת ממשלות עיראק וסוריה. לעיתים היא מרחיקה
בחסאי אנשים בשל פעולתם הגלוויה המסוכנת. כל הקבוצות העוסקות בחתרנות
בזהרים, בהתאם להוראות שקיבלו, שלא לפגוע במתקני הנפט (צ/ר 04353)

הערת חקר : הפעילות העיראקית בכווית הוגברה לאחרונה
כחלק מהמאמץ העיראקי באיזור המפרץ כולו
קילמו של אלמנט פלסטיני ביכר ותוסס
והזדקקותה הבילתי פוסקת של כווית לכח אדם
גם בשטח ההוראה, הופכים את כווית לכר
פעולה אידיאלי לחתרנות העיראקית.
מדיניותה של כווית לשקוד על יחסים טובים
עם ארצות ערב המהפכניות כובלות ידיה
לפעולה נגד חתרנות זו.

המסמך מפרט את כל הפרטים הרלוונטיים
למקרה הנדון, כולל שמות האנשים
המזוהים עם הפעילות, תאריכי האירועים
והמקומות בהם התרחשו. המידע
המסופק כאן הוא למטרת הידע
לבד, ואינו מהווה חלק מהאסטרטגיה
הממשלתית.

המידע המסופק כאן הוא למטרת הידע
לבד, ואינו מהווה חלק מהאסטרטגיה
הממשלתית. המסמך מפרט את כל
הפרטים הרלוונטיים למקרה הנדון,
כולל שמות האנשים המזוהים עם
הפעילות, תאריכי האירועים והמקומות
בהם התרחשו.

המסמך מפרט את כל הפרטים הרלוונטיים
למקרה הנדון, כולל שמות האנשים
המזוהים עם הפעילות, תאריכי האירועים
והמקומות בהם התרחשו. המידע
המסופק כאן הוא למטרת הידע
לבד, ואינו מהווה חלק מהאסטרטגיה
הממשלתית.

המידע המסופק כאן הוא למטרת הידע
לבד, ואינו מהווה חלק מהאסטרטגיה
הממשלתית. המסמך מפרט את כל
הפרטים הרלוונטיים למקרה הנדון,
כולל שמות האנשים המזוהים עם
הפעילות, תאריכי האירועים והמקומות
בהם התרחשו.

העתק מתוך 43 עותקים
דף 2 מתוך 2 דפים

3. נשק מעיראק לפלסטינאים בנסיכויות המפרץ הפרסי

בסוף יוני יצאה מנמל עיראקי ספינה טעונה בחמרי נפץ ורובים כשיעדה דובאי. האניה לוותה בספינה אחרת כשעליה קצינים וחילים; הנשק בועד לחלוקה בקרב הפלסטינאים בנסיכויות המפרץ ועבור העיראקים שנשלחו לאמן אלמנטים חתרנים באיזור. (צ/ר 03800)

הערת חקר : בקיץ שעבר הועבר נשק מעיראק לנסיכויות המפרץ. בהשראת בגדאד עוסקים עיראקים ופלסטינאים, בפעולות חתרנות בנסיכויות ובאמון יסודות חתרניים מקומיים.

4. השתלמות קציבי מודיעין רדתי"ם בגרמ"ז

ב - 20.8 יצאו לברלין המזרחית 12 קציבי כוחות הבטחון ברד"ת להשתלמות של 6 חודשים. (צ/ר 0488 ; צ/ר 04554)

הערת חקר : זו הקבוצה השניה של אנשי בטחון רדתי"ם היוצאים להשתלמות לגרמ"ז. כבר באפריל - יולי ש. ז. יצאה לביקור דומה קבוצה של 12 איש ובראשם ראש שרותי הבטחון ברד"ת. שיתוף הפעולה ההדוק בין שרותי המודיעין של שתי הארצות גבר מאז בואם בראשית השנה של אנשי בטחון גרמזי"ם לעדן.

5. יועצים מצפון ויאטנם ב"צאעיקה"

הולכות ומתרבות הידיעות (סוף ספטמבר) ממקורות שונים כי אנשי ה"צאעיקה" הסורית מסתיעים, אם כי במספר מצומצם, במומחים למלחמת גרילה מצפון וויאטנם. (צ/ר 4839, צ/ר 05007)

6. סיוע סיני למחבלים

לפי ידיעה ממחצית שניה של אוגוסט נסעו נציגי משרד הבטחון הסיני לעיראק לדיונים עם המחבלים בקשר לאספקת ציוד צבאי להם. (צ/ר 04898)

הערת חקר : תשומת לב לעיתוי בסמוך למאורעות ירדן.

107

107

107

107

107

107

107

107

107

עו"ק 9 מתוך 43 עותקים

דף 1 מתוך 2 דפים

17/ה

1. לאופיה של הממשלה החדשה בלבנון.

הערכה מערבית ממחצית אוקטובר:-

- א. הממשלה החדשה טרם גיבשה עמדותיה. הודעת הממשלה שפורסמה עם הרכבתה משקפת רק דעות רוה"מ סלאם וסגנו, שהוא גם שר ההסברה תויבי. גם כלפי המחבלים טרם קבעה הממשלה עמדתה.
- ב. הממשלה החדשה כוללת גורמים שמאלניים. לפי הערכה זו, לרוה"מ יחסים טובים עם המחבלים והוא אוהד פעילותם ומתנגד למלך חוסיין. שר העבודה והסעד, חמדאן, הוא מוסחה לארגון הפגנות (נחשב למארגן ההפגנות של רוה"מ). לשעבר יו"ר התאחדות הסטודנטים של האוניברסיטה הערבית בבירות והיום מנהיג בוגרי האוניברסיטה. שר המשפטים כברי, נחשב לערבי לאומני ורק למראית עין פרו-נאצרי. על שר מקורות המים והחשמל, שרף א-דין, אומרים שהוא שמאלני בעל קשרים עם הבעת' הסורי ואוהד המחבלים. גם שר התכנון הדרוזי ידוע כקומוניסט ותומך במחבלים.
- ג. פרנג'יה מרכז הכם. אין ספק שהנשיא פרנג'יה מכוון החלטות ועמדות הממשלה. (א/ק 05093)

הערות חקרי: על אופיים השמאלני של השרים הנזכרים אין עדות ממקורות אחרים, לעומת זאת יש כנראה אמת ברושם שסלאם כלל בממשלת הסכנוקרט -ים הצעירים שלו כמה מסקורביו ויועציו.

2. יחסי סין עם מדינות יבשת אפריקה.

- א. תבונה חדשה ליחסי סין עם מדינות יבשת אפריקה. ה"מהפכה התרבותית" בסין השפיעה באורח שלילי על יחסי סין עם מדינות יבשת אפריקה ובעיקר הורעו יחסי סין עם גאנה, תוניסיה, קניה וניגריה, ואילו היחסים עם מדינות אפריקניות אחרות הגיעו לקפאון. בעקבות הכנס ה-9 של המפלגה הקומוניסטית הסינית הפכה מדיניות החוץ לאקטיבית יותר ומאז תחילת 1970 החליפה סין שגרירים עם 10 ממדינות יבשת אפריקה או חתמה עימם על הסכמים או הבטיחה להן סיוע. מצרים, אלג'יריה, מאוריטניה, מלי, גינאה, סודאן, סומליה, קונגו -ברזאויל, סבניה וזמביה.

החומר בחלקו ממקורות סודיים
לא לציטוט או ליחוס.
22 נוב' 1970 נא להחזיר לחקר עד

עו"ת 43 עותקים
ד"ס 2 מתוך 2 דפים

- ב. מדינות יבשת אפריקה התומכות בקבלת סין לאו"ם, המדינות הבאות ביבשת אפריקה תומכות בקבלת סין לאו"ם: מצרים, אלג'יריה, מאוריטניה, מלי, גינאה, סודן, סומליה, קונגו - ברזאויל, סנזניה, זמביה, אתיופיה, בורונדי, גאנה, ניגריה, אוגנדה, קניה ומאוריטניה.
- ג. חילופי משלחות. מאז תחילת השנה שיגרה סין משלחות למצרים, גינאה (פעמיים) וקונגו ברזאויל. ביוני ש.ז. שלחו סומליה וסודאן משלחות לסין.
- ד. הסכמי מסחר וסיוע בין סין ומדינות אפריקה, לסין הסכמי מסחר וסיוע עם מדינות אפריקה הבאות: מצרים, אלג'יריה, גינאה, סודאן, סומליה, קונגו-ברזאויל, סנזניה וזמביה.
- ה. סיוע סניטרי סיני למדינות יבשת אפריקה. סין מגישה סיוע סניטרי למדינות הבאות ביבשת אפריקה: אלג'יריה, מאוריטניה, מלי, גינאה, סומליה, קונגו - ברזאויל וסנזניה.
- ו. מדינות היעד העקריות של החדירה הסינית ליבשת אפריקה. סין שואפת לחזק ביבשת אפריקה במיוחד את יחסיה עם סנזניה, גינאה קונגו-ברזאויל, ולאחרונה עם סודאן וסומליה. המגמה הסינית למסח את הקשרים עם סומליה באה לידי ביטוי בעיקר בביקור המשלחת של ממשלת סומליה בסין בין ה-15-20.6.70. (ז/ר 04168)

דף יומי

מס' 16 ירושלים, א' י בחשוון תשל"א

11 בנובמבר 1970

עו"ת 9 מתוך 43 עותקים

דף 1 מתוך 1 דפים

כ"ה

1. כיצד מציג דיפלומט מצרי בכיר בבירה מערבית

את מדיניות מצרים (סוף ספטמבר - לפני מות נאצר)

א. הפסקת האש. הפסקת האש קשורה בשיחות יארינג, לא יקבלו הפסקת אש בלתי מותנית ובלתי מוגבלת שסופה הקפאת הסטטוס - קוו.

ב. מצרים והשלום. נאצר הוכיח רצונו לשלום בעצם קבלת תכנית רוג'רס

וכן בענין ירדן. רצון זה קובע הרבה יותר מאשר היתפסות לשאלה אם מצרים הפרה או לא הפרה הפסקת האש ע"י הצבת טילים, שהם לצרכים הגנתיים בלבד. יתכן ואפשר לומר שמצרים רוצה לנהל שיחות מעמדת כח: אך אם מצרים כיום מעט יותר חזקה, הרי ישראל עם הפנטומים חזקה מאד. בתנאים אלה - אם כנה הרצון לשלום - היה המו"מ צריך להתחיל.

ג. מצרים מעונינת בקשרים עם ארה"ב. זכוון שמצרים נהנית מעזרה סוביסית

המתקבלת בהכרת תודה. אולם מצרים רוצה באותו זמן בעצמאות ובקיום יחסים עם כל המדינות, כולל המערב ובפרט ארה"ב; אלא שלכך אפשר להגיע רק לאחר השלום.

ד. הבעיה הפלסטינאית. אין להתייחס ברצינות לקיצוניות המובעת ע"י

הפלסטינאים. מכל מקום נאצר מעולם לא דיבר על השמדת ישראל, הוא רק אמר שצריך להבטיח זכויותיהם הצודקות של הפלסטינאים - וזה דבר שונה לחלוטין. תביעות אלו יכולות לידי סיפוק גם מבלי שיתהווה איום על עצם קיומה של ישראל. (ז/04368)

2. הסבר ערבי מדוע מסכימה מצרים להארכת הפסקת האש ללא חידוש השיחות

לפי דיוח ממחצית אוקטובר: השאלה המנקרת במוחם של משלחות ערביות באו"ם היא כיצד מסכימה מצרים להארכת הפסקת האש מבלי התחדשות שיחות יארינג. על כך הם בותנים התשובה שכנראה בעת ביקור ריצ'רדסון ניתנו למצרים הבטחות שארה"ב תפעל לחזרת ישראל לשיחות. (ז/05130)

דף יומי

ירושלים, י' בחשוון תשל"א
11 בנובמבר 1970

מס' 15

עו"ת 9 מתוך 43 עותקים
דף 1 מתוך 2 דפים

נ/ס

לוב - בריה"מ

הערכה מערבית ממחצית ספטמבר :

א. מימדי העיסוקה הצבאית

הציור הצבאי אשר הגיע מבריה"מ באוניות רוסיות בחודשי יולי - ספטמבר כלל 54 סנקים מדגמים : ט'-54 ו-ט' 55 ו-56 סנקים אמפיביים, ציור ארטילרי, נשק קל וכלי רכב. כיוון שבריה"מ מיצרת כלי רכב לסיור המסוגלים לנוע בים וביבשה אין משמעות מיוחדת לרכב האמפיבי.

לוב שילמה במזומנים עבור הציור כך שאין לדבר על הענקת זכויות או תמורה בצורה אחרת.

הציור הוזמן כבר לפני שמונה חודשים. ראשית המגעים עם הרוסים היה מיד לאחר ההפיכה. סרוב בריטניה למכור ציפסנים ללוב הכריע הכף לטובת הרכש מבריה"מ.

ב. הנשק מיועד לצבא לוב

הציור הצבאי מיועד לצבא לוב המתארגן מחדש : הסכום שהוקצב ב - 1970/71 לבטחון הוכפל לעומת השנה הקודמת. צבא לוב מונה היום 15 אלף איש, בוסף לכך משטרה המונה 7,500 איש (בתקופת המלוכה היתה הפרופורציה הפוכה). הצבא קולט מספר רב של מתנדבים הנדחפים להתגייס נוכח האבטלה השוררת בלוב מאז ההפיכה.

ג. לא יבואו מומחים מבריה"מ

הסנקים הרוסיים במצאים אומנם בבסיס וילוס, אולם קדאפי הצהיר בהזדמנויות שונות שלא ימיר הזרים האמריקנים בזרים אחרים. הסובייטים נכשלו בבסיונותיהם השונים להשיג רשות, בתווכו של באצר, להשתמש בנמלי לוב למטרות צבאיות (כדי לפרוק שם הציור לטילי סאם-2 ו-סאם-3). לעומת זאת במצאות יחידות ח"י מצרי בנמל לוב במסגרת האימונים של האקדמיה הימית המצרית שהועברה ללוב. נוכח הכחשתה הנמרצת של לוב שצבאה יאומן ע"י מדריכים סובייטים נשאלת השאלה לאיזה מטרה הושג ההסכם עם בריה"מ לפתיחת קו טיסה ישיר ממוסקבה לטריפולי. הרוסים הדגישו כי הם מעוניינים להשתמש בטיסות אלו במטוסים המסוגלים לשאת 180 נוסעים, אך נאלצו להשתמש במטוסים של 80 מקומות בגלל מגבלות המסלול בטרפולי. פינוי וילוס, בעל המסלול הארוך, פותח אפשרות להשתמש במטוסים הגדולים יותר.

החומר בחלקו ממקורות סודיים

לא לציטוט או לחוס.
נא להחזיר לחקר עד

עוֹתֶק מִתּוֹךְ 43 עוֹתֶקִים

דף 2 מִתּוֹךְ 2 דפִּים

ד. העסקת מדריכים מצריים עלולה לסכן המשטר

בוכח ההתקררות ביחסי לוב מצרים על רקע קבלת תכנית רוג'רס ע"י מצרים, קיימת אפשרות שהציווד הסוביטי, המופעל כגראה ע"י מדריכים מצריים, יופנה נגד המשטר הלובי במקרה ובעתיד יסרב ללכת בתלם המצרי.

ה. יעד רוסי למשלוחי הנשק

קיימת השערה שמשלוחי הנשק האחרונים בועדו לתגבור האספקה הסובייטית מחוץ לאיזור הפסקת האש, בעת שזו נמצאת בתוקף.

ו. התנגדות להתקשרות עם בריה"מ

מצרים ואלג'יריה מתנגדות ליצירת בוכחות סובייטית בלוב, שלא לדבר על צרפת. קדאפי עצמו הוא מוסלמי אדוק. משום כל אלה אין להניח שהוא יפנה לסיוע כלכלי וצבאי למזרח, אלא במקרה שלא יוכל להשיגו במקום אחר. אי לכך התיחסות המשטר הלובי לסובייטים כ"ידידנו הטובים ביותר" נובעת מתמיכת בריה"מ בערבים נגד ישראל (צ/ר 03734).

הערת חקר : זו הערכה מערבית המעלה את הטיעונים המקובלים

במערב בדבר אי סבירות התקשרות לובית עם בריה"מ.

אולם היא מתעלמת מההתפתחויות האחרונות המצביעות על

הידוק יחסים בין שתי המדינות, המתבטאות בתחומים

שבנוסף לצבא, כגון : נפט ותעופה. כמו"כ מתעלמת

מתוצאות הלכי הרוח הלאומניים המסורפחים ע"י המשטר

נגד האימפריאליזם והמערב בכלל.

נראה שמגמות הערכה זו הן : א. להפחית במשמעות

עסקת הנשק הלובית-סובייטית לגבי סכסוך ערב ישראל

ולגבי שמירת כושר התמרון הלובי בעתיד. (היא

מתעלמת מממדיה המקיפים של החדירה המצרית בלוב

אשר מקלה על הרוסים.)

ב. להדגיש כי כל עוד פתוחים מקורות הרכש במערב

בפני לוב היא לא תפנה למזרח. לשם כך מפחיתה

ההערכה בסכויי האפשרות שהנשק ימצא דרכו למז"ת

כפי שהוזכר בסעיף ה'.

הערת: מהנל אירופה 3

The first part of the paper is devoted to a discussion of the
 general principles of the theory of the structure of the
 crystal lattice. It is shown that the structure of the
 crystal lattice is determined by the nature of the
 forces acting between the atoms. The forces between the
 atoms are of two kinds: attractive and repulsive. The
 attractive forces are of two kinds: electrostatic and
 van der Waals. The repulsive forces are of two kinds:
 electrostatic and van der Waals. The electrostatic
 forces are of two kinds: ionic and covalent. The
 van der Waals forces are of two kinds: dispersion
 and induction. The dispersion forces are of two
 kinds: London and Debye-Hückel. The induction
 forces are of two kinds: Keesom and Debye-Hückel.

The second part of the paper is devoted to a discussion of the
 general principles of the theory of the structure of the
 crystal lattice. It is shown that the structure of the
 crystal lattice is determined by the nature of the
 forces acting between the atoms. The forces between the
 atoms are of two kinds: attractive and repulsive. The
 attractive forces are of two kinds: electrostatic and
 van der Waals. The repulsive forces are of two kinds:
 electrostatic and van der Waals. The electrostatic
 forces are of two kinds: ionic and covalent. The
 van der Waals forces are of two kinds: dispersion
 and induction. The dispersion forces are of two
 kinds: London and Debye-Hückel. The induction
 forces are of two kinds: Keesom and Debye-Hückel.

The third part of the paper is devoted to a discussion of the
 general principles of the theory of the structure of the
 crystal lattice. It is shown that the structure of the
 crystal lattice is determined by the nature of the
 forces acting between the atoms. The forces between the
 atoms are of two kinds: attractive and repulsive. The
 attractive forces are of two kinds: electrostatic and
 van der Waals. The repulsive forces are of two kinds:
 electrostatic and van der Waals. The electrostatic
 forces are of two kinds: ionic and covalent. The
 van der Waals forces are of two kinds: dispersion
 and induction. The dispersion forces are of two
 kinds: London and Debye-Hückel. The induction
 forces are of two kinds: Keesom and Debye-Hückel.

52

סודי ביותר
לנמען בלבד

משרד החוץ

אל: ראש הוועדה

השבוע בזירה המדינית

מס' 80

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

ירושלים, ז' בחשוון תשל"א
6 בנובמבר 1970

המסמך מכיל 54 עמודים

השבוע בזירה המדינית (80)
30.10.70 - 30.10.70

הדיון המזת"י בעצרת (ע' 1)

ב-4.11 סיימה העצרת את דיונה המזת"י בקבלת ההצעה הפרו-ערבית של אפגאניסתאן - זמביה בתוצאות 57 בעד, 16 נגד, 39 נמנעים; 7 מדינות ערביות לא השתתפו בהצבעה. בנמקן שאינן יכולות לתמוך בהחלטות הכוללות התייחסות קלושה בלבד לשאלת פלשתינה. ההצעה האמלטית נדחתה בתוצאות 45 בעד, 49 נגד ו-27 נמנעים. הצעת ארה"ב לא הוגשה להצבעה.

תגובת שה"ח אבן: ההחלטה הפרו-ערבית פוסיפה מכשול בפני דיאלוג השלום בנוסף להפרות הפסקת האש. ממשלת ישראל תשקול עמדתה מחדש לגבי שיחות יארינג.

שיחת שה"ח אבן-יארינג (ע' 8)

ב-5.11, למחרת התקבל ההחלטה הפרו-ערבית בעצרת, נועד שה"ח אבן עם יארינג לבקשת האחרון. יארינג הודיע שבדעתו לכתוב מכתב לצדדיסכדי להזמין לחידוש השיחות עמו. במכתבו יתייחס גם להחלטת מועבי"ט 242, שעליה בלבד מושתת מנדטו, אך גם להחלטת העצרת מ-4.11. הוא מרגיש לחוץ בזמן, כיוון שלפי החלטת העצרת כעבור חודשיים על המזכ"ל לדווח וכעבור 3 חודשים תיחס הפסקת האש. לדעתו כל דחייה מחמירה את המצב ותחת לחץ הפלישה נאים ספק אם מצרים תהיה מוכנה תמיד לשיחות.

שה"ח אבן יעץ ליארינג שלא לכתוב את המכתב אלא להמתין לפחות עד תום הדיונים בעצרת (שבנושא המזה"ת טרם נסתיימו); בינתיים יתקיימו דיונים בממשלת ישראל והתיעצויות בין ירושלים לווישינגטון ויוחלם על העתיד. מכל מקום אל ליארינג להתייחס במכתבו להחלטת העצרת שישראל דוחה אותה.

הפסקת האש ושיחות יארינג (ע' 11)

מצרים

לפי שה"ח המצרי היה הסכם הפסקת האש בלתי הוגן. הוא הבין שההסכם ייכנס לתוקפו כעבור 3-4 שבועות, לאחר שיארינג יבוא לאזור למו"מ על פרסיו.

סודי ביותר לנמען בלבד

- ב -

הערכה אמריקנית: המשטר במצרים כיום מורכב: מגורמים שונים שהאיזון ביניהם עדין ושהמשותף להם הוא הרצון למנוע מעשה או מחדל שיפר איזון זה, כלומר: לא מלחמה מחד גיסא ולא שלום מאידך גיסא, מחשש שכל זעזוע מבית או מחוץ יערער את מערכת יחסי הכוחות בשלטון.

א ר ה " ב

דעות במחמ"ד: הפרות ההקפאה הפכו לעובדה שאין לשנותה. יש לשמור אפוא על החלק החיובי שנותר מהיוזמה - על הפסקת האשלבגי זאת קיימות מחמ"ד שתי אסכולות: לפי האחת אין על ארה"ב לנקוט שום יוזמה בנדון כיון שהצדדים קיבלו את הפסקת האש בגלל העניין שהיה להם בה ויפירוה אם יראו בכך תועלת לעצמם. לפי האסכולה השניה (שעליה ניבנה גם סיסקו) ארה"ב חייבת לחפש נוסחה שתמנע את פיצוץ הפסקת האש, הדבר עלול לקרות אם המשטר המצרי לא יוכל להצדיק אי-עשייה מדינית לנוכח המשך הפסקת האש המנציחה את ישיבת ישראל על התעלה.

ב ר י ה " מ

הערכה אמריקנית: בירה"מ התחייב להקים למצרים מערך טילים עד התעלה תמורת קבלת נאצר את היוזמה האמריקנית. למען קיום התחייבותה זו נחנה בריה"מ ידה להפרת ההקפאה שלפי הסכם הפסקת האש. בתיתה את הבטחתה זו לא העריכה בריה"מ אל נכון לא את היכולת המודיעינית של ארה"ב ושל ישראל ולא את התגובות החמורות הצפויות מצד ארה"ב.

ב ר י ט נ י ה

טוענת שאין להתנות תנאים למילוי החלטת מועב"ט מ-22.11.67 ולכן ישראל אינה יכולה להתנות את חזרתה לשיחות יארינג בהסגת הטילים מאזור ההקפאה.

צ ר פ ח

בפעילותה בעצרת בהכנסת התיקונים להצעת ההחלטה הפרו-ערבית התעלמה לחלוטין מיוזמת השלום האמריקנית.

דיוני ה-4 (ע' 15)

ב-28.10 נועדו נציגי ה-4 לישיבה נוספת. הסובייטי דרש לחדש את שיחות יארינג לאלתר. הבריטי תמך בו בשפה רפה והצרפתי בפה מלא. האמריקני טען שיש לטכס עצה כיצד ליצור את התנאים לכך. הסובייטי דרש את חדוש עבודת הסגנים. הבריטי והצרפתי תמכו בו והאמריקני התנגד.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 1 -

א ר ה " ב (ע' 16)

מדעותיו של פקיד רם מעלה במימשל (3.11):

ארה"ב ובריה"מ מקדישות מאמצים כבירים ללמוד האחת את ענייני הפנים של רעותה כשהן צופות לשינויים ומחפשות סימני דרך למדיניותן-הן. בריה"מ סבורה שהמצב הנוכחי בארה"ב נותן לה הזדמנות לפריצה גדולה בתחום הבי"ל. על רקע זה יש לראות את קידום הטילים כחעלה, קובה, ההפרעות במסדרוני האויר לברלין ומשבר ירדן, שהנשיא ניקסון רואם כמסכת אחת. ניקסון אמר לגרומיקו שאל לבריה"מ להפריז. הסובייטים הבינו את דברי ניקסון נכונה רק בענין קובה אך לא ביתר הנושאים.

משבר ירדן היה עלול להידרדר למבחן כוח בין מעצמתי. הוא עלול להתחדש.

האמריקנים בוחנים את כוונות הסובייטים בכל הזירות: - במזה"ת, בשיחות סאל"ט, באמל"ט (צ'ילי), בועדת המלגה הקומוניסטית ובזירה הכלכלית הסובייטית. מחוכנית החומש הסובייטית הבאה תסיק ארה"ב מסקנות לכיוון מדיניותה ומשאביה.

מדיניות רפ"ג כלפי הגוש המזרחי עלולה להביא לניטרול רפ"ג. תיתכן תחרות בין רפ"ג לגרמ"ז על אהדת הגוש השלישי - ואז יד גרמ"ז הקיצונית תהיה על העליונה. תוצאת תחרות כזו תהיה הסתייגות רפ"ג מנקיטת עמדות בנושאים בי"ל שנויים במחלוקה, כגון בסכסוך ישראל-ערב. אין בטחון בנכונות הנחות היסוד הרפ"גיות, כגון שבריה"מ מעוניינת בהבטחת אגפה האירופי לצורך העימות עם סין ולא בפריצת חומת נאט"ו, וכגון שבריה"מ מקווה בעזרת רפ"ג לסחוס את הפער הכלכלי-מדעי שבינה לבין ארה"ב.

בבקורו ביוגוסלביה נוכח ניקסון שטיטו פחות עויין מהמצופה. עמדתו למזה"ת הייתה בעמדת נאצר; טיטו חושב שסכסוך המזה"ת משמש לבריה"מ כמנוף לקידום אינטרסים בים התיכון וכדי להגביל זאת דחוף למצוא פתרון לסכסוך המזה"ת. לדעתו על ארה"ב ללחוץ על ישראל. לדעתו במשך הזמן יצטמצם הפער הצבאי בין ישראל לערבים בגלל משאביהם העצומים של האחרונים. ניקסון ורוג'רס טענו שישראל הקריבה רבות למען ההידברות אך הדבר נוצל לרעה ע"י מצרים ובריה"מ ולכן עומדת ארה"ב לימין ישראל. ביקור ניקסון בספרד היה בנאלי ובלתי חשוב.

בריטניה (עמ' 19)

נאום שה"ח יום (31.10) - נסיגה מבחינת ישראל. בנאום שורה של נוסחאות שאינן מתחבלות על דעת ישראל.

הסברי הבריטים - הנאום בא כדי לרשום בפומבי את דעות בריטניה, כפי שעושות יתר המעצמות. אחד ממניעיו - טעמים בריטים פנימיים. העיתוי נקבע ע"י המרחש בעצרת ומכל מקום עדיף שדומ"מ ישראל תדון במדיניות בריטית מוצהרת ומוגדרת.

סודי ביותר

לנמען בלבד

שיחות גרומיקו בביקורו בלונדון (עמ' 23)

בביקור בין היומיים נדונו, פרט לנושאים בילטרליים, הנושאים הבאים: המזה"ח, ברלין, דרום מזרח אסיה וועידה לבטחון אירופה, חבצ נסיגה ישראלית מלאה לגבולות 1967, התנגד לכל תיקוני גבולות ודרש את חידוש שיחות יארינג בכל ההקדם. השיחות התנהלו באווירה ידידותית אך נראה כי לא הביאו לתוצאות מעשיות.

יחסי לוב בריטניה (עמ' 26)

סגן יו"ר מועצת ההפיכה הלובית ג' לוד ביקר בלונדון. רקע השיחות ונקודות המחלוקת. ג' לוד מאיים על בריטניה שהאינטרסים שלה בלוב בסכנה אם לא תגיע להסכם. ג' לוד שלוב חשמש כנשק נגד ישראל.

צרפת (עמ' 28)

לאחר הצהרת סגן יו"ר מועצת ההפיכה הלובית כי לוב חופשית להשתמש בכל נשק שהיא רוכשת: נגד ישראל הצהיר דובר ממשלת צרפת כי הצהרת רומ"מ צרפת שרירה וקיימת ולפיה מטוסי המיראז' שיסופקו ללוב נועדו ללוב ואם יכוונו ליעד אחר יוטל עליהם מייד אסברגו.

מצרים (עמ' 29)

סאדאת השלים השבוע הרכבת צמרת המשטר ע"י מינויי שני סגניו (31.10) חוסין אל שאפעי ועלי צברי. בתחום הכלכלי עושה המשטר החדש מאמצים להקלה בעיות ההמונים ע"י הטבות כלכליות. בעיות הפנים של מצרים הועלו בראיון פאוזי, הוא מדגיש שני תחומים; זיקת האדם הפשוט לשלטון, ובעיות החינוך והבריאות כגורמים למען הקדימה. שגרירים זרים כמצרים מדווחים לממשלותיהם על רשמיהם מרצונם של מצרים לשלום. לאחר קבלת ההחלטה בעצרת מדגיש "אל אהראם" (6.11), כי לא תהיה הפסקת האש להקופה שלישית.

המועב הרביעי על המשולש מצרים-לוב-סודאן ומעמדה הבינערכי של מצרים (עמ' 31)

המושב המשולש נועד להראות שמות נאצר לא ערער מעמדה הבינערכי של קהיר ולהבטיח המשך החמיכה המצרית למשטרים בלוב ובסודאן בפני קשייהם הפנימיים. נגד המסגרת המשולשת פועלת הסתלקות הסמכות העליונה של נאצר שגררה יתר עצמאות מצד שליטי לוב וסודאן ועודדה היסודות האנטי-מצריים במשטריהן. מסתמנת גם ראשית יוזמה נגד אלז'יראית. השתתפות לא מרשימה מצד מדינות ערב פרט למשולש באזכרה לנאצר בקהיר.

סודי ביותר לנמען בלבד

- ה -

ירדן : לאחר הקמת ממשלת תל (עמ' 33)

צעדיה הפנימיים של הממשלה והאיפוק היחסי בהתקפות תעמולתיות ערביות של המחבלים על וצפי אל-תל, מגבירים בטחונו של המלך ומחזקים מעמדו. במדיניות החוץ מכריזים על המשך הצמדות למצרים. אשר להפסקת-האש, מכריזים כלפי המחבלים שלא ימנעו פעולתם נגד ישראל. במדיניות הפנים עושים להרגעת האוירה ולחילופים אישיים. אין שינוי מהותי במצב הצדדים בשטח, בפרט בצפון. בשטח נחות מעמד המחבלים. ערפאת נאלץ להגיב לאתגרים פנימיים במחנה המחבלים. החרפת הנימה התעמולתית נגד תל תלויה בין היתר בחוצאות מפגש קהיר ובמקרי חידוש התקריות בירדן.

בחצי האי ערב ובנסיכויות המפרץ (עמ' 35 א)

הידיעות על מחלת פייצל מעוררות שאלת ירושתו. המאבק על הירושה בין הנסיכים פהד, שר הפנים וסלטאן, שר ההגנה. דאגה במערב. במפרץ נכשלנסיון לכנס שליטי הנסיכויות על רקע דרישת בחריין למעמד עדיף. מדיניותה הבלתי ברורה של בריטניה באשר לפנוי כוחותיה מסבכת המצב.

יחסי דרום אפריקה עם העולם (עמ' 36)

הפעולות הדיפלומטיות נגד זרום אפריקה באו בתגובה לשפור במעמדה הבינלאומי, שבא כתוצאה מהחדירה הסובייטית לאוקינוס ההודי, ממאמצים לשפור חדמיתה של דרום אפריקה ומאינטרסים כלכליים הולכים וגדלים. סימנים ראשונים לשפור נכרים במדיניות בריטניה וארה"ב והן במגעים בין משרדי ההגנה של דרום אפריקה ומעצמות מערביות.

בקווי הפסקת האש (עמ' 38)

נמשך השקט בזירת התעלה. המצרים המשיכו בהתבצרות קדחתנית, התארגנות וסיורי מפקדים. החיילים המצריים בקו מגלים עירנות. מספר כדורים נורו מהצד המצרי לעבר אחד ממעוזינו. המצרים הגבירו את חנועת מיכליות הדלק בצפון מפרץ סואץ. 2 כלי רכב נפגעו באיזור התעלה ממוקשים ישנים. בוצעה העברת אורחים בקנטרה. בקו הירדני בוצעו 2 פעולות טרור לאחר רגיעה בת ששה שבועות. מגבול סוריה בוצעו 3 פעולות טרור ומגבול לבנון 4. כוחותינו המשיכו בקיום תצפיות יום ומארבים בשטח לבנון בקרבת הגבול. מארב שכזה הרג 3 מחבלים בערב ה-4.11. כן ירו כוחותינו לעיתים על מטרות טרור בשטח לבנון.

נספחים

- החלטת העצרת מ-4.11.70
- נאום שה"ח הבריטי יום ב-31.10.70

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

הדיון על המזרח התיכון בעצרת הכ"ה

א. הצבעות

הדיון הסתיים ב-4 בנובמבר בהצבעות הבאות:

1. ביוזמה צרפתית הוכנסו מספר שינויים לריכוך ההצעה הפרו-ערבית, שעיקריה:

התייחסות חלקית במבוא ובסעיף האופרטיבי הראשון לעקרונות והוראות החלטת מועב"ט 242 כגון נסיגת כוחות ישראל משטחים שנכבשו, סיום הלוחמות וכיבוד ריבונות, שלמות טריטוריאלית ועצמאות מדינות האזור וזכותן לחיוב בשלום בגבולות בטוחים ומוכרים, חפשיים מאיום או מעשי אלימות, קוראת לצדדים לחדש מגעיהם עם יארינג כדי שיוכל לבצע בהקדם המנדט שלו למען ביצוע מלא של החלטת מועב"ט.

סעיף אחר בהחלטה מכיר בזכויות הפלשתינאים שהן יסוד חיוני לכינון השלום. ההצעה ממליצה לצדדים להאריך תקופת הפסקת האש לשלושה חודשים כדי לאפשר המשך השיחות עם יארינג, ומבקשת מהמזכ"ל לדרוש למועב"ט תוך חודשיים ובמידת הצורך לעצרת על מאמצי יארינג ועל בצוע החלטת מועצת הבטחון. מועצת הבטחון מתבקשת לשקול במידת הצורך עשיית סדורים בהתאם למגילה כדי להבטיח בצוע החלטתה. הנוסח המלא - ר' בנספח. ההצעה התקבלה בתוצאה: 57 בעד, 16 נגד ו-39 נמנעים.

בעד ההצעה הצביעו

אירופה המערבית:

צרפת, יוון, ספרד.

אמריקה הלטינית:

צ'ילה.

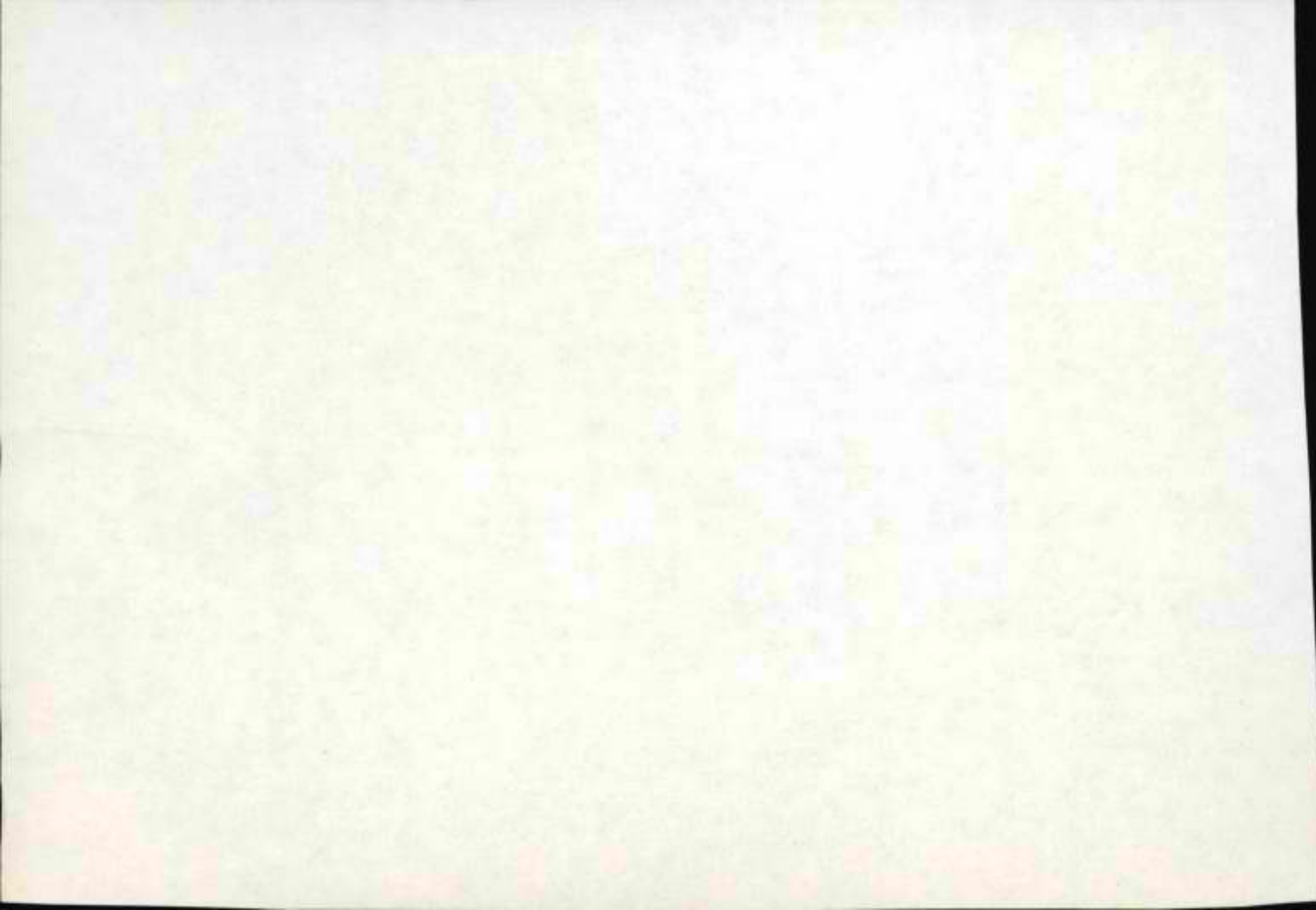
אסיה

אפגאניסטאן, בורמה, ציילון, סין, קפריסין, הודו, אינדונסיה, איראן, יפן, מאלזיה, נפאל, פאקיסטאן, תורכיה.

אפריקה

בורונדי, קאמרון, צ'אד, גינאה המשוונית, אתיופיה, גאבון, גמביה, גאנה, גינאה, ניגריה, קניה, מדגסקר, מללי, מאוריטניה, מאוריציוס, קונגו-בראזא, סנגל, סיריה, ליאון, זמביה, סומאליה, אוגנדה, סנזניה, וולטה עילית.

11

סודי ביותר לנמען בלבד

- 3 -

אמריקה הלטינית

ארגנטינה, ברבאדוס, בראזיל, אקוודור, גואטמלה, גויאנה, האיטי, הונדוראס, ג'מאיקה, מכסיקו, פרו, טרינידאד וטובאגו, ונצואלה.

אסיה

קמבודיה, לאוס, פיליפינים, סינגפור, תאילנד.

אפריקה

בוצואנה, קמ"א, חו"ש, לסוטו, ליבריה, ניג'ר, סואזילנד, סובו, דרום-אפריקה.

אוקיאניה

פיז"י.

לא השתתפו בהצבעה

מדינות ערב - 7 מדינות ערב: סוריה, עיראק, אלג'יריה, רד"ת, סעודיה, תימן וכווית.

מדינות קומוניסטיות - אלבניה.

אפריקה - קונגו-קיןשאסה.

נימוקי מדינות ערב שלא השתתפו בהצבעה

בשם המשלחות הערביות בקבוצה זאת הודיע נציג כווית כי הן לא השתתפו בהצבעה מאחר ולא יכלו לתמוך בהחלטה הכוללת התייחסות קלושה בלבד לשאלה הפלשתינאית המהווה לב הסכסוך. הממשלות של מדינות אלה אינן יכולות לקבל פתרון שהפלשתינאים בעצמם דוחים. כמובן אינן יכולות לתמוך בהחלטה המאשרת זכות ישראל לריבונות, והן גם דוחות החלטת מועצת הבטחון מנובמבר 67.

2. ההצעה של 21 מדינות מאמריקה הלטינית, שגובשה ביוזמת ארגנטינה, נדחתה בתוצאה: 45 בעד, 49 נגד, ו-27 נמנעים.

להלן עיקריה:

ההצעה האמלטי"ת התייחסה במבוא באופן כללי להחלטת מועבי"ט 242 הכוללת בשלמותה את היסודות הנאותים להשגת שלום צודק ובר-קיימא. בהמשך המבוא התייחסה ההצעה בהרחבה להסדרי הפסקת האש כפי שהוזכרו באגרת המזכ"ל מ-7.8.70 (שכללה נוסח יוזמת רוג'רס) וכן התייחסה לסענות הצדדים בדבר הפרות הפסקת האש.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 4 -

בסעיפים האופרטיביים הביעה ההצעה תמיכה מלאה בהחלטת מועצת הבטחון 242, אישרה הצורך בבצועה, תמכה במאמצי יארינג לקדם הסכם לבצוע החלטת מועבי"ט, ביקשה מהצדדים לחדש השיחות עם יארינג, תמכה בהחלטות הפסקת האש של מועצת הבטחון מ-1967 והמליצה, כדי לקדם בצוע החלטת מועבי"ט 242, שהפסקת האש המאוזכרת באגרת המזכ"ל הנ"ל תוארך לשלושה חודשים, עם סדורים מתאימים לפקוח עליה, כולל שמוש במשקיפי או"ם. גם הצעה זו ביקשה מהמזכ"ל לדווח למועבי"ט תוך חודשיים, ולעצרת במידת הצורך, על מאמצי יארינג ובצוע החלטת מועבי"ט 242.

3. הצעת ארה"ב לא הוגשה להצבעה.

ב. תגובות ופרשנויות אחר ההצבעה

י ש ר א ל

1. הצהרת שה"ח אבן במסיבת עיתונאים: בניגוד לאחדות הדעות שמאחרי החלטת מועצת הבטחון 242, ההחלטה הפרו-ערבית נשענת על תמיכת מיעוט מתוך חברות או"ם. 70 מדינות סרבו לתמוך בה, ואף חלק ממדינות ערב לא הצביעו בעדה. כ-42 מדינות מתומכות ההחלטה תומכות אוטומטית בערבים. לעומת זאת, ההצעה הלטינית קיבלה תמיכה רחבה יותר בקרב קבוצת המדינות שאינן נוסות אוטומטית לאחד הצדדים. ההחלטה הפרו-ערבית מוסיפה מכשול בפני דיאלוג השלום, בנוסף להפרות הפסקת האש וההקפאה. ההחלטה פוגעת בקונצנזוס. הדוקומנטרי שהיה קיים. ממשלת ישראל תצטרך לשקול עמדתה מחדש בקשר לשיחות יארינג.

2. הסברי שה"ח אבן להצבעות: אלה השינויים שהוכנסו ע"י צרפת ואחרים בהצעה האפרו-אסיאנית מיום הגשתה ועד להצבעה הסופית על מנת להפחית מספר המצביעים נגד ולהעבירם להימנעות:

א. הושמט הסעיף האומר כי "שטחה של מדינה לא יהיה נושא של העברה למדינה אחרת כתוצאה של איום או שימוש בכוח" אך הושאר הסוף על INADMISSIBILITY
ב. הושמטה ההתייחסות ל"כוחות המזוינים של ישראל" בסעיף המביע צער על ש"כבוש אדמות ערביות עדיין נמשך".

ג. הוכנס סעיף אופרטיבי המצטט מילולית וללא משוא פנים את החלטת 242 על כינון שלום, נסיגת כוחות, ביטול לוחמה ו"גבולות בטוחים ומוכרים".

ד. הסעיף על "זכויות בלתי מעורערות של העם הפלשתינאי" הוחלף בסעיף פחות מחייב הקובע כי "בכל פתרון יש לכבד RESPECT זכויותיהם של פלשתינאים".

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 5 -

ה. הוכנס סעיף המבקש המשכת הפסקת האש לשלושה חדשים נוספים.

ו. הושמט הסעיף המבקש את מועבי"ט לנקוט צעדים MEASURES שהיא לשון של פרק 7 של המגילה והוכנסה במקומו בקשה למועבי"ט לדון בהסדרים ARRANGEMENTS שיבטיחו את הגשמת ההחלטה.

ז. הושמטו שני סעיפים של האקדמה המקורית (סעיף שביעי ושמיני). לפי התרשמות משיחות עם נציגים מסתבר כי ההיקונים שהיו בעלי השפעה מכרעת בהעברת קולות משלילה להימנעות היו 3,4,5,6 לעיל. תיקונים אלה לא הביאו לידי הגדלת מספר התומכים (שכן 57 הוא המינימום המובטח לכל הצעה ערבית סובייטית), אך כאמור עשו סחף גדול במחנה המתנגדים וגרמו לכך ש-45 תומכי הנוסח הלטיני לא הצביעו נגד ההצעה האפרו-אסיאנית.

3. הסברי השגריר תקוע בדו"ח ראשוני לאחר ההצבעה: בבקר יום ההצבעה התחזית היתה שההצעה הפרו-ערבית תזכה בכ-60 קולות, כשדרושים לפחות 30 לשליש חוסם. לפי הערכתנו המשותפת עמדו להצביע נגדה 12-14 לטינים, 8-10 אפריקאים, וכ-10 מערביים כולל ארה"ב וישראל. הערכה זו לא התאמתה כתוצאה מההתפתחויות הבאות: הצרפתים הצליחו, לא רק ע"י הכנסת תיקונים, אלא גם ע"י פעולה נמרצת ובלתי רגילה כאן ובבירות, לערער לחלוטין נכונות האפריקאים הפרנקופונים להצביע נגד. עד לרגע האחרון היתה תקווה שהבריטים יתנגדו להחלטה ושע"י כך יוסר המעצור בקרב הסקנדינבים והמערב-אירופים, שאחדים מהם הודיעו לנו כי מוכנים להצביע נגד, להצטרף יחד עם הבריטים למתנגדים להחלטה. הידיעה שלא כל הלטינים יצביעו נגד ההחלטה הפרו-ערבית כדי להבטיח שההצעה הלטינית תעבור, השפיעה אף היא. יש לציין גם שלפי כל הדעות, כולל משלחות אחרות, לא פעלה ארה"ב ביעילות ותיקפות מספקת כדי לסייע לגיוס קולות נגד ההחלטה. התפתחות זו, ואי הרצון להכנס לעמות עם הערבים וחלק ניכר מהאפרו-אסיאנים שעמדו מאחורי ההחלטה, הביאו לכך שמשלחות מכל הגושים עברו ברגע האחרון מהתנגדות, כפי שהבטיחו לנו, להמנעות.

4. הסברי משלחתנו לאו"ם על הצבעות המדינות האפריקניות

להלן הערכת משלחתנו באו"ם:

א. אין ספק שעל התנהגות האפריקנים השפיעו:

- האוירה הכללית

- הפעילות הצרפתית

סודי ביותר

पुस्तक संख्या
१२३४५६

पुस्तक संख्या
१२३४५६

סודי ביותר לנמען בלבד

- 6 -

- הסולידאריות האפריקנית

- וגם המשקל שנועד לעניין הפלסטינאי ולהמשך כיבוש שטחים במחשבת הנציגים.

מצרים

1. התגובות המצריות הראשונות מפגינות ניצחון:

דובר ממשלת מצרים, מיד לאחר קבלת ההחלטה, אמר שקבלתה מהווה ניצחון לאו"ם, לעקרונותיו ולמגילתו.

בפרשנויות מובלסות הנקודות הבאות:

- תבוסה לדיפלומאטיה הישראלית והאמריקאית וניצחון לדיפלומטיה הקעמית ולמדינות העולם השלישי שהזדהותם עם מצרים בעקבות ועידות הפיסגה של אח"א באדיס-אל-בלתי-מזדהות בלוסאקה, הבטיחה את הניצחון.

- ההחלטה הינה נסיון בעל חשיבות עצומה בעימות הדיפלומאטי בין מדינות העולם השלישי לבין האימפריאליזם.

- הצלחת הדיפלומאטיה המצרית להסביר הבעיה הערבית בפני הקהילה הבינ"ל בשלוש השנים האחרונות.

- אם ישראל וארה"ב ימשיכו להתחמק מביצוע החלטת מועבי"ט, יצטרך האו"ם לשאת באחריות הנובעת ממגילתו ולנקוט בצעדים הדרושים.

- מודגש שהטקטיקה שננקטה הינה כהתאם למדיניות נאצר.

2. בפרשנויות המצריות בולט, לפי שעה, העדר ההתייחסות למדינות הערביות על רקע אי השתתפות שבע מהן בהצבעה וייחוס ההישג לדיפלומטיה המצרית ולעולם השלישי. מעניין גם שבתגובות הראשונות לא צוין חלקה של בריה"מ במערכה באו"ם, למען קבלת ההחלטה.

3. משמעות ההצבעה רערבית באו"ם:

אי השתתפות שבע המדינות הערביות מתוך ארבע עשרה בהצבעה חשפה, זו הפעם הראשונה באו"ם, את הקרע בעולם הערבי בעניין ישראל והבליטה שמצרים אינה יכולה לדבר בשם כל המדינות הערביות, מה גם שחלק מאלה שלא השתתפו בהצבעה פעלו מתוך שיפולים אנטי-מצריים ולא-דוקא מתוך שיקולים לגופו של עניין. הסתלקות נאצר אפשרה לחלק מהמדינות, כסעודיה, לנקוט עמדה נבדלת.

אם עמדתן של אלג'יריה, עיראק, סוריה ורד"ת לא הפתיעה, כי הרי הן חלקו על מצרים כשקיבלה היוזמה האמריקנית, גם אם סוריה נמנעה מלתקוף את מצרים בפומבי, הרי סעודיה, תימן וכווית הפתיעו. יש לזכור שהמלך פייצל, המתקשה במתן הסיוע הכספי למצרים ולירדן בהתאם להחלטות פסגת ח'רטום, אמר בשעתו לנאצר כי המשך הזדהותה של סעודיה עם מצרים תלוי בהמשך מדיניות המאבק בישראל וכי הליכה להסדר תיצור מצב חדש.

סודי ביותר

THE
END

סודי ביותר
לנמען בלבד

- 7 -

לאור ההתפתחויות הפנימיות בתימן מתחשבת צנעא בעיקר בריאד ובמידה פחותה
בעדן. אשר לכוויית, סביר שעמדתה נובעת מהתחשבות ברבבות הפלסטינים שחיים
בתוכה ובשכנותה עם עיראק, הפעילה בכל אנשי המפרץ.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 8 -

שיחת שה"ח אבן - יארינג
=====

ב- 5.11.70, למחרת קבלת ההחלטה הפרו-ערבית בעצרת, נחקימה פגישה בין שה"ח אבן לבין יארינג לבקשת האחרון. להלן עיקריה:

עמדת יארינג

- בדעתו לכתוב מכתב לצדדים כדי להזמיןם לחידוש השיחות עמו. הזכיר את הודעת שה"ח המצרי ריאד מהיום הקודם לפיה קיבל הוראות מקהיר לחדש המגע עמו (עם יארינג) ושאל אם יש מקום מצד ישראל לחידוש השיחות.
- הבסיס לפעילותו היה ונשאר החלטת מועבי"ט מ- 22.11.67 המקנה לו את המנדט לשליחותו אולם במכתבו לא יוכל להימנע מלהתחשב גם בעובדה שהעצרת פעלה כפי שפעלה.
- נכון שאין החלטת העצרת מחייבת את ישראל לקבלה כאשר כל מדינה היבנה בת תורין כלפי החלטות העצרת - לקבלן או לדחותן.
- בעיניו העיקר הוא לדעת מה עליו לעשות עתה וכיצד להתקדם. נותרו לו חודשיים בלבד שבסיומם על המזכ"ל לדווח על התקדמות. גם הפסקת האש הוארכה בשלושה חודשים בלבד. לפיכך אינו רואה מנוס מכתביבת המכתב אל הצדדים כי לא יוכל להסתובב בניו-יורק באין שיחות. לפני חום החודשיים יצטרך להגיש דוח התקדמות אשר יהיה כמובן שלילי ומחוסכל אלא אם יימצא עד אז מוצא לפתיחת שיחות.
- גם אם יימנע מכל פעולה (ככתביבת המכתב) וימתין (כעצת שה"ח) הרי המזכ"ל יחבע ממנו דו"ח התקדמות.
- הוא מרגיש שעליו להגיד באוזני ישראל כי יש להתחיל לזוז, אחרת יאלץ להגיש תוך חודשיים-שלושה דו"ח התקדמות, גם אם אינו שש לכך. הוא מצפה לתזוזה כי כל דחיה נוספת מקשה ומחמירה את המצב יותר ויותר. הולכת ומתקדמת שעת ההכרעה הבלתי נמנעת.
- המצרים היו ועודם מוכנים לשיחות, אולם אין בטחון שהדבר יהיה קל בשבילם גם בעתיד, שכן הגורם הפלשטינאי הולך ומתגבר ומחמיר את המצב מיום ליום ואין אפשרות שלא לראות את התגברות הגורם המסבך הזה.
- אילו נחקימו השיחות במשך שלוש השנים שהוא מסתובב לא היה העניין בא לעצרת.
- בפניו שתי דרכים: - האחת-לשבת ולחכות לנצח, והשניה - לעשות משהו. שלוש שנים הוא מסתובב בחלל. יש לו משרה ומשפחה. כמה זמן עליו עוד לשבת ולהסתכל דרך החלון על קוינס וברוקלין באפס מעשה.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 9 -

- לנוכח הסכמת מצרים לשלושה חודשים נוספים של הפסקת האש אך לא להקפאה ולנוכח עמידת ישראל על ההקפאה והחזרה למצב של 7.8.70 - היכן נקודת הפגישה וההתחלה?
- הנה הבריטים הבהירו מה הם רוצים, אף כי זה לא לטעמה של ישראל. בדיקה מעמיקה תוכיח שגם האמריקנים אינם רחוקים מכך. הרצון להתחיל בשיחות משותף איפוא לכל הגורמים.
- הטיל ספק אם ישראל באמת מאמינה שיש אפשרות למצוא מוצא בדרך של החזרת המצב כהעלה לקדמותו ואם היא סבורה שמצרים תקבל אי-פעם עמדה זו.
- טרם החליט על נוסח המכתב שבדעתו לשגר אולם אין הוא בטוח שהוא מוכן להוסיף ולהמתין עד אין סוף. מכל מקום המנדט שלו הוא כמוגדר בהחלטת מועבי"ט מ- 22.11.67 וחזו לא.

עמדת שה"ח אבן

- יש להבחין הבחנה ברורה בין העמדה שקבעה ישראל כלפי החלטת מועבי"ט מ- 22.11.67, שעליה מושחת מנדט יארינג, לבין החלטת העצרת מ- 4.11.70, שאותה ישראל דוחה בתכלית.
- לפיכך אין יארינג צריך להתייחס במכתבו להחלטת העצרת.
- בכלל אין לראות מדוע חייב יארינג להזדרז ולכתוב את המכתב. בזמן הקרוב אין צפויות התפתחויות ולפיכך עצתו ליארינג להוסיף ולהמתין. מכל מקום ברור שחידוש השיחות אינו קרוב.
- בזמן הקרוב יתחילו דיבורים והתייעצויות במישורים שונים, לרבות בממשלת ישראל ובין ירושלים לווינגטון. יש זמן של חודשיים - שלושה שבהם עשויים להתברר דברים לכאן או לכאן.
- ככל שיתלוף זמן ותפוג אוירת הדיון בעצרת בשבוע האחרון כן חיתכן היווצרות אוירה נוחה יותר לדיון בעתיד שליחות יארינג.
- הדיון במיכלול המז"תי בעצרת טרם נסתיים. עוד עומדים לדיון נושאים כגון הפליטים והפלשתינאים, שאף לגביהם רוצים הערבים להרחיק לכת ועוד להוסיף קשיים ולהחמיר את האוירה. ישראל אינה יכולה להתעלם מזאת במכלול הכללי, ממש כשם שאין היא יכולה להתעלם מההפרות הגסות של הסכם הפסקת האש ע"י מצרים ולא היה באפשרותה לעבור על כך לסדר היום. בדיוניה השבוע יצרה העצרת קושי פסיכולוגי חמור ע"י התעלמות מדרישת ישראל וארה"ב לתקון ההפרות.
- אין לומר שהקשיים לעולם ישארו בעינם ושלא תהיה שום אפשרות לחידוש השיחות אולם יש לראות את המכלול כולו ועל ישראל לבדוק ולחקור את המצב מחדש, דבר שייעשה בבירור שיחקיים בממשלה.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 10 -

- אם יארינג ישגר את מכתבו הוא יובא לממשלה, שתדון בו ללא ספק כבוד ראש חוץ הבאה בחשבון של התנהגות הצד השני, האוירה בעצרת, תוצאות דיוניה והחלטותיה. עצתו מכל מקום נתונה ליארינג להשאר לפי שעה כמות שהוא ולהימנע מכל צעד עד תום הדיון בעצרת בעוד שבועות מספר.
- רה"מ והוא עצמו, שה"ח אבן, הזהירו כי קבלת ההחלטה הפרו-ערבית בעצרת תחבל בשליחות יארינג.
- הרצון להמשיך בהפסקת האש ולקיים את שיחות יארינג קיים מצד ישראל לא פחות מאשר מצד מצרים. אולם המצרים יצרו בעייה קשה. אין בטחון שאמנם תימצא הדרך להתגבר על מכשול זה - הדבר תלוי בדיונים בממשלת ישראל, בדיוני ירושלים-וושנינגטון וביארינג עצמו, שאינו צריך לנעול את הדלת בפני ידיו. אם יתייחס במכתבו להחלטת העצרת (שאינה מחייבת אותו) - ישראל אינה מקבלת אותה.
- אין בטחון שישראל אומנם תקבל את כל מה שהיא דורשת לגבי החזרת המצב לקדמותו בתעלה פיזית וממשית אולם אין היא יכולה להחעלם מכך. המצב החדש יידון בירושלים ויחד עם וושנינגטון אף שאין בטחון ששבירת הקרח והיציאה מהמבוי הסתום יקרו כבר בימים הקרובים. מכל מקום, בחלק הראשון של החודשים ינואר-פברואר יותר מאשר עכשיו.
- אין יארינג מחבקש לראות את שליחותו כמחוסלת לתמיד אך הדבר תלוי גם במצרים וגם בחכרי האו"ם שחבלו בסיכויי השליחות בהצבעתם בעצרת.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 11 -

הפסקת האש ושיחות יארינג
(בשולי הדיון בעצרת)
=====

1. מצרים

להלן מספר הערכות אמריקאיות:

א. לפי ריאד הסכם הפסקת האש נכנס לתקפו מוקדם מדי ובמפתיע

בשיחתו עם שה"ח אבן (30.10.70) אמר סיסקו :

- כניסת הסכם הפסקת האש לתקפה הפתיעה את המצרים.
- שה"ח המצרי ריאד טען שכאשר נתנה מצרים את הסכמתה להפסקת האש הוא היה מחוץ לקהיר.
- בעיניו היה זה הסכם בלתי הוגן.
- הוא הבין ש ההסכם לא יכנס לתקפו אלא כעבור 3-4 שבועות, לאחר שיארינג יבוא לאזור למו"מ על פרסיו.

ב. המשטר החדש ומגמותיו בנדון

להלן הערכה מודיעינית אמריקנית של יציבות המשטר המצרי הנוכחי ומגמותיו:

- סאדאת בשען על בסיס צר של נאמניו או של אנשים חסרי משענת עצמאית משלהם, דוגמת רוח"מ מחמוד פאוזי (החסר בסיס שלטוני משלו) ומזכ"ל אס"ע אבו אל בור (הנאמן על סאדאת, אך הוא מדרג שני במפלגה שראשיה אינם נאמנים לו אישית).
- אין עוד זכר להנהגה הקולקטיבית שחשבו שהוקמה לאחר מות נאצר.
- הצבא, לפי כמה סימנים, בחר בדרך של עמידה מן הצד, תוך סתן חפש פעולה מוגבל לסאדאת ולממסד האזרחי, בתנאי שהממשלה לא תפגע לרעה ביחסים עם ברא"מ, שבהם תלוי עורק חיוני לצבא, ולא תסבך את הצבא בפעולה כל שהיא מבלי להתיעץ מראש עם ראשי הצבא.
- קיימת איפוא במצרים כיום תרכובת עדינה של גורמים שונים שהמשותף להם הוא הרצון למנוע מעשה או מחדל רדיקלי שיפר את המאזן העדין ביניהם. כלומר: לא מלחמה ולא הרפתקאות מחד גיסא וגם לא שלום או הליכה לשלום מאידך גיסא.
- המצב של אי-יציבות יציבה במצרים דומה למצבן של סוריה ועירק, כשלכולן משותף החשש מפני זעזוע מבית או מחוץ היכול לערער את

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 12 -

מערכת יחסי הכוחות במסד השלטוני.
הציור חסר התקדים שמספקת ארה"ב לישראל משקלו ומשמעותו עושים
ללא ספק את רשומם על מצרים ריה"מ וניחוד על הצבא המצרי
העשוי לחשוש מפני תוצאות ביטול הפסקת האש. בימי נאצר, הוא
עצמו בטל האחריות להפעלת הצבא ואם נכשל הצליח להעביר האשמה
לכמה מפקדים. היום הצבא הולך ונעשה לגורם כוח מדיני בעל זכות
וסו בשאלות מדיניות מרכזיות וכתוצאה מזה, ינהג בהכרח ביתר
זהירות.

2. ארה"ב

להלן סכום דעות בגדון המנסרות במחמ"ד, כפי ששמעו אנשינו בארה"ב.

- הכל מודים שיש לצאת מתוך קביעת שהפרות הסכם הפסקת האש הפכי
לעובדה שאין לשנותה בדרכים מדיניות.
- השאלה היא מה עושים כדי, לשמור את החלק החיובי שנותר מהיזמה,
דהיינו, הפסקת האש?
- לפי אסכולה אחת במחמ"ד אין ארה"ב חייבת להרגיש את עצמה נתונה
בלחץ כלשהו בענין זה ואין עליה חובה לפעול ביוזמתה כדי להבטיח
המשך הפסקת האש. חוגים אלה סבורים שארה"ב סעתה בכך שהסתבכה
בתפקיד של מתווך ומפקח על קיום הפסקת האש והיה עליה לפעול
רק בנוסח והגשת היוזמה לצדדים. ממילא קבלו הצדדים את הפסקת
האש משום שהיה להם ענין בזה, והפסקת האש תפוג אם תפקע התועלת
שמפיק אחד או שני הצדדים ממנה. אך כיוון שארה"ב בטלה אחריות
בפיקוח לא היה מנוס מהסתבכות בתביעה לתיקון ההפרות וע"י כך
נקלעה לפינה שאין ממנה מנוס. יציאה ממצב זה יכולה להעשות רק ע"י
GIMMICK שיחפה על ההתעלמות מן ההפרות. לדעת אסכולה זו, עליה נמנה
לפי השמועה גם הבית הלבן, אין צורך שארה"ב תתעסק בזה, גם אם
תעבור בעצרת ההחלטה הקוראת לחדוש שיחות יארינג מבלי להתייחס
לתקון ההפרות.
- לפי אסכולה שנייה במחמ"ד עליה נמנה גם סיסקו, ארה"ב חייבת לחפש
נוסחה כלשהיא שתביא לחדוש שליחות יארינג, תוך שכנוע הישראלים
לקבל את הנוסחה. לפי דעה זו על ארה"ב לפעול במרץ כדי למנוע
הדרדרות שתפוצץ את הפסקת האש, ומצב כזה יכול להתפתח משום שהמשטר
המצרי לא יוכל להצדיק לאורך זמן אי עשייה כלשהי בזירה המדינית
לצד הפסקת האש המנציחה את ישיבת צה"ל על התעלה. (תשובת האסכולה

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 13 -

הראשונה למענה זו היא שהמשטר המצרי קבל את הפסקת האש מסיבות מהותיות ואין סימן שסבות אלו פקעו או יפקעו בעתיד הקרוב. להיפך, יש עדויות לכך שסאדאת והצבא המצרי והסובייטים מעונינים מסבותיהם באי-חידוש הקרבות והם יעשו את הדרוש בזירה המדינית כדי להצדיק המשכונות של הפסקת האש).

- בשיחתו עם שה"ח אבן (30.10.70) אמר סיסקו, מכל מקום:
- את ענין ההקפאה הוא הוסיף לפי דרישת ישראל רק 24 שעות לפני שמצרים אשרה את הסכם הפסקת האש.
- גבוך היה הדבר מצד ישראל לדרוש זאת.

3. בריה"מ

להלן הערכה אמריקנית לעמדת בריה"מ, ע"פ שיחות עם אנשי מחמ"ד.

מדוע הפרו בריה"מ ומצרים את ההקפאה שלפי הסכם הפסקת האש?

- אין לכך תשובה פסקנית מוכחת.
 - מקובל ההסבר לפיו בעת ביקור באצר במוסקווה ביולי ש.ז. התחייבה בריה"מ להקים את מערך הטילים עד התעלה תמורת קבלת היוזמה האמריקנית.
 - בעת ה"עסקה" הנ"ל גם בריה"מ וגם מצרים לא תיאמו ביניהן את הפרטים בייחס לתנאי הפסקת האש ומועד כניסתה לתוקף;
 - לא העריכו די את יכולת הפיקוח של ארה"ב וישראל על הפעילות באזור ההקפאה.
 - לא סברו שההפרות תהפוכנה למנוף כל כך מרכזי ובולט בידי ארה"ב וישראל בגדן.
 - לא שיערו שארה"ב תהפוך את ההפרות לגורם שיסכן את כל היוזמה האמריקנית.
 - בריה"מ לא היתה מוכנה לסטות במאומה מהתחייבותה לבאצר להקים את מערך הטילים כמתוכנן.
 - אם עוד בחיי באצר היו מחשבות סובייטיות כלשהן בכיוון ל"תיקון" כלשהו הרי לאחר מותו הן ביטשו לגמרי.
 - ההסברים הנ"ל אינם מבוססים רק על ההשערות במחמ"ד אלא גם על מידע מודיעיני:
- וכוח
- ראשית ידוע שנישט ממושך במוסקווה בזמן בקור באצר ושנאצר הסכים למהלך מדיני רק תמורת הבטחות קונקרטיות הצמודות ללוח

סודי ביותר

1917-1918
1919-1920

סודי ביותר לנמען בלבד

- 14 -

זמנים קבוע מראש.

- שבית: בעוד שבין ה-10 באוגוסט לבין אמצע ספטמבר ניכר היה מאמץ סובייטי-מצרי להסוות את הפעילות באיזור ההקפאה הרי לאחר מכן, כשאר"ב החלה יוצאת בגלוי ובתוקף נגד ההפרות ותבעה תיקון, חדלו להתאמץ ופעלו בגלוי בהזזת הטילים ובהצבתם.
- שלישית: יש עדויות על כך שהסובייטים הופתעו מהנוסח החמור של הפניה האמריקאית בפרשת ההפרות שהגדירה אותן כהפרת אמון שיש לה השלכות על כל מערכת היחסים בין ארה"ב ובריה"מ ושהטילה ספקות ברצונה המוצהר של מוסקבה למנוע מלחמה במזה"ת וע"י זה למנוע סכנה של עימות בין מעצמות.

4. בריסביה.

בשיחה (2.11.70) עם השגריר קומיי אמר סיר פיליפ אדאמס, עוזר תת-מזכיר המדינה במשה"ח הבריטי כי בריסביה מתנגדת לקשירת הקפאת המצב הצבאי באזור סואץ עם שיחות יארינג (כספנת ישראל, המתנה את חידוש האחרונות בהחזרת הראשונה לקדמותה). לדעת בריסביה אין להעמיד תנאים למילוי החלטת מועבי"מ מ- 22.11.67, שנתקבלה פה אחד במועבי"מ גם ע"י הצדדים, על אף כל החולשות שיש בה והפירושים השונים שנתנו לה.

ר' עוד - להלן בפרק בריסביה.

5. צרפת: פעילות תוך התעלמות מהיוזמה האמריקנית

השגריר תקוע העיר (3.11.70) כי בהכניסם היקונים בהצעת ההחלטה של אפגניסטאן-זמביה בעצרת, תיקונים שלא שינו את אופיה היסודי של ההחלטה הפרו-ערבית, ניסו למחוק לגמרי את יוזמת השלום של ארה"ב והתכוונו למעשה לפתיחת דף חדש במאמצים הדיפלומטיים, במאמצי השלום ובהפסקת האש בתנאים נוחים למצרים.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 15 -

ד י ו נ י ה - 4

=====

ב - 28.10.70 בועדו נציגי ה - 4 בניו יורק לישיבה נוספת במסגרת
דיוניהם. להלן עיקר תוכנה :

עצם קיום הישיבה

האמריקנים ניסו לוחות את הישיבה בזמון של הדיון בעצרת, אבל
האחרים עמדו על קיומה.

שיחות יארינג

- הסובייטי מאלכ חזר על סיעוביו שישראל בתמיכת ארה"ב חיבלה
בשיחות, ציטט מהודעת המזכ"ל בעקבות ארוחת הערב שהיתה לו עם
ארבעת שרי החוץ ועם יארינג וטען שלפי הודעה זו יש לחדש את השיחות
ללא דיחוי.
- הבריטי - תמך בסובייטי בשפה רפה.
- הצרפתי - תמך בסובייטי בפה מלא.
- האמריקני יוסט השיב שאותה הודעה דיברה על הצורך לאפשר ליארינג
להמשיך בשיחות וכי נאמת יש לסכם עצה כיצד ליצור את התנאים לכך.

דיוני הסגנים

- הסובייטי דרש את חידוש דיוני הסגנים.
- הבריטי והצרפתי תמכו בו.
- האמריקני - התנגד.

הישיבה הבאה

- הסובייטי דרש שהנציגים יקימו ישיבה נוספת לפני 5.11
- הבריטי והצרפתי תמכו בו.
- האמריקני - התנגד והיציע שהישיבה הבאה תתקיים ב - 9.11 .

לבסוף הוסכם כהצעת האמריקני בתנאי שאם יתעורר משהו מיוחד
תוקדם הפגישה.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 16 -

א ר ה " ב
=====

להלן עיקרי דעותיו (3.11.70) של פקיד רם-מעלה במישל האמריקני:

1. יחסי ארה"ב-בריה"מ

אין תשובה אחת לשאלה זו אם בכלל קיימת תשובה מסודרת. יחסי שתי המדינות נמצאים בשלב מבחן העשוי להיות בעל משמעות מאד מרחיקת לכת. אחת הסיבות בגללן קשה להגיע להערכה מוסמכת של מצב היחסים היא אי-הודאות ביחס למצב הפנימי של שתי המדינות גם יחד, כשכל אחת תוהה על קנקנה של השנייה. אין ספק שבבריה"מ צפויות תמורות בהמשך הזמן. המנהיגות הולכת ומזדקנת וסביר שקיימת מתחחיה חסיסה. הבעיות הכלכליות רק יתמירו ונושא סין ממשיח לעמוד במרכז דאגותיהם. באותה מידה שהאמריקנים תוהים לגבי עתיד בריה"מ ידוע להם בבירור שהסובייטים מקדישים מאמץ עצום להבנת המחרתש בארה"ב. מגיע לארה"ב זרם של מבקרים סובייטים מכל החוגים. לאחרונה ביקרו זמיאטין, ראש טא"ס, וזמיאנין, עורך פראבדה שהוא סטליניסט מושבע. השגרירות הסובייטית מקדישה הרבה מזמנה ללימוד הנוף הפנימי האמריקני, כשהיא נוטה להיות דוקא יותר שמרנית מהרבה אחרים המפרשים את המצב הנוכחי בארה"ב כהזדמנות נוחה ל- push סובייטי גדול בחתום הבי"ל. בחוגי המישל האמריקני יש סבורים שאולי היתה זו שגיאה מצד ארה"ב לתת לבריה"מ בשנה האחרונה סימנים מזיקים שחרמו להערכות מסוג זה. מכל מקום ברור שהקיץ שחלף היה קיץ רב משמעות, כולל הזזת הטילים בחעלה; קובה, ההפרות הפתאומיות במסדרונות האויר של ברלין ומשבר ירדן. יש הגורסים שלא היה מכנה משותף במיוחד לכל הללו ושבתלקם לפחות היו תוצאה של יוזמות לאו דוקא על פי הוראות ישר מן הצמרת. נאום הנשיא ניקסון מכל מקום, יצא מחוץ הנחה מסוימת שהמדובר במסכת אחת. דבריו היו מצד אחד בבחינת הבהרה לבריה"מ שאל לה להפריז ומצד שני הזמנה לתחרות מבוקרת על בסיס live and let live. המציתית זה היה נושא שיחת ניקסון גרומיקו אם כי כמובן חוץ כניסה מפורטת לסוגיות השונות. מלבד קובה, שלגביה כנראה הכירו הסובייטים שהפריזו, אין הוכחה לא מן הדברים שנאמרו בשיחת ניקסון גרומיקו ולא ממקור אחר שהסובייטים קיבלו את ה- message האמריקני או אפילו הבינו אותו. ייתכן ואפילו הובן בצורות שונות ע"י אנשים שונים.

2. משבר ירדן כמבחן כח בינמצמתי

במידה והמשבר לא היה נבלם היתה קיימת בהחלט סכנה שהדברים יגיעו לידי מבחן בינמצמתי. לא משנה הרבה אם הסובייטים עודדו את הסורים במפורש לפלוש לירדן או שנתנו הסכמתם לאחר מעשה. בשני המקרים היו הסובייטים מעורבים בצעד הסורי. ירדן עלולה שוב לחזור ולהיות נושא למבחן מחודש.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 17 -

3. מבחן הכוונות הסובייטיות

האמריקנים אינם עוקבים אחר זירה אחת במיוחד כדי לבחון את כוונות הסובייטים. הפזה"ת כמובן יוסיף להיות זירה מרכזית. גם שיחות Salt חוספנה להיות זירת מבחן חשובה. כמו כן יש להניח שבעקבות עלייתו של אליאנדה לשלטון בצ'ילה תתפתח במשך הזמן זירה מבחן גם ביבשת הדרום-אמריקנית. מאידך גיסא, את כוונות בריה"מ ניתן יהיה להעריך הרבה יותר טוב לאחר קונגרס המפלגה ועוד יותר מזה לאחר שיוורעו פרטי תכנית החומש החדשה. מסביב לתכנית זו נטוש עכשיו מאבק גדול שחוצאותיו עשויות להיות קריטיות מבחינת עתיד יחסי המדינות בחמש השנים הבאות אם לא בעשור הבא. אם תגלה תכנית החומש configuration של המשך מאמץ חימוש והתעצמות צבאית, הרי תצטרך ארה"ב להסיק מסקנות חמורות ולכוון מדיניותה ומשאביה בהתאם.

שיחות Salt שנפתחו זה עתה עשויות לרמז כבר עכשיו על אופי תכנית החומש שכן דכדור הוא עתה בידי הסובייטים. יש בידיהם הצעות אמריקניות מפורטות והתגובה או העדר התגובה עליהן יהיו כמובן אינדיקטורים מוקדמים חשובים ביותר.

4. ה"אוסטפוליטיק" של רפ"ג

יתכן וקיימת טכנה שה"אוסטפוליטיק" של רפ"ג תביא בסופו של דבר לנייטרליזציה של רפ"ג. הנסיון ליצור "מדרס וינונדי" מקובל על רפ"ג ועל גרפ"ז דהיינו, היעד שאליו חותר בראנדט, ושהסובייטים מנסים כביכול לקום כשהם מתפארים בלחץ שהם מפעילים לצורך כך על אולברייכט, עלול בסופו של דבר להגביר דוקא את התחרות בין שתי הגרמניות, למשל על אהדת הגוש השלישי ועוד מדינות. במקרה כזה מובטח שמזרח גרמניה הקיצונית היא שחקבע חמיד את הסוף כשרפ"ג מנסה חמיד להדביקה. התוצאה הבלתי נמנעת של תחרות מעין זו תהיה הינזרות גוברת של רפ"ג מעמדות מוגדרות בנושאים בינ"ל השנויים במחלוקת. כך למשל צפוי שרפ"ג תנסה לסגת בקונטקסט כזה מהעמדות שסגלה לעצמה במשך השנים לגבי מדינת ישראל. ואכן ניתן למצוא לזאת ביטוי בדיבורים הגרמניים על הצורך ב"נורמליזציה של היחסים". יש מקום לביקורת על הנחות היסוד של ה"אוסטפוליטיק" הרפ"גי למשל על התיאוריה "הגרמנית" שלפיה בריה"מ חותרת במדיניותה האירופית להבטחת האגף המערבי שלה לקראת המאבק הבלתי נמנע עם סין ולא דוקא לפריצת חונת גאט"ו ולשינוי מאזן הכוחות ביבשת. באותה מידה רעועה התיאוריה שלפיה בריה"מ חותרת ברצינות להסדרים של ממש בינה לבין רפ"ג ובין רפ"ג לגרורותיה משום שהיא מצפה לכך שהפוטנציאל הכלכלי-מדעי של רפ"ג עשוי לסייע לה לסתום את הפער שבינה לבין ארה"ב. הסובייטים יודעים היטב שאין בכוחה של רפ"ג לעשות זאת. מכאן שתקוות הרפ"גים לתגמול סובייטי ממשי בחמורה על הסיוע הטכני-כלכלי הגדול שמסוגלים הם לתת לבריה"מ

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 18 -

אף היא בטעות יסודה.

5. ביקור ניקסון ביוגוסלביה

טיטו לא היה עדיין כפי שהאמריקנים חששו. מאידך גיסא כל מה שאמר לא היה שונה במיוחד מעמדת נאצר בכל הנוגע להסדר במזה"ת ולהשגתו. כמו"כ דבק טיטו בדעתו שהסכסוך המז"תי רק מקדם את האינטרסים של בריה"מ המנצלת אותו להגברה כוחה ומעמדה במזרח הים התיכון. טיטו מודאג חמורות מן ההתפתחות הזו ודוגל בכל מדיניות שיהיה בה כדי להגביל את מימדי ההתפשטות הסובייטית לאזור. מכאן תביעתו להשגה רחופה של הסדר למזה"ת. מבחינה זו לא היה לטיטו כביכול טענות נגד ישראל אלא נגד ארה"ב על דבוקתה במדיניות ישראל ועל שאיננה עושה מה שיש ביכולתה לעשות, דהיינו ללחוץ על ישראל לקבל את "מה שמציעים לה הערבים". טיטו טען שישראל טועה אם היא חושבת שבמשך הזמן ישתפר מצבה. היום כוחה הצבאי אולי עוד עמה אך בסופו של דבר יחץ הפער העצום שבין שתי המדינות אותותיו ואז תשאר ארה"ב תקועה עם ישראל במזה"ת עדיין. כנגד כל זאת טענו הנשיא ניקסון ושה"ח רוג'רס שישראל עשתה רבות כדי לאפשר תהליך של הדברות ואף הקריבה אינטרסים חשובים שלה לצורך כך. המצרים והסובייטים ניצלו כל זאת לרעה והפרו התחייבויות מפורשות. ארה"ב האחראית ליזמה התיצבה איפוא באופן טבעי לימינה של ישראל. לטיטו לא הייתה תשובה על כך ובזאת ניתן להבין שאין הוא חולק על דברי הנשיא בנושא זה.

6. ביקור ניקסון בספרד

השיחות בספרד היו בלתי חשובות ואף "בגאליות". באשר לענייני המזה"ת הרבר היחידי שנאמר היה ע"י פראנקו כשהרים כוס וחיאר את ספרד כפונה לעולם האטלנטי מצד אחד ולעולם הערבי מצד שני "אין מקום לאופטימיות ביחס לשיפור של ממש ביחסי ישראל - ספרד".

ST. PAUL

NOV 18 1881

סודי ביותר לנמען בלבד

- 19 -

בריטניה
=====

1. נאום שה"ח הבריטי יום בהארוגייט (31.10.70): נסיגה מבחינת ישראל

א. נוסח הנאום

נוסח הנאום ר' בנספח (נאום באותה רוח נשא ב- 2.11.70 גם נציג בריטניה בעצרת).

ב. ניתוח והערכת שגריר ישראל בלונדון

להלן ניתוחו והערכתו של השגריר קומיי (31.10.70) לנאום שה"ח הבריטי: במבט ראשון כולל הנאום שורה שלמה של נוסחאות אשר אינן מתקבלות על דעת ישראל. בנקודות מסוימות יש בה נסיגה לעמדות מוצהרות קודמות או לפחות לעמדות מוצהרות בפומבי, כלהלן:

א. המשפט של אי רכישת שטחים ע"י פלחמה במבוא החלטת מועבי"ט 242

מקבל מעמד שווה לחביעה לכינון שלום שבגוף ההחלטה.

ב. החזרת סיני למצרים ללא קשר עם שאלת שארם אל שייך.

ג. החזרת הגדה לירדן עם שינויים פעוטים מוסכמים בלבד.

ד. התיחסות לסוריה אשר פירושה החזרת הרמה.

ה. ירושלים - אין רמז לשמירת אחדות העיר.

ו. שלום - קריאה למצב של שלום פורמלי בלבד.

ז. ההסדר ירוש binding commitment מבלי לדבר על הדדיות או אפילו על הסכם בין הצדדים.

ח. פליטים - חזרה על נוסח סעיף 11 בהחלטת העצרת 194 מ- 1948 מבלי

להודות שפתרון בעיית הפליטים צריך להיות את אחד האלמנטים שבחבילת

השלום בהתאם להחלטה זו וכי אין להתיחס לבעיה כשאלה נפרדת.

ט. הדגש על שאיפותיהם הפוליטיות והלגיטימיות של הפלשתינאים.

י. בענין חופש השייט - החלמות מהמושג "נתיבי מים בי"ל" למרות שהביטוי מופיע בהחלטת מועבי"ט עצמה.

יא. בקשר למצב באזור ההקפאה הצבאית שלפי הסכם הפסקת האש יש רק התיחסות כללית ומעורפלת להאשמות והאשמות נגד מבלי לנקוט עמדה לגוף העניין.

יש לראות בניסוח הנייטרלי הזה פיוס בריה"מ ומצרים בעקבות ביקור

גרומינקו בלונדון (ר' להלן) והסתייגות מעמדת ארה"ב בלונדון. העחוי גם כן

מפליא, בבואו לא רק באמצע הדיון בעצרת אלא גם ערב ביקור רומ"ב ישראל.

ג. הסכרי עוזר תת-מזכיר המדינה הבריטי

ב- 2.11.70 אמר סר פיליפ אדאמס, עוזר תת-מזכיר המדינה ב"פורין אופיס" לשגריר קומיי ביחס לנאום שה"ח יום:

- נטית הבריטים היתה כל הזמן להמנע מהצהרות פומביות לגוף העניינים

ולהתרכז בפעילות שקטה במסגרת ה- 4 ובצנורות דיפלומטיים. אולם,

גישה זו לא נשמרה ע"י שלוש המעצמות האחרות ובדיון הנוכחי בעצרת

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 20 -

- כל אחד מחבטא באופן חפשי. לכן נאלצת גם אנגליה לרשום דעותיה בפומבי. הצורך כך נחתזק ע"י העובדה שהגיע הזמן לממשלה החדשה להבהיר היכן היא עומדת, דבר שלא נעשה עד כה.
- אין בתוכן הנאום חידושים. הכוונה אינה להדביק פירושים להחלטת מועבי"ט אלא רק לצייר בקווים כלליים את דעות ממשלת אנגליה על הסדר אפשרי שיהיה מוסכם בין הצדדים.
- אשר לעיתוי - אדמס ניסה להצטרף וטען שהעחוי נקבע ע"י המחרת בעצרת ולא בא בכדי להקדים את ביקור רוח"מ בבריטניה. יחד עם זאת יותר בריא לפי דעתו שרוח"מ אנגליה יכנס לשיחה עם רוח"מ ישראל עפ"י מדיניות בריטית מוצהרת מאשר להצהיר על עמדות בלתי נוחות לישראל בעקבות הביקור. לפחות כעת כל הקלפים על השולחן ואפשר לשוחח בגלוי לב ידידותי.
- אשר לענין הטילים ששה"ח הבריטי בעצם מוחק אותו מסדר היום ומחייס אליו כאל עניין של מה בכך, "האשמות והאשמות נגד" אשר יש לוותר עליהן, הבריטים רואים בו דבר רציני אך אינם מסכימים שיש לערוב את בעיות הפסקת האש עם החלטת מועבי"ט ושליחות יארינג. בין כה נחבר להם בשיחות עם גרומיקו שאין אפשרות מעשית לתקן את המצב ולהחזירו לקדמותו. נוכחות הטילים בתעלה כבר מהווה חלק מהמציאות של החיים ויש להניח שהנשק והציוד אשר ישראל מקבלת מארה"ב ישמרו באופן כללי על מאזן הכוחות. יש סיכוי לשמור על הפסקת האש בתעלה ועל סמך זה על ישראל לחזור לשיחות יארינג. אי התקדמות לקראת הסדר רק מגביר את סכנת החדירה הרוסית לאזור.
- ד. הסכרי שר המדינה ב"פוריין אופיס" ג'וזף גודבר
ר' להלן.
- ה. תגובות ערביות לנאום שה"ח הבריטי
- א. אל-אהראם (4.11.70) - הרעש שמעוררת ישראל ערב ביקור גב' מאיר בלונדון מדגיש שוב כוונותיה שלא לבצע החלטת מועבי"ט. הצהרות שה"ח הבריטי הן פירוש ראשון להחלטת מועבי"ט בצורה ברורה ומדגישה הצורך בנסיגת ישראל. שה"ח הבריטי מצא שאין מנוס מהכרה בכך שלא נחן להתעלם משאיפותיהם המדיניות של הפלסטינאים ומרצונם שינתן להם אמצעי לבטא עצמם. על בריטניה להבין שעתיד יחסיה עם העולם הערבי חלוי במידת השתתפותה במציאת פתרון למצב המחרף. עליה לוותר על מדיניות התכססות שרק החוקפן מפיק ממנה חועלת. אחריותה ההסטורית של בריטניה (מאז הצהרת בלפור) מחייבת אותה לעמוד איתנה מול הסתנות הישראלית (סימז"ח 4).
- סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 21 -

- ב. סגן מזכ"ל הליגה נופל - ההצהרות המחייבות נסיבה ישראלית מלאה מהשטחים אינן חורגות מהחלטת מועבי"ט מנובמבר 67. ההתקפה הישראלית על דברי יום-ההוכחה חדשה לשאיפות ההתפשטות ולשיטת ההשקפה הישראלית (סימז"ת 4.11.70).
- ג. רדיו דמשק (3.11.70) - בריטניה רוצה למלא שוב תפקיד פעיל יותר במדיניות האימפריאליסטית באיזור. יום ניסה להתניף לערבים במשחקי מילים כדי לשפר תדמיתה השחורה של בריטניה בעיני הערבים ואין זה מקרה שנסיון זה חל ערב יום השנה ה-25 להצהרת בלפור. יום לא חידש ולא כדאי לעסוק בניתוחו. הבריטים יודיעו לרוה"מ ישראל על גישתם למוזה"ת שלא השתנתה ושדברי יום אינם עולים אחת בקנה אחד.

2. ביקור שר המדינה הכריטי גודבר בישראל

שר המדינה כ"פוריין אופיס" ג'וזף גודבר עשה בארץ כדי לנאום בסעודה המסורתית לרגל יום הצהרת בלפור (2.11). הוא נועד, בין היתר, עם סגן רוה"מ אלון, המנכ"ל וראש אמ"ן, אשר הסבירו לו את נקודות ההשקפה של ישראל. להלן כמה מהדעות שהובעו ע"י האורח:

- על נאום שה"ח הכריטי יום

- עיתויו נבע מהמצב העדין בו הועמדה בריטניה ע"י צרפת שלקחה על עצמה להגדיר את העמדה הבריטית כנראה על יסוד מכתבו של הארולד ביילי ב"טיימס".
- אין לבריטים כל כוונה לנטוש את מדיניות הממשלה הקודמת אך לדעתם הגיעה השעה לצאת בהודעה גם מטעמים בריטים פנימיים (שאותם לא פרס).
- צעד קשור בדאגה לאינטרסים הכריטיים באזור ולמצב במפרץ.
- נראה לבריטניה כי חייבים להתקדם לפי החלטת מועבי"ט פ-22.11.67.
- שעה שבריה"מ וארה"ב כה מעורבות במצב אין בריטניה יכולה לשחוק.
- מדיניותם, כפי שהיא משתקפת בהכרזה האחרונה, מביאה בחשבון תהליך שימשך שנים.

- על פחרון סכסוך ישראל ערב

בריטניה אינה מאמינה בפחרון אלא רק בהסדר.

- על הסלמת סכסוך ישראל - ערב

הבריטים מעריכים כי הסלמת מירון החיפוש בין ישראל לערבים - פנטומים אמריקנים מכאן וטילים סובייטיים מכאן - עלולה לשים לאל את הסיכויים למנוע עימות גלובלי ולפגוע באינטרסים הכריטיים באזור.

- על ירדן

- הודה על ישראל שיחפה את בריטניה במימצאים המצויינים של המודיעין שלה בעת המשבר בירדן.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 22 -

- הביע הערכה רבה לעמדת ישראל מול הנעשה בירדן.
- הודה כי במהלך המשבר הירדני הופגן אופייה המייצב של נוכחות ישראל באזור.
- הביע חוסר אמונתו באפשרות הליכת חוסיין בנפרד לשיחות יארינג.
- על הצ'יפטיינים ללוב
- שלל שלילה די מוחלטת את האפשרות שטנקים לוביים מסוג צ'יפטיין יופיעו בגבול ישראל המערבי.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 23 -

שיחות גרומיקו בביקורו
בלונדון

=====

(בהמשך לשבוע בזירה המדינית מס' 79 עמ' 17)

עפ"י מקור מקורב למקורות סובייטיים ותדרוך דובר משה"ח הבריטי (29.10) מצטיירת התמונה הבאה על שיחות שה"ח הסובייטי בבקורו בין היומיים בלונדון :

א. המזה"ת

1. עפ"י מקור בבריטניה המקורב למקורות סובייטיים גילה גרומיקו בדברו על נושא זה נוקשות רבה. לדבריו חייבת ישראל לסגת מכל השטחים לגבולות 1967 ואין, לדבריו, כל מקום לדיבורים על תיקוני גבולות. את ענין הזזת הטילים לאיזור ההקפאה דחה כדבר שאינו נוגע להם וכי העיקר הוא לחזור לשיחות יארינג מוקדם ככל האפשר. גרומיקו חזר בדבריו והתקיף והשמיץ את ישראל בצורה הסובייטית המקובלת.
2. בתדריך על הביקור שמסר דובר משה"ח הבריטי ב - 29.10.70 נאמר כי שני שרי החוץ (הבריטי והסובייטי) ניהלו שיחות מפורטות במשך כשעה בנושא זה ללא מתורגמנים. הם התרכזו בצורך לבצע את החלטת מועבי"ס מנובמבר 1967 ולחדש את שליחות יארינג. שני השרים הסכימו לגבי החשיבות הרבה שבחידוש השיחות מהר ככל הניתן.

ב. ברלין

3. גרומיקו הדגיש כי שיחות הארבע בנושא ברלין אינן חייבות להפריע בעד אישור ההסכם הרפג"י - סובייטי אותו ראה כחיוני לשפור האוירה הכללית באירופה ולאוירה שבין בריה"מ וארה"ב.
4. בתדריך דובר משה"ח הבריטי נאמר כי גרומיקו הכריז כי לבריה"מ אין כל כוונה לחתור תחת הסכמי המעצמות הקיימים לגבי מעמדה של ברלין. שני שרי החוץ הביעו שאיפה להגיע לכלל הסכם בנושא הברלינאי מהר ככל האפשר.

סודי ביותר

THE FIRST
BOOK OF THE

סודי ביותר לנמען בלבד

- 24 -

5. למקור עתונאי מערבי נמסר כי כאשר דיבר על ברלין אמר גרומיקו שהסובייטים מוכנים להגיע לכלל הסכם עקרוני בשיחות הארבע וכי גוף בו צריכים לשבת נציגי גרמ"ז ורפ"ג והסנאט של ברלין יטפלו בבעיות ובפרטים הטכניים של הגישה לברלין והיחסים בין שני חלקי העיר.

ג. ועידה לבטחון אירופה

6. גרומיקו עמד בדבריו על החשיבות שמיחסת בריה"מ לארגון הועידה בוצר הרושם כי מטרת הסובייטים לבצל ועידה שכזאת כדי לתת הכשר רשמי חוזי של המצב הקיים במזרח אירופה. להצעת שר החוץ הבריטי על צמצום כוחות מאוזן בנושא לדיון בועידה, השיב גרומיקו כי מוקדם עדיין לדבר על נושא זה.

7. בתדריך דובר משה"ח הבריטי נאמר כי שח"ח הבריטי שאל את גרומיקו במה יכולה לדון ועידה כזאת ומה היא יכולה להשיג. לאחר שגרומיקו הגיש רשימת נושאים, הדגיש שח"ח הבריטי שבריטניה רוצה לדעת בברור מה תשיג ועידה שכזאת והדגיש את הצורך בהכנות נאותות. שני שרי החוץ דבר גם באפשרות ליצור גוף קבע שעיסקו יהיה בטחון אירופה.

ד. המזרח הרחוק

8. גרומיקו דחה באורח יבש ונמרץ את גישושו של שח"ח הבריטי לגבי האפשרות להפעיל מחדש את הועדה לענייני הודו-סין שבריטניה שותפה בראשותה. בכל הנושא גילה גרומיקו בוקשות רבה. הוברר כי הסובייטים אינם מרוצים מהתוכניות הבריטיות מזרחה לסואץ וגרומיקו נמנע מלהגיב על הסבריו של שח"ח הבריטי לגבי המטרות של המדיניות מזרחה לסואץ.

9. בתדריך דובר משה"ח הבריטי נאמר כי בנושא זה דברו שני שרי החוץ בעזרת מתורגמנים כשעה. לדבריו ביסה שח"ח הבריטי לברר את האפשרות של החיאת השותפות בראשות הועדה. גרומיקו השיב כי הזמן אינו בשל לצעד שכזה. שח"ח הבריטי הביע את אכזבתו מגישה סובייטית זאת.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 25 -

הערכה

10. ההערכה הכללית על הביקור, כפי שנמסרה לציר בלונדון היא כי לא חלה כל התקדמות מעשית בכל נושא שהוא. עם זאת היתה האוירה הכללית נוחה וביכר כי שני הצדדים גילו רצון טוב להתגבר על ההתקדמות שחלה ביחסיהן בעקבות משבר צ'כוסלובקיה. בעמדה הסובייטית לא חל שינוי לגבי מניעתה של סכנת עימות עם המערב, אך גם לא ביכר כל רצון סובייטי לגלות נכונות לויתורים כלשהם או להשגת פשרות של אמת. הקו הסובייטי המאפיין הוא כרגע נכונות להמתין ולנצל כל אפשרות לחיזוק מעמדם בכל מקום בעולם. בסממו את תדרכו על ביקור גרומיקו בלונדון אמר דובר משה"ח הבריטי כי הן היו ידידותיות הן הביאו תועלת והיו מתקדמות. טען כי שר כבוד הדדי בין שני שרי החוץ שפעלו ביחד בתקופות קשות. סיר אלק דאגלס יום היה שה"ח כאשר שתי המדינות עסקו במו"ם על מניעת ניסויים גרעיניים, ההסכם למניעת פרוליפרציה של נשק גרעיני וביעת לאוס. גרומיקו העריך את העובדה כי שר החוץ הבריטי הגדיר את האינטרסים הבריטיים בבהירות.

סודי ביותר

OFFICE OF THE
TREASURER OF THE
STATE OF NEW YORK

שיחות בלונדון על יחסי לוב - בריטניה

1. עבד אלסלאם ג'לוד חבר מועצת ההפיכה הלובית, ס/רוה"מ ושר התעשיה, ביקר (3.11 - 28.10) בבריטניה בלויית משלחת מומחים צבאיים בראשות מנכ"ל משה"ח. ג'לוד נפגש (2.11) עם שה"ח הבריטי לדיון בעתיד יחסי שתי המדינות בעוד המשלחת השוהה עדיין בבריטניה עורכת שיחות עם מנכ"ל משה"ח הבריטי ונפגשת עם אנשי תעשיית המטוסים הבריטית.

2. רקע השיחות

כזכור, חתם המשטר המלוכני הקודם על עסקות רכש שונות אשר לוב כבר החלה לשלם עבורן, אולם אספקת הציוד לא בוצעה, בגלל פרוץ ההפיכה והעמדה העוינת שהמשטר "המהפכני" אמץ לעצמו כלפי המערב בכלל. בוטל הסכם ההגנה שהיה קיים בין שתי המדינות ובריטניה פנתה לפי חביעות לוב את בסיסה הצבאיים בטוברוק ואל - עט'ם. יחד עם זאת קיים רצון משני הצדדים להמשיך גם בקשרי רכש נוסף לקשרים הכלכליים (נפט) והטכניים; בריטניה מעונינת בשוק הלובי, ולוב רואה את בריטניה כאחד ממקורות הרכש שלה להתעצמותה הצבאית שהיא ממטרות ההפיכה.

3. נקודות המחלוקת

- א. המשטר החדש אינו מעונין לקבל את רשת טילי ההגנה האווירית אשר הזמין המשטר הקודם, בטענה שהיא התאימה להגנה מפני איום מצד אלג'יריה ומצרים אשר היום היחסים עמן טובים ולדעתה לא נשקפת סכנה מהן למשטר המהפכני. כמו"כ טוענת לוב שהרשת יקרה ומתוחכמת מדי עבור לוב, ואינה עונה על צרכיה היום, בעוד שבשעתו נועדה להגן על האינטרסים הבריטיים בלוב, ומחירה היה מופרז. בסכום של 140 מיליון ליש"ט המהווה היקף העיסקה ושחלקם שולם, מבקשת לוב לקנות ציוד הגנה אחר.
- ב. לוב חובעת מבריטניה לספק לה את הסנקים מסוג צ'פטיין אשר הזמינה ואשר שילמה עבורן 9 מיליון ליש"ט. בריטניה נסוגה מכוונותה למכור ללוב סנקים אלו אשר היא סרבה גם למכור לישראל. לוב אינה מוכנה להסתפק בסנקים מסוג סנטוריון אשר נמכרים גם לישראל, ושבבריטניה מציעה לה במקום הצ'פטינים.
- ג. לוב חובעת מבריטניה חשלומים למפרע עבור אחזקת בסיס אל - עט'ם שפונה, בסך 16 מיליון ליש"ט.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 27 -

4. ג'לוד מאיים על בריטניה

במסיבת עיתונאים בלונדון לאחר השיחה עם סיר אלק דגלס יום הזהיר (2.11) ג'לוד את בריטניה שאם היא לא תגיע להסכם עם לוב בעניינים השנויים במחלוקת, יועמדו האינטרסים הבריטים בלוב בסכנה. הוא הצביע על הקפאון אליו הגיעו השיחות וכי לא הוסכם דבר לגבי כסול עסקת ההגנה האוירית, נכונות בריטניה למכור צ'פסניים והחשלומים עבור הבסיסים. ג'לוד הביע אופטימיות לגבי חוצאות השיחות כיון שבריטניה לא תסכן את האינטרסים שלה בלוב.

5. לוב תשתמש בנשק נגד ישראל

בהמשך מסיבת העיתונאים אמר ג'לוד כי לוב לא תסכים לקבל על עצמה שום תנאים בענין הרכש מבריטניה וכי תלחם בכל אפשרותיה יחד עם מצרים, אם תתחדש המלחמה לשחרור האדמות הכבושות. שום כח אמר, לא יצליח למנוע מלוב למלא תפקידה המלא במשור הערבי, האפריקני, והבינלאומי, והיא תשתמש בנשק נגד כל מדינה הנחשבת לאוייב, כולל ישראל. כמו כן, אמר ג'לוד כי לוב לא תהסס להשתמש בטנקים שקנתה מבריטניה ובמטוסי המיראג' הצרפתיים אם תפרוץ מלחמה בין ישראל לערבים. יש לציין שזו הפעם הראשונה שהלובים אומרים במפורש שישתמשו בנשק ממקורות מערביים נגד ישראל. צרפת הגיבה על דברי ג'לוד בטענה שהמיראג'ים נועדו רק להגנה וכי אם אומנם ינוצלו המיראז'ים נגד ישראל, תפסיק את אספקתם. (נוסח ההכרזה ר' פרק צרפת).

6. משלחת לובית נשארה בלונדון

ג'לוד שב ללוב אך המשלחת הצבאית-מדינית הלובית נשארה בלונדון להמשיך המגעים גם אם אמצעי התקשורת הלוביים אומרים שלא חלה כל התקדמות בשיחות.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 28 -

צ ר פ ת
=====

צרפת מזכירה כללי האמברגו ביחס לאספקת מיראז'ים ללוב

- על רקע הודעת סגן יו"ר מועצת ההפיכה הלובית כי ארצו שומרת לעצמה הזכות להשתמש בנושק שהיא רוכשת, כולל מטוסי המיראז', נגד ישראל (ר' פרק יחסי בריטניה - לוב), הכריז (4.11) דובר ממשלת צרפת ליאו האמון:
- נמסר (בעתונות) שהשר הלובי בדברו על אספקת הנושק, אמר שארצו חשומש בנושק במעשי איבה נגד ישראל. הדבר חל גם על המיראז'ים.
 - העתונות הבריטית שמסרה על דברי סגן יו"ר מועצת ההפיכה הלובית, שתקה בנקודה זו. (הדברים שודרו בבי.בי.סי.).
 - ברצוני לציין שבכל מקרה עמדה ממשלת צרפת ביחס לאספקת המיראז'ים ללוב נקבעה בהצהרת ר"מ צרפת ולא ע"י השר הלובי. ר"מ צרפת הכריז בשעתו שהמיראז'ים סופקו ללוב וכי אם המטוסים יכוונו ליעד אחר יחול עליהם מיד האמברגו. זו היתה ונשארה עמדת ממשלת צרפת ורק טבעי שממשלת צרפת תקבע את הדוקטרינה שלה ביחס לאספקת נושק צרפתי.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 29 -

מצרים - השלמת הרכבת צמרת המשטר

1. מינוי סגני הנשיא משלים איוש משרות הצמרת

סאדאת השלים השבוע הרכבת צמרת המשטר ע"י מינוי (31.10) חוסיין אל שאפעי ועלי צברי לסגניו. מינויים אלה פותרים בעיקר את בעיתו של עלי צברי ועוזרים לגיבוש תדמית של הנהגה קולקטיבית של השלטון. כזכור הרבו לנבא לעלי צברי המסמל את הקשר עם בריה"מ תפקיד של ראש ממשלת מצרים או מזכ"ל מפלגת השלטון (אס"ע) בנוסף לתפקידו כעוזר לנשיא לעניני חיל האוויר והגנה נ.מ. אין ספק כי מבין השניים שאפעי הוא בעל אישיות חיוורת ומעניין לראות איזה סמכויות יוענקו להם, דבר שיוכל להצביע מי הבכיר ביניהם בעיני סאדאת.

2. המשטר ממשיך במאמציו בגיוס תמיכה עממית לקיומו במאמץ לבניית תדמיתו

של סאדאת

המשטר פירסם (31.10) שורה של הטבות בתחום הכלכלי המשפיעות על שכבות רחבות של העם והבליט שהצעדים נעשו על פי הוראת סאדאת, המודרך בצורך החיוני להקל ולפתור את בעיות ההמונים. בין ההטבות:

הוזלו מחיריהם של מצרכים בסיסיים (תה, סוכר, בפת). הועלו משכורותיהם של פקידי ממשלה ופועלים במפעלים ציבוריים וכן ניתנו הוראות למפעלים לדאוג לחלוקת הרווחים בין הפועלים. הקצבת סכומים להקמת מרכזי בריאות נוספים באיזורים כפריים. שר ההסברה פאייק, דאג לציין שצעדים אלה אינם אחרונים, שהמשטר נותן ביטוי ע"י כך להמשך דרכו של נאצר, ושהורדת המחירים מתאפשרת ע"י הגברת הייצור הלאומי ושנסכום, צעדים אלה באים לחזק את החזית הפנימית, התומכת ישירות בחזית הצבאית.

3. בעיות הפנים בראיון פאוזי להיכל (1.11)

שלושת מטרות השלטון,

- המערכה
- בעיות האיש הפשוט
- צרכי העתיד

1. המערכה

עדיין זקוקים ליתר מאמץ בתחום הפנים, בטרם יזוזו העניינים לטובת מצרים במישור החוץ.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 30 -

2. בעיות האיש הפשוט

הקשר בין האדם למינהל הממשלתי, הזיקה של האדם לשלטון.

3. צרכי העתיד : חינוך ובריאות

- שיתוף פעולה עם בריה"מ בפתרון בעיות החינוך
- אחרי השחרור מהאיום הישראלי - צורך להדביק את הקידמה בעולם
- הבריאות אינה ענין של שרותים, אלא ענין של ייצור למען הקדמה.

4. שגרירים זרים במצריים מתרשמים מרצונה הכנה של מצריים לשלום

שגרירים זרים במצרים, ביניהם אפריקנים ומזרח תיכוניים (לא ערבים) דווחו לממשלותיהם, לאחר פגישות עם אישים מרכזיים בשלטון, כולל רה"מ דר' פאוזי, שיותר מאי פעם, רצונם של המצרים לשלום הוא כנה. האיש ברחוב שואף לשלום וכן רבים בצמרת מכירים בעובדה שיהיה צורך לשלם את מחיר השלום ואין מבוס מפשרה. נציגים אלה בדעה שדר' פאוזי מתון ושמיניו לא יהיה לרוחם של הרוסים. כן מוסיפים חוגים דפלומטיים בקהיר שטעות היא להעריך את מיניו של דר' פאוזי כנסיון מצרי להרחיב הפתח לארה"ב ונכון יותר לחשוב שמיניו ניתן לביצול דווקא לכוון מערב אירופה.

5. התבטאות מצרית לגבי הפסקת האש

"אל-אהרם" (6.11) הוראות בשלחו מקהיר לריאד כדי שיודיע לכל המשלחות בעצרת האו"ם, בצורה ברורה ומחלטת, כי מצריים הסכימה להמשך הפסקת האש ל - 90 ימים נוספים בתנאי יסודי והוא, שהיא לא תסכים בשום פנים ואופן להארכת הפסקת האש לתקופה שלישית. הוראות אלה בשלחו לריאד אחרי התיעצויות עם בכירי האחראים בכוחות המזוינים, בדיונים אלה התגבשה הדעה שמצריים הסכימה בפעם השניה לחדש את הפסקת האש לתקופה נוספת כויתור לרצון החברה הבינלאומית הרי היא לא תסכים בשום תנאי לחדש את הפסקת האש בפעם השלישית. לכתב העיתון נודע שמצריים מיחסת חשיבות מרובה לפיסקה הקוראת להטיל על מזכיר האו"ם להגיש תוך חודשיים למועצת הבטחון דו"ח על מהלך שליחות דר' יארינג לבצוע החלטת נובמבר 67.

6. פעילות מצריים הבינערבית ומשמעות ההצבעה הערבית באו"ם - ראה פרקים לעיל.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 31 -

המושב הרביעי של המשולש מצרים-לוב-סודאן ומעמדה הבינערכי של מצרים

1. מבחן למעמדה הבינערכי של קהיר
הראשון
מושב האמנה המשולשת הוא המפגש הבינערכי הסדיר /כדרג פסגה לאחר מות נאצר (שלא לדבר על הפסגה המאוחרת בקהיר ביום הלווית נאצר). מושב זה מהווה מבחן למעמדה הבינערכי של מצרים, וזאת לאחר ששבע מבין ארבע-עשרה מדינות ערב סירבו ללכת עם מצרים באו"ם בענין הסכסוך עם ישראל.
2. יוזמי המושב - נומיירי והמצרים
המושב מתכנס ביזמת שליט סודאן והמצרים ואילו קדאפי גילה פחות עניין בו ואף גרם לעיכוב הפתיחה ביום אחד (נפתח בקהיר ב- 4.11).
3. מטרות המושב
 - א. מצד מצרים - להראות שמות נאצר לא גרם לערעור מעמדה הבינערכי.
 - ב. מצד כל השלושה - להפגין שעל-אף מות נאצר לא התפרקה המסגרת והיא ממשיכה כחקנה וזאת כזריקה עידוד לשלושת המשטרים נוכח בעיותיהם הפנימיות וכן ליצור גרעין למנהיגות ופעולה כלל-ערבית.
 - ג. מצד לוב וסודאן - להבטיח המשך התמיכה המצרית למשטריהן בפני התנגדות תחרנית מבפנים.
 - ד. להחליף דעות על הבעיות המרכזיות המעסיקות את שלושה השליטים ובראשן: המשך המערכה נגד ישראל, אפשרויות הלחץ על ארה"ב, המערכה הצבאית לאור הפסקת האש והתפרקות החזית המזרחית, המצב בירדן, היחסים עם המהבילים (השלושה נועדו עם ערפאת).
4. קדאפי ונומיירי - גורמים למען קשיחות נגד ישראל
בנושאים הישראלי, הפלסטיני והירדני פועלת ישיבה ביחס של קדאפי ונומיירי עם סודאן בכיוון להקשחה וקיצוניות, אף על פי שבעצרת האו"ם הלכו לוב וסודאן עם מצרים.
5. הגורמים הפועלים נגד המסגרת המשולשת, יזמה נגדית אלג'ירית
 - א. עם מות נאצר הסתלקה הסמכות שמשכה את לוב למסגרת המשולשת ושיכלה במידה רבה להשפיע על שליטי לוב וסודאן. עתה קל יותר לסרב למצרים.
 - ב. הן בלוב והן בסודאן התעודדו לאחר מות נאצר הגורמים המתנגדים להליכה בתלם המצרי וגורמים כאלה יושבים בצמרות המשטרים ובמועצות ההפיכה הן של לוב והן של סודאן. למעשה מבוססים המשטרים בלוב וסודאן על פשרה בין חסידי מצרים ובין נאמני העצמאות של אותן מדינות.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 32 -

- ג. מסתמנת יזמה נגדית אלג'ירית. בדצמבר צפוי/בומדיין בלוב. בומדיין כבר הזכיר (1.11) כוונותיו ליזום נוסחה לפעולה חדשה במישור הערבי והתיחס בנדון אל נשק הנפט. בתחום הנפט קיים שח"פ הדוק למדי בין לוב לאלג'יריה ובמחצית השניה של אוקטובר דנא נערכו בלוב שיחות על נפט עם משלחת אלג'ירית בראשות שר התעשייה והאנרגיה.
6. השחתפות מדינות ערב בטכס בקהיר, ביום ה-40 למוח נאצר
יצויין שמלבד שליטי לוב וסודאן לא באו שליטים ערביים. מעיראק בא סגן הנשיא עמאש, מסוריה - שה"ח שאינו איש השורה הראשונה (הצמרת עטוקה במושב הבעת' אשר יקבע מאזן הכוחות בצמרת), מרד"ת - רוח"מ, מירדן - יו"ר הסנט ושה"ח (וצפי אח-תל לא בא שלא להסתכן בתגובות עוינות). הבאים מיתר מדינות ערב אינם ראויים לציון מיוחד.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 33 -

י ר ד ן
=====

לאחר הקמת ממשלת תל

א. ממשלת תל מגבירה בטחון המלך

1. ממשלת רצפי תל (שהוקמה ב-28.10) החלה בפעילות סדירה בממשל.
2. על אף אישיותו הבלתי מקובלת של רצפי תל על מצרים, על יתר המדינות הראדיקאליות ועל המחבלים, הרי התנגדות זו אליו מוצנעת עתה יחסית.
3. עצם העובדה שהביקורת על מינוי תל היתה בתחילה מאופקת, אם כי זו עשויה להחריף עם תוצאות מפגש קהיר או עקב חידוש תקריות פנימיות בירדן, הרי בינתיים מגבירה התאפקות הביקורת עוד יותר את הרגשת בטחונו של המלך חוסיין.
4. גם ירדן נמנעת, לפי שעה, מפולמוס בגד ההתקפות התעמולתיות על רוח"מ תל, על מנת שלא להחריף הקשרים הבינערכיים ובפרט עם מצרים.

ב. התארגנות הממשלה

1. הממשלה פועלת במישורי מדיניות הפנים ומדיניות החוץ.
2. במדיניות החוץ מסתמן המשך הרצון להצמדות למצרים, כבהצהרת המלך חוסיין לאובזרבר הלונדוני. באשר לענין הפסקת האש בולסת הצהרת שה"ח ירדן (2.11) ולאחרי שר ההסברה הירדני (4.11) בו אישרו מחדש המשך דביקותה של ירדן בהסכם הפסקת האש המקורי מ-1967.
3. בענין המחבלים, הכריז שר ההסברה הירדני (4.11) כי "ממשלת ירדן לא תמנע בעדם לקיים את פעילותם בגד הישראליים, כל עוד הללו מחזיקים באדמת מולדתם תחת כיבוש..."
4. במדיניות הפנים פועלת הממשלה לטווח הקרוב בשני תחומים עיקריים:
(א) פעולה במרצת להרגעת המצב הפנימי. בין צעדים אלה : ביטול העוצר בעמאן, הכרזה על מתן פיצויים לנפגעים, הכנות לבואה של הועדה הבינערבית לסיוע לנפגעים (שבראשות סעודיה ושהוקמה בעקבות הסכם קהיר, 27.9) והכרזות מפורשות לבצוע ההסכמים עם המחבלים.
(ב) ריאורגניזציות פנימיות שמטרתן חיזוק האלמנטים הנאמנים על המשטר. בין אלה בוצעו עתה העלאות בדרגה במנגנון הממשלתי, שינויים פרסונאליים בהנהלת המחוזות (אם כי לא מושלי מחוזות), שינויים בלשכת החצר (מינוי מוצ'ר בדראן לראשה) ופעולות אדמיניסטרטיביות שונות בצפון, בפרט בזרקא.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 34 -

ג. המצב בשטח :

1. לאו דווקא בקשר ישיר למינוי וצפי אל תל, נמשכו התנגשויות מצומצמות בין המחבלים לכוחות הצבא הירדני, בפרט בעמאן אך גם במקומות אחרים שבהם נסתמנה מתיחות. התקרית החמורה ביותר עד כה ארעה בעמאן ב-3.11.
2. עם זאת יודגש כי לא חל שינוי מהותי במצב הצדדים בשטח לרבות בצפון.
3. הועדה הבינערבית ממשיכה בפעולתה בפרט בצפון, כשנראה כי בין משימותיה עתה להתמיד בהסדרת הוצאת המחבלים משם, לעבר סוריה.
4. הצדדים מצפים ל-9.11, המועד שנקבע לסיום תהליך הביצוע המעשי של ההסכמים (עמאן 13.10 ופרוטוקול 22.10) הלכה למעשה.
5. על אף דיבורים שונים, טרם ברורים סופית הסעיפים האופרטיביים בענין אזורים מיוחדים לפעילות המחבלים בגד ישראל; בעית נוכחות המיליציה על נשקה בעמאן, נושא תעודות הזיהוי למחבלים ועוד. סעיפים אלה כרוכים בפרק ג' של הסכם עמאן 13.10 ובפרוטוקול 22.10, אשר נשמרים על ידי הצדדים בסוד.

ד. במחנה המחבלים :

1. נראה כי בשטח נמצאים המחבלים בירדן עתה במעמד של חולשה, לעומת התחזקותו של המשטר.
2. על אף הישגיו האישיים של ערפאת כחותם ההסכמים עם ירדן בשם כל הארגונים וקביעת סמכות הועדה העליונה של המחבלים, בירדן, שערפאת עומד בראשה, על גופים פלסטיניים נוספים, הרי נראה כי מנהיג פת"ח באלץ להגיב עתה לשלושה כיוונים :
 - (א) בגד מנהיגי הארגונים הקיצוניים כג' ורג' חבש, המואשמים על-ידי ערפאת בהעדרות מהקרבות בירדן ובאחריות לסבב (עתון פת"ח, עמאן, 2.11).
 - (ב) בגד הארגונים נתמכי סוריה, ביניהם "החזיתות" של נאיף חוראתמה ושל אחמד ג' בריל, הפורקים מעליהם מרות הועדה העליונה של המחבלים (בהנהגת ערפאת) ובניגוד למוסכם מפרסמים בשם הודעות על ביצוע פעולות מגבול לבנון.
 - (ג) בגד יריבים שונים ומותחי ביקורת בפת"ח, אשר בקרו את ערפאת הן על הסכם קהיר, 27.9 והן בהתיחסות לממשלת וצפי אל-תל. בין אלה נמנים אבו איאד (צלוח חלף, סגנו של ערפאת) ואל-קדומי.

סודי ביותר
לנמען בלבד

- 35 -

ה. לסיכום :

1. ממשלת תל פועלת במרצות לביצור המצב הפנימי ולשמירה על קשריה הבינערכיים ובפרט עם מצרים, שהם בשלב זה תלויים ועומדים.
2. אפשרויות החרפת הנימה הבינערבית נגד תל תלויות בין היתר, בהחלטות "הפסגה המשולשת" בקהיר ובאם יסלים המצב בירדן.
3. נמשכת אורית הרגיעה בתוך ירדן אם כי עדיין מתרחשות חקריות מאותרות.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 35 - א

בחצי האי ערב ובנסיכויות המפרץ הפרסי

1. מחלת פייצל
הידיעות על החמרה במצב בריאותו של פייצל (לאחר ניתוח שבר בשוויץ) מעוררות את שאלת הירישה.
2. מאבק הירישה
גם אם אין זו הפעם הראשונה שהמלך נזדקק לטיפול רפואי בחו"ל, הרי לאור הידיעות על התגברות מחלתו ומתחם גילו הגבוה (כבן 70) נערכים הכוחות הפנימיים בקרב בית המלוכה למאבק על כסאו.
3. חולשת הירישה
מבחינה חוקית נחשב הנסיך ח'אלד ליורשו של פייצל. בשל אישיותו החינורית אין הוא נהנה מחמיכתו של המלך ואף דובר שאולץ לוותר על כס המלוכה.
4. הנסיך פאהד מול הנסיך סלטאן
עיקר המאבק נטוש בין פאהד המכהן כשר הפנים לבין אחיו הנסיך סלטאן המחזיק בחיק ההגנה והאזרייה. המשטרה וכוחות הבטחון הפנימיים סרים למרותו של פאהד ואילו חתת פיקודו של סלטאן נחון "המשמר הלאומי". פאהד נהנה מאמונם של האמריקאים, שלפי הידיעות מחזקים מעמדו.
5. דאגה במערב
אישיותו של פייצל ויכולתו ללכד חלקי הממלכה נסכו יציבות ממושכת בחצי האי ערב. האפשרות על הסחלקות שליט בשעור קומתו וסיכויי המאבק על השלטון מעוררים דאגה במערב. כל זעזוע, בצד הופעתם של גורמים קיצוניים, עלול להעמיד בסכנה אינטרסי הנפט האמריקאיים. יצויין שארה"ב גם חלתה תקוות ביכולתו של פייצל לטחף פעולה עם איראן ונסיכויות המפרץ הפרסי.
6. נכשל הנסיון לכנס שליטי המפרץ
חילוקי הדעות בפגישה סגני שליטי הנסיכויות (24.10) הביאו לדחיית מועצת השליטים שנועדה ל- 26.10.
7. בחריין חובעת מעמד עדיף
סלע המחלוקת נעוץ בעמדתה הנוקשה של בחריין. בעקבות הסרת האיום האיראני מעליה ומתוך הכרה בחשיבותה הכלכלית (נפט) והמספרית - חושביה מהווים כמחצית מכלל אוכלוסית הנסיכויות - היא נוקטת בקו עצמאי המתבטא ל**בחביעתה**.
- שעקרון הידוק במועצה העליונה יקבע לפי מספר חושבים ולא על בסיס ייצוג שווה.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 35 - ב

- ההחלטה שבירת הפדרציה תהיה בגבול אבו-ד'אבי ודובא.
- הענקת זכות וטו רק ל-4 הנסיכויות הגדולות: בודייין, קטר, אבו-ד'אבי ודובאי. עמדת מחריין נחקלת בהתנגדותן של קטר והנסיכויות הקטנות.

8. מדיניותה של בריטניה מסבכת המצב

חוסר הבהירות לגבי מדיניותה של בריטניה בשאלת הפינוי חורמה גם היא לאוירת המשבר שנשחררה. הנסיכים הבהירו לנציגה המיוחד, סיר וויליאם לוס, שהם עומדים על כך שבריטניה תעמוד בלוח הזמנים שקבעה ממשלת הלייבור לפינוי כוחותיה. נראה שבריטניה אכן תעמוד על הבטחתה להוציא כוחותיה, אולם תחתור להשאיר מספר יחידות קטנות בכמה נסיכויות על בסיס של הסכמים דו-צדדיים.

9. ניגודי אינטרסים

התמיכה העיקרית בפדרציה באה מצד בריטניה ומצד כווית החוששת לעצמה במקרה של זעזועים במשטרים הקיימים. איראן מאידך, התובעת לעצמה איום בפתיחת המפרץ, תחרת להגברת השפעתה ע"י טיפות יחסים בילטרליים עם כל נסיכות בנפרד. ואילו סעודיה עסוקה בבעיות פנימיות ומחססת להופיע לצידה של איראן.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 36 -

יחסי דרום אפריקה עם העולם

להלן סיכום הערכתיו של ראש נציגותנו בדרום אפריקה:

1. הפעולות נגד דרום אפריקה - תגובה לשפור מעמדה הבין-לאומי

למראית העין חלה הרעה ביחס העולם לדרום אפריקה. דוגמה לכך - החלטות כנס הבלתי מזדהות בלוסקה, הפעילות הדיפלומאטית של קאונדה ונייררה, והחלטת ארגון הכנסיות לסייע כספית למתמרדים. אולם, נראה שפעילות זאת באה דווקא כתגובה לשפור מעמדה הבינלאומי של דרום אפריקה - בפרט ביחסיה עם המעצמות המערביות.

2. החדירה הסובייטית לאוקיאנוס ההודי - גורם עיקרי לשפור

התאצמות הצי הסובייטי באוקיאנוס ההודי והצלחותיה של ברה"מ באיזור רגיש זה העמידה את המערב על חשיבותה האיסטרטגית של דרום אפריקה. דרום אפריקה החריעה כבר זמן רב על הסכנות שבחדירה סובייטית למרחב האוקיאנוס ההודי, אך סלידתן של מדינות המערב ממדיניות האפרטהייד מנעה בעדן עד כה מלהענות להפצרותיה של דרום אפריקה. עתה מתרבים, לדברי שר ההגנה הדרום אפריקאי, המגעים עם משרדי הגנה רבים.

3. גורמים נוספים - שפור תדמית ואינטרסים כלכליים

גורמים אחרים לשפור מעמדה של דרום אפריקה הם הנסיון של דרום אפריקה לשפר את תדמיתה וכן האינטרסים הכלכליים.

א. תדמית: משרד החוץ הדרא"פ שכנע את הממשלה כי בלי שינויים מהותיים במדיניות פנים אין אפשרות לשפר את תדמיתה של דר"א. במסגרת זאת יש לראות המדיניות המוצהרת של הפיכת ה"בנטוסטאנים" למדינות עצמאיות.

ב. אינטרסים כלכליים: הולכות ומתרבות ההשקעות הזרות בדר"א שנתגלתה לאחרונה כשוק פוטנציאלי מבטיח.

4. סימנים לשפור מעמדה של דרום-אפריקה

א. בריסטניה: שינוי רציני חל בעמדת בריטניה עם נצחונם של השמרנים. קאונדה נכשל בשליחותו וברור כי ממבריסטניה תשאף לחזק קשריה עם דרום אפריקה.

ב. ארה"ב: חל שינוי במדיניות של ניקסון המתחשב עתה יותר מאשר בעבר באינטרסים הכלכליים. שינוי זה בא לביטוי בהרכב החדש של המועצה המייעצת לאפריקה של מתמ"ך. המועצה צומצמה מ-54 ל-17 חברים והאינטרסים הכלכליים מיוצגים בה יותר מאשר בעבר. עם זאת לא ויתרה ארה"ב על התנגדותה המוצהרת לאפרטהייד.

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

1911-1912

סודי ביותר
לנמען בלבד

- 37 -

5. ס י כ ו ם

התגברות ההגנה לגורמים איסטרטגיים, התחשבות גוברת באפשרויות כלכליות, אפשרות של מתן תדמית אחרת לאפרטהייד, שינוי בעמדת בריטניה וארה"ב ופילוג בעמדת מדינות אפריקה – כל אלו יש בהם כדי להצביע על שינוי לטובה במאזן היחסים של חלק ממדינות העולם לדרום-אפריקה.

סודי ביותר לנמען בלבד

- 38 -

בקורי הפסקת האש

כללי

1. בזירת התעלה נמשך השקט גם לאחר שה - 5.11.70 חלף. המצרים המשיכו בקדחתנות בעבודות ביצורים, התארגנות, סיורים ותצפיות וניכר היה שהחיילים המצריים הנמצאים במצב כוננות, מגלים עירנות. בצפון מפרץ סואץ הגבירו המצרים את תנועת המיכליות תוך ביצוע הפסקת האש לשיפור מאזן הדלק במרחב קהיר ולהגדלת מלאי הדלק הגלמי המצרי באיזור.
2. נמשך השפל היחסי בן ששת השבועות בפעולות הסרור בכל הגזרות ובשבוע שבין ה- 25.10.70 - 1.11.70 בוצעו 15 פעולות סרור בכל הזירות, כמספרן בשבוע הקודם. 4 מהפעולות בוצעו מגבול לבנון, 3 מגבול סוריה, 2 מגבול ירדן, 1 ביהודה ושומרון, ו- 5 ברצועת עזה. מגבול ירדן בוצעו שתי פעולות סרור. לאחר רגיעה של ששה שבועות, שתיהן בבקעת הירדן. נראה כי נועדו לבחון את תגובות ישראל מחד ותגובות המשטר בירדן מאידך. יתכן כי בשבוע הבא תורגש התעוררות בפעולות הסרור משטח ירדן וצפויה, כנראה, הגברה מסוימת בפעילות הסרור מגבול לבנון וסוריה.

ההתרחשויות בזירות השונות

א. מצרים

המצב בקו

1. עד לכתיבת סקירה זו (6.11.70) לפנה"צ) נמשך השקט בזירה המצרית.
2. במשך השבוע המשיכו המצרים בקדחתנות בעבודות ביצורים מוגברות לקראת ה- 5.11.70. עבודות הביצורים, שנעשו תוך שימוש מוגבר בציוד הנדסי כבד ובעבודות ידיים של חיילים ואזרחים, כללו שיפור סוללות, הקמת עמדות חדשות, גידור, מקוש, תיקון וסלילת דרכים.
3. החיילים המצריים, הנמצאים במצב כוננות מיום ה- 26.10.70, הופיעו ברוב המיקרים כשהם חבושים בקסדות ונושאים נשק. ניכרה עירנות רבה בקרב החיילים המצריים. במקרים בודדים, עם זאת, נראו חיילים מצריים עוסקים בדייג. באחד המקרים, ב- 30.10.70 נראו חיילים מצריים, שעבדו במצורים בדור סואר שבצפון האגם המר, לבושים במסכות גאז.

4. חיילים מצריים נראו עובדים במרחב קהיר ובהיקף רחב של עבודות.

סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 39 -

4. אותרו תנועות רכב נושאות חיילים וציוד לעבר התעלה.
 5. גברו סיורים ותצפיות של מפקדים ופחת מספר האזרחים שביקרו בקו המצרי.
 6. ב - 11.70. 1 ב - 17.40 התגלו ליד כביש הג'ידי, כ- 10 ק"מ ממזרח לתעלה, עקבות שני אנשים שהגיעו מכיוון התעלה ושנפגשו עם שני אנשים שהגיעו ממזרח. במקום היה שדה מוקשים והשנים שהגיעו ממערב עברו אותו בזחילה. במקום המפגש נמצאו מפות בערבית. עקבות הארבעה הובילו צפונה ואח"כ מערבה. הבדיקה לא העלתה דבר מאחר שהעקבות שושטשו ע"י הגשם.
 7. ב - 28.10.70 ב-0910 פלס אחד מחילינו כדור ליד התעלה כתוצאה מתקלה.
 8. ב - 29.10.70 ב-0530 נורתה מהצד המצרי רקטה מאקדח לעבר שטחנו. מאוחר יותר ב-5.11.70 נורו 3 פעמים 2-3 כדורים בק"מ 15 בערך מהצד המצרי לכיוון כללי של מוצב שלנו. לא אותרו פגיעות במוצב.
 9. ב - 2.11.70 ב-1230 עלה רכב שלנו על מוקש מול דרום האי-בלח. חייל נפצע קל. המוקש כנראה ישן. מאוחר יותר ב-4.11.70 עלתה מפלסת מ.ע.צ. באזור שממול לעיר סואץ על מוקש. גם מוקש זה היה, כנראה, ישן.
 10. בכמה מקרים נראה מתמר עשן מארובה בבתי הזיקוק בעיר סואץ. יש לציין, כי באחרונה הגבירו המצרים את תנועת מיכליותיהם בצפון מפרץ סואץ כדי לנצל את הפסקת האש לשיפור מאזן הדלק במרחב קהיר ולשימוש בנמל סואץ כדי להגדיל את כמות הנפט הגלמי הנפרקת באיזור בין אם לנצול מלוא כשרון של יחידות הזיקוק במוסטורוד ובין אם להגדלת מלאי הנפט הגלמי (ויחכן, אפילו, במאגרים בסואץ).
 11. ב - 29.10.70 ב-0925 זוהו ע"י אחד ממעוזינו 7 סירות מצריות עם 4-6 חיילים בכל אחת. הסירות היו בשטח שלנו וחזרו צפונה ב-11.30.
- העברת אזרחים
12. ב - 4.11.70 ב-0940 בוצעה בקנטרה העברת אזרחים ממצרים לישראל ומישראל למצרים. ההעברה בוצעה בחסות הצלב האדום.

ב. ירדן

פעולות סרור משטח ירדן

1. בשבוע שבין ה-25.10.70 - 1.11.70 בוצעו 2 פעולות סרור מגבול ירדן לאחר רגיעה של כששה שבועות. 2 פעולות בוצעו בבקעת הירדן: ירי מעבר לקו של 4 סילי קטיושה על נח"ל מחולה וחדירה באיזור תראכמניה. אפשר כי פעולות אלה עשויות להצביע על חידוש פעולות הסרור בגבול ירדן. ניתן להעריך כי שתי פעולות אלו נועדו לבחון את תגובות ישראל מחד

ריבית על הוצאות
סודי ביותר

סודי ביותר לנמען בלבד

- 40 -

- ותגובות המשטר בירדן מאידך.
2. כוחותינו ירו לעיתים לעבר יעדים ותנועות חשודות בגדמ"ז.

ג. סוריה

1. בשבוע שבין ה- 25.10.70 - 1.11.70 בוצעו 3 פעולות סרור משטח סוריה; לעומת פעולה אחת בשבוע הקודם ופעולה אחת שבועיים קודם לכן. 2 מהפעולות היו מיקושים ליד רמת מגשימים ובמקרה אחד הופגז במרגמות מוצב של כוחותינו באיזור רפיד.
2. צפויה, כנראה, הגברה מסויימת בפעולות הסרור מגבול סוריה.

ד. לבנון

פעילות סרור משטח לבנון

1. בשבוע שבין ה- 25 10.70 - 1.11.70 בוצעו 4 פעולות סרור משטח לבנון, כמספרן בשבוע הקודם. 3 מהפעולות בוצעו מן הגזרה המרכזית ואחת מהגזרה המזרחית.
2. בהמשך השבוע הנסקר יש לציין את פעולות הסדרה הבאות משטח לבנון:
- הפגזת מרגמות נוספת באיזור אביבים
- נמצאו שתי בזוקות מאולתרות ומוקשים ונתגלו לקבות יציאה של 4-5 אנשים צפונית לאדמית.
- נתגלו 2 מוקשים נוספים בגד רכב ליד אדמית.
- שומרי מוצב ראש הנקרה זיהו דמויות צפונית מזרחית לגדר וירו לעברן.
- בורתה אש נק"ל לעבר תצפיותינו.
- דרומית מערבית למטולה (באזור הר נוסר) נתגלה נשק וציוד אחר כולל תחמושת ופגזי מרגמה.
3. צפויה הגברה מסויימת בפעולות הסדרה מגבול לבנון.

פעילות כוחותינו בגבול לבנון

מארבים ותצפיות

4. כוחותינו המשיכו בקיום מארבים ותצפיות יום בשטח לבנון בקרבת הגבול. התצפיות בוצעו במקומות הבאים: צפונית להר אביבים, צפונית לג'בל רוס, מערבית ליראון ומערבית לרמיש.

ירי כוחותינו

5. כוחותינו ירו לעבר מקורות אש מחבלים ולעבר יעדי סרור בשטח לבנון.

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

- 41 -

ב- 1.11.70, למשל, ב- 1609 ירו כוחותינו במשך מספר דקות במרגמות
160 מ"מ לעבר יעדי טרור כ- 2 ק"מ צפונית מערבית לתיש. ב- 2.11.70
ב- 1337 ירו כוחותינו במרגמת 81 מ"מ לעבר מטרה דרומית לכפר עיסרון,
ממנה נורתה אש לעבר תצפית כוחותינו צפונית להר-אביבים.

שובות

6. ב- 31.10.70 ב- 0730 גילתה תצפית כוחותינו מערבית לתיש 3 מוקשים
נגד אדם ועקבות מספר אנשים בנעלי קומנדו. נעצרו במקום שני ערבים
חשודים ששחררו לאחר חקירה.
7. ב- 4.11.70 ב- 1235 נורתה אש בק"ל לעבר תצפית כוחותינו צפונית להר
אביבים. כוחותינו השיבו, כאמור, באש לעבר מקור הירי. סיור רגלי
מתוך התצפית יצא לבדוק את השטח, אך לא במצא דבר.
8. ב- 4.11.70 ב- 2045 ירה מארב כוחותינו, שהיה ממוקם מעבר לגבול לבנון
צפונית להר אביבים, לעבר 6 דמויות שהתקרבו אליו. באש המארב נהרגו 3
מחבלים. לידם במצאו נשק ותחמושת. מאוחר יותר ירו כוחותינו לעבר
כיוון הנסיגה.

* * * * *

סודי ביותר

סודי ביותר
לנמען בלבד

נספח א'

החלטת העצרת מ- 4.11.70
=====

The General Assembly seriously concerned that the continuation of the present grave deteriorating situation in the Middle East constitutes a serious threat to international peace and security, determined that no territorial acquisition resulting from the use or threat of force shall be recognized deploring the continued occupation of the Arab territories by the armed forces of Israel since 5 June;

seriously concerned that Security Council Resolution 242 (1967) of 22 November 1967 which was unanimously adopted and which provides for a peaceful settlement of the situation in the Middle East has not been yet implemented.

1. Reaffirms that the establishment of a just and lasting peace in the Middle East should include the application of both the following principles :
 - a. Withdrawal of Israel armed forces from territories occupied in the recent conflict.
 - b. Termination of all claims or states of belligerency and respect for and acknowledgement of the sovereignty, territorial integrity and political independence of every State in the area and their right to live in peace within secure and recognized boundaries free from threats or acts of force.
2. Recognizes that full respect for the rights of the Palestinians is an indispensable element for the establishment of a just and lasting peace in the Middle East.
3. Urges the speedy implementation of Security Council Resolution 242 (1967) of 22 November 1967 which provides for the peaceful settlement of the situation in the Middle East in all its parts.
4. Calls upon the parties directly concerned to instruct their representatives to resume contact with the Special Representative of the Secretary General in order to enable him to carry out at the earliest possible date his mandate for the complete implementation of the Security Council Resolution.
5. Recommends to the parties that they extend the cease-fire for^a period of three months in order that they may enter into talks under the auspices of the Special Representative of the Secretary General with a view to giving effect to Security Council Resolution 242 (1967).

סודי ביותר
לנמען בלבד

2 - א.נ.

6. Requests the Secretary General to report to the Security Council within a period of two months, and the General Assembly as appropriate, on the efforts of the Special Representative and on the implementation of Security Council Resolution 242 (1967) of 22 November 1967.
7. Requests the Security Council to consider if necessary making arrangements under the relevant articles of the Charter to ensure the implementation of its resolution.

* * * * *

סודי ביותר לנמען בלבד

נספח ב'

נאום שר החוץ הבריטי (הארוגייט, 31.10.70)
=====

יש צורך בהחלטה המבוססת על החלטה מעב"ם מנובמבר 1967

An equilibrium is needed in the Middle East which both sides would be prepared to accept; the actual issues in dispute are of a kind which can be solved. The fabric of a settlement consistent with the Security Council Resolution of November 1967 which would be fair and should be workable, can easily be produced. Agreed solutions in all the separate elements would have to be incorporated into a formal and binding agreement which would be endorsed by the UN Security Council. But like the resolution of November 1967, any such settlement must be based on two fundamental principles, the inadmissibility of the acquisition of territory by war, and the need for a just and lasting peace in which every State in the area could live in security. This means, as the Security Council Resolution said, that Israeli armed forces must withdraw from territories occupied in the conflict, and that, on the other hand the state of belligerency which has existed in the Middle East must be ended and the right of every State to live in peace within secure and recognised boundaries free from threats or acts of force, must be recognised.

על ההסכם לכלול הסכמה על גבולות

I believe that a settlement should establish a definitive agreement on territorial questions. Such an agreement would be the answer both to Israel's fear for her existence and, at the same time, to Arab fear of Israeli expansionism. This is why the balance between the provisions for Israeli withdrawal and secure recognised boundaries is so important. No outsider can prescribe exactly where these boundaries should be. If they are to be recognised, they must first and foremost be agreed by the countries concerned.

הגבול בין ישראל ומצרים

Between Israel and Egypt, an international boundary should once again be recognised in a settlement, subject to whatever arrangements might be made to deal with the special problem of Gaza, problems that derive from the immense concentration of refugees in the Gaza area, whose future would have to be resolved by a settlement.

סודי ביותר לנמען בלבד

2 - נ.ב.

הגבול בין ישראל וירדן

Between Israel and Jordan, the problem is more difficult. There has never been a recognised boundary between the two countries. But I believe that the resolution implies that secure and recognised boundaries should be based on the armistice lines which existed before the war of 1967, subject to minor changes which might be agreed between the two countries.

הגבול בין ישראל ולבנון

Between Israel and Lebanon there is no problem. The present boundary, though troubled by fighting like so many other areas in this troubled region, has never been questioned and should remain.

הגבול בין ישראל וסוריה

Between Israel and Syria there is of course the very sensitive problem of the Golan Heights. Syria has not accepted the Security Council Resolution. It is therefore impossible yet to discuss how the dispute between Israel and Syria should be resolved. But I would expect that, once Syria accepted the resolution, the general principles governing the location of the other boundaries would also govern the boundary between Israel and Syria.

בעית ירושלים תפתר בסוף

There is one special problem which in some ways symbolises the Arab-Israel problem as a whole. I mean the problem of Jerusalem. The complexity of this problem and the depth of feeling about the city are so great as to make any compromise between the positions of the two sides hard to conceive. Some agreement on the status of the city,

some agreement providing for freedom of access to the Holy Places and for their protection will be an essential part of a settlement. But this may have to be almost the last problem to be tackled.

על ההסכם לכלול התחייבות לשמירת השלום

The second main pillar of a settlement would be the binding commitments which the Arab countries and Israel would make to live at peace with one another. These should include the establishment of a formal state of peace. They should cover an obligation on all States to refrain from any act or threat of hostility and to do all in their power to prevent the planning or conduct of any such acts on their territory.

סודי ביותר לנמען בלבד

3 - נ.ב.

פתרון לבעית הפליטים

There are, of course, other problems. . One, which I should like to emphasise, is that of the Arabs who were refugees from Palestine during and after the fighting of 1948. When I spoke earlier of the Arab-Israel dispute being a problem of people, it was above all of the refugees that I was thinking. For many years the international community as a whole has agreed on how this problem should be settled. It is agreed that those refugees who wish to return to their homes and are prepared to live in peace with their neighbours should be ^{allowed to do so, and} enabled to resettle ^{that those who choose not to, should be} elsewhere with compensation. The need for a just settlement of the refugee problem is pressing, although it is unrealistic to suppose that a settlement will be reached before the other issues of which I have spoken are resolved.

בעית הפלסטינאים

And we must not ignore the political aspirations of the Palestinian Arabs and their desire to be given a means of self-expression. We cannot support any political programme which would involve the disappearance of the State of Israel. This is what the Palestinian Resistance Organisations at present demand. But we must work for a settlement which will attract the agreement of all the peoples of the area, including the Palestinians, and which takes account of their legitimate aspirations.

בעית חופש השיט

There is also the problem of freedom of navigation in the Straits of Tiran, the Gulf of Aqaba and the Suez Canal. Firm guarantees will be required for all three.

הבעיות נתונות לפתרון

All these are matters which are capable of solution. They are matters on which practical action can be taken, action which would remove the distrust which has so far stultified progress. Now that for a time the shooting has stopped, now that the fighting has ceased in Jordan, now that the Four Major Powers and all the parties agree that peace should be made, now is the opportunity, and it should be seized. There are many problems ahead. There is the problem of how a settlement would be achieved. There is a more important problem of the charges and the counter-charges of violations of the military stand-still on the Suez Canal. These are all problems which must be resolved. I believe that a simultaneous effort by all concerned, a simultaneous decision to grasp the opportunity of making peace, which I think exists, would allow progress to be made.

סודי ביותר
לנמען בלבד

נ.ב. - 4

אי חידוש שליחות יארינג ידחה השלום ל-20 שנה

Britain launched the Resolution on which Dr. Jarring's peace mission rests. If this opportunity to relaunch him is lost, we may face another 20 years of years of tension and strife- 20 years or more in which the peace which the region so desperately needs will be lacking - and with the risks of confrontation between the major Powers increasing. This is a price which I believe none of us, neither Arab nor Jew, neither Russian nor American, certainly not we in Britain, should be prepared to pay.

1911-12
1912-13
1913-14

